COLECŢIA RÂSUL LUMII

CHRISTOPHER BUCKLEY

Deranj la Casa Albă

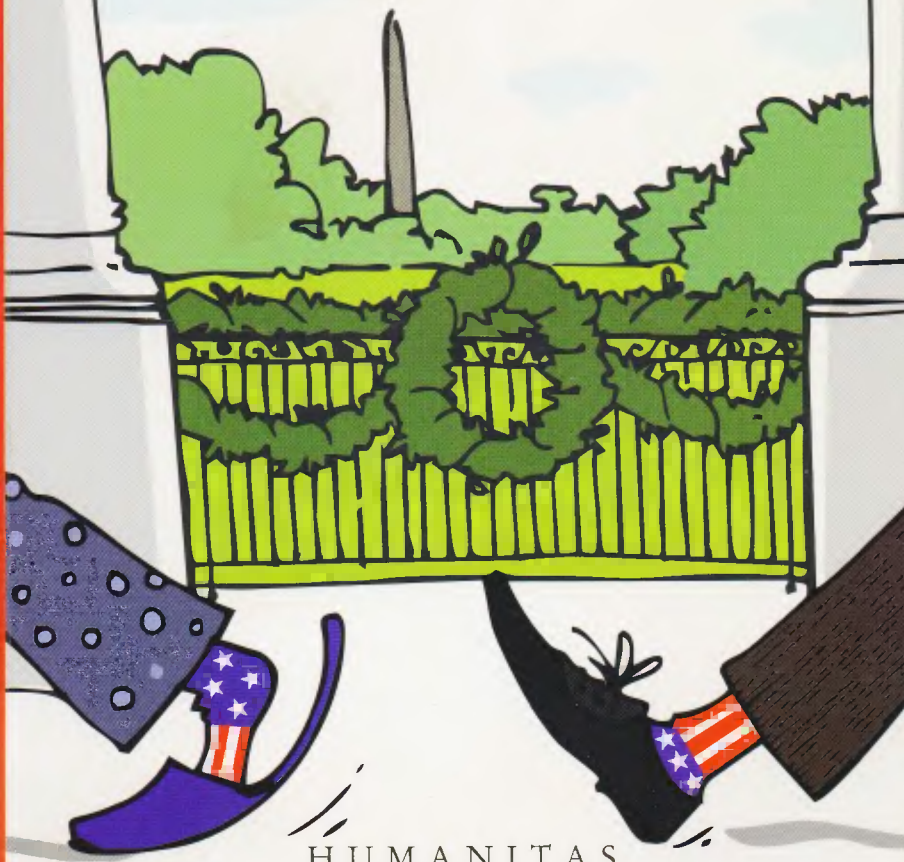

HUMANITAS

CHRISTOPHER BUCKLEY (n. 1952, Washington), scriitor și editor la *Forbes*, este un satirist politic cum America are foarte puțini în prezent. Cărțile lui pornesc de la situații aproape implauzibile și descriu în registru comic viața de pe coridoarele puterii, la Casa Albă sau pe Capitol Hill. Talentat, cu aplecare spre portrete acide și dialoguri spumoase, Christopher Buckley scrie romane, eseuri și editoriale citite nu doar de publicul american. În România, Humanitas i-a publicat deja două titluri (*Nu te porți așa cu Prima Doamnă* și *Florence a Arabiei*) și pregătește alte două (*Fumatul strict permis* și *Dumnezeu mi-e broker*). Fost consilier politic în administrațiile republicane, Buckley pierde rareori ocazia de a-și lua peste picior rivalii democrați. Însă o face întotdeauna cu un umor de clasă.

Cărți de Christopher Buckley:

The White House Mess (*Deranj la Casa Albă*, Humanitas, 2007)

Thank You for Smoking (*Fumatul strict permis*, în curs de apariție la Humanitas)

No Way to Treat a First Lady (*Nu te porți așa cu Prima Doamnă*, Humanitas, 2005)

Little Green Men

Wry Martinis

Florence of Arabia (*Florence a Arabiei*, Humanitas, 2007)

God Is My Broker (în colaborare cu John Tierney) (*Dumnezeu mi-e broker*, în curs de apariție la Humanitas)

Boomsday

Wet Work

CHRISTOPHER BUCKLEY

Deranj la Casa Albă

Traducere din engleză de
RUXANDRA POPU

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta și ilustrația
ANGELA ROTARU

CHRISTOPHER BUCKLEY
THE WHITE HOUSE MESS

Pentru soția mea, cu dragoste

prolog

La ora 11:48, în dimineața zilei de 20 ianuarie 1989, masivele porți metalice ale domeniului Casei Albe s-au deschis, iar câteva momente mai târziu, coloana oficială a președintelui nou ales s-a oprit sub Porticul de Nord. Conform tradiției, președintele nou ales și doamna Tucker au fost conduși înăuntru, unde urmau să-i însoțească pe președintele Reagan și pe Prima Doamnă spre coloana oficială pentru deplasarea până la Capitol Hill.

Era o zi de iarnă senină și rece în Washington, o zi tocmai bună pentru o ceremonie de inaugurare. În aer pluteau o senzație de entuziasm și un iz de istorie. Pentru echipa lui Tucker, acesta nu era sfârșitul unui drum lung de douăzeci și două de luni, ci începutul unui vis.

Mike Feeley, consilierul de presă al președintelui, împreună cu mine, așteptam în propria noastră limuzină, aflată în spatele mai multor mașini ale Serviciilor Secrete, care însoțeau limuzina noului președinte. Feeley umpluse interiorul mașinii cu atât de mult fum de țigară, încât începusem să mă îngrijorez că aș putea suferi un spasm pulmonar.

Trecuseră zece minute. Feeley începuse să se foiască. Atunci am devenit neliniștit. Deplasările președintelui sunt planificate la secundă. O astfel de întârziere, într-un moment în care toată națiunea aștepta, era neobișnuită.

Un membru al serviciului de protecție, așezat pe bancheta din față a limuzinei, și-a apăsat casca în ureche și a vorbit în microfonul atașat la interiorul mânecii cămășii:

— Echo One Tango. Repetă, Headmaster!

A ascultat cu atenție repetarea mesajului și apoi s-a întors spre mine.

— Domnule Wadlough, Firebird vă solicită imediat în Sala Roosevelt.

Firebird era numele de cod atribuit noului președinte Tucker de către Serviciile Secrete.

— Pentru Dumnezeu! a spus Feeley, uitându-se la ceas. E incredibil.

— Calmează-te, Feels, am spus eu vesel, căci mă simțeam foarte bine dispus în acea dimineață. E vorba, probabil, doar de o ședință foto.

Am fost condus prin Coridorul de Vest direct în Sala Roosevelt. Președintele nou ales, doamna Tucker și câțiva oficiali ai administrației Reagan și membri ai cabinetului, care urmau să-l însoțească pe președinte până pe Capitol Hill, formaseră un grup în celălalt capăt al sălii. Aveau o expresie gravă întipărită pe fețe. Președintele nou ales mi-a făcut semn cu mâna să mă apropii. În timp ce mă apropiam, eram conștient că pătrundeam într-un cadru dramatic, cu toate că această senzație s-ar putea să fi fost doar efectul iluminării indirecte.

— Herb, a spus președintele nou ales aproape în șoaptă. Se pare că avem o problemă.

A inspirat adânc.

— Președintele nu vrea să plece.

Într-o primă instanță, nu am înțeles.

— Poftim?

— Doctorul lui e acum cu el. Se gândesc să-i facă eventual o injecție cu adrenalină.

În timpul tranziției, apropiații președintelui Reagan îmi dezvăluiseră, în taină și exprimându-se foarte delicat, că șeful lor își arăta din ce în ce mai mult vârsta înaintată (în acel moment președintele se afla la doar câteva săptămâni de cea de-a șaptezeci și opta aniversare). Recent, Departamentul Apărării definitivase un plan de rezervă care urma sa asigure, în limbajul lor gregar, „continuitatea ierarhiei de comandă".

Grija mea imediată privea nu atât integritatea capacității noastre de răspuns nuclear, cât pe cei în jur de 120 000 de spectatori, VIP-uri, jurnaliști, agenți de securitate, controlori de trafic aerian (aranjasem până și suspendarea aterizărilor și a decolărilor de pe aeroportul național pentru perioada discursului de învestire a președintelui) și alții care așteptau începutul unei ceremonii de învestire care acum amenința să devină un coșmar logistic.

— Ați vorbit cu el? am întrebat.

— Da, a zis președintele nou ales. Mi-a spus că-l supără spatele, că se simte obosit, că este frig afară și că pur și simplu n-are chef să plece azi.

— Aha, am spus, deoarece nu-mi venea nimic altceva în minte.

— A fost foarte binevoitor în această privință. A spus că speră să nu mă incomodeze.

— Înțeleg. A precizat cumva *când* ar avea chef să plece?

— Da. La primăvară.

— La primăvară.

Petrecusem săptămâni întregi pregătind planuri de siguranță pentru orice, inclusiv pentru evacuarea a 816,5 kg de balegă de cal care urma să „apară" în timpul paradei. Nu anticipasem însă asta.

Doamna Reagan și Jim Knott, adjunctul șefului de cabinet al președintelui Reagan, se aflau în Biroul Oval, încercând

să-l convingă pe președinte să se îmbrace. Se părea că încă nu-și dezbrăcase pijamaua în acea dimineață.

Președintele nou ales Tucker s-a întors spre grupul de oficialități și a rostit stins:

— Domnilor, poate c-ar trebui să discutăm despre asta în cerc restrâns. De ce nu ne reunim în Sala de Strategie?

În timp ce coboram cu toții spre parterul Aripii de Vest, secretarul Apărării, R. Hannibal Bowditch, a mormăit sonor:

— Se comportă ca și cum ar fi deja președinte.

Reacție normală, mi-am zis eu. Tranziția fusese grea.

Opt dintre noi, o mixtură de oficialități ale cabinetelor Reagan și Tucker, ne-am ocupat locurile în jurul mesei de conferințe din frasin alb lustruit, în Sala de Strategie. Sala seamănă cu interiorul unui seif bancar. Un sunet șuierător emanat din podea o face inaccesibilă metodelor de ascultare electronică. De fiecare dată când se deschide ușa, se aprinde și pâlpâie un indicator luminos pe care scrie: STAREA ÎNCĂPERII – NESIGURĂ PENTRU DISCUȚII PRIVATE. În fața noastră se aflau șapte telefoane: șase albe și unul roșu.

Încetișor, Wadlough, mi-am spus. Trebuie să admit că telefoanele roșii mă intimidează.

În afară de președintele nou ales și de mine, ceilalți erau apropiați ai lui Reagan: Bowditch; Knott; „Captain" Mortimer Billington de la Consiliul Național de Securitate; Virgil „Măcelarul" Hooper, Biroul pentru Administrație și Buget; Procurorul general Atticus Simpson; comandantul William Crimmins, medicul președintelui. Vicepreședintele Bush se accidentase la raquetball cu o zi înainte și era încă în spital. Îi cam simțeam lipsa lui Bush. Prezența lui ar fi scăzut semnificativ media de vârstă a celor adunați acolo.

Era ora 12:06.

— Domnilor, a început președintele nou ales, știu că e jenant ce se întâmplă, dar cred că ar fi bine să încercăm să găsim o soluție cât mai rapid. Sunt o mulțime de oameni

care ne așteaptă afară. Dumneavoastră îl cunoașteți pe președinte mult mai bine decât mine. Aveți vreo sugestie?

Bowditch și-a dat cu părerea:

— Instaurați DefCon Trei.

Def(fense) Con(dition) Doi este denumirea pentru o alarmă nucleară de înalt nivel. Cel mai jos nivel de apărare este DefCon Cinci, iar cel mai ridicat este DefCon Unu. DefCon Doi pune forțele armate americane de pe întregul glob în stare de război. Sugestia secretarului era deci, ei bine, surprinzătoare.

Președintele nou ales a spus, pe un ton care mie mi s-a părut foarte rezonabil:

— Așa. Motivul fiind...?

— Domnule președinte nou ales, a zis Bowditch apăsat, avem aici o situație extrem de — a ezitat puțin după acest cuvânt — critică. Niciodată pe parcursul celor patru ani petrecuți la Apărare nu am urcat mai sus de DefCon Patru.

— Fapt pentru care vă suntem foarte recunoscători, domnule, a intervenit președintele nou ales.

Bowditch s-a încruntat.

— Acest fapt arată cumpătarea președintelui și a mea, în ciuda – și-a dres vocea zgomotos – acuzațiilor mai nesăbuite aduse în timpul campaniei.

Aha, începe balul, mi-am zis.

— Prietenii dumneavoastră de la Moscova...

— Cine? a zis Tucker.

Era un contrast interesant între președintele nou ales, la patruzeci și opt de ani, și căruntul Bowditch.

Bowditch a lăsat întrebarea în aer. Apoi s-a lansat într-o tiradă al cărei obiect – din câte am înțeles – era faptul că Uniunea Sovietică urma, fără nici o îndoială, să se folosească de actuala noastră dilemă. Când președintele nou ales l-a întrebat de ce crede că s-ar întâmpla asta, Bowditch a hârâit că „avea un presentiment" și apoi a bătut câmpii

minute în șir despre cariera lui îndelungată în serviciile publice. A fost nevoie să-i fie întrerupt șuvoiul de cuvinte, fapt care a părut să-l supere foarte tare.

Confruntat cu această situație mai degrabă penibilă, care se deteriora încontinuu, președintele nou ales Tucker s-a întors către domnul Billington, directorul în vârstă de șaptezeci și nouă de ani al Consiliului Național de Securitate, și i-a cerut și lui o evaluare a situației. Din păcate, Billington nu reușise să urmărească discuția din cauza problemelor de auz.

Președintele nou ales și-a masat fruntea cu vârfurile degetelor.

— Nu e nici o problemă, domnule, a zis el obosit.

S-a întors apoi spre medicul președintelui.

— Domnule comandant, a zis el, puteți face ceva?

Comandantul a spus că președintele ar reacționa, poate, la doi centimetri cubi de adrenalină, dar că la vârsta lui aceasta ar putea provoca o „reacție nedorită". Când președintele nou ales l-a întrebat despre ce fel de reacție nedorită ar fi vorba, comandantul a răspuns:

— Moartea.

În fața ochilor a prins să mi se învârtă un cap de pagină al unui ziar de scandal:

REAGAN UCIS DE O INJECȚIE
ADMINISTRATĂ DIN ORDINUL LUI TUCKER

În mod normal, nu sunt convingător la ședințe, dar am luat cuvântul și mi-am expus părerea sinceră că aceasta nu era o opțiune viabilă.

Virgil Hooper de la BAB a început să vorbească despre tabele statistice și economii la fondurile sociale și de pensii ale Serviciilor Secrete în cazul decesului președintelui Reagan. Începeam să pricep cum își primise porecla, deși înțeleg pe deplin nevoia unui cârmaci neînduplecat la BAB.

Chiar atunci a sunat unul dintre telefoanele albe, întrerupând discursul lugubru al domnului Hooper. Apelul a fost preluat de Jim Knott.

— Probleme, a spus el. Rețelele media raportează o „cenzură" a știrilor din partea Casei Albe. Acest lucru afectează piața bursieră.

— Domnule Tucker, a zis Bowditch, dregându-și glasul, cred că e timpul să dau acel telefon.

— Într-un minut, a spus Tucker cu o urmă de neliniște în glas. Într-un minut.

Atticus Simpson, procurorul general care, la optzeci și unu de ani, era ca vechime și vârstă al doilea membru al cabinetului Reagan, a hârâit că părerea lui era că Tucker ar trebui să invoce secțiunea patru a Amendamentului 25, prevederea constituțională prin care un președinte era declarat incapabil să-și încheie mandatul.

Președintele nou ales a tăcut câteva momente. Apoi a spus:

— Nu vreau să plece așa.

Bowditch a pufnit.

— Nu credeam că vă pasă *cum* pleacă.

Pentru un moment, am crezut că președintele nou ales urma să-l admonesteze pe acest rinocer, dar a dat dovadă de un calm admirabil.

Mi-am privit ceasul. 12:25. Deja eram în foarte mare întârziere. Am rugat un angajat să deschidă unul dintre monitoarele de televiziune. Camera TV a executat o panoramare a primului rând de lângă fațada vestică de la Capitol Hill, unde câțiva judecători ai Curții Supreme își priveau ostentativ ceasurile. Am văzut și o imagine fugară a soției mele, Joan, așezată de o parte a uneia dintre coloane. Arăta foarte prezentabil în noul ei pardesiu tivit cu blană de castor. Era zarvă mare, toți își priveau ceasurile și dădeau din cap.

Gândește, Wadlough, mi-am spus. Dar nu mi s-a ivit nici o soluție, ceea ce era foarte enervant.

A sunat un telefon. Era telefonul roșu, spre groaza mea. Atât președintele nou ales, cât și Bowditch s-au întins după receptor. Bowditch l-a smuls practic din mâna celuilalt. Extrem de jignitor.

Bowditch a ascultat, a mormăit, iar apoi și-a lipit receptorul la piept.

— Domnule președinte nou ales, a spus el foarte solemn, tocmai am fost informați că un escadron de bombardiere Blackjack a părăsit spațiul aerian sovietic.

Aceste cuvinte au trimis un *frisson* — cuvântul francez pentru „furnicătură" — de-a lungul coloanei mele vertebrale. Pentru moment tot ce s-a auzit au fost paraziții.

Președintele nou ales era în mod evident șocat.

— Înțeleg, a spus el. Există indicii că ar fi o acțiune ostilă?

Bowditch a răspuns repezit:

— Considerați patruzeci de megatone ostile?

Președintele nou ales a rămas un moment pe gânduri.

— Dacă îmi sunt scăpate în cap, da, a zis el.

S-a întins și a luat receptorul de la Bowditch. A întrebat dacă ruta de zbor era diferită față de cea obișnuită. Chipul i s-a cutat într-un zâmbet.

— Mulțumesc, a spus el. Vă mulțumesc foarte mult. O să continuați să ne informați, da? Mulțumesc.

A pus receptorul în furcă și i-a aruncat o privire furioasă lui Bowditch. Buza de jos a acestuia a ieșit neplăcut în evidență.

— Unde rămăseserăm, domnilor? a spus Tucker.

A sunat unul dintre telefoanele albe. A răspuns Knott.

— Era Prima Doamnă, a zis el, după ce a așezat receptorul în furcă. N-are rost. Nu vrea să-și dea jos pijamaua. Și mi-e teamă că tocmai și-a comandat prânzul.

S-au auzit murmure în jurul mesei. M-am aplecat spre președintele nou ales și i-am spus pe un ton scăzut:

— Trebuie să pornim spre Capitol Hill în cinci minute. Cu sau fără el. Nu mai putem aștepta.

Ne-am apropiat capetele.

— Hai să privim rațional situația, a șoptit el. Avem un doctor care s-ar putea să-l omoare, un procuror general care vrea să-l declare nebun și un secretar al Apărării care vrea să declanșez al Treilea Război Mondial.

Am încuviințat. Opțiunile nu erau încurajatoare. Mai întâi am exclus declanșarea celui de-al Treilea Război Mondial. Până să sune telefonul ne mai rămăseseră uciderea președintelui sau îndepărtarea lui într-un cărucior cu ajutorul oamenilor în halate albe. Un angajat mi-a înmânat receptorul.

— Ce *mama naibii* se întâmplă acolo?

Era Feeley. I-am explicat în șoaptă situația.

— Pentru numele lui Dumnezeu, a spus el. Rețelele își ies deja din fire. Spuneți-i că rușii atacă și că trebuie să plece dracului de-acolo.

I-am șoptit la ureche președintelui ideea lui Feeley. El a încuviințat din cap. Mi-am propus de asemenea să nu uit să-l atenționez pe Feeley în privința limbajului pe care-l folosea.

— Domnilor, a spus președintele nou ales. Cred că am găsit o soluție. Domnule Bowditch, vă rog să-l informați pe președinte că suntem atacați de Uniunea Sovietică, iar dumnealui trebuie să preia comanda operațiunilor.

Bowditch a ridicat receptorul cu expresia unui buldog căruia tocmai i s-a dat o jumătate de kilogram de carne roșie proaspătă. Era receptorul roșu.

— Aici Cezar, a spus el. Pregătiți-vă pentru DefCon Doi.

Acoperind receptorul cu mâna, i-a spus lui Tucker:

— O decizie inteligentă, domnule. Felicitările mele.

Președintelui nou ales i-au trebuit câteva secunde pentru a înțelege ce se întâmplase.

— Domnule secretar, a spus el, ce-ați făcut?

— O să-l sun pe președinte. Trebuie să fie pus la curent cu situația actuală.

— Așteptați un moment. Să înțeleg că tocmai ați ordonat o alertă nucleară?

— După cum ați ordonat, domnule, a zis Bowditch.

— Anulează ordinul, Bowditch! Acum.

Bowditch s-a încruntat.

— Dacă e să pară credibil...

— Anulează ordinul, Bowditch!

În adâncul oceanelor, mai mulți comandanți de submarine au cerut confirmarea ordinului. Din Guam până în Dakota de Sud, echipajele bombardierelor au intrat în alertă.

— Mi se pare, domnule președinte nou ales...

— Mi se pare mie, domnule secretar, că ți-ai pierdut mințile. *Anulează ordinul!*

Dregându-și teatral vocea, secretarul Bowditch a dat în silă comanda și astfel a anulat alerta nucleară pe care o instituise cu doar câteva momente în urmă. La nivel global, forțele americane au ieșit din starea de alertă. Președintele nou ales și-a lărgit nodul cravatei.

Apoi a părăsit Sala de Strategie pentru a merge în Biroul Oval. Ajuns acolo, i-a spus președintelui Reagan că NORAD confirmase aproximativ treizeci de rachete SS-28 care urmau să își atingă țintele pe Coasta de Est în următoarele douăzeci și unu de minute. I-a zis președintelui că era esențial pentru siguranța națională, conform dispozițiilor Procedurilor de Urgență ale Casei Albe, să plece imediat, la bordul elicopterului său Marine One, spre baza Andrews a Forțelor Aeriene. La baza Andrews președintele urma să urce la bordul NEACP (un Boeing 747 transformat și poreclit „Kneecap"), de unde urma să dirijeze desfășurarea celui de-al Treilea Război Mondial. Președintele a părut însuflețit de această perspectivă și a început imediat să-și dea jos pijamaua.

Aranjamentele au fost făcute rapid. Cinci minute mai târziu, Marine One era în drum spre Peluza Sudică a Casei Albe. Imediat după ce elicopterul președintelui ajungea

la baza Andrews, președintele urma să fie transferat nu la bordul NEACP, ci la bordul Air Force One.

Exista, totuși, o problemă. Ce urma să se întâmple în cazul în care președintele începea să emită ordine de atacuri atomice represive? În fond, *era* încă președinte. S-a decis că, dacă președintele începea să dea ordine de nimicire a unor orașe sovietice, consilierul său militar urma să simuleze îndeplinirea lor. Mai mult, președintele putea avea parte de o adevărată distracție în drumul de întoarcere spre fermă.

La 12:41, președintele nou ales și doamna Tucker au urcat în sfârșit la bordul limuzinei. Președintele mi-a dat instrucțiuni să lucrez cu Feeley la o inserție în discurs care urma să explice întârzierea. Aveam șapte minute să finalizăm această inserție.

Am sugerat să folosim povestea conform căreia fusese observată o țeavă de armă pe ruta care urma să fie folosită de coloana oficială, iar Serviciile Secrete întârziaseră plecarea până când zona fusese „salubrizată", cum spuneau ei.

Feeley a spus că *Washington Post* avea să afle că era o poveste falsă, așa că am fi fost acuzați că mințiserăm poporul american chiar din prima zi a mandatului.

— Ascultă, a zis el, cred că ar trebui pur și simplu să le spunem tuturor că omul a înnebunit, a început să se pișe pe draperii și tot tacâmul, și a încercat să declanșeze un război. Nu-i vina *noastră* că suntem în întârziere, Dumnezeii mă-sii!

— Nu, am spus, nu cred că asta este abordarea pe care o dorește președintele.

Mormăind, Feeley a început să mâzgălească într-un blocnotes. A terminat exact în momentul în care coloana oficială a ajuns în fața la Capitol Hill.

Reprezentanții presei mișunau, dar în afara zonei de siguranță. Serviciile Secrete îi țineau la o distanță apreciabilă. Se auzeau totuși întrebări strigate:

— Unde e președintele? Ce nu-i în regulă?

Președintele nou ales i-a învrednicit doar cu o fluturare de mână, în ciuda bine-cunoscutei sale predispoziții de a ieși din zona împrejmuită și de a răspunde oricărei întrebări care i se adresa – o tendință nefericită, după părerea mea, care dusese la câteva dintre cele mai spontane și problematice momente ale campaniei electorale.

Feeley și cu mine ne-am alăturat în grabă președintelui nou ales, în timp ce acesta era împins pe coridoarele de marmură de la Capitol Hill. Feeley i-a înmânat o pagină de blocnotes.

El a citit-o rapid și s-a strâmbat.

— „Confuz"? Feeley, e groaznic. Ce-a fost în mintea ta?

A mototolit hârtia în pumn.

— Acum o să trebuiască să improvizez.

Totul a început să se desfășoare foarte rapid după aceea. Îmi amintesc că am ieșit pe o ușă în aerul rece de ianuarie, după cum țin minte cerul albastru strălucitor, reflectoarele televiziunilor și fanfara Marinei intonând melodia principală a filmului *Cei șapte magnifici*, imnul campaniei noastre electorale.

— Unde Dumnezeu ați fost? a murmurat Joan. Oamenii sunt furioși.

— Să împiedicăm un dezastru, am spus eu enigmatic.

Judecând după privirile celor de la tribună, Joan avea perfectă dreptate. Nu arătau deloc satisfăcuți. Unii păreau să spumege de-a dreptul. Nici frigul de –4 grade nu ajutase. Judecătorul Marshall devenise azuriu și părea să aibă probleme cardiace. Mușchii stomacului mi s-au contractat într-un nod gordian. Mi-am băgat mâna în buzunar după o tabletă de hidroxid de magneziu, dar acestea se sfărâmaseră. Tot ce rămăsese din ele era un praf cu firimituri.

Președintele nou ales s-a apropiat de podium. Un murmur a trecut prin mulțime, pe măsură ce aceasta realiza nemaiîntâlnita încălcare a protocolului: președintele nou ales era pe cale să li se adreseze înainte de a depune jurământul.

— Domnule președinte al Curții Supreme, domnule senator Hastings, distinși membri ai Congresului, prieteni și cetățeni americani, a început el, cred că trebuie să vă dau câteva explicații.

Dar, vai, aceste cuvinte aveau să devină un laitmotiv al mandatului președintelui Tucker.

— Președintele nu e prezent alături de noi cu această ocazie. Nu... n-a putut fi prezent. E pe cale să părăsească casa și orașul în care a trăit în ultimii opt ani. Mi-a spus că speră că veți înțelege și-l veți ierta. Într-un moment ca acesta, nu are încredere în propria capacitate de stăpânire a sentimentelor. Din această cauză, m-a rugat să-mi iau rămas-bun de la dumneavoastră în numele lui.

Auditoriul a amuțit.

— Și fac asta știind că, în aceste momente când el ne părăsește, îl însoțesc gândurile bune și mulțumirile noastre.

Sunetul rotoarelor elicopterului s-a făcut auzit din depărtare, în zona Mall-ului, la început slab, apoi mai puternic. Președintele nou ales a făcut o pauză. Zeci de mii de capete s-au răsucit. Nu prea există americani care să nu cunoască această secvență dramatică de imagine TV, măreția momentului în care Marine One se apleacă într-o parte, o manevră interpretată de toată lumea ca un gest de rămas-bun, înainte de a dispărea din vedere dincolo de Capitol Hill. Am auzit câteva smârcâieli în jurul meu, în timp ce zgomotul rotoarelor se pierdea spre sud-est, iar apoi s-a instalat o liniște aproape reverențioasă, încărcată de uimire. Îmi amintesc că mi-am zis: *ce înălțător*. Dar poate că era doar începutul gripei pe care o contractaseră o mulțime de oameni în acea zi istorică.

cartea întâi
luna de miere

1. în biroul oval

> Președintele pare să nu înțeleagă gravitatea situației. Suntem oare predestinați să petrecem evenimentele cruciale ale mandatului înghesuiți în toalete? Sunt îngrijorat.
>
> — *Jurnal*, 12 februarie 1989

Nu-mi propun, spre deosebire de mulți memorialiști ai Casei Albe, să prezint ultimele patru sute de ani ale genealogiei mele. Dar deoarece sunt frecvent întrebat de ce vorbesc în modul în care o fac, ar trebui, poate, să explic.

M-am născut în Anglia, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Tatăl meu a fost rănit de o macara care s-a defectat, în timp ce era înrolat la geniști. Și-a petrecut perioada de recuperare la un spital militar englez, unde a întâlnit-o pe mama, care era infirmieră. Mai târziu s-au căsătorit, apoi m-am născut eu. La sfârșitul războiului tata s-a mutat înapoi în Boise, statul Idaho, unde și-a reluat activitatea de director-adjunct al unei fabrici de hârtie. Deși era încântată de Idaho, mama ducea dorul Angliei și mi-a indus dragostea pentru țara natală. Am fost trimis la școală acolo și tot acolo m-am îndrăgostit de meseria de revizor-contabil. Dar, fiind singur la părinți, am revenit în Boise pentru a fi aproape de tata și mama la apusul vieții lor.

Pe vremea când lucram la biroul de contabili publici autorizați Dewey, Skruem și Howe, l-am întâlnit pe Thomas Nelson Tucker. Era o figură proeminentă a societății din Boise pe atunci, urmaș al lui Thomas Oglethorpe Tucker, directorul comercial al afacerii cu cherestea și conserve de păstrăv. Soția mea, Joan, și cu mine nu împărtășeam strălucirea și farmecul din *le tout Boise*, cum spun francezii, așa că-l știam doar din paginile mondene pe care le

frunzăream uneori. Domnul Tucker, cum îi spusesem până în ziua intrării în funcție, fusese pus într-o situație problematică în fața Fiscului din cauza unei declarații de venituri incomplete. Declarațiile de venit ale bătrânului Tucker au fost făcute de DS&H și deci s-a apelat la mine pentru limpezirea apelor. Am fost mai mult decât încântat să ajut.

Astfel a început o prietenie care, în afară de religie și de familie, a devenit cea mai satisfăcătoare experiență de viață. Am știut din primul moment că dădusem peste un tânăr sortit să ajungă departe. Nu am fost dezamăgit. Am îndeplinit funcția de director financiar al campaniilor sale electorale pentru postul de guvernator. De asemenea, am devenit un fel de consilier fără portofoliu, administrând aranjamentele personale de genul deplasărilor și cazărilor, asigurându-mă ca totul să funcționeze perfect. Dacă aș fi avut un blazon, acesta ar fi purtat inscripția SEMPER IBI. Întotdeauna prezent.

Și chiar *am fost* prezent, de la bun început – spre deosebire de atâția alții, cum ar fi șeful personalului, Bamford Lleland IV, și directorul Consiliului Național de Securitate, Marvin Edelstein. În timpul celebrei perioade de curtare a Jessicăi Heath, eu am fost cel care a adus-o pe ascuns la conacul guvernatorului, pe bancheta din spate a Ford-ului meu. Iar în timpul logodnei lor eu am fost cel care a convins-o pe Jessica să-i preia numele după căsătorie. Când s-a născut Thomas, fiul lor, i-am fost alături, la cristelniță, ca naș.

M-am implicat și în viața politică. Îmi amintesc perfect noaptea în care guvernatorul mi-a spus că urma să anunțe acea cerere controversată ca guvernul federal să retragă toate rachetele balistice nucleare de tip Muscleman din Idaho, iar statul respectiv să fie declarat zonă denuclearizată. Deși ar fi trebuit să-i recomand să acționeze mai prudent, mi-am spus: *Curaj, Wadlough. E exact tipul de inițiativă*

temerară care o să-l trimită pe Thomas Tucker la Casa Albă cândva. Și n-am greșit.

Când a venit clipa cea mare, în noaptea alegerilor, și Ohio ne-a ajutat să învingem, am început aproape imediat să-mi fac griji pentru mutarea la Washington. Cum o va afecta asta pe Joan, care nu fusese niciodată mai la est de Denver, pe copiii noștri, Herb, Junior și Joan? Am hotărât că tranziția va trebui să fie lină. În loc să închiriez o casă în elegantele Georgetown sau Maclean, am reușit să găsesc o casă simpatică și modestă în Arlington, cu o mică grădină de flori, la câțiva pași de biserică.

Vizitasem de câteva ori Casa Albă în timpul perioadei de predare a ștafetei, dar nu eram pregătit pentru copleșitorul sentiment de respect și prezență a istoriei pe care l-am avut când mașina mea s-a oprit în fața Porții de Sud-Vest, la ora 6:48 dimineața, primită de un salut protocolar al gărzii militare. În timp ce îmi croiam drum spre spațiosul meu birou de la etajul întâi al Aripii de Vest, am fost întâmpinat de un cor vioi, care a rostit „Bună dimineața, domnule Wadlough". *Da* – mi-am zis – *o să fie foarte bine.*

Imediat ce am intrat, secretara mea, Barbara, o funcționară publică loială, curată și eficientă, mi-a înmânat o coală de hârtie. Era unul dintre acele formulare roz din categoria „CÂT TIMP AȚI FOST PLECAT". Marcase pătrățelul „Vă rog, telefonați". La „Observații" scrisese doar un cuvânt: „Președintele".

Președintele. Aș minți dacă aș spune că acest cuvânt nu mi-a produs un fior pe șira. Am pus coala de hârtie în buzunar. Poate că vreun nepot al meu va fi vreodată rugat să o aducă la școală și s-o arate colegilor săi.

Ultimele douăzeci și două de luni mi-au trecut fulgerător prin minte ca o proiecție de film rulată la viteză mare și deodată m-am simțit o bosit. Să știți că democrația poate fi un adevărat calvar. Mă îngrășasem. Chelia îmi avansase

încă aproape trei centimetri. Ochelarii aveau tendința să mi se aburească după ce urcam un etaj, iar genunchii mă dureau când era înnorat afară. Mă apropiam de cincizeci de ani și o simțeam. Eram oare în formă, m-am întrebat, pentru a-l consilia pe Președintele Statelor Unite ale Americii?

Dar ajunsesem până aici doar ca să mă opresc în pragul Puterii? m-am mai întrebat.

— Domnule Wadlough?

Vocea Barbarei m-a scos din starea de visare.

— Vă simțiți bine? m-a întrebat ea.

— Da, Barbara, am mințit eu. Mai bine ca niciodată.

Barbara nu s-a lăsat păcălită.

— Să vă aduc apă fierbinte?

Nu beau nici ceai, nici cafea. Consider că o ceașcă mare de apă fierbinte băută de dimineață este atât calmantă, cât și stimulatoare pentru funcțiile digestive.

M-am așezat pentru prima dată în noul meu birou. Îl rugasem pe Augustus Hardesty, custodele Casei Albe, să-l redecoreze în stilul administrației lui Rutherford Hayes, unul dintre președinții mei favoriți*.

Hardesty și cu mine avuseserăm schimburi dure pe această temă. El era un bătrân cusurgiu strâns la pungă și, după părerea mea, republican. Privea ocuparea Casei Albe de către noi cu nedisimulata antipatie a unui om de serviciu care fusese vândut împreună cu proprietatea și lăsat astfel să dea o mână de ajutor la profanarea ei. Mă informase țâfnos că nu era „un decorator".

Îmi refăcuse într-adevăr biroul în stilul anilor 1870. O scuipătoare enormă din alamă ședea lângă biroul meu și părea că fusese lustruită ultima dată pe vremea când Hayes

---

* Unii au considerat că admirația mea pentru un republican este incompatibilă cu angajarea în cadrul unei administrații democrate. Dar Hayes a fost un om integru, care a impus o politică monetară sănătoasă (*n.a.*).

era încă în viață. Biroul era crăpat în opt locuri. Suprafața de furnir de stejar era atât de văluritǎ, încât semăna cu suprafața mării sub un vânt moderat. Suprema impertinență era însă telefonul. Era unul dintre acele telefoane verticale antice, cu receptorul agățat alături. Pentru a întregi batjocura, bătrânul țap instalase încă un telefon, asemănător cu primul, dar vopsit într-un roșu țipător și pe care scria SECURIZAT.

Când am încercat să mă rotesc cu scaunul, era să-mi deformez coloana vertebrală. La o examinare mai atentă a scaunului, mi-am dat seama că ședeam pe o comodă de mahon.

— Barbara! am răbufnit. Fă-mi legătura cu Hardesty!

Chiar în acel moment a început să sune nenorocitul de telefon antic. *Brrrrring, brrrring.*

Era președintele. Se auzea ca și cum mi-ar fi vorbit printr-o țeavă foarte lungă.

— Herb? Te aud foarte slab. Unde naiba ești?

Umilit, i-am spus că era vorba de o problemă tehnică. Hardesty va plăti cu vârf și îndesat pentru asta.

Președintele era așezat la biroul său – cel care înainte îi aparținuse lui FDR – în cămașă, cu nodul cravatei lărgit și cu picioarele așezate pe masă, învăluit în fum de țigară. Nu m-a surprins să-l văd într-o poziție atât de neprotocolară, dar am fost șocat de fumul de țigară. Obiceiul lui de a fuma fusese unul dintre cele mai bine păzite secrete în timpul campaniei electorale.

Nici un candidat la președinție de după Nixon nu fumase, și în nici un caz în public. Deși am încercat să împiedicăm să fie vreodată fotografiat cu o țigară în gură, una sau două poze care l-au surprins fumând ajunseseră totuși în presă.

Dar când nenorocita aceea de fetiță de unsprezece ani, elevă la școală primară în Ames, statul Iowa, l-a întrebat în fața tuturor camerelor de luat vederi dacă era dispus „vă rog" să se lase de fumat „pentru mine", am ajuns într-o situație jenantă.

După aceea, președintele a stat noaptea în fața televizorului, fumând țigară de la țigară și devenind tot mai mohorât cu fiecare interviu care-i lăuda gestul minunat.

— Ce ne facem, Herb? a zis el, cu o privire chinuită.

I-am spus că ar fi indicat să „ne ținem" promisiunea.

— Nu-mi cere să fac asta. Nu în mijlocul unei campanii electorale.

I-am amintit că nu eu îi cerusem să facă ceva, ci micuța Mary McInnis.

Am adus mai mulți specialiști în lăsatul de fumat. Am adus chiar și un specialist în hipnoză. Tot ce au reușit să facă a fost să-l aducă pe candidatul prezidențial într-o dispoziție groaznică. La un moment dat reușise să nu fumeze nici o țigară timp de optsprezece ore.

Dar deoarece consecințele nerespectării unei promisiuni făcute unei fetițe de unsprezece ani erau de neimaginat, el și-a dat consimțământul să fumeze doar în toalete. Pentru a obține încuviințarea noastră, a jurat că se va lăsa de fumat în ziua următoare câștigării alegerilor.

Ca prin minune, am reușit să trecem cu bine de campanie fără ca acest lucru să fie descoperit. Aveam tot timpul la mine un flacon cu Listerine. Înainte de interviuri, președintele obișnuia să ia câte o gură din sticluța respectivă.

În noaptea alegerilor, mi-a spus că „și dacă va cădea cerul", va renunța la fumat în ziua de după ceremonia de învestire. Iar acum, în prima zi a mandatului, iată-ne aici, învăluiți în fum de țigară.

— Domnule președinte, pot vorbi deschis? am întrebat, stând pentru prima dată pe covorul din Biroul Oval.

— Nu, a spus el.

— Nu e bine ce faceți.

Nu era ușor să-i vorbești așa președintelui Statelor Unite ale Americii, dar era de datoria mea.

— Să-l chem pe Feeley în birou, să vă dea câteva titluri de pe prima pagină? „Tucker își încalcă promisiunea făcută fetiței. Națiunea..."

— Feeley fumează două pachete pe zi.

— Feeley nu e președinte. Și oricum, își petrece fiecare zori de zi scuipând bucățele de plămân, am spus. Un spectacol dezgustător.

— FDR fuma. Și a fost un președinte extraordinar. Ce-ar fi dacă mi-aș lua un porttigaret?

I-am spus că după părerea mea un porttigaret nu ar rezolva problema. Dar degeaba. Tot ce am putut obține a fost acordul lui pentru condițiile valabile în perioada campaniei electorale. Mai târziu în timpul aceleiași zile, am aranjat cu Serviciul Administrativ General să fie instalate în biroul oval filtre speciale de aer, proiectate de NASA. Li s-a spus că erau necesare din cauza alergiei președintelui la polen.

Maiorul Arnold de la Forțele Aeriene, medicul președintelui, era foarte tulburat de faptul că președintele fuma. Am fost de față într-o zi, nu mult după aceea, când s-a lansat într-una dintre predicile sale. Aceste predici începuseră să-l deranjeze vizibil pe președinte. Când Arnold a terminat de vorbit, președintele și-a aprins o altă țigară și l-a întrebat dacă fusese vreodată în Groenlanda. Când maiorul s-a arătat dezorientat de relevanța întrebării la momentul respectiv, președintele i-a amintit de bazele de supraveghere radar împotriva eventualelor atacuri cu rachete instalate acolo și a spus că ar fi mai mult decât fericit să-i rezolve un transfer la una dintre ele.

— În *nordul* Groenlandei, Arnold, a precizat el.

Maiorul nu a mai adus niciodată vorba de acest subiect. Ba chiar a făcut aranjamentele necesare pentru procurarea pigmentului special de culoarea pielii pe care președintele îl aplica deasupra petelor de nicotină de pe degetele mijlociu și arătător.

Mai târziu în cursul aceleiași prime zile de mandat, pe când Feeley și cu mine ne aflam în Biroul Oval, am observat niște cărți adunate grămadă pe birou. Mi-am dat seama că, deși văzusem o mulțime de fotografii ale meselor din Biroul Oval, în nici una dintre aceste fotografii nu văzusem pe birourile respective *cărți*. Feeley observase cărțile și i-a spus președintelui că dorea să-l aducă pe unul dintre fotografii Casei Albe pentru a face poze cu președintele citind așezat la birou.

— O să le placă bizonilor, a spus Feeley.

Feeley nu excela în inteligență. Era mai mult un om politic de acțiune. Acest fapt îi explica antipatia pentru Marvin Edelstein, șeful Consiliului Național de Securitate. Crescând într-un oraș siderurgic din Pennsylvania, era suspicios față de șeful de cabinet.

— Încercați să vă mențineți la zi cu lectura?

— Nu, a zis președintele. Încerc să-mi dau seama cum să evit zilele de lectură.

Toate acele cărți erau memorii legate de Casa Albă. *Criza* de Hamilton Jordan, *Martorul puterii* de John Ehrlichman, *Calvarul puterii* de Emmet Hughes, *O mie de zile, însoțindu-l pe Kennedy*, *Ambiție oarbă*, *Deconspirarea*. Cred că erau vreo cincisprezece.

— Ții minte ce spunea Oscar Wilde?

— Cine? a întrebat Feeley.

— Dumnezeule, Feeley. Oscar Wilde.

— Să fiu al dracului dacă știu.

Biroul Oval este cel mai puțin potrivit loc pentru asemenea expresii, dar Feeley și președintele se aflau în relații foarte bune. Feeley era familiar cu președintele, iar acestuia îi făcea plăcere, deoarece coridoarele puterii erau pline de lingăi și inși fără coloană vertebrală. După mine, președintele se înțelegea cel mai bine cu Feels.

— Surprinde-mă cândva, Feeley. Citește o carte. Oscar Wilde a spus că orice om mare își are discipolii lui și întotdeauna Iuda îi scrie biografia.

— Aha. O știți pe aia cu tipul care merge la un control medical de rutină...

— Feeley, nu înțelegi deloc ce vreau să spun.

— Ei bine, și mă rog ce vreți să spuneți?

— Memoriile astea, Feeley. Mă fac nefericit. Mă întristează gândul că tu, Herb, Edelstein, Bam Lleland și toți ceilalți o să scrieți cărți la un moment dat.

— Atunci nu vă gândiți la asta.

Feels avea de obicei răspuns la toate.

— Chiar și majordomii. Ai citit cartea majordomului lui Ford*?

— Îhî, a zis Feeley, chestia cu crema de față. Dumnezeule.

În timp ce discutam despre afacerile necurate ale lui Donald Nixon și despre plăcerea lui Lyndon Johnson de a conduce afacerile așezat pe toaletă, mi-am dat seama că președintele era extrem de tulburat de faptul că toate momentele lui intime vor fi cândva puse la vânzare pe rafturile de cărți din magazinele aeroporturilor. Dar îl îngrijora și altceva.

— Am spus o glumă azi după-masă, a zis președintele. Erau prezenți cam opt oameni. Toți au râs.

— Și?

— A fost o glumă slabă. De aceea am și spus-o. Să văd dacă or să râdă. Au râs cu toții.

În timp ce razele soarelui de după-amiază târzie încălzeau crengile goale ale stejarilor de afară, președintele a devenit filozofic.

— Cine știe? a spus el, urmărind cu ochii linia curbă a Biroului Oval.

---

* *O sută de ani de solicitudine* de Manolo Rivas (*n.a.*).

Simțeam că luam parte la un moment istoric: un om reflectând asupra imensității puterii și asupra forțelor implacabile care-l vor apăsa în anii ce aveau să vină.

— Acest loc ne-ar putea transforma pe toți în niște dobitoci.

A sunat telefonul. Președintele a ridicat receptorul.

— Aha.

S-a întors spre noi.

— E Jimmy Carter.

— Ce mai vrea și ăsta?

— Cred că vrea să-mi dea niște sfaturi.

— O, Doamne, a zis Feeley, spuneți-i că sunteți plecat.

— În prima zi de mandat?

2. *personalul*

Trimis o scrisoare înfocată suplimentului Safire al *New York Times* ca drept la replică la un articol în care mă numeau „lustragiul" președintelui. Joan foarte supărată.

— *Jurnal*, 4 iunie 1989

Admit că Bamford Lleland IV și cu mine nu ne-am împăcat din capul locului. Sig Beller, directorul nostru de campanie, l-a adus în echipă după alegerile preliminare din New Hampshire, când și-a dat seama că guvernatorul avea o șansă să fie ales președinte. Venirea lui Lleland a schimbat semnificativ modul de prezentare a campaniei. Lleland a concediat cincisprezece oameni în primele două zile de lucru. După ce am aflat că încercase să mă concedieze și pe mine, i-am spus câteva de la obraz. Și-a cerut scuze, dar nu aveam nici un dubiu că o făcuse doar pentru că își dăduse seama că eram „intangibil" datorită îndelungatei mele relații personale cu Prima Familie.

Bam Lleland era un bostonian fonfăit, cu o remarcabilă avere (moștenită) și viță nobilă, poate chiar puțin prea mult din cea de-a doua. Era un conglomerat de aere tip Coasta de Est: păr cu briantină pieptănat spre spate, bretele, servietă din de piele de șarpe, papion, butoni însemnați Porcellian Club, ochelari cu rame transparente și o cunoaștere ostentativă a preparatelor culinare franceze. Și-a sporit averea prin căsătorie și astfel a putut începe să-și permită fleacuri din categoria *Compassion*, iahtul său de 40 de metri, cu motor. Își ținea această manifestare fățișă de consumism în Norfolk, Virginia, apele Golfului Chesapeake din apropiere nefiind suficient de adânci pentru a-l găzdui. Acest iaht era un lucru absolut lipsit de tact, ținând cont mai

ales de politica egalitaristă practicată de președinte. Lleland numea întotdeauna iahtul „barca soției mele". Nu o dată am încercat atât eu, cât și Feeley să-l convingem pe președinte să-l facă pe Lleland să scape de monstruozitatea aceea.

Marvin Edelstein era un alt corifeu din Ivy League, profesor de științe politice la Yale, a cărui carte, *Toward a Grain of SALT* *, l-a impresionat puternic pe guvernator. Marvin avea doar treizeci și nouă de ani, foarte tânăr pentru a i se încredința un post atât de important precum cel de director al Consiliului Național de Securitate. Era genial, dar cu tendințe de îngâmfare, ceea ce explică, probabil, de ce se înțelegea atât de bine cu Lleland. Păreau că vorbesc aceeași limbă. În ciuda acestui fapt, îmi era drag Marvin. Într-un fel, îmi părea rău de el. Era un tânăr deschis. Dorea să fie respectat, ba chiar mai mult, cred, dorea să fie plăcut.

Marvin era foarte încântat de misterul care-i însoțea munca. Își ducea înclinația spre mister până în pânzele albe. Când comunicam printr-o linie telefonică NESECURIZATĂ, folosea un cod absolut indescifrabil pentru oricine în afară de el sau un criptograf foarte priceput. Înainte de a pleca în vreuna dintre misiunile lui secrete, obișnuia să ne dea câte o pagină conținând cheia codului pe care-l alesese pentru acea misiune. Invariabil, nimeni nu acorda atenție acelor pagini.

Prima dată când a încercat să folosească un asemenea cod cu mine, sistemul nu a funcționat prea bine. Într-o zi, secretara mi-a spus că eram chemat la telefon de un anume „Efect Maxim". Am presupus că era doar unul dintre dereglații care reușesc uneori să treacă de centrala telefonică a Casei Albe. I-am spus secretarei să închidă. Așa a și făcut,

* Literal, *Spre un grăunte de SARE*. SALT era denumirea tratatului de neproliferare a armamentului nuclear (*n.tr.*).

dar după câteva minute individul, Efect Maxim, a sunat din nou.

— Zice că-i urgent, mi-a zis Barbara.

I-am spus Barbarei că nu pot fi deranjat în acel moment și i-am dat dispoziție să-l informeze pe tip că ocuparea abuzivă a liniilor telefonice guvernamentale importante are consecințe serioase. Peste nici un minut, Barbara a sunat iar.

— Ce este, Barbara?

Situația era deja foarte enervantă.

— Vă caută domnul Edelstein din Cincinnati, a spus ea.

Am preluat apelul. Marvin era aproape isteric.

— Ce se întâmplă? m-a întrebat el. Ce are secretara ta? Sunt eu!

— A, da, am spus. Cum merg lucrurile, Marvin?

— *Nu* mi te adresa așa! s-a răstit el. Codul. Ai uitat de cod.

— Îmi pare rău, am spus. Am fost foarte ocupat.

Era în drum spre Havana pentru a se întâlni cu Fidel Castro. Din motive de confidențialitate, insistase să ajungă la Havana prin Cincinnati, deși mie acest traseu mi se părea cam ocolitor.

— Și cum merg lucrurile? l-am întrebat.

— M-am întâlnit cu Castravete, a zis el. Garnitura a fost delicioasă.

Am răscolit sertarul în căutarea cheii codului. Dar n-am găsit-o.

— Aha, am ezitat. A fost un prânz plăcut?

A urmat o pauză la celălalt capăt.

— Habar n-ai despre ce vorbesc, așa-i?

— Se pare că am rătăcit cheia codului, Marvin. Trebuie să fie pe aici, pe undeva. Așteaptă puțin. O găsesc imediat.

— Nu contează, a zis el. Nu contează. O să te contactez prin Crown. Terminat comunicarea.

— Recepționat, am spus eu, presupunând că ajuta.

Nu vreau să iau în derâdere diplomația sub acoperire a lui Marvin sau nevoia de confidențialitate. Aceasta din

urmă e o parte tangibilă și necesară pentru prima. Dar e adevărat și că sistemul folosit de Marvin producea unele confuzii.

După mine, Mike Feeley îl însoțise cel mai mult timp pe președinte, alăturându-se campaniei cu mult înaintea mulțimii de proaspăt apăruți. Feels, cum îl numeam noi, apăruse ca din pământ și servise scurt timp – patru zile, mai exact – ca secretar de presă al lui Geraldine Ferraro (se pare că rămăsese cu sechele semnificative din perioada respectivă). Era un tip belicos, cu origini irlandeze, tenul îmbujorat și părul tot timpul zburlit (de multe ori trebuia să-l rog să se pieptene înaintea unei conferințe de presă). Feels nu era un om delicat, obișnuit cu finețurile. Presupun că secretarii de presă nu își pot permite așa ceva. Trăsătura lui specifică era tendința de a-și da demisia. Exclamațiile lui de tip „E de-a dreptul scandalos!" răsunau familiar la bordul lui *Spirit of Greatness*, Boeing-ul nostru 707 special. La un moment dat, și-a dat demisia de două ori în aceeași zi. Pe de o parte, ciudățeniile lui îl amuzau pe guvernator, pe de altă parte, era foarte priceput la abordarea haitei de șacali și de porci fără scrupule (exclus doamnele) care alcătuiau corpul de presă al Casei Albe.

Personalul Casei Albe e divizat în două grupuri: cei care au și cei care nu au acces la președinte. Accesul este moneda acestui domeniu. Cei care îl au nu își bat joc de acest fapt. Hal Jasper, consilierul președintelui pe teme de comunicații, a fost atât de îngrijorat să nu fie „lăsat pe dinafară", cum se spune, încât a continuat să vină la serviciu chiar și în timpul unui acces serios de vărsat de vânt. Își dădea pe piele cu produse cosmetice pentru a-și ascunde erupțiile cutanate inestetice. Săracul Hal era convins că dacă președintele s-ar descurca fie și numai o săptămână fără „aportul" lui, ar putea începe să-l considere dispensabil. Din păcate, în acest fel a reușit să-l contamineze și pe președinte. Deși

foarte generos în mod normal, președintele nu a fost deloc încântat de acest lucru, retrăgându-i astfel dreptul de acces lui Hal.

Diversele departamente din cadrul Casei Albe, numite și „birouri", pot fi foarte bine asemuite unor ducate sau baronii din perioada medievală. Acestea par să petreacă cel puțin tot atât timp complotând unele împotriva celorlalte cât își petrec orânduind națiunea. E trist, dar e un fapt de viață la Casa Albă. Am făcut tot ce mi-a stat în putere să păstrez la minimum tensiunile dintre birourile de afaceri interne, presă, politică externă și altele. Din anumite puncte de vedere, această activitate era ingrată. Am fost surprins cât de departe – sau, mai exact, cât de jos – pot ajunge unii.

Într-o dimineață, de exemplu, telefonul mi-a sunat la 4.30. Vocea din receptor s-a prezentat ca ofițerul de serviciu din Sala de Strategie și mi-a spus că președintele dăduse dispoziție ca membrii importanți ai cabinetului său să se adune imediat în Sala de Strategie a Casei Albe. Îngrijorat și crezând că președintele avea nevoie de mine, m-am repezit să ajung acolo cât mai repede, conducând cu o viteză nebună. Când am ajuns la Sala de Strategie, l-am întâlnit doar pe ofițerul de serviciu care m-a informat, căscând, că președintele dormea și că totul era în regulă.

De felul meu, sunt un tip cu umor, dar acest tip de feste copilărești nu își au locul la Casa Albă. Am vorbit cu Procurorul General să pună FBI-ul să investigheze incidentul și le-am transmis membrilor mai noi ai personalului o circulară formulată foarte aspru, prin care îi atenționam că, pe viitor, o astfel de figură va constitui un motiv suficient pentru demiterea oricăruia dintre ei.

Cu timpul, am început să mă consider un fel de paratrăsnet. Ajungeam acasă, iar Joan exclama:

— Dragă, arăți ca un paratrăsnet.

— Da, dragă, spuneam eu, și chiar mă simt ca un paratrăsnet.

Bineînțeles, o spuneam în sens metaforic.

La un moment dat, oamenii din biroul lui Lleland mi-au modificat drepturile de acces, astfel încât brusc m-am trezit că nu mi se permitea accesul la documente de care aveam urgentă nevoie. Când l-am întrebat, Lleland a negat suav orice vină a membrilor personalului său și, chicotind, a dat vina pe un vârcolac birocratic. Nu am fost deloc amuzat.

Se spune că răzbunarea se servește rece și întâmplarea făcea să ocup o poziție care îmi permitea să pot servi exact o astfel de mâncare, având în vedere că popota Casei Albe, întreținută de Marină, era sub controlul meu direct. De fiecare dată când slugile lui Lleland îmi pregăteau o nouă umilință, se pomeneau că erau serviți foarte lent, că primeau mâncare prea prăjită și Coca-Cola îndoită cu apă.

Indemnizațiile speciale sunt parte integrantă a vieții la Casa Albă, iar membrii personalului își pot da seama de importanța proprie datorită indemnizațiilor atribuite. Accesul la președinte, limuzinele, privilegiile legate de terenul de tenis, privilegiile legate de luatul mesei, toate acestea sunt însemne ale puterii. Sincer vorbind, mi-ar fi plăcut să se fi dat mai puțină atenție alegerii personalului de la bordul lui Air Force One și mai multă desfășurării eficiente a operațiunilor.

Decizia mea de a acoperi cu gazon terenul de tenis s-a datorat unui incident petrecut într-o dimineață de duminică, în vara anului 1989. Din cauza unei greșeli de programare a jocurilor, Jean Logan, consiliera președintelui pe probleme de relații publice, și Marvin Edelstein au ajuns în același timp la terenul de tenis, fiecare însoțit de partenerul de joc. A urmat o discuție aprinsă, continuată, se pare, prin injurii reciproce. În momentul când mi-a sunat telefonul, la ora zece într-o dimineață, altfel plăcută, de duminică, Jean era furibundă.

— Face asta numai pentru a se răzbuna pe mine! a urlat ea. Evreii nici măcar nu joacă tenis!

Jean, absolventă a unei școli exclusiviste din Madeira, a trăit toată viața protejată, dacă stăm să ne gândim.

Tocmai încercam să o calmez, când mi-a sunat celălalt telefon. Am rugat-o să aștepte puțin. Era Marvin, pe cealaltă linie.

— Spune-i curvei ăleia antisemite să-și mute țâțele de pe terenul de tenis, a zis el.

Situația părea să necesite o decizie solomonică.

— Presupun că nu poate fi vorba de un joc de dublu? am întrebat.

Nu. Martin rezervase primul terenul. Era de drept al lui, așa spunea.

Dacă eul lui Jean era delicat ca o foiță, în schimb, temperamentul ei era ca aripa unei păsări colibri. S-a răstit la mine, m-a numit într-un fel nu prea plăcut și mi-a spus că va supune atenției problema mai departe, „sus de tot".

— Sunt convins că președintele o să fie de-a dreptul fascinat, am spus sarcastic.

Am fost implicat în acea vară în douăsprezece dispute legate de terenul de tenis. Până în august, răbdarea mea ajunsese la limită. La ordinele mele, muncitorii au venit într-o seară la ora nouă și, până în zori, terenul de tenis s-a transformat în gazon. Deși acest fapt nu a contribuit cu nimic la îmbunătățirea popularității mele, totuși consider că am făcut ce trebuia. Aveam o țară de condus.

Fiecare membru important al cabinetului Casei Albe are nevoie de un „executant" – folosind o expresie colorată – pentru a se asigura că îi sunt aplicate deciziile. Primul meu asistent executiv a fost Hu Tsang, un absolvent în vârstă de treizeci și trei de ani de la Kennedy School. El a impresionat printr-un număr de calități atractive, precum și printr-o prezență fizică impozantă. Venea în fiecare dimineață la 5:30 și își practica suita de exerciții de arte marțiale pe Peluza de Sud. Agenților în uniformă ai Serviciilor Secrete le-a luat ceva timp să se acomodeze cu programul lui.

Lui Hu nu i-a fost ușor la început. Adjuncții lui Lleland, Phetlock și Withers, îl priveau de sus și-l porecliseră „Bol cu orez". Hu mi-a atras atenția asupra acestui fapt. I-am chemat la mine pe Phetlock și Withers și le-am comunicat că-i dădusem voie lui Hu să-și aplice cunoștințele de Tae Kwon Do asupra lor în eventualitatea că-i vor mai spune așa. Porecla a încetat imediat să fie folosită.

În ciuda faptului că m-a trădat la un moment dat – gest pentru care l-am iertat –, Hu era un executant superb și un funcționar public exemplar. M-a întristat foarte tare vestea recentei lui condamnări, dar sunt convins că apelul îl va exonera în totalitate de acuzații și că va fi astfel capabil să revină într-o bună zi în cadrul executivului. Ar fi foarte păcat ca oamenii tineri ca Hu să fie descurajați în dorința lor de a-și făuri cariere în domeniul serviciilor publice.

Betty Sue Scoville, secretara personală a președintelui, îl însoțea de pe vremea primului său mandat în Boise și-l adora. Betty era convinsă că istoria îl va considera pe șeful ei cel mai de seamă președinte al secolului al XX-lea. Odată, după ce băuse prea multe martini-uri, mi-a destăinuit că ținea „un mic muzeu" — cum îl numea ea — cuprinzând diverse lucrușoare personale ale președintelui: batiste, o banderolă, stilouri, o lentilă de contact, mucuri de țigară, toate așteptând ziua când vor fi solicitate de Muzeul Smithsonian. I-am promis că nu voi da în vileag existența „muzeului" său în fața nimănui. Dacă ar fi aflat presa, Betty nu s-ar fi putut aștepta la clemență din partea acelor piranha.

Toți cei care vin să lucreze la Casa Albă trebuie să treacă de niște verificări riguroase făcute de FBI. Aceste verificări durează luni de zile și fiecare consumă mii de dolari din banii contribuabililor. Din experiență pot afirma că acestea sunt de fapt doar pierdere de timp și de bani publici, ele reușind să-i depisteze doar pe psihopații deja instituționalizați sau pe agenții KGB incompetenți. Dacă ar fi funcționat

cu adevărat aceste verificări, nu am fi ajuns să avem, de exemplu, problemele pe care le-am avut cu Mitch Buxbaum.

Mitch lucrase din greu în timpul campaniei, iar eu am fost entuziasmat când Feeley l-a recomandat pentru poziția de consilier-adjunct al președintelui și director al departamentului de planificare și relații cu mass-media. Dar rămânea faptul că Mitch reușise să își câștige existența în timpul studenției prin roluri în filme porno. Ați crede că o investigație completă a FBI-ului ar fi descoperit acest amănunt, dacă până și *Washington Post* a reușit. Când însă am citit raportul complet al FBI-ului, singura indicație care ar fi putut sugera că Mitch își câștiga pâinea dezbrăcându-se în fața aparatului de filmat pe 16 mm era „Participare activă în activitățile cinematografice studențești". Și ce participare! Refuzul președintelui de a-l concedia pe Mitch a fost, poate, admirabil în principiu, dar a furnizat în același timp personajelor cu orientare de dreapta o muniție de război pe care aceștia n-au ezitat s-o folosească.

Scriitorilor de discursuri nu li se poate pretinde să posede aceleași valori morale ca alți actori ai vieții politice. În mare parte, ei nu merg la biserică la fel de des ca ne-scriitorii, iar mulți au stiluri de viață care îi fac incompatibili cu posturile politice publice. De cele mai multe ori scriitorii de discursuri sunt recrutați din rândurile jurnaliștilor, ceea ce lămurește în mare parte lucrurile.

FBI-ul i-a dat scriitorului nostru principal de discursuri, Charlie Manganelli, permis de bună purtare. Eu am fost încântat deoarece, de câtva timp, suspectam că schimbările lui bruște de dispoziție se datorau mai mult consumului de droguri decât vicisitudinilor temperamentului său artistic. Și președintele avea dubiile lui, iar când i-am adus la cunoștință rezultatul cercetărilor FBI-ului, a fost de-a dreptul satisfăcut. Se baza pe Charlie și se simțea bine în compania lui.

Când Charlie a început să aibă probleme cu alcoolul, am fost tentat să pun acest fapt pe seama presiunilor

postului – despre care se știa că erau mari – și l-am îndemnat să încerce să se trateze. Ce nu știam la momentul respectiv era că problema lui cu alcoolul deriva din problema lui cu drogurile. Când m-a informat pe un ton foarte normal despre acest aspect, în timpul unei discuții între patru ochi la cantina Casei Albe, am rămas mut de uimire. Nu cred că își dădea seama de implicații. Am aranjat să fie acceptat în cadrul unui program de reabilitare foarte discret, în cadrul Spitalului Naval Militar Bethesda. I-am spus medicului generalist care conducea programul că, dacă se afla fie și un cuvințel despre problema lui Charlie, mă voi îngriji personal să își petreacă perioada rămasă din cariera în Marină îngrijind marinari bolnavi la baza de pe Insula Diego García. Charlie mi-a fost dintotdeauna foarte drag. Îmi mai scrie și acum, din când în când, din așramul lui din Mexic, dar numai când funcționează poșta.

3. prima familie

Însărcinat să mă ocup de problema Primului Frate. Nu sunt o fire sangvină.

— *Jurnal*, 5 octombrie 1989

Am văzut-o pentru prima dată pe Jessica Heath la cinematograful 1-2-3-4-5-6-7 din Boise. Nu prea văd filme (cu excepția celor cu Alec Guinness în distribuție), dar lui Joan îi fac plăcere, motiv pentru care obișnuiam să ieșim o dată pe lună, sâmbătă seara, la cinema. Trebuie să recunosc că, pentru mine, violența și scenele de sex din *Midnight Water* au fost neplăcute, dar trebuie să recunosc și că viitoarea doamnă Tucker era, după cum se spune, destul de plăcută ochiului.

Au existat persoane care l-au sfătuit pe guvernator să nu se încurce cu o actriță, dar nu m-am numărat printre ele. Din momentul când am întâlnit-o, am știut că era femeia potrivită pentru el: tânără, plină de energie, foarte frumoasă, foarte independentă. Și cu un temperament aprig. Toate acestea făceau din ea o femeie foarte modernă. Cu siguranță, guvernatorul nu avea să se plictisească niciodată în compania ei.

Am devenit prieteni. Știa că se putea baza oricând pe mine și într-adevăr așa și era. Herbert Wadlough era, prin definiție, o persoană de încredere. În momentele când ea și guvernatorul nu își vorbeau, uneori mă suna, iar eu mergeam până la reședința lor doar pentru a o asculta. Îmi făceau mare plăcere aceste întâlniri. Exprimarea deschisă a problemelor ajută mult.

Deși încântată de ideea mutării la Washington, era nițel speriată.

— Nu vă faceți griji, i-am spus, o să fiu și eu acolo.

Nu constituia un secret pentru cei care i-au văzut filmele, în special *Minnesota Hots*, că Prima Doamnă era o femeie foarte senzuală. O astfel de trăsătură era, poate, puțin neobișnuită pentru o Primă Doamnă, iar personalul părții rezidențiale a Casei Albe se arăta vag scandalizat din această cauză.

La câteva săptămâni după începutul mandatului, a venit să mă vadă doamna O'Dwayer, o irlandeză de șaizeci de ani, foarte protocolară, care conducea personalul zonei rezidențiale. Era foarte agitată, frângându-și mâinile și insistând asupra faptului că tot ce se întâmpla era „extrem de neobișnuit" și că personalul era „scandalizat". Nu era în stare să spună exact care anume era problema care cauza toată această agitație, dar nici nu era cazul. Îmi dădeam seama și singur.

I-am explicat că președintele și soția lui erau încă pradă primilor fiori ai dragostei și că ar trebui să fim recunoscători cu toții că lucram pentru un cuplu atât de fericit. Personalul, am spus, ar trebui să privească acest fapt ca pe o sursă de mulțumire, nu de îngrijorare.

— Dar la amiază, la ora douăsprezece, domnule Wadlough, a spus ea, în living, pe podea?

Deși eram surprins să aud asta, mi-am dres glasul și i-am sugerat ca, pe viitor, atât ea, cât și restul personalului, pentru a da dovadă de mai multă discreție, să bată la uși înainte de a intra în apartamentele prezidențiale. La această sugestie, ea și-a îndreptat bătos spatele și a spus că, dacă era vorba de mai multă discreție, cu siguranță aceasta nu trebuia să vină din partea personalului condus de ea.

În timpul primei veri a mandatului prezidențial, vară care s-a dovedit mai caldă decât era normal, m-a vizitat

într-o bună zi Bill Dale, unul dintre șefii de tură ai Serviciilor Secrete. Bill era unul dintre cei mai pricepuți oameni din dispozitiv și unul dintre favoriții președintelui. Pe chip i se citea clar jena pe când se pregătea să îmi aducă la cunoștință „neobișnuita problemă de securitate" apărută. I-am spus să nu se simtă jenat, deoarece eram cu toții o mare familie.

Mi-a spus că președintele și Prima Doamnă își părăseau zona rezidențială în timpul orelor mici ale dimineții, purtând doar halate de noapte, și mergeau să se joace în apa fântânii arteziene recent construite pe Peluza de Sud. Din relatarea chinuită a lui Bill, mi-am dat seama că făceau ceva mai mult decât să se stropească reciproc.

Bineînțeles, acțiunile oamenilor căsătoriți îi privesc doar pe ei. Problema era doar că președintele le cerea agenților care-i însoțeau de la depărtare până la fântână să „își ia liber pentru restul perioadei de gardă". Dar Serviciilor Secrete le place –, ba mai mult, e de datoria lor – să-i aibă pe președinți sub supraveghere tot timpul. Bill și oamenii săi s-au retras după rododendroni și au ținut legătura radio cu lunetiștii postați pe acoperiș. La un moment dat președintele i-a spionat și s-a înfuriat. Noaptea precedentă, a povestit Bill, președintele ieșise din bazinul fântânii cu o privire foarte încruntată și fără haine, s-a apropiat, de primul boschet și le-a dat ordin lui și celorlalți să se întoarcă în interiorul Casei Albe.

Indiferent ce instrucțiuni ai primit deja, e dificil să nesocotești un ordin direct dat de președintele Statelor Unite ale Americii. Săracul Bill și oamenii lui s-au mai retras câțiva metri și au continuat să supravegheze zona de acolo, cu nervii întinși la maximum, până când președintele și Prima Doamnă au ieșit din bazin, au traversat Peluza de Sud mână în mână, ca doi tineri vrăjiți de lumina lunii, și au intrat înapoi în Casa Albă.

Indiferent cât de apropiat eram de Prima Familie, nu îmi puteam permite să-i spun președintelui ce era îngăduit sau ce nu era îngăduit să facă alături de soția lui.

A doua zi am dat dispoziție ca popota Casei Albe să comande câteva sute de kilograme de gheață și, în timp ce președintele și Prima Doamnă își întrețineau oaspeții la cină, am supravegheat personal descărcarea întregii cantități de gheață în bazinul fântânii. În același timp, am dat instrucțiuni personalului de la întreținere să scadă temperatura în dormitorul cuplului la 18 grade Celsius. Dacă vi se par diabolice metodele mele, ar trebui să vă amintiți că singura mea grijă era siguranța președintelui și a Primei Doamne.

Operațiunea Congelatorul, cum o numisem, a fost un eșec. Președintele a deschis larg toate geamurile dormitorului și a ordonat să fie încălzit bazinul. Am fost consternat.

În cele din urmă, am recurs la ceva ce suna a soluție drastică. I-am propus maiorului Arnold să turnăm un sedativ slab în păhărelul de rom pe care președintele îl consuma de obicei înainte de culcare. Arnold a fost îngrozit de idee. După o oră m-a sunat să mă întrebe cum Dumnezeu îmi dăduse prin cap așa ceva. Națiunea nu își putea permite în nici un caz un Comandant Suprem confuz, în cazul unui atac nuclear.

În final, un dispozitiv special format din agenți ai Serviciilor Secrete deghizați în boscheți de rododendron au fost postați în fiecare noapte de vară în jurul fântânii, cu scopul de a forma un „perimetru steril" în jurul președintelui. Acest dispozitiv nu era prea iubit de agenți, dar liniștea noastră merita pe deplin efortul.

Președintele era conștient că va trebui să facă anumite sacrificii și să se acomodeze cu anumite privațiuni. De pildă, era un om căruia îi făceau plăcere drumețiile de unul singur prin zona muntoasă a statului Idaho. Acum, când dorea

să facă acest lucru, era însoțit de 435 de oameni (inclusiv personal pentru comunicații). Dar câteva lucruri îl deranjau în mod deosebit – de exemplu, când presa critica declarațiile soției lui.

Doamna Tucker era o femeie minunat de sinceră, fără înclinații spre trucarea adevărului. Îi era aproape imposibil să ofere un interviu standard, iar acest lucru producea probleme, ca atunci când a declarat pentru *Ladies' Home Journal* că Washingtonul i se părea „plicticos". Dumnezeule, ce scandal! Această declarație a fost urmată la scurt timp de o alta, de data asta în *Times*, în care doamna Tucker a spus că, după părerea ei, balenele, ca specie, erau „supraapreciate".

Pe lângă talentul ei actoricesc, doamna Tucker avea și o latură practică. Chiar ea mi-a spus că își amintea adeseori de zarva pe care o iscase săraca doamnă Reagan când comandase porțelanuri în valoare totală de 209 000 dolari, chiar dacă erau plătite din banii ei. Astfel, când doamna O'Dwyer a înștiințat-o că așternuturile Casei Albe erau deja subțiate de uzură și pline de găuri, ea nu a făcut nimic în acest sens. De multe ori președintele mi s-a plâns că obișnuia să se trezească încurcat „în panglicuțe". În final, m-a rugat să cumpăr, pe cheltuiala lui personală, un set complet de așternuturi (care a costat 3 200 de dolari). În perioada petrecută la Casa Albă, a fost nevoit să cumpere o grămadă de bunuri gospodărești achitate din buzunarul propriu, inclusiv noile draperii din dormitorul Reginei.

Președintele l-a poreclit pe fiul lor, Tom Junior, de patru ani și jumătate, „Firecracker". Doamnei Tucker nu îi plăcea această poreclă și a pornit o campanie, pe cont propriu și fără nici un fel de sorți de izbândă, pentru convingerea personalului să utilizeze numele de botez al băiatului. Acesta era un copil inteligent și un actor înnăscut, foarte dezinvolt în fața camerelor de luat vederi. În noaptea alegerilor finale din cadrul Convenției de la New York, ședea pe

podeaua apartamentului de hotel, scriind ceva cu markerele pe un blocnotes. Când mama lui l-a întrebat ce scria acolo, i-a spus că era vorba despre discursul pe care urma să-l prezinte în seara respectivă. Tatăl său a fost încântat, dar pe mama lui a îngrozit-o această înclinație precoce spre politică (ea își dorea ca fiul ei să își aleagă o carieră în domeniul artelor). Când l-am rugat pe Firecracker să mi-l arate și mie, a fost de acord, cu condiția să promit că „nu i-l voi fute". Era evident că petrecea mult prea mult timp cu Feeley, iar eu mi-am propus să discut cu Feeley despre asta. Pe blocnotes era un desen al băiatului la tribună. I-am spus că nu avea nevoie de corecturi din partea mea. A fost cu adevărat dezamăgit când și-a dat în final seama că toată acea agitație fusese stârnită de tatăl său.

Dar era un atu politic în toată puterea cuvântului, și nu doar fiindcă era fotogenic. Contrar celor scrise de presă, a fost în totalitate ideea lui de a-i scrie primului ministru sovietic Kropatkin pentru a-i sugera o întâlnire la vârf între ei doi. Adevărul este că-i mărturisise unei singure persoane că scria acea scrisoare, deoarece, după cum îi spusese mai târziu tatălui său, îi era teamă de eventuale scurgeri de informații. Primul moment în care am aflat despre existența acestei scrisori a fost apelul telefonic frenetic primit la două noaptea de la ambasada noastră din Moscova, care ne transmitea că ziarul *Pravda* publicase textul complet al scrisorii în ediția de dimineață, cu un comentariu care sugera că fiul președintelui Statelor Unite ale Americii era mai dornic să semneze un acord în privința înarmării decât tatăl său.

În timpul furtunii care a urmat, președintele a încercat să afle de la Firecracker numele persoanei căreia îi dictase mesajul (eu îl suspectam pe Feeley). Dar chiar și sub amenințarea unei bătăi la fund, Firecracker a rămas de neînduplecat și i-a spus tatălui său, pe un ton foarte calm, că era

o problemă de „securitate națională", clasificată drept „informație confidențială". A doua zi, senatorul Kennedy a făcut sugestia trăsnită ca președintele să-și nominalizeze fiul pentru postul de conducere al Agenției pentru Dezarmare și Controlul Armamentului.

Când nu făcea politică guvernamentală, Firecracker obișnuia să se vâre în încurcături. La un banchet oficial organizat în onoarea primului ministru englez Margaret Thatcher, el a reușit transferul mai multor scoici crude Chincoteague de pe un platou de servire pe scaunul lui Alistair Horne, ministrul Apărării. Horne, un britanic foarte protocolar, nu a fost deloc amuzat.

Cred că o mare parte a vinei pentru această stare de fapt provenea din faptul că Firecracker era ținut în condiții foarte stricte de securitate. Fiind popular, el a reușit să genereze un număr mare de amenințări cu răpirea, care nu făceau altceva decât să sporească neliniștea mamei lui, care, din acest motiv, îi dădea drumul din ce în ce mai rar din casă. Spre finalul perioadei mandatului, Firecracker dispunea de un dispozitiv de securitate format din șase oameni.

Această stare nu prea oferea o cale normală de maturizare. Uneori Firecracker apărea în biroul meu ca să mă roage s-o conving pe mama lui să-i dea voie să meargă la cinema sau să își petreacă noaptea în casele unora dintre prietenii săi de la școală. Am reușit s-o conving să aleagă a doua variantă o singură dată, dar ce coșmar logistic am provocat! Familia Phinney – părinții lui Tad, unul dintre colegii săi de școală – a fost foarte de treabă când a venit vorba să le fie transformată casa într-o redută pentru o noapte.

În ciuda așteptărilor tuturor, lui Firecracker îi erau dragi agenții Serviciilor Secrete care îl apărau. Învățătoarea lui a fost destul de uluită când, la o oră de practică, a adus câteva tuburi goale de cartușe și a ținut o prelegere în care

a comparat arma semiautomată UZI și carabina M-14. La fel a reacționat și mama lui. Agenții Serviciilor Secrete îl adorau, drept urmare toate amenințările cu răpirea și altele asemenea erau investigate la sânge.

Firecracker reacționa la controlul strict al mișcărilor lui prin încercări de păcălire a propriilor protectori. Acest lucru era imposibil în exteriorul perimetrului Casei Albe și foarte dificil chiar și în interior, dar Firecracker a devenit adeptul acestei activități. Odată s-a strecurat afară din cameră noaptea târziu (evident, o trăsătură de familie). Când Prima Doamnă a trecut pe acolo să vadă dacă totul era în regulă și a descoperit că băiatul nu se afla în cameră, s-a speriat și a dat alarma. Operațiunea de căutare care a urmat a implicat cincisprezece agenți ai Serviciilor Secrete, doi câini ciobănești germani, mai mulți membri ai personalului administrativ, pe Prima Doamnă și pe președinte. Timp de aproape o jumătate de oră, Casa Albă a răsunat de strigătul „Firecracker!". Băiatul a fost localizat până la urmă, ascuns împreună cu hamsterul său, Theodore, în puțul unui ventilator, la etajul doi al clădirii.

Părinții președintelui părăsiseră deja această lume, dar fratele său, Dan, era încă foarte viu. Președintele își iubea fratele din toată inima, dar stilul lui de viață lăsa mult de dorit. Întotdeauna am spus că dacă Dan Tucker ar fi reușit să-și finalizeze studiile la colegiu, nu ar fi devenit ceea ce era, rătăcind fără scop prin viață, încurcându-se cu atât de multe femei, călătorind câte o săptămână cu balonul cu aer fierbinte, preocupându-se de budism în următoarea săptămână, cântând cu o formație Bluegrass în a treia. Știu că toate acestea sună a distracție adevărată, dar un bărbat de treizeci și cinci de ani ar trebui să aibă o carieră. Iar pentru mine peregrinările lui au încetat să fie amuzante când a decis, în toiul campaniei electorale generale, să cumpere jumătate din acțiunile acelei firme din Denver

care vindea accesorii pentru consumul de droguri sub sigla „Narcoticul maselor".

De parcă nu ar fi fost suficient că s-a implicat în acest gen de afacere sordidă, partenerul lui Dan, domnul Ezekial Brown, cunoscut și sub porecla de „Pillbox", avea un cazier încărcat de arestări pentru varii motive legate de droguri. Bineînțeles că n-am aflat de aceste lucruri decât după ce aflase restul lumii, în dimineața în care ziarul *Denver Post* a făcut publică povestea. Îmi amintesc bine acel moment.

Ne aflam la bordul lui *Spirit of Greatness*, la 12 000 de metri deasupra statului Tennessee, când am recepționat apelul. La celălalt capăt al firului se afla Roger Bond, reprezentantul nostru în relația cu presa din Washington, într-o stare de nedescris.

— O, Doamne, murmura el, în timp ce citea articolul, este îngrozitor, este de-a dreptul îngrozitor.

Nici Feeley nu era o oază de liniște la momentul respectiv. Bolborosea în timp ce se plimba agitat pe coridor, spunând că acest personaj ar trebui să fie la pușcărie. În acea zi el și-a dat demisia de mai multe ori.

Evident că eram recunoscători pentru precedentul stabilit de Billy Carter. Consider că poporul american este amabil și iertător când vine vorba de asemenea lucruri, deoarece există o mulțime de frați mai mici printre noi.

4. *ușa deschisă*

> Aseară, discurs despre starea națiunii. După părerea mea, a fost atât istoric, cât și de un succes nesperat, deși primele reacții ale ziarelor au fost extrem de dezamăgitoare. George Will a spus că apelul președintelui către națiune a avut „mai mult efectul unei amenzi pentru parcare neregulamentară decât al unei somații". Am fost însărcinat cu Inițiativa Națională de Metrificare. Răspundere copleșitoare.
>
> — *Jurnal*, 28 ianuarie 1990

În zilele imediat următoare raportului președintelui către națiune, în aer plutea un sentiment inconfundabil de frământare. Exista din nou motivație, se simțea febra noilor frontiere de cucerit. Credeam cu tărie că titlul folosit pentru pachetul legislativ, „Mărețul acord", va stimula imaginația națiunii, iar pentru un timp au existat zvonuri despre un nou Camelot pe fluviul Potomac.

Era o perioadă buimăcitoare, încărcată cu dineuri oficiale, weekenduri la Camp David și retrageri de nave militare din serviciul activ (președintele credea că putea îmbuna Marina, al cărei buget fusese redus drastic, dacă făcea din retragerile din serviciul activ al navelor câte o ocazie specială, datorită prezenței sale). Ne înghesuiam în Biroul Oval până noaptea târziu. Președintele vorbea despre visul său de a revitaliza infrastructura. Vorbea și de necesitatea normalizării relațiilor cu Cuba. Atmosfera era încărcată de eterul pur al puterii, iar eu aveam grijă să nu inspir prea adânc. M-am apucat serios să muncesc la Metrificare, deoarece încropirea unui program care să transforme sistemul de măsuri american în sistem metric nu era o sarcină ușoară.

Joan era foarte înțelegătoare în privința orelor mele petrecute la serviciu până târziu. Cât de bună putea fi cu mine!

Doream ca președintele să aibă răgazul necesar pentru „gândire creatoare", cum o numeam eu, așa că am încercat să „creez un bruiaj" pentru el, luând asupra mea unele dintre problemele arzătoare. Cum ar fi vicepreședintele Douglas Reigeluth. „Bingo", cum îl numeau prietenii, era un individ alunecos, care avea ochi pentru un singur lucru și doar pentru acela: postul suprem. Și, după părerea mea, nu avea de gând să stea opt ani cu mâinile-n sân.

Ori de câte ori Serviciile Secrete ne avertizau că nivelul de risc era ridicat în zona pe care urma s-o viziteze președintele, Bingo începea întotdeauna să se bage în seamă, spunând lucruri de genul „Nu ne putem lăsa conduși de frică". Asta dădea de gândit. Mă deranja în special modul în care se comporta în timpul ședințelor de cabinet, începând să vorbească pe nepusă masă, întrerupându-l chiar și pe președinte – pe președinte! — pentru a-și expune părerile despre una sau alta. Era un mariaj de conveniență. Ne fusese băgat pe gât în timpul Convenției, iar acum iată-l, purtându-se ca și cum părerile lui ar fi interesat pe cineva. Dacă mă întrebați pe mine, vicepreședinții ar trebui să fie văzuți, dar rareori auziți.

De asemenea, simțeam că Bamford Lleland era puțin prea prietenos cu el. El a fost cel care a sugerat să i se încredințeze lui Bingo conducerea Grupului Executiv pentru Infrastructură. Am protestat cu înverșunare, convins fiind că, la cât de mult își dorea să câștige influență, Bingo urma să transforme acel Grup Executiv într-o bază personală de luptă. Dar presupun că trebuia să i se dea și lui ceva de făcut. Spre spaima mea, Lleland a sugerat să i se încredințeze Metrificarea – în ideea absurdă că „oricum nu conta". Inițiativa *mea*. I-am trimis o notă formulată foarte rigid, în care i-am spus exact ce gândeam despre ideea lui. Îmi dădeam seama

că Bamford Lleland și cu mine nu eram destinați să fim buni parteneri pe parcursul istoriei. Începuseră deja atacurile pe la spate.

Într-o zi președintele m-a chemat în Biroul Oval și mi-a spus:

— Herb, vreau să deschid locul ăsta spre lume, vreau să aerisesc puțin. Încă persistă aici aerul stătut al administrației Reagan.

La început n-am înțeles ce dorea președintele să spună, căci vorbea adeseori în parabole.

— Nu vreau să pierd contactul cu poporul american, a zis el. Nu vreau să mă izolez.

— Un sentiment nobil, domnule, am replicat eu.

— Dacă încep vreodată să spun „noi" în loc de „eu", promite-mi ceva.

Am fost, bineînțeles, de acord.

— Promite-mi c-o să-mi închizi gura.

I-am promis, evident în glumă, că voi face gestul cel mai onorabil în situația dată. Apoi mi-a spus că, indiferent cât de ocupat sau important urma să-i devină programul, dorea să se vadă cu „un american obișnuit pe zi".

Am rămas fără replică. Deși admirabilă, ideea nu era deloc practică.

— Cât de obișnuit? am întrebat.

— *Obișnuit*, Herb. Vreau să aibă jeg sub unghii. Vreau să-i pot mirosi.

Cu siguranță, asta era o perspectivă neplăcută. Nu m-am putut abține. Cuvintele mi-au zburat din gură înainte de-a mi le putea opri:

— Și o să organizăm și dansuri populare în Sala de Est?

Nu părea să-mi fi „priceput" sarcasmul.

— Nu-i o idee rea, a căzut el pe gânduri.

Am decis să nu dezvolt ideea. Eram convins că președintele urma să își revină în scurt timp. Până atunci însă, am fost însărcinat cu Operațiunea Ușa Deschisă.

Reacția lui Jean Logan a fost absolut previzibilă. O criză de isterie.

Deși era adevărat că Jean devenise neprețuită în timpul campaniei, organizând strângeri de fonduri, era o femeie cu limite sesizabile. Lleland fusese cel care-l convinsese pe președinte să-i ofere Biroul de Relații Publice (Feeley suspecta o aventură între cei doi, dar, evident, asta nu avea nici o importanță). Inițial, Feels și cu mine am sperat că i se va da ceva marginal, de exemplu, Fondul Național pentru Arte.

— Nu vorbești serios! mi-a urlat ea la telefon.

— Calmează-te, am spus, avem treabă.

Fierbea.

— Unde o să-i găsim?

Îndemânarea socială nu făcea parte dintre talentele lui Jean. Era o amfitrioană din Washington și, după cum spunea și textul faimoasei reclame de la începutul anilor optzeci, nu era genul de persoană care să intre în contact cu cineva fără să fi fost prezentată în prealabil.

Era o prostie.

— Nu știu, Jean, am spus țâfnos, poate că angajații tăi cunosc pe câte cineva.

— Da, a zis ea, presupun că da.

Așa a început o perioadă deosebit de neplăcută a vieții mele. Jean mi se opunea la fiecare pas. Ideile noastre despre ce anume înseamnă un american obișnuit erau foarte diferite. Ai ei se îmbrăcau în haine Laura Ashley și conduceau Volvo-uri.

Americanii mei obișnuiți chiar erau obișnuiți: cenușii, mărginiți și urât mirositori. M-am îngrijit personal de asta. Dacă președintele dorea să miroasă oameni adevărați, să-l lăsăm să simtă din plin izul – poate că asta avea să-l determine să se răzgândească și astfel să pună capăt acestui spectacol nedemn. Am fost deosebit de mândru de un lucrător de la ambalarea cărnii condimentate de pui, sosit din Maryland.

— Vino așa cum ești îmbrăcat, i-am spus la telefon.

Lui Jean, „obișnuiții" mei (cum îi numeam) i se păreau grotești. Ne certam tot timpul pe această temă.

— Cum se face, am întrebat eu într-o după-amiază frustrantă, după ce citisem rapoartele despre americanii obișnuiți selectați de ea pentru următoarele două săptămâni, că patru dintre ei au terminat la Harvard, doi la Princeton, unul la Yale, unul la Stanford, unul la Vassar, iar ultimul la Wellesley?

— Știi, a spus ea, răsucindu-și buclele părului platinat în jurul degetului arătător, nu eram sigură în legătură cu persoana care a terminat la Stanford.

— Jean, am spus, nu cred că înțelegi ce vreau să-ți spun. Și așa e destul de rău că au fost cu toții la colegiu. Dar chiar Harvard, Princeton...?

— Ce e rău în a avea o educație bună? s-a răstit ea.

După o lună, n-am mai avut energie să mă cert cu ea. Am exclus-o din Operațiunea Ușa Deschisă (nu a comentat) și am înlocuit-o cu Hu Tsang. Un timp a existat o inflație de „obișnuiți" de origine orientală, tendință pe care a trebuit s-o corectez.

Hu arăta un interes nedisimulat pentru acest post. El a fost cel care a înființat Oficiul pentru Date și Referințe, care-i procesa și-i evalua pe americanii „obișnuiți", excluzându-i pe cei extraordinari și pe cei mai puțin obișnuiți. Candidații pentru întrevederea cu președintele trebuiau monitorizați cu mare atenție – prima dată de către Serviciile Secrete, apoi de către experții în sănătate, economie și etnologie de la ODR. Doar după toate aceste teste puteau fi declarați cu adevărat obișnuiți.

Presa, în stilul ei aspru și cinic, și-a arătat de la bun început suspiciunile în privința programului, numindu-l simbolism pur. Președintele s-a enervat la auzul acestor critici fără sens. La o conferință de presă, el a spus:

— Îmi e dat să aud mai multe lucruri de bun-simț de la acești americani obișnuiți decât îmi e dat să citesc în majoritatea editorialelor.

Presa și-a ținut pliscul după aceea, iar responsabilul nostru cu sondajele a raportat în acea săptămână o creștere cu un punct a procentajului celor care erau de acord cu președintele.

Câteva săptămâni mai târziu, jurnalul de dreapta *Human Events* a raportat că programul Americani Obișnuiți a fost penetrat de KGB. Pe cuvânt, chiar așa au scris.

Președintele își extrăgea noi energii din aceste întâlniri cu obișnuiții săi. Când afacerile guvernamentale deveneau covârșitoare, iar el petrecea prea multe ore în ședințe cu personaje cu glasul blajin, trase la patru ace, obișnuia să cheme un american obișnuit (țineam unul pregătit tot timpul la Hotelul Hay-Adams de peste drum). Aceștia erau pentru președinte legătura cu America pe care o iubea și o înțelegea, iar el ieșea întotdeauna din întrevederile cu ei împrospătat și pregătit din nou să îmbrace haina grea a conducătorului. Cu timpul, până și eu am început să cred în eficiența acestei proceduri. Președintele era într-adevăr un vizionar.

Dar tocmai atunci au avut loc două incidente care au marcat începutul sfârșitului cu privire la prezența americanilor obișnuiți la Casa Albă.

Președintelui îi fusese înmânată o colecție cu „referințe" ale persoanei pe care urma s-o întâlnească în acea zi. Acest lucru însemna că nu mai urma să piardă timpul cu lucruri irelevante, de genul „Spuneți-mi câte ceva despre dumneavoastră".

Fusese o zi grea pentru președinte: dimineața un discurs în fața Asociației Naționale a Producătorilor, apoi o ședință de strategie legislativă, întâlniri cu amiralul Boyd de la Statul-Major Interarme și cu o serie de membri ai Comisiei

de Buget a Senatului, în fine un prânz privat cu ambasadorul Franței, domnul Massot.

Massot era un francez plăcut, dar imposibil de vorbăreț, a cărui cea mai scurtă rememorare a timpului petrecut în cadrul Rezistenței franceze tindea să dureze o oră. Președintele nu era deloc încântat să se supună acestor întâlniri prelungi cu Massot, dar cum fiul acestuia era președintele Franței, iar el punea mare preț pe bunele relații bilaterale franco-americane, era nevoit. Dar s-a asigurat că Aquinas, valetul lui de origine filipineză, îl va menține bine aprovizionat cu martini-uri (deși în mod normal nu consuma băuturi alcoolice la masă).

Prânzul lor a depășit cu douăzeci de minute timpul alocat, iar când am fost să-i prezint programul de după-amiază, președintele părea obosit. Nodul cravatei îi era strâmb, iar el respira greu. Se pare că fusese un prânz cu trei martini-uri.

— Cum s-a prezentat domnul ambasador? am întrebat.

Și-a dat peste cap ochii puțin înroșiți.

— Încântător. Am lămurit împreună asediul de la Rouen. Pe cine avem azi?

I-am înmânat documentul cu date personale.

— O anume doamnă Smith pentru dumneavoastră.

— Bun. Chiar simțeam nevoia unei doamne Smith. Știi, cred că Massot respiră prin gaura curului, fiindcă nu se oprește din vorbit nici măcar să respire.

— La un moment dat, domnule președinte, o să spuneți ceva de genul ăsta în public, iar atunci …

— Bine, bine.

Se enerva când începeam să-l admonestez pentru limbajul pe care-l folosea uneori, dar consideram că era de datoria mea să fac asta.

Am trecut în revistă restul programului pentru acea zi, după care am revenit în biroul meu, pentru a mă ocupa de călătoria pe care urma s-o întreprind în Europa împreună

cu Leslie Dach, directorul Biroului de Promovare Prezidențială.

La ora 14:18 după-amiază, m-a sunat președintele. Am avut clar impresia că era nemulțumit.

— Wadlough, a spus el, vino naibii aici.

Mi-a băgat sub nas o foaie. Era sumarul datelor personale ale doamnei Smith, realizat de către ODR.

— Citește asta.

Era prezentată o poveste tristă. Fiica doamnei Smith era alcoolică. Unicul ei fiu fusese ucis în Vietnam. Serviciul de Ajutor Social tocmai întrerupsese furnizarea banilor de ajutor pentru soțul ei, care zăcea în spital cu emfizem. Iar cu două luni înainte o cisternă lovise un stâlp telefonic în fața casei sale, cauzând un incendiu din care ea scăpase doar cu neglijeul de pe ea, papucii și proteza dentară. M-am strâmbat. Cum putuse Hu s-o lase pe femeia asta foarte neobișnuită să treacă prin filtru?

— O poveste tragică, domnule președinte, am spus, și vă înțeleg supărarea, dar sunt convins că vizita ei v-a adus alinare.

Președintele și-a aprins o țigară și a început să își maseze baza nasului.

— Am vorbit, a spus el, timp de cinci minute. I-am spus că națiunea îi datorează mai mult decât va putea vreodată să-i restituie pentru pierderea fiului ei. I-am spus că îmi pare rău pentru fiica ei și m-am oferit s-o ajut să se internezе la Centrul Betty Ford.

— Generos din partea dumneavoastră. Foarte generos.

— Mi-am arătat înțelegerea pentru situația soțului ei. I-am povestit despre unchiul meu Luke, care a avut și el emfizem. Și i-am mai spus că, înainte de sfârșitul zilei, pielea agentului GS-7 care i-a întrerupt soțului ei ajutorul social o să fluture atârnată de Washington Monument. A fost o performanță teatrală remarcabilă, Wadlough. Ai fi fost mândru de mine.

— Sunt sigur că aș fi fost, domnule! am spus eu cu neliniște în glas, deoarece mi-am dat seama că era ceva în neregulă.

— Știi, Wadlough, cum m-am simțit când am terminat?

— Ușurat, domnule?

— Nu, Wadlough. Imbecil.

Problema fusese că femeia era o anume Cora Smith din Mamaroneck, New York. Datele personale erau, însă, ale doamnei Sylvia Smith.

— Aoleu! am exclamat. O, Doamne!

Președintele a mototolit hârtia într-un ghemotoc și a aruncat-o la coș.

— Nu, Wadlough. Ah, futu-i!

Partea cea mai rea a fost că doamna Cora Smith și-a vândut după aceea povestea revistei *Ladies' Home Journal* și, bineînțeles, președintele a devenit astfel ținta a nenumărate glume. Era profund rănit. Lleland a văzut în acest moment o ocazie potrivită pentru a critica modul în care mă ocupasem de Operațiunea Ușa Deschisă. Adjuncții lui au început din nou să-l tachineze pe Hu, reînnoind epitetul „Bol cu orez". Dar președintele Tucker nu era un perdant, așa că s-a suit imediat la loc pe șa. Peste trei zile a sunat pentru un alt american obișnuit. Dar după o lună s-a petrecut nefericitul eveniment cu domnul Leverett. Cumva, faptul că acesta era sub îngrijire medicală pentru tendințe exhibiționiste fusese scăpat din vedere de ODR. Eram umilit.

Privind în urmă, întregul episod arăta nevoia unei mai bune monitorizări a serviciilor de securitate. Mi-am spus punctul de vedere la ședința cabinetului din ziua următoare, dar Lleland aproape că nu mi-a băgat în seamă nici prezența și nici spusele, iar președintele m-a informat, prin intermediul lui Lleland, că programul „Americani Obișnuiți" luase sfârșit. Era Ușii Deschise ajunsese la final.

5. *citadela*

> Ieri, incident serios implicându-l pe cancelarul Germaniei. Lleland încearcă să dea vina pe mine, dar sunt sigur că președintele înțelege că nu prea am cum să fiu învinuit pentru tulburările ionosferei. Oricum, toate acestea sunt o pacoste.
>
> — *Jurnal*, 17 iulie 1990

Existența Citadelei ni s-a adus la cunoștință în cadrul unei ședințe a Departamentului Apărării, la câteva zile după alegeri. Sincer, eram șocat. Ideea de a transforma sala cea mai încărcată de istorie din întreaga țară într-un adăpost antiatomic mi se părea de un prost gust extraordinar. Militarii spuneau că era un lucru esențial, dar eu mă întrebam dacă nu era doar una dintre acele jucării foarte scumpe atât de îndrăgite de fostul președinte Reagan.

Argumentarea logică a existenței Citadelei era următoarea:

În momentul în care Uniunea Sovietică și-a lansat noua generație de RBLS-uri GROK (rachete balistice lansate de pe submarine), intervalul dintre momentul lansării și cel al impactului – cum se exprimau cu finețe strategii militari – a fost redus de la patruzeci de minute la patru. Drept urmare, Procedurile de Urgență ale Casei Albe, denumite și PUCA-uri, trebuiau rescrise în totalitate.

Înainte de existența GROK-urilor, PUCA-urile se bazau pe ideea că președintele putea fi evacuat din Casa Albă și urcat la bordul Postului Național de Comandă Aeropurtat — Kneecap — în mai puțin de douăsprezece minute.

O altă PUCA prevedea evacuarea președintelui la bordul unui elicopter și mutarea lui într-unul dintre cele șaptezeci și cinci de Adăposturi Prezidențiale de Urgență, sau APU-uri, niște posturi de comandă subterane de unde președintele

putea dirija contraatacul nuclear „în sânge, mediu sau bine pătruns", după clasificarea unui director militar al Casei Albe. O a treia PUCA prevedea mutarea președintelui în adăpostul antibombardament construit în timpul mandatului președintelui Truman sub Aripa de Est a Casei Albe.

GROK-urile făcuseră toate aceste proceduri depășite. În timpul simulărilor de atac nuclear, nu reușiseră să-l urce pe președinte la bordul lui Kneecap în mai puțin de jumătate de oră. Iar problema cu APU-urile era că sovieticii, cunoscând amplasamentele exacte, puteau să le „dezgroape", indiferent dacă președintele ar fi ajuns în interiorul vreunuia dintre ele la timp. Adăpostul antibombardament de sub Aripa de Est rezista la numai 25 PSI, suficient probabil la vremea când fusese construit, dar, în era GROK-urilor, cu nimic mai eficient decât o folie de celofan.

Președintele Reagan aprobase planul Citadela deoarece era cel mai ieftin, fiabil și eficient mod de a asigura „continuitatea". În momentul în care NORAD (postul de comandă antiaeriană nord-american) confirma apariția unui atac cu rachetă cu probabilitate mare de impact, Cartierul General Militar Național din cadrul Pentagonului trebuia să-l anunțe pe președinte. Acesta, împreună cu familia și „personalul de bază", urmau să se adune în Biroul Oval, care apoi cobora la 14 metri sub pământ.

Citadela era de asemenea echipată cu un așa-numit întrerupător de siguranță. Când rachetele erau la doar un minut de impact, Citadela se activa singură.

Ți se oprea mintea în loc și totuși, iat-o, în deplina măreție a tuturor acestor detalii îngrijorătoare. A fost construită în secret, sub pretextul unor lucrări de „renovare", în timpul uneia dintre vacanțele de vară de trei luni ale președintelui Reagan. Numai câțiva dintre noi știam de ea. Chiar și informațiile despre existența ei erau ultrasecrete. Bineînțeles că eram încântat să fac parte din „personalul de bază", dar gândul de a-i lăsa pe biata Joan și pe copii să înfrunte

singuri un holocaust nuclear era insuportabil. Serviciile publice le cer extrem de mult angajaților.

Într-o zi, în mijlocul unei ședințe cu Feeley, Marvin, Lleland și cu mine, președintele a decis să „dea o tură" în Citadelă. A băgat mâna într-un sertar, a desfăcut „siguranța" și a apăsat pe un comutator roșu. După câteva declicuri și zbârnâituri, Biroul Oval s-a scufundat în pământ. Apoi s-a oprit cu o ușoară smucitură, însoțită de un bufnet înfundat. Un perete a culisat, dând astfel la iveală o încăpere spațioasă, cu pereții plini de ecrane electronice negre, o masă mare de conferințe și vreo douăzeci de paturi de campanie.

— Hei, a exclamat Feeley, pot să folosesc asta la sfârșitul săptămânii? Îmi vin niște oaspeți din provincie.

— Îmi pare rău, Feeley, a spus președintele. Locul ăsta e destinat în exclusivitate personalului de bază.

— Ei bine, a zis el, o să aveți neapărată nevoie de un secretar de presă care să explice de ce dumneavoastră sunteți încă în viață în timp ce restul lumii nu mai e.

La un an de la începutul mandatului, s-a petrecut un incident neplăcut, care a implicat Citadela și pe cancelarul Germaniei.

Președintele era în mijlocul unei ședințe în Biroul Oval, în compania cancelarului Schmeer și a mai multor oficiali de rang înalt, când un computer al Cartierului General Militar Național de la Pentagon a interpretat o perturbație în zona ionosferei drept un atac nuclear sovietic masiv; drept urmare, Citadela a fost activată automat. Fără nici un semnal de avertizare, întreg Biroul Oval a început să zbârnâie, să pocnească și apoi să se afunde în pământ.

Președintele și cu mine am avut un schimb rapid de priviri îngrozite. Citadela nu dăduse erori niciodată în trecut, așa că într-o primă fază am crezut că într-adevăr avea loc un atac nuclear. *Biata Joan*, mi-am spus.

Președintele s-a repezit spre birou și a smuls din furcă receptorul telefonului de legătură cu NMCC.

— Ce se întâmplă? a întrebat el în receptor.

Eu recitam în minte *Tatăl nostru* și mă întrebam ce informații apocaliptice primea președintele de la ofițerul de serviciu. Dar fața i s-a destins.

— Alarmă falsă? a zis el.

Doamne ajută.

— În acest caz, poți te rog să oprești mașinăria? a întrebat el în receptor.

A pus receptorul în furcă și a început să apese pe comutatorul marcat OPRIRE, aflat într-unul dintre sertare. Nici un efect. Luminile pâlpâiau. O vibrație de origine hidraulică ne-a însoțit pe toată perioada coborârii. Dintr-un motiv necunoscut, în tot acest interval, ochii mi-au rămas fixați asupra portretului lui Washington executat de Charles Wilson Peale și așezat deasupra șemineului. Vibrațiile îl făcuseră să se încline. Când ne-am oprit în sfârșit, cu un zgomot reverberant, pictura a fost înclinată de smucitură la patruzeci și cinci de grade – ca un fel de metaforă a mandatului prezidențial Tucker, mi-am spus.

Apoi, cu un bâzâit electric, peretele estic s-a ridicat, dezvăluind privirii facilitățile de comandă și supraviețuire ale Citadelei.

Cancelarul Schmeer și ministrul german de Externe și-au aruncat priviri unul altuia. Președintele era din nou la telefon, strângând din dinți.

— Am înțeles, a spus el scurt în receptor și apoi a închis.

A afișat un zâmbet jenat în direcția grupului de oficialități, mi-a făcut semn să vin lângă el, și-a schimbat poziția astfel încât aceștia să nu-i vadă chipul și mi-a șoptit:

— Scoate-ne de aici. Eu încerc să-i țin ocupați.

Apoi s-a întors din nou spre oaspeții lui.

— Domnule cancelar, a început el, vă rog să acceptați scuzele mele sincere.

Apoi a spus că aranjase o mică demonstrație a capacităților noastre de apărare nucleară, dar că sincronizarea ei fusese „puțin dereglată".

În timp ce președintele îl conducea pe cancelar în Citadelă, ministrul de Externe Echt m-a atins pe braț, șoptind:

— Ideal ar fi să nu rămânem prea mult aici.

— Exact, am spus eu. Suntem așteptați la masă în zece minute.

— Nu asta e problema, a zis el, dar cancelarul suferă de – a făcut un gest – *Platzangst.*

Am rămas cu ochii pironiți asupra lui. Germana nu e una dintre limbile familiare mie.

Interpretul naveta între președinte și cancelar, în afara razei noastre de acțiune.

— Nu se simte bine fără ferestre.

Ei bine, mi-am zis, *nici eu nu mă simt bine fără ferestre.*

— Ascensoare, spații înguste, a gesticulat el, îmbrățișând aerul.

— Aha! am spus eu. E claustrofob?

— Exact! a exclamat el.

— Am înțeles, am spus pe un ton funebru.

Apoi el a plecat să se alăture președintelui, care explica funcțiile unei console încărcate cu ecrane de televiziune. Mă întrebam ce le spunea. În interiorul Casei Albe era bine-cunoscut faptul că președintele nu avea înclinații spre tehnologie, asta însemnând că personalul de la comunicații trebuia să-i explice din nou, din când în când, modul de funcționare a sistemului său telefonic intern (care, de altfel, era într-adevăr complicat). Am observat broboane de sudoare pe fruntea cancelarului, în ciuda temperaturii mai scăzute a Citadelei. Am mers repede la telefon și l-am sunat pe colonelul Ed Swygert, directorul Serviciilor Speciale de Intervenție.

— Ce Dumnezeu se întâmplă? am spus cu un strigăt sugrumat.

— Ne pare foarte rău, domnule. Credem că problema a provenit de la Unimak.

— Unimak?

— Da, domnule, din Insulele Aleutine. La una dintre instalațiile noastre de pe linia DEW. Calculatorul...

— Pentru Dumnezeu, omule! am spus. Nu-mi pasă nici dacă problema s-a produs în Siam.

— Ar fi puțin probabil, domnule. Nu dispunem de nici un fel de instalații în Siam.

Mi-am încleștat dinții.

— Altă dată, Swygert, dacă nu te deranjează. Acum du-ne sus.

— Domnule, încercăm.

— *Încercați?* Cum adică, *încercați?*

— Da, domnule. Se pare că avem o problemă cu fluidul.

— Dacă nu remediezi situația, Swygert, fluidul o să fie cea mai mică dintre problemele tale.

— Nu vă îngrijorați, domnule! Oamenii noștri coboară chiar acum prin puțul de avarie. Or să ajungă în câteva minute. O să puteți ieși pe acolo, dacă nu vă deranjează.

— *Să ne deranjeze?* am îngăimat eu. Vrei să-i spun președintelui Statelor Unite ale Americii și cancelarului Germaniei că vor trebui să se târască printr-un puț de mină? Ai înnebunit, omule?

Swygert a spus că făceau tot ce le stătea în putere.

— Mai mult. Trebuie să faceți mai mult.

— Am înțeles, domnule.

M-am dus să-i dau vestea președintelui. Cancelarul își lărgise nodul cravatei și respira cu greutate. Ministrul de Externe mi-a aruncat o privire ucigătoare. Președintele, eram sigur de asta, își inventa în acel moment explicațiile pentru funcțiile posturilor de comandă din incinta Citadelei. Propriul meu vocabular legat de Apocalipsă era limitat, dar eram sigur că nu exista ceva de genul „capacitate de anihilare imediată a unei ținte fixe". Oricum nu conta, deoarece

președintele nu trebuia să dezvăluie strategiile americane de răspuns la un atac nuclear în fața nici unui străin, indiferent cât de înalt îi era rangul. Am reușit să-l trag deoparte pe președinte, în timp ce Marvin Edelstein și secretarul de stat Holt continuau să-l țină de vorbă pe bietul cancelar. I-am explicat situația.

— Dumnezeule, a spus el, când l-am informat despre trapa de urgență.

L-a privit pe cancelar, care era un munte de om.

— Probabil că nici n-o să *încapă* pe acolo, pentru Dumnezeu.

I-am spus despre claustrofobie.

— Crezi că o să devină violent? m-a întrebat el.

I-am răspuns că speram din tot sufletul să nu devină. Și-a scos portțigaretul. Înainte nu fumase niciodată în fața unor oaspeți.

— Domnule, am spus, considerați că e o mișcare înțeleaptă?

— Nu *acum*, Wadlough! a șuierat el și a închis bricheta Zippo cu un pocnet sec.

Acesta a semănat cu sunetul scos de lama ghilotinei care știam că se va abate asupra anumitor capete după ce se va fi sfârșit toată treaba.

Două minute mai târziu, vorbeam din nou la telefon cu Swygert. Eram în mijlocul unei noi amenințări când, cu o smucitură puternică, peretele estic al Biroului Oval a început să coboare. Câteva secunde mai târziu, Biroul Oval părăsea nivelul podelei Citadelei și începea să urce tot mai repede. În tot acest timp, eu m-am sprijinit cu o mână de biroul președintelui. Am fost răsturnat la podea și, cum zăceam acolo, încercând să mă orientez, l-am zărit pe cancelar căznindu-se să ajungă înapoi la peretele care se închidea și de acolo înapoi în Biroul Oval. În momentul în care podeaua Biroului Oval a ajuns la nivelul tavanului Citadelei, am prins o ultimă imagine a perimetrului și

a persoanelor de acolo. Acestea aruncau priviri extrem de îngrijorate.

După câteva momente s-a auzit un nou zgomot și Biroul Oval s-a umplut imediat de agenți ai Serviciilor Secrete și de personal militar.

— Unde-i Firebird? Unde-i Firebird?

Mă priveau acuzator, de parcă l-aș fi înghițit eu.

— Unde *credeți* că e? am aruncat printre dinții încleștați. Îngropat de viu. Împreună cu liderul celui mai important aliat al nostru. Idioților! Duceți-mă înapoi jos!

Cineva a apăsat pe butonul de coborâre, iar Biroul Oval și-a început, din nou, coborârea de paisprezece metri. Când am ajuns înapoi la Citadelă, scena era foarte neplăcută. Aparent, claustrofobia cancelarului pusese stăpânire pe el. Se observau urme ale unei încăierări: mai multe scaune răsturnate, ochelarii sparți ai lui Marvin Edelstein și cancelarul privind în gol, drept în față, respirând rapid și vorbindu-i-se șoptit, pe un ton liniștitor, de către ministrul de Externe.

— Mergeți în sus? a întrebat președintele pe un ton diabolic.

Pe durata ascensiunii, toată lumea a stat ca în lift. Maiorul Arnold s-a îngrijit de nevoile medicale ale cancelarului, care au fost mult reduse cu ajutorul unui sedativ slab. Ministrul de Externe l-a privit pe maior cu asprime, în timp ce acesta îi administra injecția cancelarului. La masa de prânz cineva a remarcat despre cancelar că părea „preocupat". Au fost depuse eforturi semnificative pentru a-l izola de presă.

Citadela a fost dezactivată a doua zi, iar Ed Swygert a fost trimis la baza noastră de radare de la Unimak pentru a efectua o „anchetă administrativă" de o lună asupra incidentului. Deși vina nu îmi aparținea deloc, președintele a apărut să asocieze persoana mea cu întregul eveniment nefericit. Nu m-a mai chemat la el câteva zile bune.

cartea a doua
prima manifestare a puterii

6. misiune: havana

Găsesc temperamentul latin greu de suportat, dar sunt multe în joc.

— *Jurnal*, 6 ianuarie 1991

În prima dimineață a noului an, președintele mi-a spus că dorea să normalizeze relațiile cu Fidel Castro.

Am salutat această inițiativă îndrăzneață, dar câștigaserăm alegerile la limită și eram îngrijorat de felul cum vor reacționa republicanii. Ca de obicei, președintele îmi anticipase reacția.

— Nu poate fi vorba de una dintre acele proceduri tip „Nixon în China", a spus el. Dacă spun ceva pozitiv despre Castro, reprezentanții dreptei politice or să mă mănânce la micul dejun.

Era o metaforă nu prea fericită, dar președintele avea dreptate. Problema trebuia abordată cu tact. Președintele nu dorea „rumbe și pupăceli", ci doar „semnarea directă a unor acorduri bilaterale și un schimb de ambasadori".

Spre surprinderea mea, m-a rugat să-l însoțesc pe Marvin în misiunea lui de tatonare în Havana.

— O să fii ochii și urechile mele, a zis el.

I-am dat de veste lui Joan în seara aceleiași zile, în timpul cinei la care am mâncat delicioasele ei chiftele. Știam că n-o să reacționeze bine la această veste.

— Dragule, a zis ea, știi bine că nu-ți prieste tipul de hrană pregătit acolo.

Foarte adevărat. În timpul unei călătorii de afaceri la Guadalajara, cu câțiva ani înainte, asta mă afectase serios. Fusese un calvar prelungit, iar medicul personal mă avertizase că un nou episod de acest fel mi-ar putea afecta grav intestinele.

— Dar, iubito, am zis eu, nu-i pot spune președintelui Statelor Unite ale Americii că nu plec în interesul lui într-o misiune de importanță istorică doar pentru că mâncarea latină nu-mi face bine.

— Da, a zis ea, încercând să își stăpânească lacrimile, dar pur și simplu nu suport gândul că o să fii iar aplecat deasupra unui vas de toaletă, scoțând sunetele alea îngrozitoare.

Cu toate acestea, datoria mea era clară și, deși decizia mea îi frângea inima, Joan era o fată curajoasă și ferm decisă să sprijine țelurile lui Thomas N. Tucker. Trei zile mai târziu, părăseam Washingtonul cu destinația Havana. Într-unul dintre geamantane aveam o rezervă de alimente pentru trei zile și o cantitate copioasă de pepto-bismol. Joan nu m-ar fi trimis nepregătit pentru nimic în lume.

Pentru a satisface ciudata predilecție a lui Marvin pentru discreție, am zburat spre Havana prin Bangor, statul Maine. Aranjase să țină un discurs acolo – în fața unui organism implauzibil de politică externă numit Camera de Comerț din Bangor. După aceea a oferit interviuri presei locale, afirmând că era foarte nerăbdător să își petreacă următoarele două zile pescuind în Golful Penobscot. Localnicii au rămas perplecși.

— În ianuarie, domnule Edelstein? a întrebat jurnalistul de la *Bangor Daily News*.

Prins cu garda jos, Marvin a răspuns că el consideră vremea de iarnă „înviorătoare". I-am fost recunoscător când am urcat în sfârșit la bordul avionului nemarcat al Forțelor Aeriene, după o șaradă ridicolă pe străzile Bangorului, schimbând automobilul de două ori doar pentru a ne asigura că nu eram urmăriți.

Am aterizat pe aeroportul José Martí la patru dimineața, eu istovit și cu mare nevoie de un pat. În loc de asta, am fost luați pe sus și duși să luăm micul dejun cu ministrul de Externe Galván. „Micul dejun" consta în cafea de textura

nisipului mișcător, felii de ananas și ouă care urmau, probabil, să scoată pui a doua zi.

Ministrul de Externe Galván era un tip destul de cumsecade, înzestrat, ca majoritatea latinilor, de altfel, cu o limbuție feroce. A vorbit neîntrerupt timp de două ore și șase minute. Era clar că privea ceea ce numea *il initiativo* drept o idee a comandantului Castro. De fapt, aceasta fusese *o initiativo* a președintelui Tucker, fapt pe care m-am simțit obligat să-l subliniez după un timp.

Marvin m-a înghiontit pe sub masă, aproape luându-mi pielea de pe fluierul piciorului.

Ministrul de Externe Galván n-a părut să îmi audă protestele, continuând voios să spună că vizitele lui Castro la Washington și ale lui Tucker la Havana urmau să fie aplaudate imediat în toată lumea ca exemple concludente ale înțelepciunii noii conduceri a Statelor Unite ale Americii. Marvin n-a spus nimic, doar a aprobat din cap. Treaba asta ieșea de sub control.

Dregându-mi vocea, l-am implorat pe ministrul de Externe să înțeleagă că președintele Tucker era mai interesat de conținut decât de aparențe și că părerea noastră era că un schimb de ambasadori ar fi, pentru început, mai potrivit decât un schimb de președinți.

Ministrul de Externe Galván a clipit de câteva ori, și-a reaprins trabucul și a spus că probabil eram foarte obosiți.

Odată ajunși înapoi în camera noastră, Marvin m-a dojenit pentru „interferență". M-am ridicat în capul oaselor și l-am informat că președintele mă trimisese acolo ca să am grijă ca el, Marvin, să nu-l predea cu mâinile legate. Marvin a plecat țâfnos să-și compună telegrama. Eu m-am băgat în așternuturile care erau îmbibate cu umezeală și răspândeau un iz de mucegai.

În acea noapte am fost duși să-l întâlnim pe El Comandante. Castro avea chef de povești și n-a ezitat să ne

povestească despre „realizările" lui. Cina trena, în timp ce eu continuam să refuz politicos fiecare fel de mâncare servit. La un moment dat, El Comandante în persoană s-a oprit din vorbă pentru a mă întreba, cu ajutorul translatorului, de ce nu mâncam. I-am spus că aveam probleme cu stomacul. S-a încruntat și a tunat să fie adus un doctor. Am insistat că o să fiu în regulă atâta timp cât o să-mi mențin regimul alimentar obișnuit.

În acest caz, a zis el, trebuia neapărat să beau niște bere cubaneză „excelentă".

Când i-am spus că nu consumam băuturi alcoolice, mi-a dat răspicat de înțeles că tocmai insultasem întregul popor cubanez. Marvin s-a aplecat spre mine și mi-a șoptit:

— Vrei să iei măcar o gură, pentru Dumnezeu?

Ei bine, cum se spune, când ești la Roma.... Am luat o înghițitură de lichid. Castro s-a arătat încântat, iar conversațiile au fost reluate.

Amintirile mele despre ceea ce a urmat sunt confuze. Îmi amintesc că paharul mi-a fost reumplut constant, chiar și atunci când ridicam mâna să refuz. Îmi amintesc vag că au fost și o mulțime de toasturi. La un moment dat m-am pomenit îmbrățișat de liderul cubanez. Barba lui mirosea a trabuc și gâdila. După repetate toasturi pentru normalizare, am fost încărcați într-o coloană de mașini de teren și transportați la o centrală hidroelectrică nou construită. Mi s-a făcut rău în timpul discursului Comandantului despre turbinele de fabricație cehoslovacă. După acel moment mai am doar amintiri disparate.

Spre norocul nostru, în ziua următoare am fost trimiși în zbor înapoi la Washington. Marvin, extrem de supărat, abia dacă mi-a adresat câteva cuvinte. Îi eram recunoscător, fiindcă nu mai trecusem până atunci prin ceea ce se numește, eufemistic spus, mahmureală. Mie această stare mi se părea asemănătoare mai mult unei combinații de gripă,

migrenă și infecție cu paraziți intestinali. Când mi-a cerut să mă echipez înainte de-a ateriza la Baza Andrews a Forțelor Aeriene, i-am spus că n-o să port acea barbă dezgustătoare pentru nimic în lume. Până în ziua de azi, pentru mine bărbile produc cele mai neplăcute asocieri mentale.

Pe parcursul trecerii mele prin Aripa de Vest, persoanele pe care le întâlneam mă salutau pe un ton șoptit, ferindu-se cât mai repede din calea mea, ca și cum aș fi fost bolnav. Chiar și în condițiile în care vedeam ca prin ceață, acest fapt mi s-a părut neobișnuit. Totuși, reveneam dintr-o misiune prezidențială, și încă una deosebit de grea. Am reușit cumva să ajung la biroul meu. Imediat după ce am ajuns, Barbara mi-a spus:

— Vă așteaptă.

Masându-mi tâmplele cu degetele, m-am târât până la Biroul Oval.

Președintele era într-una dintre stările lui de furie rece.

— Bine ai venit, a spus el scurt. Îmi poți explica asta?

Am încercat cu dificultate să mă concentrez asupra telegramei pe care mi-o întinsese. Era un raport despre cursul negocierilor noastre cu cubanezii, semnat de Marvin. Potrivit raportului, Marvin era un fel de Benjamin Franklin. Eu, pe de altă parte, eram înfățișat ca un personaj din *Animal House*. În ciuda acestui fapt, din cauza stării mele, nu eram în stare să spun nimic inteligent în apărarea mea.

— Tâmpenii, am murmurat.

Președintele a spus:

— Asta e tot ce poți spune în apărarea ta?

— E doar o urzeală de minciuni. Le-ar fi dat și Florida, dacă ar fi cerut-o.

— Deci ți-ai zis c-ar fi bine să vomiți pe noul lor baraj. Pe cracul pantalonului lui Castro. Fir-ar să fie, Herb.

Am încercat să-i explic cât de bine îmi permitea starea sănătății, dar era clar că președintele era nemulțumit de

mine. Pentru următoarele câteva zile m-am dat la fund, sperând ca dezamăgirea lui să fie doar temporară.

Febra normalizării cuprinsese întreaga administrație. Cam la o săptămână după întoarcerea mea rușinoasă, am participat la o ședință în Biroul Oval. Președintele părea năucit de toate aceste frământări.

— A sunat Holt de la Departamentul de Stat în această dimineață, a zis el. A vrut să știe când o să „vizităm" Havana. Petrossian e plin de spume pentru că i se pare că o să pierdem Florida. Reigeluth este încântat. Crede că una dintre grupările anti-Castro o să-mi vină de hac. Amintește-mi, te rog, Bam, s-a întors el spre Lleland, de ce l-am cooptat pe Reigeluth?

— Adeziunea zonei de Nord-Est.

— A, da. Așa e.

În cadrul acestei ședințe, președintele ne-a comunicat decizia lui de-a nu merge la Havana și de-a nu-l invita pe Castro în Statele Unite. Marvin se tot foia în scaun și încerca să-l convingă că vizitele reciproce reprezentau cea mai bună soluție.

— Nu, a zis el, n-o s-o fac. Castro e un dictator. Dictatorilor le fac plăcere paradele – îi fac să se simtă legitimi. Nu vrea recunoaștere din partea Statelor Unite, vrea respectul Statelor Unite. O să-i ofer prima parte, dar nu și pe a doua.

Președintele mi-a adus la cunoștință că dorea să mă întorc la Havana pentru a realiza toate aranjamentele necesare pentru Întâlnire. Am rămas blocat. L-am întrebat de față cu ceilalți de ce dorea să merg tot eu, mai ales date fiind problemele pe care le cauzasem data trecută.

A spus că, după părerea lui Clay Clanahan de la CIA, „umilirea" mea fusese regizată. A rânjit.

— Marvin, aici de față, era absolut în favoarea vizitelor reciproce. Tu nu erai în favoarea lor. Clay crede că ăsta a

fost modul lor de a-și susține punctul de vedere. Ei bine, a chicotit el, și eu pot să-mi susțin punctul de vedere.

Wadlough, mi-am spus, *ai ieșit din dizgrație*. Marvin arăta de-a dreptul distrus.

Președintele s-a întins în spatele lui, a luat un atlas geografic și l-a deschis la harta Caraibelor. A luat o riglă și a trasat o linie dreaptă de la Key West până la Havana.

— Aici, a spus el, desenând un mic X. Longitudine vestică optzeci și doi. Latitudine nordică douăzeci și trei de grade, cincisprezece minute... la naiba, să fie douăzeci și patru de grade, rotund. La mijlocul distanței. Spune-i lui *El Comandante* că o să mă întâlnesc cu el acolo.

A fixat vârful creionului în acel punct. Apoi, cu un surâs ușor diabolic, a adăugat:

— Ia-l cu tine pe Leslie Dach.

Feeley, Marvin, Lleland și cu mine ne priveam unii pe alții. Am întrebat:

— Sunteți sigur că e o idee bună?

Dar președintele s-a mulțumit să zâmbească.

7. leslie

Nimic normal în privința normalizării. Se adună multe dubii serioase. Vorbit cu Joan la telefon. De-a dreptul enervant momentul când operatorul ambasadei mi-a spus: „Țineți cont de faptul că aceasta nu e o linie telefonică sigură." Joan furioasă pe comuniști că ne interceptau convorbirea intimă.

— *Jurnal*, 16 ianuarie 1991

Leslie R. Dach, Director al Biroului de Promovare a Președintelui, era, din toate punctele de vedere, cel mai bun agent de promovare existent în această meserie, dar și un individ absolut iresponsabil din punct de vedere politic. Nu stătea pe gânduri dacă trebuia să închidă Brooklyn Bridge în timpul orelor de vârf pentru a face loc unei coloane oficiale sau dacă trebuia să blocheze un aeroport în ziua de vineri a sfârșitului de săptămână în care se aniversa Ziua Muncii. Înainte de vizita președintelui în zona de sud a cartierului Bronx, Dach a pus să fie demolate mai multe clădiri imense de apartamente de închiriat doar pentru a asigura camerelor de luat vederi un unghi bun pentru surprinderea profilului președintelui. Mottoul lui era: „Dă-te naibii la o parte din fața mea". Acest motto era cuvântul Scripturii în cadrul Biroului de Promovare (una dintre secretarele lui chiar îl brodase pe o perniță; din motive evidente, am interzis orice fotografiere a respectivei pernițe).

Leslie reușea să insulte pe aproape toată lumea cu care intra în contact. Poate că acesta e felul de-a fi al agenților promotori, dar în timpul campaniei electorale a fost necesară crearea unei cereri de scuze tip pe care o foloseam în mod curent după un eveniment. Aceasta suna așa:

Domnul guvernator regretă profund neplăcerile provocate dumneavoastră de către Leslie Dach, un membru al echipei sale de promovare. Guvernatorul l-a admonestat serios pe domnul Dach în legătură cu această întâmplare și a fost asigurat de acesta că situația nu se va mai repeta.

De asemenea, domnul guvernator dorește să profite de această ocazie pentru a vă mulțumi pentru sprijinul acordat în campania electorală. Guvernul speră că va putea conta în continuare pe ajutorul dumneavoastră, pentru binele campaniei, dar și al țării noastre.

Al dumneavoastră sincer,

Herbert Wadlough,
Asistent executiv al guvernatorului

Leslie îi privea pe proști, o categorie care, în viziunea lui, cuprindea o mare parte a umanității, cu un dispreț suveran. Dar, pentru că era atât de bun în meseria lui, era de neatins. Producea miracole, iar majorității politicienilor le place să se întâmple miracole în jurul lor. Acest fapt le dă iluzia unei aure divine.

Leslie, Marvin și cu mine am zburat spre Havana, de data asta fără măști. Marvin încă se tânguia pe marginea deciziei președintelui de a nu transforma întâlnirea într-o orgie bilaterală și, presupun eu, nu o acceptase încă.

— Pierde un prilej minunat, Herb, îmi spunea el, în timp ce avionul Jet Star despica noaptea la 10 000 de metri deasupra Golfului Mexic. Să transforme acest eveniment într-o întâlnire clandestină în mijlocul oceanului... care e de fapt ideea?

— Marvin, am spus eu, președintele își menține ferm poziția în privința acestei probleme. Iar noi avem de lucru.

Și-a coborât vocea, astfel încât Dach, care ședea în fața noastră, să nu ne poată auzi.

— Ce mă îngrijorează, a șoptit el, e felul cum se poartă. E nebun, îți dai seama. O să strice totul.

— Calmează-te! am spus. Că o să le placă sau nu cubanezilor de el e irelevant. Și puțin probabil. Nimănui nu-i place de Dach. Dach e un geniu.

— Nu-mi pasă.

— Beneficiază de încrederea președintelui.

Marvin s-a cufundat în scaun.

— Atunci de ce am o senzație de gol în stomac?

— Nu-ți cunosc problemele sistemului digestiv, Marvin. Dar dacă într-adevăr ai probleme de genul ăsta, îți sugerez să bei numai apă îmbuteliată și să eviți salatele. Printre miracolele domnului Castro nu se numără și eliminarea amoebelor.

Și, spunând asta, m-am apucat din nou de lucru cu actele.

Galván a rămas mut de dezamăgire când Marvin l-a informat despre decizia președintelui de a-l întâlni pe Castro la 24 nord 82 vest, în loc de intersecția dintre Pennsylvania Avenue și 17th Street. Ne-a spus, fără urmă de zâmbet pe față, că nu era sigur că *El Comandante* avea să fie de acord cu această propunere.

— Mă tem că nu este o propunere, am intervenit eu, înainte ca Marvin să devină evaziv.

— O să ținem legătura, a spus el amenințător.

— Când?

Era Leslie. Marvin și cu mine ne-am grăbit să-l asigurăm pe ministrul de Externe că eram la dispoziția lui, dar acesta reținuse deja insulta. S-a năpustit asupra lui Leslie.

— Când vă spun eu! a zis el, făcând ochii mari. *El Comandante* este un om foarte ocupat.

Leslie l-a privit cu un dispreț detașat.

— Da, păi, și eu la fel. La fel și domnul Edelstein, aici de față, și domnul Wadlough…

— *Leslie!* am exclamat eu.

— ...așa că de ce nu luați receptorul și nu-l sunați? Asta presupunând că vă funcționează telefoanele, ceea ce nu e cazul, din câte am auzit.

O, Doamne, mi-am zis.

În acel moment, atât Marvin, cât și ministrul de Externe au început să urle la Leslie. Mustrările lor combinate aveau exact același efect asupra lui ca acela pe care îl au gâzele pe parbriz. Leslie a căscat.

— Ascultă, Ricky, așa nu ajungem niciunde, nu crezi?

Ministrul de Externe a îngăimat:

— Ricky?

— Ricardo, nu contează...

— Numele meu este Galván! Iar pentru tine sunt Excelența Voastră!

— Sigur. Uite, de ce nu ne pui mai bine în legătură cu cineva competent?

— *Ce?*

Marvin mi-a spus:

— Trebuie să oprești asta. E înjositor.

Dar Leslie nu putea fi oprit. Tocmai îi spunea ministrului de Externe să ne facă legătura cu cineva care „dispunea de influență". Galván amenința că o să-l dea afară din țară.

— O să fiu disponibil la acest număr de telefon timp de o oră, a spus Leslie, privind pe fereastră spre plajă. După aceea, mă poți suna cu legătură internațională.

La această remarcă, ministrul de Externe a părăsit furtunos încăperea.

— Mi-e foame, a zis Leslie. Ăștia au room service în țară?

— Leslie, am spus, probabil că ai distrus toată treaba.

— Mă îndoiesc, a căscat el. Trebuie să spui lucrurilor pe nume de la bun început. În felul ăsta eviți o grămadă de probleme.

L-am sunat pe președinte pe o linie securizată a Biroului pentru Chestiuni Americane al Ambasadei Elveției și i-am transmis un rezumat al „progresului" nostru de până atunci.

După ce am terminat, s-a lăsat o tăcere lungă.

— Doriți să-l trimit acasă pe Leslie? m-am oferit eu.

— Acasă? Doamne ferește. S-ar putea să-l numesc ambasador.

Marvin mi-a smuls receptorul din mână.

— Domnule președinte, a spus el, nu puteți permite unui agent de promovare să facă politică externă.

După ce a închis, l-am întrebat pe Marvin ce spusese președintele.

Marvin m-a privit cu o expresie jalnică.

— A spus „Ei bine, sunt președinte. Cred că pot face orice doresc."

La scurt timp după aceea, am primit vestea că întâlnirea noastră cu Castro fusese fixată pentru seara aceea la ora unsprezece. Invitația era *exclusivamente* pentru Señor Edelstein și Señor Wadlough.

M-a întâmpinat mai puțin fizic decât la precedenta noastră întâlnire, iar eu i-am fost recunoscător pentru acest fapt, deoarece *El Presidente* fusese „pe teren" și transpira abundent. La început am crezut că ne va refuza, atât de mare îi era dezamăgirea legată de planul „Întâlnirea cu Destinul în Strâmtoarea Floridei", cum era numit. Marvin reușise să fie foarte elocvent cu dulcegăriile, astfel încât, în final, Castro a fost de acord cu această întâlnire istorică. În timp ce părăsea încăperea, a spus, prin intermediul translatorului:

— Dacă e să ne întâlnim pe mare, sper că președintele tău are stomacul mai rezistent decât tine.

Mărețul eveniment a fost stabilit pentru 14 martie.

Guvernul cubanez refuza să participe la întâlnire la bordul unui vas al Marinei americane, iar noi refuzam să urcăm

la bordul unui vas militar cubanez. Impasul a fost depășit în momentul în care Canada și-a oferit noul portavion, *Diefenbaker*. Leslie își pusese în gând să-i facă pe canadieni să regrete această decizie, iar eu am petrecut multe ore încercând să repar lucrurile după trecerea lui, îmbunând oficialitățile furibunde ale Marinei canadiene. Căpitanul navei *Diefenbaker* a fost greu încercat. A fost de acord să își elibereze propria cabină și să revopsească întreaga punte superioară în culorile steagurilor Cubei și Statelor Unite ale Americii. Cu o bunăvoință perfectă, a acceptat până și desele insulte ale lui Leslie cu privire la starea navei, care era aproape la fel de imaculată ca iahtul Reginei. Dar când Leslie l-a informat vesel că va trebui să reizoleze tot vasul, „de sus până jos", pentru ca echipele de televiziune să nu aibă parte de nici un bruiaj, căpitanul i-a ordonat să-i părăsească nava și, timp de trei zile frenetice, i-a refuzat permisiunea de a urca din nou la bord. Președintele dorea să limiteze contingentul reprezentanților presei la 200, fapt care i-a determinat pe cei din Fourth Estate să mârâie despre „călcarea în picioare a libertății de exprimare". Presa conservatoare era în pragul apoplexiei, în special *Human Events*, *National Review* și *Commentary* numindu-l pe președinte „Tom cel Roșu". Ne-am fi descurcat și fără ajutorul lui *Daily Worker*, dar, pe măsură ce America se obișnuia cu ideea, nimeni nu părea să-l fi observat.

Președintele însuși era surprins de dimensiunile la care ajunsese scandalul despre deschiderea spre Cuba.

— Ai văzut asta? a bombănit el într-o dimineață, holbându-se la o reclamă a magazinului Bloomingdale la colecția de haine „Havana '91" din ziarul *Times*.

Întins de-a latul reclamei de două pagini, un text clama: REVOLUȚIE – IAR NOUA IMAGINE E ACUM!

— Dumnezeule, a gemut el, ce-am făcut?

Trabucurile ajunseseră ultima modă la Casa Albă până în momentul în care președintele le-a interzis. Dar chiar și în supermagazinele conservatoare, provinciale, ale Virginiei, unde fenomenul Che Guevara nu prea a prins niciodată, se observa efectul ciudat pe care îl avea deschiderea spre Cuba asupra publicului. Propriul meu fiu, adolescent, Herbert Junior, încetase să se bărbierească și a apărut acasă de la liceu într-o zi îmbrăcat cu bufanți de camuflaj și bocanci de junglă. Joan își ieșea din fire. În altă zi m-a sunat la serviciu, lucru pe care nu-l făcea niciodată, decât dacă avea o problemă serioasă.

— E în grădina din spatele casei cu maceta. A dat jos toată coaja de pe arțari.

Summitul din larg, cum l-a numit presa, a fost foarte aproape de a fi anulat cu doar două zile înainte de a începe. Am fost sunat de către domnul Docal, omologul meu de la Havana. Era isteric. Și pe bună dreptate.

Maiorul Arnold ținea evidența epidemiilor recente de febră *dengue* – discutase cu Leslie despre asta. Acum Leslie, acționând pe cont propriu, l-a informat pe adjunctul lui Docal că toate oficialitățile cubaneze care urmau să intre în contact cu președintele american vor trebui să fie dezinfectate înainte de către un membru al personalului Departamentului American de Sănătate Publică. I-am spus furiosului domn Docal că, fără îndoială, era vorba doar despre o eroare de comunicare, așa că să nu-și facă probleme.

Următorul meu apel s-a îndreptat spre Leslie.

— Ți-ai pierdut complet mințile? am urlat în receptorul telefonului. Nu te poți aștepta de la oficialitățile cubaneze de rang înalt să se lase date cu spray!

— Calmează-te, Herb. Ai văzut vreodată un caz de febră *dengue*? Bube imense, nasoale…

— Ascultă-mă cu atenție, Leslie. N-o să-l dea nimeni cu spray nici pe Fidel Castro, nici pe vreun alt cubanez. Dacă te văd fie și numai cu un flacon de deodorant în mână, o să pun să fii spânzurat. Ai auzit?

— Îhî.

Nu îmi place să mă folosesc de amenințări, dar era singurul limbaj pe care Leslie îl înțelegea.

8. 24 nord, 82 vest, la drum!

Consider Summitul din larg un model de diplomație și o mare realizare a lui TNT. Lleland încearcă să arunce asupra mea vina pentru întregul eșec. Mă deranjează că Marvin e de partea lui. Joan, un mare ajutor pe perioada acestui episod istoric.

— *Jurnal*, 15 martie 1991

Îmi amintesc acea zi de parcă a fost ieri: cerul albastru, presărat cu câțiva norișori, briza răcoroasă a dimineții, albastrul închis al Strâmtorii Floridei, sunetul lui Marine One în timp ce ateriza în mijlocul imensului steag american pictat pe puntea lui *Diefenbaker*, apariția, câteva momente mai târziu, a unui elicopter de fabricație sovietică Mi-26 HALO, cu președintele Castro și conducerea cubaneză la bord. Imnurile, trecerea în revistă a gărzilor de onoare (trebuie să admit că garda de onoare cubaneză mi s-a părut puțin ponosită). A fost o priveliște grozavă.

Navigam în cerc, înconjurați de o mică *armada* de nave militare americane și cubaneze. În depărtare, la orizont, se afla distrugătorul sovietic purtător de rachete balistice *Sovremenîi*. În adâncuri, stătea la pândă submarinul nuclear *Chattanooga*.

Navigam în cerc dintr-un motiv precis. Cubanezii doreau ca *Diefenbaker* să navigheze spre sud, spre Cuba. Statele Unite doreau ca nava să se îndrepte spre nord. Direcția spre est a fost refuzată de noi, iar cea spre vest de către cubanezi, din respect pentru Uniunea Sovietică. Marvin a fost nevoit să se deplaseze la Havana, însoțit de un amiral și un meteorolog. După negocieri intense, a fost propusă ideea navigării în cerc. Cubanezii au acceptat, dar au cerut ca ea să se facă în direcția acelor de ceasornic, deoarece, după cum a spus ministrul de Externe Galván, doreau să dea ceasul

înainte. În această situație, președintele a declarat întreaga situație „stupidă" și și-a dat acordul.

Faptul că *El Comandante* era fermecat de Prima Doamnă a fost evident din primul moment. Trebuie să recunosc, rar o mai văzusem arătând atât de frumoasă (marea o avantaja întotdeauna pe doamna Tucker). Purta costumașul de culoarea piersicii cu guler de dantelă și ciorapi de culoarea fildeșului. Nu exista marinar care să nu aibă ochii pironiți asupra ei tot timpul.

El Comandante s-a înclinat reverențios și i-a ștampilat mâna cu un sărut. Ea a acceptat să-l ia de braț și l-a acompaniat la trecerea în revistă a trupelor lui din Batalionul Moncada, cu președintele Tucker urmându-i docil. Situația era o încălcare stridentă a regulilor de protocol.

Lleland s-a apropiat de mine, secondat de Phetlock cel cu ochii mici și de Withers; s-a plâns, dar nu prea puteam să fac nimic.

Până la finalul trecerii în revistă a trupelor, *El Comandante* a descoperit că doamna Tucker vorbea spaniola și a devenit și mai atras de ea. Președintele își încleștase maxilarele, dar se forța să rămână zâmbitor.

Prânzul oficial a avut mai mult succes. Au existat foarte multe discuții în contradictoriu despre meniu. Cubanezii doreau produse (revoltătoare) ale propriei bucătării – friptură grasă de porc și banane prăjite. Noi forțam nota în favoarea unei mese îmbelșugate de tip nord-american: friptură de curcan cu garniturile aferente. Cubanezii au propus carne de pui, dar s-a intrat în impas când au cerut ca ea să fie fiartă și servită cu fasole neagră. Noi am contrapropus ca puiul să fie preparat în mod sudist, cu garnitură de cartofi noi și mazăre verde. Când deja se părea că va fi un summit fără mâncare, canadienii s-au oferit să se îngrijească de prepararea și servirea mesei. Această variantă a fost acceptată de ambele părți și așa am ajuns să luăm un prânz compus

din păstrăv-curcubeu afumat și plăcintă Melton Mowbray, însoțite de Pinot Noir din Valea Okanagan și Zinfandel. Mie îmi place în mod deosebit plăcinta Melton Mowbray și mi s-a spus că vinurile din zona Okanagan sunt „potabile", așa cum, presupun, ar și trebui să fie un vin.

Președintele și Castro au fost așezați unul lângă celălalt, cu Prima Doamnă la stânga președintelui. Castro a început prin a-i destăinui Primei Doamne că îi vizionase toate filmele. Acest fapt a părut să-l deranjeze profund pe președinte, mai ales din cauza renumitelor scene în *déshabillé* ale Primei Doamne din filmul *Minnesota Hots*. Cu excepția câtorva remarci curtenitoare adresate președintelui la începutul mesei, *El Comandante* și-a petrecut cea mai mare parte a timpului întreținându-se cu doamna Tucker. La desert îmi făceam deja probleme pentru smalțul dinților președintelui, atât de tare își încleștase maxilarele.

La finalul prânzului, președintele s-a ridicat în picioare și a ținut un discurs de unsprezece minute – despre importanța acelei zile, precum și despre nevoia de dialog și înțelegere reciprocă – și a încheiat cu promisiunea de a „forja legături energice" între cele două țări. A fost un discurs redat admirabil, am considerat eu, și foarte potrivit ocaziei.

Oamenii lui *El Comandante* ne asiguraseră că și acesta va vorbi doar timp de unsprezece minute; acest fapt fusese negociat în avans. Era cunoscută predilecția lui pentru discursurile de cinci ore, așa că s-a acordat atenție sporită acestui detaliu. Doar unsprezece minute, mă asigurase Docal.

După cum își amintesc toți cei care au urmărit transmisiunea directă, *El Comandante* a vorbit timp de cincizeci și cinci de minute. La douăzeci de minute de la începutul a ceea ce urma să fie cunoscut ca „*El Discurso Enorme*", chipul președintelui Tucker a căpătat o lipsă de expresie pe care nici o erupție vulcanică nu ar fi putut-o schimba. El n-a schițat vreun gest nici măcar când Castro a ajuns la partea

despre „istoria de politică externă criminală" a Statelor Unite ale Americii vizavi de Cuba.

Rețelele de televiziune erau și ele agitate din cauză că erau blocate în transmisie directă, iar *El Comandante* intra în timpul rezervat telenovelelor. Pe scurt, nimeni nu era mulțumit, cu excepția lui *El Comandante*, ale cărui perorații prelungite au adus administrației daune inimaginabile. Nu s-a prea discutat la bordul lui Marine One în acea după-amiază, pe drumul de întoarcere la Key West.

cartea a treia
tristețe la mijloc de mandat

9. *dimineţile de după*

Preşedintele este irascibil în ultimul timp.

— *Jurnal*, 4 aprilie 1991

Anul care a urmat Summitului din Larg nu a fost fericit pentru cei care lucrau la Casa Albă. Scandalul din cadrul Departamentului de Interne, alegerile de la mijlocul mandatului, invadarea Pakistanului de către sovietici, convertirea fratelui preşedintelui la islamism – toate au venit în avalanşă.

Preşedintele muncea câte optsprezece ore istovitoare pe zi pentru a salva „Măreţul acord". Dar, odată cu pierderea atât de multor reprezentanţi democraţi din Cameră la alegerile din noiembrie '90, a fost nevoit să lupte ca o pisică sălbatică pentru a salva acest pachet consistent de legi de cuţitele lungi ale republicanilor, personaje energice, cu feţe ferchezuite de începători, a căror satisfacţie supremă părea să fie oferită de perspectiva eviscerării celor mai progresive elemente ale acelui pachet de legi.

Tocmai în acea perioadă preşedintele începuse să îşi piardă încrederea în propriul cabinet.

Şedinţele cabinetului deveniseră atât de neproductive şi de deprimante, încât trebuia să insistăm pe lângă preşedinte pentru a le putea programa. Trebuia să-i tot amintim că una dintre promisiunile sale din campania electorală fusese revenirea la guvernarea asistată de cabinet.

— Cabinetul meu, bodogănea el, mă incomodează.

Dorinţa obsesivă a secretarului de stat Holt pentru ieşirea din impas în Orientul Mijlociu îl făcea să nu prea mai

acorde atenție restului lumii. De aceea, știrea că o treime a Pakistanului fusese transformată în zonă radioactivă n-a părut să-l îngrijoreze prea tare, poate doar prin prisma „impactului" asupra Iordaniei.

În cadrul uneia dintre ședințe, el s-a lansat într-o analiză detaliată de patruzeci și cinci de minute asupra unei formulări absconse folosite în unul dintre discursurile sale de ministrul de Externe al Yemenului de Sud, Rubal. Ochii președintelui luaseră aspectul ouălor în aspic. Feeley, exasperat din cauza depășirii cu mult a celor cinci minute ale capacității sale de concentrare, a turtit și mucul celei de-a zecea țigări fumate la această ședință și a declarat:

— Domnule secretar, cu tot respectul, toate astea nu valorează nici cât o grămăjoară de rahat.

Fața lui Holt a luat culoarea unei rodii răscoapte. Președintele l-a mustrat pe Feeley cu o blândețe care sugera simpatie. Era de acord cu estimarea lui.

Apoi, în septembrie, ziarul *Post* a publicat povestea legată de secretarul de la Interne, Chief Fred Eagle. A fost o zi deosebit de sumbră pentru aceia dintre noi care îl încurajaserăm pe președinte să-l angajeze pe Chief în cadrul Departamentului de Interne. Mai mult, eu am fost cel mai înfocat susținător al lui, fiind încredințat atunci, la fel ca acum, că modul în care această țară i-a tratat pe confrații noștri roșii este cel mai trist capitol din istoria ei.

Presa a distorsionat multe dintre aspectele acestui caz, dar miezul lui a fost că, fiind comisar în cadrul Biroului pentru Afaceri cu Indienii, Chief vânduse un cimitir străvechi al populației Sioux unei francize din Dakota de Sud, producătoare a berii de rădăcini Rooty-Toot. Nu ajuta la temperarea conflictului nici faptul că Chief era membru al populației Cheyenne, inamici tradiționali ai populației Sioux.

Președintele îl sprijinea oficial pe Chief, deși în particular era furios. Nu o dată a făcut la adresa mea comentarii acide de genul:

— Unde găsești asemenea talente, Wadlough?

A fost o perioadă deosebit de stresantă pentru Chief, din cauza procurorului special desemnat și a audierilor din cadrul Senatului. Am reușit să ajungem cu bine la final, dar evenimentele și-au lăsat amprenta asupra lui Chief. A început să apară beat și să se lanseze în discursuri de consiliere asupra unor teme ca explorările spațiale, fără nici o legătură cu situația de moment.

Tot ce am putut face a fost să-l convingem pe președinte să țină câte o ședință de cabinet la fiecare două luni. Dar chiar și așa, privea aceste ședințe ca și cum ar fi fost vizite la dentist.

Adevărul e că președintele se schimbase în doi ani. Nu prea mai avea răbdare. Zelul lui legat de „Mărețul acord" fusese temperat de către Congres, acest organism zgomotos de tăietori de frunze la câini. De fiecare dată când președintele anunța o inițiativă îndrăzneață, i se ridicau o sută de obstacole în cale. Dorea ca lucrurile să fie *terminate*, nu „să se lucreze" asupra lor. Oricine a lucrat vreodată în cadrul guvernului își dă seama de diferență.

Cred ca asta explică propunerea cu viață scurtă pe care a făcut-o după vizita la un centru orășenesc de dezintoxicare a narcodependenților, conform căreia guvernul ar fi urmat să acorde împuterniciri unor persoane private prin care acestea erau autorizate să scufunde sau să doboare orice vapor sau avion care aducea droguri în Statele Unite ale Americii.

E bine de știut că asemenea împuterniciri nu mai fuseseră acordate de pe vremea războiului din 1812, când niște corsari fuseseră autorizați să jefuiască vapoarele britanice. Procurorul general Struzzi, un adept fervent al libertăților civile, a fost vizibil mișcat de propunerea președintelui, deși își dădea perfect seama că o asemenea propunere nu va obține niciodată aprobarea Congresului.

Relațiile cu Congresul se aflau, de fapt, la o cotă foarte scăzută. Când senatorul Bliffen din Louisiana a calificat Inițiativa de Metrificare drept „neamericană", nici unul dintre colegii săi nu s-a ridicat să protesteze la adresa acestei acuzații mai degrabă absurde.

Tim Jenkins, responsabilul nostru pentru relația cu Congresul, considera că ar trebui să organizăm mai multe dineuri la lumina lumânărilor pentru membrii Congresului și soțiile lor. Președintele nu a avut o părere prea bună despre această propunere.

— Am organizat până acum atât de multe afurisite de dineuri la lumina lumânărilor, încât pe mine deja mă lasă ochii, a comentat el.

În timpul unei ședințe de planificare a bugetului, care avea loc în Biroul Oval, s-a înfuriat când i s-a comunicat că nu erau destui bani pentru finanțarea Departamentului pentru Infrastructură. Când cineva a sugerat că președintele ar putea să mai radă câteva miliarde din bugetul Apărării, el a mormăit:

— Dacă reduc și mai mult bugetul Pentagonului, Marina o să fie nevoită să revină la vasele cu pânze.

Nici relațiile sale cu amiralul Boyd de la Statul-Major Interarme nu erau dintre cele mai bune.

Am observat că președintele începuse să citeze din propriile discursuri în timpul conversațiilor. Deși tulburător, acest fapt nu era fără precedent. Cronicarii au consemnat pentru posteritate tendința președintelui Kennedy de a-și ruga soția:

— Nu întreba când e cina, ci mai bine ce avem la cină.

Cel puțin TNT încă nu începuse să vorbească despre el însuși la persoana a treia.

Președintelui îi plăcuse întotdeauna să folosească autocritica în discursuri. Lucruri de genul scuzelor „că v-am

stricat cina" într-un discurs de la o serată. Charlie Manganelli, responsabilul principal cu scrierea discursurilor președintelui, includea întotdeauna o astfel de propoziție autocritică. Dar acum, când m-a chemat la el într-una din zile, era într-un hal de nedescris. Tocmai primise înapoi de la președinte o ciornă de discurs în care acesta tăiase propoziția autocritică, menționând pe marginea paginii: „neprezidențial – hai să nu mai folosim acest gen de exprimări".

— Herb, a spus Charlie, zi-mi și mie, președintele se joacă de-a Nixon cu mine?

I-am spus că președintele era destul de stresat în acea perioadă.

— Stresat? a zis Charlie. Stresat? Am patru scriitori de discursuri care nu și-au mai văzut nevestele de trei luni. Eu petrec mai mult timp în avion decât la sol. Devin prea bătrân pentru asta, Herb. Unul dintre investigatorii mei, Julie, a leșinat săptămâna trecută în zona executivă a Aripii de Vest. Dacă omul ăsta vrea mai puțin stres, spune-i s-o lase dracului mai moale cu discursurile!

Era adevărat că programul discursurilor fusese extrem de încărcat, dar președintele era ferm convins că, în momentul în care lucrurile evoluau din ce în ce mai prost la Washington, era imperios necesar să fie tot timpul pe teren, ducând mesajul său oamenilor.

Trei zile mai târziu, ridicându-și privirea dintr-un teanc de hârtii, președintele a întrebat, cu o privire mânioasă:

— Ce l-a apucat pe Manganelli?

— Nu înțeleg, domnule.

— Citește asta.

Era ultimul discurs pregătit de Charlie, cel pentru dineul organizat de Societatea Eleanor Roosevelt. Începea așa: „Nu merit onoarea pe care mi-o acordați în această seară. După modul în care am dat-o în bară în ultimul timp, tot ce merit, în cel mai bun caz, e pensionarea înainte de termen."

Trebuie să admit că formularea era exagerată.

— Să-i spui că președintele e furios. Mai are o singură șansă, după care o să fie trimis înapoi să scrie texte de reclamă la iaurt.

Hopa, ia te uită — persoana a treia. *O, Doamne*, mi-am zis, *ăsta nu e deloc un semn bun.*

Jovial, i-am spus că Charlie nu făcea altceva decât să folosească o formulare care funcționase bine în trecut.

— Aici e Casa Albă, Herb! a zis el, părând sincer. Mă gândesc doar la statutul funcției.

— Înțeleg, am spus.

— Trebuie să arăți respect pentru statut.

— Așa este.

— Manganelli e lipsit de respect pentru această funcție.

— Păi...

— Ce crede că-i aici? Clubul Kiwanis? O să mi se acorde medalia Eleanor Roosevelt.

A arătat spre hârtia din mâna mea de parcă ar fi arătat spre un câine vagabond care tocmai intrase în birou.

— Spune-i că am nevoie de un discurs complet nou. Spune-i să folosească o abordare absolut nouă.

— Da, domnule.

— Și spune-i să nu mai citeze din John Kenneth Galbraith. Vreau idei *noi*.

Între timp, devenise evident că vicepreședintele avea propriile lui planuri. Discursurile lui – pe care deja ajunsesem să insist să le citesc înainte de rostire – făceau rareori chiar și cea mai scurtă referire la președinte. Un istoric din viitor ar putea deduce pe baza lor că, de fapt, Reigeluth era șeful cel mare, atât de des folosea referirile la „viziunea mea despre America".

Este adevărat că omul avea un discurs foarte dinamic și era un foarte bun colector de donații pentru partid, dar,

în momentul în care interviul lui cu Anne Devroy de la ziarul *Gannett*, cel în care a spus că nu era sigur că va candida în '92, deoarece dorea să petreacă vreo câțiva ani „reluând legătura cu oamenii", a văzut lumina tiparului, am decis că aveam de-a face cu o problemă de bună-credință. Am aflat, de asemenea, că anumite elemente ale Comitetului Național Democrat, care cochetau cu ideea unui Reigeluth candidând în '96, îl încurajau din umbră pe acesta să se distanțeze de Tucker*.

Astfel s-a decis ca vicepreședintele să fie trimis într-o serie de vizite în țări sau provincii, ca Mauritius, Oman și Sardinia.

— Să-i dăm posibilitatea să reia legătura cu cei de-acolo, a pufnit Lleland.

Vicepreședintele a început să-i piseze pe oamenii din Aripa de Vest, insistând că fusese citat greșit, dar era deja prea târziu pentru asta.

---

* Nu e adevărat, după cum mă acuză Lleland în cartea lui, că aș fi interceptat convorbirile telefonice ale lui Reigeluth. Aveam contacte prea bune la Departamentul Național de Comunicații pentru a recurge la asemenea metode josnice (*n.a.*).

10. incidentul cu brioșa

> Incident tulburător în această dimineață în Sala Roosevelt. Nu cred că s-a mai pomenit aici un asemenea comportament nedemn de pe vremea lui LBJ. Vorbit cu Hardesty despre pata de margarină. S-a îngrozit.
>
> — *Jurnal*, 25 iunie 1991

Simțeam că se apropia momentul confruntării finale. De câteva luni, Lleland și aghiotanții săi alimentau presa cu frânturi de minciuni conform cărora președintele ar fi fost nemulțumit de modul în care abordasem incidentul Cora Smith, întâlnirea cu cubanezii și așa mai departe. Mă mir că nu dădeau vina pe mine și pentru starea vremii. Deși nu mă îndoiam că președintele avea lucruri mai importante despre care să-și facă griji – și chiar așa era –, mă deranjau aceste zvonuri mârșave. Și, evident, Joan era extrem de supărată din cauza lor.

Președintele, înainte insensibil la lingușiri, ceda acum în fața lor, ba chiar îi făceau plăcere. Lleland și Marvin se foloseau cu înverșunare de ele, împreună cu adjuncții lor. Am observat că Withers adoptase obiceiul de a ieși cu spatele când părăsea Biroul Oval. Am hotărât să port o discuție între patru ochi cu președintele. Dar, spre disperarea mea, de fiecare dată când îi propuneam să stăm „la o șuetă", spunea că era prea ocupat. „Săptămâna viitoare" zicea el, iar apoi uita.

Obiectiv vorbind, perioada aceea n-a fost prea bună pentru el. Avea probleme în relația cu soția sa. (Prima Doamnă și cu mine continuam să avem micile noastre discuții particulare, iar eu am dedus din ele că lucrurile nu stăteau prea bine în familie. Vorbea despre ideea de a „lua o pauză"

pentru a turna un alt film. Am încercat să fiu încurajator și descurajator în același timp.)

Președintele avusese dintotdeauna o fire colerică, dar pe vremea când era guvernator obișnuia să utilizeze cu bune rezultate tratamentele de bio-feedback. Acum, însă, își pierduse priceperea de a-și controla ritmul cardiac – când să mai fi avut timp de exerciții? –, iar acest lucru se vedea.

În timpul unui interviu, i-a spus jurnalistului John Lofton de la *Washington Times* să „meargă să se împuște" drept răspuns la o întrebare formulată agresiv de acesta, legată de „distrugerea economiei și apărării militare americane". Lofton s-a folosit din plin de asta și a apărut în cadrul diverselor emisiuni TV, redând caseta în care președintele urla la el și-l dădea afară din Biroul Oval.

La câteva zile după acest incident, eram în Sala Roosevelt, luând obișnuitul mic-dejun al personalului superior. Eram prezenți Lleland, Marvin, Feeley și cu mine, „cei patru grei", cum eram numiți de presă.

Feeley tocmai trecuse prin câteva zile de coșmar, încercând să facă față efectelor secundare ale comportamentului necugetat al președintelui. Îl numea pe președinte „dobitoc".

Dacă ar fi spus asta oricine altcineva în afară de Feels, aș fi fost deja în picioare, cerându-i să-și retragă cuvintele. Dar Feels era... Feels. Nu se punea problema de lipsă de loialitate din partea lui pentru Thomas Tucker. Îl iubea aproape la fel de mult ca mine.

Dar, ca răspuns la acest compliment, Lleland a pufnit, pocnindu-și vârful oului fiert cu o mișcare dibace, iar apoi a spus:

— Chiar nu cred că e cazul să folosești un asemenea limbaj. Vorbești totuși despre președintele Statelor Unite ale Americii.

— Bamford, a întrebat Feeley, de ce nu te așezi pe oul ăla?

Lleland și-a pus jos linguriță.

— Poftim? a zis el.

Feeley a repetat propoziția, de data asta mai răspicat.

— Nu tolerez acest tip de limbaj de la un membru al personalului, a spus Lleland.

Vorbea de parcă s-ar fi referit la cameristă.

Feeley a izbucnit în râs.

— Ești suficient de arogant ca să crezi că lucrăm pentru tine. Ei bine, Bamford, ăsta nu-i echipajul barjei tale.

Lleland a afișat un zâmbet disprețuitor.

— De fapt, e un iaht cu motor, Feeley, dar nu mă aștept ca un individ cu originile tale să înțeleagă diferența.

— Îți spun eu ce e de fapt, a zis Feeley, îmbujorându-se. E un dezastru nenorocit! Toate echipamentele de comunicații sunt destinate cumva să îți permanent legătura cu E.F. Hutton?

— Domnilor, domnilor! am intervenit eu.

Președintele era pe punctul să apară în Biroul Oval, la câțiva metri mai încolo. Nu era indicat să audă toate aceste strigăte.

— Uite ce-i, Feeley, a spus Lleland, cu buzele albite de furie. (Buzele lui obișnuiau să își piardă culoarea de fiecare dată când se enerva. Feeley spunea că această reacție era destul de obișnuită în cazul episcopalilor din clasele superioare și că acest lucru era produsul secolelor de cultivare.) Lucrezi șleampăt, iar rezultatele sunt evidente. S-a observat și acum trei zile. Lofton e nebun și nu ar fi trebuit să ajungă acolo. Dacă vrei să te răzbuni pe mine, nu-mi pasă. Dar dacă vrei să-i faci asta președintelui, o să trebuiască să treci peste mine. Și îți garantez că o să fie un proces *ne-plă-cut.*

Și-a încheiat fraza cu o ușoară ridicare a sprâncenelor.

Feeley s-a lăsat pe spate în scaun.

— Șleampăt? a zis el.

— Asta am spus, a replicat Lleland, îndreptându-și din nou atenția asupra oului.

— Știi ce-i aia șleampăt?

Lleland n-a răspuns, extrăgând o linguriță de albuș.

— *Asta* e șleampătă!

Cu aceste cuvinte, Feeley și-a aruncat brioșa englezească. Aceasta a zburat prin fața nasului meu, arcuindu-și traiectoria precum un frisbee, ratându-și ținta și lovind magnifica pictură în ulei a lui Bierstadt intitulată „Privire asupra Văii Yosemite".

Toată lumea a rămas tăcută. Ne-am uitat la Bierstadt. O mică dâră de margarină lucea pe suprafața picturii, chiar deasupra satului indian.

Feeley s-a apropiat de tablou și a tamponat zona cu un colț al șervețelului. Edelstein și-a dres glasul și l-a privit pe Lleland. Lleland i-a susținut privirea.

— Știți, am început eu, încercând să repornesc conversația, nu am acordat niciodată atenție până acum acestei picturi. E foarte frumoasă. Mă refer la modul în care cade lumina asupra versanților munților (întotdeauna am fost de părere că voioșia e un mod de dizolvare a tensiunilor).

Feeley a început să râdă. La fel a făcut, imediat, și Marvin. M-am alăturat și eu. Dar se părea că acest comentariu al meu îl iritase pe Lleland. M-a făcut prost și a ieșit valvârtej din încăpere.

După micul dejun, am plecat să discut cu Hardesty despre îndepărtarea margarinei de pe Bierstadt înainte să se sleiască și să necesite serviciile unui expert. Acesta ținea morțiș să știe cum ajunsese pata acolo. Încercând să-l îmbunez, i-am spus că-i suspectam pe sovietici. Nu a fost deloc amuzat.

Când ne-am întâlnit cu președintele, la scurt timp după aceea, Feeley i-a spus ce mizerie imensă devenise viața lui după incidentul președintelui cu Lofton.

— Lofton mă enervează cumplit, a zis președintele. Mi-a pus la îndoială patriotismul.

— Da, a spus Feeley. Iar acum toată lumea se îndoiește de sănătatea dumneavoastră mintală.

Cu un an în urmă președintele ar fi râs, dar acum n-a schițat nici măcar un zâmbet, ci a reacționat schimbând brusc subiectul.

11. pierderea dreptului de acces

> Lucrurile nu merg cum mă aşteptam. Joan suportă bine, dar mi-e teamă pentru copii. E greu pentru ei când tatăl lor e ţinta batjocurilor.
>
> — *Jurnal*, 7 iulie 1991

Lucrurile s-au schimbat în zilele de după incidentul cu brioşa. Preşedintele a încetat să mă sune. Într-o deplasare spre Omaha, locul meu obişnuit la bordul lui Air Force One a fost ocupat de Phetlock. Am făcut scandal pe această temă şi am reuşit să îmi recapăt locul, dar a fost doar o victorie de moment. Oamenii lui Lleland nu mi-au vorbit nici la dus, nici la întors. Am fost făcut să mă simt ca un copil irascibil care s-a înfuriat pentru că îi fusese luată jucăria favorită. În timpul zborului au fost date din mână în mână nişte telegrame despre deteriorarea situaţiei din Bermude. Când am cerut să le văd şi eu, mi s-a spus că aveau nivel de confidenţialitate THUNDERSTORM, iar eu aveam drepturi doar la nivel de DRIZZLE. Am răspuns furios că, fiind un membru important al cabinetului, nu mi s-a refuzat niciodată accesul la telegramele importante.

— Ce se întâmplă, i-am spus lui Lleland, dacă preşedintele doreşte să afle părerea mea despre conţinutul lor?

Nu mi-a plăcut deloc zâmbetul lui.

— A, a spus el, chiar nu mi-aş face probleme.

Feeley fusese şi el „scos din circuit", cum se spune, şi nu era deloc încântat de asta.

Am decis că se impunea o împrospătare a aerului. Când ne-am întors la Washington, am sunat-o pe Betty Sue Scoville, secretara personală a preşedintelui, şi am rugat-o să îmi programeze o întrevedere cu el.

Dat fiind că nu primisem nici o veste de la ea după trei ore, am sunat-o din nou. Mi-a spus că președintele întrebase „în legătură cu ce" solicitam întrevederea. I-am replicat impetuos:

— Sănătatea Republicii!

A fost o greșeală din partea mea, dar cuvintele mi-au ieșit singure din gură.

Surprinsă, mi-a spus că „va reveni". A doua zi m-a sunat ca să-mi spună că președintele avea o „fereastră" în programul său de după-amiază.

— Splendid, am spus eu.

— Între 15:35 și 15:40, a zis ea.

Cinci minute? O, dar asta era o ticăloșie. Eu, care obișnuiam să petrec în Biroul Oval ore întregi în consfătuiri cu Comandantul Suprem, eram limitat acum la *cinci minute.*

M-a primit destul de călduros, dar avea un soi de neatenție pe care nu-l mai observasem.

— Da, Herb, ai vrut să mă vezi.

L-am întrebat dacă lucrurile mergeau bine. A părut să-mi evite privirea.

— Am probleme cu concentrarea, a spus el.

L-am întrebat dacă n-ar trebui să reia ședințele de bio-feedback, dar a devenit nerăbdător.

— O să trebuiască să limităm numărul de contacte cu personalul. Sunt inundat de detalii. Prea multe detalii. Nu trebuia să mă implic în problema cu jacuzzi-ul. Nu trebuia să am de-a face cu ea.

Într-o notă inclusesem mai multe pliante cu modele de jacuzzi, pentru a vedea ce model își dorea. A zis:

— De acum înainte totul trece prin mâinile lui Lleland.

Brusc, am avut senzația că cineva îmi pusese mai multe cărți de telefon pe piept. Respiram cu dificultate. El a continuat să îmi evite privirea goală.

— E o situație temporară. Poate. Și nu este sub nici o formă un afront la adresa ta, Herb. Ai făcut o treabă minunată. O treabă într-adevăr minunată.

A sunat de parcă tocmai aș fi fost concediat.

— Herb, a spus el, ne întrebam…

Ne?

— …dacă între timp ai putea da o mână de ajutor în Aripa de Est. Jessie ți-ar fi extrem de recunoscătoare. Voi doi vă înțelegeți foarte bine.

Aripa de Est. Domeniul Primei Doamne.

— „Între timp"?

— Cu siguranță. Doar până își găsește un nou șef de personal. Thorndyke nu a prea fost satisfăcător.

— Nu, am spus eu, n-a fost.

— Ea te prețuiește foarte mult, Herb. Cred că nici nu trebuie să ți-o spun.

Atunci *de ce* mi-o spunea? M-am gândit că era preferabil să pun direct întrebarea:

— Bineînțeles, oficial aș continua să rămân aici, în Aripa de Vest, nu?

— Mda.

N-a sunat prea convingător.

Cu aceasta, a început să vorbească despre „chimismul" din Aripa de Vest.

— Nu sunt deloc mulțumit de chimism, Herb. Cred că majoritatea problemelor noastre sunt de ordin chimic.

— Chimic? am spus eu.

— Da, chimic.

Am încuviințat. Apoi am clătinat din cap.

— Nu, am spus, nu înțeleg.

Stânjenit, el a zis:

— Frecușurile dintre tine și șeful personalului. Aduc prejudicii instituției prezidențiale. Să arunci cu mâncare în Sala Roosevelt… Dumnezeule, dacă s-ar afla vreodată…

— A, asta. A fost doar o prostie nesemnificativă. Nu s-a întâmplat nimic rău.

— Aruncatul cu mâncare de către unul dintre oamenii de vârf ai administrației în Sala Roosevelt nu e un lucru semnificativ? Îți dai seama de importanța istorică a acelei săli? E locul unde am semnat Actul Omnibus de Asistență Educativă în Metrificarea Infrastructurii.

Ca să nu mai vorbim de premiul Nobel pentru pace al lui Teddy Roosevelt de pe cămin, mi-am zis.

— A fost un moment frumos, domnule. Și un act legislativ de calitate.

— Așa consideram și eu, a zis el, puțin iritat.

— În ciuda tuturor acestor aspecte, domnule președinte, am impresia că domnul Lleland a transformat întâmplarea cu brioșa în ceva cu totul diferit.

Sosise momentul adevărului. Președintele și cu mine ne cunoșteam de foarte mult timp. Era momentul să discutăm sincer.

— Sincer, domnule președinte, sunt dezamăgit că v-a convins atât de ușor de contrariu.

În acest moment, președintele m-a privit în ochi. Reușisem să-i trezesc interesul.

— Herb, toți avem treburi de rezolvat. Îmi mențin decizia în privința dreptului de acces în acest birou. Mulțumesc.

A ridicat un dosar roșu, inscripționat TOP SECRET, și s-a prefăcut că se adâncește în lectură. Era semnalul că discuția noastră se terminase. Ușa a făcut clic în spatele meu, dar în minte am început să aud zgomote de yale închise, chei răsucite în broască, lanțuri strânse. Totul mi se învârtea în minte.

La ieșire, așteptând să intre, se afla Phetlock. *Phetlock!* Mi s-a părut că identific un zâmbet afectat pe chipul lui. Mi-am ținut firea și am reușit să ajung cu bine înapoi la birou.

Am trecut pe lângă Barbara ca și cum aș fi fost în transă. M-am așezat la masă și am început să-mi privesc pereții

biroului. Arătau mici și simpli în comparație cu eleganta curbură a Biroului Oval. *Ușurel, Wadlough*, mi-am zis. *Mai bine te-ai obișnui cu patru pereți simpli.*

Barbara și-a vârât capul pe ușă.

— Vă simțiți bine, domnule Wadlough? Pot să vă aduc niște apă fierbinte?

I-am spus să preia toate apelurile telefonice.

Mi-am privit calendarul de birou. 5 iulie 1991. Opt sute nouăzeci și șapte de zile de la începutul mandatului.

Câte zile o să mai rezist? m-am întrebat. În Aripa de Vest, o persoană fără drept de acces e ca un călător fără apă în deșert.

Perioada care a urmat a fost una dintre cele mai negre din viața mea. Când am ajuns acasă în acea seară, Joan aflase deja. O știam după expresia feței – nu trebuia să mai spună nimic. M-a îmbrățișat și mi-a zis:

— O să ai întotdeauna acces la inima mea.

Aproape că m-am pierdut cu firea.

— Iubito..., m-am fâstâcit.

— Nu spune nimic, a spus ea și mi-a zâmbit încurajator. Ce-ai zice de o ceașcă de ceai?

— Știi, i-am spus eu cu un aer de resemnare veselă, mi-ar prinde bine acum o ceașcă de ceai.

În perioada nemiloasă care a urmat, Joan a fost ca o stâncă. Nu cred că i-a fost ușor. Se șușotea la întâlnirile confesionale, se făceau remarci perfide pe la spatele ei în raioanele din supermarket. Măcar nu a trebuit să îndure umilința de a fi așezată departe de solniță la dineurile de la ambasade. Noi oricum nu eram niște obișnuiți ai circuitului social de la Washington. Întotdeauna am considerat evenimentele sociale obositoare, practic doar pierderea unui timp care putea fi petrecut citind o carte bună sau

urmărind un program interesant la vreunul dintre posturile televiziunii publice.

Dar Joan era puternică, din material de calitate. Strămoșii ei plecaseră din St. Louis în căruțe Conestoga, călătorind prin ținuturi întinse, pline de pericole, în căutarea unui trai mai bun în Vest. Mulți dintre ei fuseseră căsăpiți fără milă de strămoșii secretarului nostru pentru Afaceri Interne. Sângele a început să îmi fiarbă gândindu-mă la asta.

Nici copiilor nu le-a fost ușor.

Herb Junior a devenit ursuz și indiferent. A venit acasă într-o zi cu un ochi vânăt. A spus că i s-a întâmplat în timp ce juca fotbal.

— Fotbal? În iulie?

Până la urmă mi-a spus că intrase într-o încăierare. Câțiva băieți începuseră să-l tachineze în legătură cu pierderea accesului. S-au îmbrâncit, iar apoi treaba s-a transformat într-o încăierare în toată regula.

Micuța Joan suferea și ea. La petrecerile în pijamale celelalte fete nu prea i se mai adresau. Obișnuia să adoarmă plângând.

Nu e ușor să privești o copilă de nouă ani în ochi și să fii conștient că i-ai pierdut respectul.

Între timp, la birou, telefonul nu mai suna atât de mult ca înainte, iar când suna, la celălalt capăt al firului era doar vreun vicesecretar de la Comercial, dorind să afle dacă superiorul lui putea folosi pentru o conferință de presă Sala Tratatului cu Indienii din Clădirea Birourilor Executive. Timp de peste doi ani lăsasem să aștepte la telefon șefi de stat, iar acum primeam apeluri de la personalul de nivel GS-14 privitor la disponibilitatea unor încăperi.

Barbara și personalul cantinei de la Casa Albă făceau tot ce le stătea în putință să mă înveselească (nu afli cine îți e prieten adevărat până nu ajungi în momente ca acestea). Barbara avea grijă să am mereu la îndemână apă

fierbinte, iar Sanborn, șeful de origine filipineză al cantinei, dăduse dispoziție ca oamenii lui să mă trateze ca pe un fost rege. Mâncarea mea favorită, chiftele și vinete cu unt, se regăsea în meniu în fiecare zi.

Victorios, Lleland se comporta ca un senior trufaș. Slugile lui, Phetlock și Withers, se desfătau umilindu-l pe Hu. Acesta s-a pomenit exclus din cadrul ședințelor de cabinet. Când a cerut o explicație, i s-a spus printre chicoteli că „încercau să optimizeze procesul decizional". Temperamentul oriental al lui Hu i-a fost de mare ajutor (acești oameni pot încasa o mulțime de jigniri fără să arate vreo reacție), dar săracul a fost făcut să sufere foarte mult din cauza căderii mele în dizgrație.

Phetlock l-a pus pe acolitul său, Fred Scroggins, directorul Biroului Administrativ, să-i trimită lui Hu o notă în care i se aducea la cunoștință, pe un ton categoric, că spațiul lui de parcare din zona executivă de vest era realocat pentru a „răspunde nevoii de spații de parcare auto ale biroului șefului personalului".

Asta era ceea ce Henry Kissinger ar fi numit „o situație intolerabilă", o insultă de proporții monumentale. Și în mod clar era un atac personal la adresa mea.

Am decis să adopt o serie de acțiuni pe care strategii de la Pentagon le-ar fi numit Represalii Masive. Nu eu începusem acest război, dar dacă asta își doreau, jur că urma să le ofer un război adevărat. Poate că îmi pierdusem accesul, dar nu și muniția.

În cursul aceleiași ore i-am dat instrucțiuni lui Sanborn să le blocheze accesul lui Phetlock *și* Withers (am zâmbit gândindu-mă la această exagerare) la cantina cadrelor executive. Să mănânce la sala de mese generală, împreună cu vicesecretarii și scriitorii de discursuri! În mod normal sunt o persoană rezonabilă, dar, forțat să mă răzbun, devin destul de pervers.

Am râs cu poftă imaginându-mi expresia lor când Sanborn avea să-i informeze că masa pe care o foloseau în mod normal la cantina cadrelor executive a fost „realocată pe considerente de eficientizare a spațiului".

Când i-am povestit lui Feeley ce făcusem, s-a înveselit de-a binelea, asta și fiindcă tocmai recepționase o „cerere" – cum delicat își numeau porcii aroganți din departamentul șefului de personal *diktatele* interdepartamentale – de a-și preda listele de convorbiri telefonice pe ultimele două luni. Lleland tocmai își începuse una dintre cruciadele sale ipocrite de eliminare a exceselor. Așa că Feels își predase listele, dar numai după ce adăugase câteva retușuri creative. Își pusese secretara să-i modifice listele, astfel încât singurele nume care apăreau pe ea erau cele ale unor laureați ai Premiului Nobel pentru microbiologie.

Reacția lui Lleland la manevra mea din cantina Casei Albe a fost previzibilă: furie extremă. Mi-a trimis o notă formulată sec în care mă informa că, datorită faptului că obișnuia adeseori să ia prânzul în compania asistenților lui, era necesar să le fie restabilite drepturile de acces la cantina cadrelor executive. I-am trimis o notă de răspuns în care îl informam că „tocmai avea loc o anchetă completă a privilegiilor legate de utilizarea cantinei Casei Albe" și că va fi informat de rezultatul acesteia „la momentul potrivit". Ha!

Iadul prin care trecea Feeley este descris cu acuratețe în propria sa carte de memorii, *Furia puterii*. În acea perioadă de criză, obișnuiam să ne întâlnim frecvent într-un bar numit Exchange, de pe G Street. Locul nu era foarte aglomerat – o atmosferă potrivită, consideram eu. Un loc adecvat de întâlnire pentru unii ca noi: genul de *endroit* discret iluminat, frecventat de secretari și agenți secreți ieșiți la un păhărel. Uneori puteai întâlni acolo câte un GS-17 sau vreun angajat de pe lista C, ieșiți în lumea normală.

În vremurile bune, Feeley și cu mine obișnuiam să ne întâlnim la un pahar (suc cu ghimbir, în cazul meu) la Maison Blanche. Acela era locul unde se întâlnea cercul inițiaților. În acest moment ar fi fost însă mult prea jenant să mergem acolo și să suportăm grimasele lui Antoine, șeful de sală.

Eram îngrijorat pentru Feels. Soția lui nu era, ca Joan, puternică, iar ei obișnuiau să frecventeze scena socială. Mi s-a destăinuit că soția lui fusese așezată lângă atașatul militar al Republicii Chile, un gest de o mojicie inimaginabilă până în acel moment. Ca urmare, ea începuse să bea înainte de masă și să petreacă mult prea mult timp la Neiman-Marcus.

— Ascultă-mă ce-ți spun, Herb, a zis Feeley într-o seară, după două porții duble de bourbon, ne afectează viața sexuală.

M-am crispat la auzul acestei destăinuiri atât de intime, dar mi-am dat seama în același timp că îmi cerea ajutorul. M-am simțit neputincios, însă am încercat să îmi adun gândurile. Poate că era un moment potrivit pentru „o discuție ca între bărbați".

— Poate dacă ați bea amândoi mai puțin, am sugerat eu, căci am înțeles că inhibează libidoul.

— Aș, a zis el, nu vezi că în orașul ăsta scula unui bărbat e atât de mare pe cât e de bună relația lui cu președintele?

Mi-a luat ceva timp să îmi revin după această remarcă. Dar poate că era o doză de adevăr în ea. În orice caz, eu și Joan nu aveam nici un fel de probleme în acea privință.

Îi voi lăsa cititorului plăcerea interpretărilor freudiene. Am menționat acest episod doar pentru a arăta catastrofa afectivă care se abătuse asupra noastră din cauza pierderii accesului la președinte.

Se spune că trebuie să ajungi la fund înainte ca lucrurile să înceapă să se îmbunătățească. Nu știam când vor începe să se îmbunătățească lucrurile, dar am ajuns la fund o săptămână mai târziu, când am fost informat printr-o notă – o

notă! – că îmi era luată conducerea popotei Casei Albe, urmând să-i fie atribuită lui Withers.

Sanborn a jelit cot la cot cu mine.

— Trebuie să fii tare, i-am spus. Or să aibă loc schimbări. Domnul Withers nu e ca mine.

Bineînțeles că l-am îndemnat să-l servească pe Withers cu aceeași loialitate ca în cazul meu, dar i-am spus-o cu jumătate de gură.

În ultima mea zi ca șef al cantinei, Sanborn și personalul lui s-au întrecut pe ei înșiși. Mi-au făcut cadou o lingură mare pentru salată, fabricată în Filipine și semnată de aproape toți chelnerii. Aproape că mi-a pierit vocea în timp ce le țineam un mic discurs de mulțumire.

Deși eram încântat de această manifestare de loialitate și de decență umană, situația nu era deloc roz. Trecuseră treizeci și șapte de zile de când văzusem ultima dată interiorul Biroului Oval. Nu că mi-ar fi displăcut să nu mă aflu în apropierea puterii, dar, din cauza lipsei de acces la președinte, nu aveam posibilitatea să-i ofer sfaturile de care simțeam că avea nevoie cu disperare. Lleland și noul său aliat Edelstein puseseră mâna nu doar pe controlul accesului la președinte. Puseseră mâna pe însuși controlul ordinii de zi.

12. în genunile puterii

Președintele e inaccesibil.

— *Jurnal*, 12 august 1991

Administrația avea probleme – cu Congresul, cu presa, cu oamenii –, dar nici Feeley, nici eu nu reușeam să trecem de rețeaua de sârmă ghimpată (metaforic vorbind, desigur) pe care Lleland și amicii săi o întinseseră în jurul Biroului Oval.

Pe 2 august președintele și-a anunțat nefericita inițiativă a Teritoriului pentru Progres, prin care Statele Unite ale Americii ar fi urmat să redea Mexicului 466 200 de kilometri pătrați din teritoriu, care fuseseră achiziționați în timpul războiului cu Mexicul. Fără a insista pe avantajele unei asemenea mișcări – care probabil că existau –, cred că se poate spune că președintele a fost dezinformat și făcut să creadă că țara va sprijini această inițiativă, în special zonele afectate din Texas, New Mexico și Arizona. Toată tărășenia purta semnătura lui Marvin: era îndrăzneață, fără precedent și ridicolă.

Singurul efect pozitiv pe care l-a avut toată zarva iscată în jurul Casei Albe la auzul acestei inițiative cu viață scurtă a fost că a adus neplăceri Axei Lleland–Edelstein. Ajunsesem să mă gândesc la Feeley și la mine ca fiind „Aliații".

Moralul politicii externe nu a fost deloc ridicat de atacul, survenit trei săptămâni mai târziu, asupra bazei militare a forțelor aeriene ale Marinei din Bermude. Incidentele antiamericane tindeau să devină obișnuite pe insulă. În aceeași zi, domnul George Murray-Thripton, primarul

orașului Somerset și proprietar al unui mare concern de producție de svetere, a fost atacat în timp ce juca golf. Când a fost găsit în nesimțire, pe mașinuța lui de golf era scris cu spray COLABORATORIU AMERICAN (*sic*).

Am fost de acord cu hotărârea președintelui de a nu trimite o flotilă de nave de luptă, deși nimeni nu îmi ceruse părerea. Era, după cum spunea și el, „un moment pentru gândit la rece". L-am îndemnat – printr-o notă – să „adopte o poziție demnă" prin intermediul unei directive trimise comandantului bazei noastre din Bermude prin care să-i ceară să organizeze o petrecere tip „bază deschisă" pentru publicul de acolo. Sunt convins că această soluție ar fi adus rezultate dacă ar fi fost pusă în aplicare. Din păcate, notele mele nu erau citite pentru că nu reușeau să răzbată. Lleland dăduse dispoziții ca toate hârtiile să treacă prin mâinile lui Phetlock, hoplitul lui.

Între timp, dreapta politică nu stătea nici ea degeaba, senatorul Hyan denunțând răspunsul Casei Albe la atacul din Bermude drept „o lașitate de neegalat". Voci bovine de aceeași natură puteau fi auzite jelind în ambele camere ale Congresului. Era o perioadă prolifică pentru republicani. Moralul Casei Albe era foarte scăzut. Ed Pollard, din cadrul Serviciilor Secrete, raportase o creștere cu patruzeci la sută a numărului amenințărilor cu moartea. Îl compătimeam din inimă pe președinte.

Legiunea de lingăi a lui Lleland făcea mari eforturi să dea lucrurilor o aparență pozitivă. Hal Jasper, director al Comunicațiilor, obișnuia să-i trimită președintelui note lingușitoare, sforăitoare, ori de câte ori apărea vreun editorial favorabil într-un ziar cvasinecunoscut. Când ziarul *Post* l-a lăudat pe președinte pentru bursele de studiu acordate în domeniul managementului solului, Jasper i-a trimis președintelui o notă de dimensiuni kremlinești, în care îi spunea că merita să fie preamărit ca Erou al Agriculturii

Americane. Deși nu se punea problema să invidiez meritele reale ale președintelui, aici era vorba de făcut din țânțar armăsar.

Dar acest fapt nu era mai rău decât cenzurarea știrilor, o treabă de asemenea practicată asiduu. Când am aflat de „rezumatele" de știri pe care președintele le primea de dimineață, am fost foarte nefericit.

Mai târziu, în aceeași lună, nivelul de încredere a populației în președinte, măsurat de sondajul Gallup, a scăzut la treizeci și patru la sută. Jasper a ridicat în slăvi acest eveniment nenorocit datorită faptului că, deoarece acest nivel scăzuse doar cu un punct față de luna precedentă, tendința indica „o încetinire a creșterii ratei de dezaprobare". Eram disperat. Am încercat să mă îngrop în muncă. Problema era că nu exista nici un fel de muncă.

Deoarece președintele nu avea nevoie de mine în Aripa de Vest, m-am concentrat asupra sarcinilor care îmi reveneau ca șef în exercițiu al personalului Primei Doamne. Consideram agreabilă această muncă, deoarece era întotdeauna o plăcere să-mi petrec timpul în compania doamnei Tucker. Cât de proaspătă arăta în fiecare dimineață, deși urmele vagi de umbre sub ochi trădau lipsa de somn.

Împreună am lucrat la mai multe de proiecte. Era, bineînțeles, foarte interesată de cinematografie, iar Festivalul ei de Film de la Casa Albă se apropia cu repeziciune. Vizita Prințesei de Wales era la doar două luni distanță și eram, evident, foarte implicat în asta. De asemenea, luam interviuri candidaților pentru postul de șef al personalului. Am fost plăcut impresionați de unul dintre ei, dar a fost descalificat după ce verificarea trecutului său a scos la iveală faptul că flirtase în tinerețe cu un picador din Sevilla. Astfel, m-am pomenit petrecând destul de mult timp în Aripa de Est. Aripa de Est nu era Aripa de Vest, dar făcea parte, și ea, din Casa Albă.

Pe data de 14 august, beculețul verde de pe telefonul meu s-a aprins din nou pentru prima dată după o veșnicie. Aproape că am sărit din scaun. În sfârșit! Mă suna președintele. Cu o mână aproape tremurătoare, m-am întins după receptor. La fel ca în vremurile bune.

— Da, domnule președinte? am spus scurt.

— Domnul Wadlough? a rostit o voce pe care n-am recunoscut-o.

— Da?

— Aici WACCA (Agenția de Comunicații a Casei Albe). Îmi cer scuze că vă deranjez. Verificăm aparatul telefonic al domnului președinte. Nu aveți nici o problemă cu linia dumneavoastră directă, nu-i așa?

— Nu, nu am, am spus scurt și am închis.

În acea săptămână, Joan a sugerat că ar fi bine, poate, să ne gândim la întoarcerea în Boise. Sincer, ideea era tentantă. Familia mea era supusă unui stres considerabil. Herb Junior fusese prins de către un instructor de tabără în timp ce inhala gazul de propulsie dintr-un tub de frișcă, în compania unor tineri indezirabili. Iar Joan cea mică devenise ursuză și era sub îngrijirea unui dermatolog care îi prescria antibiotice. Joan rezista cu stoicism – ce soldat curajos era! –, dar făcuse o afurisită de Zona Zoster.

Trebuia să îmi pun niște întrebări grele: era corect să îmi supun familia unui asemenea tip de efort și umilință? Pe de altă parte, puteam să renunț pur și simplu la o funcție publică? Am petrecut multe ore chinuitoare până să mă decid. Știam cu siguranță un singur lucru: se dădea o luptă acerbă pentru inima și mintea președintelui Statelor Unite ale Americii. În acest caz, Washingtonul nu era un loc potrivit pentru femei și copii. I-am spus lui Joan despre decizia mea în seara următoare, în timp ce mâncam minunata ei plăcintă cu carne. Ea și copiii urmau să se întoarcă în Boise.

Eu urma să rămân pentru a-mi termina misiunea, pentru a face ce trebuia făcut.

Joan nici n-a vrut să audă de așa ceva.

— Locul meu e lângă tine, Herbert, a spus ea. Nu mai avem ce discuta despre asta.

Ce fată curajoasă!

Câteva zile mai târziu, am primit un telefon de la Paul Slansky, din partea ziarului *The New York Times*, care dorea un interviu. La început am încercat să scap de el, dar, neavând prea mult de lucru în acea zi, am acceptat până la urmă.

— Sursele mele spun că sunteți pe cale să vă mutați definitiv în Aripa de Est, a zis el.

— Zvonuri, am spus eu. Am treabă de făcut aici.

— Dacă îmi permiteți să vorbesc deschis, domnule Wadlough, eu nu asta am auzit.

— Da? am răspuns.

— Atunci poate că-mi spuneți ce anume ați făcut în ultimele câteva luni.

— Aș fi încântat, domnule Slansky, dar sunt extrem de ocupat. De fapt, trebuie să mă prezint în Biroul Oval peste câteva minute.

A urmat un moment de pauză.

— Dar domnul președinte este în Orlando, unde li se adresează baptiștilor.

Am fost prins pentru moment cu garda jos.

— Sunt absolut conștient de *locul unde se află* președintele, domnule Slansky. Este de datoria mea să știu unde este președintele. Acum, cu permisiunea dumneavoastră…

Sunt primul care admite că relația cu presa nu este punctul meu forte. După ce am pus receptorul în furcă, mânia și frustrarea au început să se adune în mine. Toți acei ani de serviciu, acele luni grele de campanie, toate pentru a se ajunge la asta. Ei bine, fir-ar să fie, Herbert Wadlough

nu venise la Washington pentru a le explica reporterilor de ce nu avea nimic de făcut.

Știam ce aveam de făcut. Era ceva îndrăzneț, poate chiar pripit. Poate că într-o bună zi istoricii vor numi asta acțiunea unui om disperat.

Am sunat-o pe Barbara.

— Blochează toate apelurile, i-am spus.

A părut contrariată, fiindcă oricum primeam puține apeluri.

— ...și adu-mi o cană cu ceai.

— Da, domnule, a spus ea.

Știa că se întâmpla ceva.

După asta, m-am așezat pentru a scrie ceea ce urma să se dovedească fie epitaful meu, fie pașaportul meu de revenire în cercurile puterii.

CASA ALBĂ

MEMORIU CĂTRE PREȘEDINTE

DE LA: HERBERT WADLOUGH
ȘEF ADJUNCT AL PERSONALULUI

REFERITOR LA: STAREA DE FAPT

Au trecut multe zile de la ultima noastră întâlnire. Deși sunt de acord cu dorința dumneavoastră de optimizare a accesului la președinte, sunt îngrijorat fiindcă v-ați lipsit astfel de consiliere valoroasă și, prin această acțiune, ați izolat instituția prezidențială.

Dați-mi voie să fiu sincer, domnule președinte. Sunteți pe dinafară. Semnele se văd peste tot. Elemente rău intenționate încearcă să pună stăpânire pe inima și pe mintea dumneavoastră. Mi-e teamă că au reușit deja. De asemenea, mi-e teamă că aceste elemente au propriile priorități.

> E târziu, dar nu *prea* târziu. Pentru binele dumneavoastră și al țării, vă rog insistent să deschideți din nou ușa. Fie ca aerul curat al dialogului și al rațiunii să se răspândească din nou în Biroul Oval, înainte să fiți copleșit de mrejele neiertătoare ale catastrofei.

Îmi plăcea ultima frază. Simțeam că adăuga textului un aer literar.

Stăteam acolo, privind memoriul pe care-l pregătisem pentru expediere. Am fost tentat de câteva ori să-l iau și să-l rup în bucățele. *Cine ești tu, Wadlough,* m-am întrebat, *să i te adresezi președintelui Statelor Unite ale Americii pe un asemenea ton?*

Prietenul lui, asta sunt.

Dar inima îmi era grea, ca de fontă. După o oră, când Barbara a venit să ia hârtia, m-am simțit ușurat. *De-acum e istorie,* mi-am spus. M-am îngropat în muncă pentru restul zilei. Prima Doamnă urma să facă un tur care cuprindea patru orașe, iar acest lucru îmi solicita urgent atenția.

Au trecut trei zile fără să primesc vreun răspuns din partea președintelui. Au fost zile grele. Nu mă prea puteam concentra. Se simțise oare președintele trădat de memoriul meu?

În final, n-am mai suportat și l-am sunat pe Lleland.

— Ei bine, a întrebat el, după ce m-a lăsat să aștept patru minute, care e situația acolo, în Aripa de Est?

— Foarte bine, mulțumesc de întrebare, am răspuns pe un ton relaxat. Nu e chiar așa departe cum crezi. Același fus orar.

— Președintele a vorbit despre tine azi la micul dejun.

— Chiar așa? am spus, fără să par interesat.

Era clar o capcană.

— A spus: „Herb face o treabă al naibii de bună acolo, în Aripa de Est".

— Președintele este foarte amabil. Cât despre memoriul meu...

Lleland a spus că nu știa despre un astfel de memoriu.

— Atunci ți-aș putea sugera să faci câteva cercetări în acest sens? am spus eu.

— Imediat după ce terminăm. Și, Herb?

— Ce mai e?

— Nu vreau să mă bag, dar după părerea mea, postul din Aripa de Est e liber. Cred că președintele ți l-ar încredința fără discuție.

— Nu mă interesează părerea ta.

— Dă-mi de veste dacă pot face ceva pentru tine.

După două ore, Barbara mi-a înmânat un plic adus de unul dintre oamenii lui Phetlock. Era memoriul meu pentru președinte, care avea prins cu o agrafă deasupra o notă pe care scria:

> Șeful personalului a citit memoriul dumneavoastră către președinte (atașat) și vă e recunoscător că v-ați rezervat timp pentru a vă exprima îngrijorarea în privința acestei probleme importante.
>
> Cu respect,
> Jamieson R. Phetlock
> Asistentul președintelui și
> adjunct al șefului de cabinet

Feeley a fost foarte înțelegător cu mine în acea perioadă de grele încercări.

— Poate că ar trebui să lansez zvonul că Phetlock consumă droguri sau ceva, a zis el într-o seară, după mai multe pahare de bourbon, în barul de pe G Street.

În mod normal, o asemenea idee mi s-ar fi părut scandaloasă. Acum, am rostit cu o voce pierdută:

— Cine te-ar crede?

A privit-o tulbure pe Nancy, barmanița cu sâni mari.

— E foarte posibil să fie într-adevăr consumator de droguri.

— Nu, am spus, nu ar fi corect.

Și-a amestecat bourbonul cu degetul.

— Ai auzit de Lleland, nu?

— Nu, am spus, ce să fi auzit?

— A fost invitat la Monhegan.

— Da?

— Pentru weekend. Cu soția.

Lleland invitat la Casa Albă de vară. M-am lăsat pe marginea tejghelei barului și deodată am simțit o oboseală extremă.

Se pare că sunt ultimul care află de propria demisie. Intolerabil!

— *Jurnal*, 15 august 1991

În dimineața zilei următoare, la ora 7:45, am început să fac ceea ce trebuia făcut, să-mi scriu demisia. Nu era o sarcină ușoară. L-am însoțit pe Thomas Tucker timp de doisprezece ani, adică mai mult de o cincime din viață. Iar asta înseamnă mult timp. Pe când scriam, savurând o plăcută ceașcă aburindă de apă fierbinte, amintirile au început să mă asalteze. Ce ironie, stiloul cu care scriam purta inscripția afectuoasă „Lui HW de la TNT". Era genul de detaliu pe care-l întâlnești în acele romane care se găsesc de cumpărat în aeroporturi. A fost un adevărat chin să găsesc formularea potrivită, dar la 10:30 terminasem deja. I-am dat scrisoarea Barbarei s-o dactilografieze. Știam că va fi șocată de această veste. Stăteam lângă fereastra biroului meu, privind stejarul Darlington plantat de președintele Lyndon Johnson.

Îmi plăcuse dintotdeauna priveliștea. Îmi va lipsi. Dar există copaci și în Idaho, iar aerul e proaspăt acolo, mult mai curat decât în Washington. Aveam probleme cu sinusurile de când mă mutasem aici. M-a năpădit o liniște ciudată. Dintotdeauna am crezut că finalul, când urma să vină, avea să fie mai sfâșietor. Mi-am dat seama că mai era cineva în încăpere cu mine.

— Domnule Wadlough?

Era Barbara. Speram să fim amândoi capabili să evităm lacrimile.

— Un singur lucru, domnule. Doriți să intre în vigoare imediat sau să rămână suspendată deocamdată?

Bun. Își păstra calmul. Am fost întotdeauna impresionat de stăpânirea de sine a Barbarei în situațiile de criză.

— Barbara, știu că e un șoc pentru tine, am spus eu, cât mai delicat cu putință.

Fără a-i oferi detalii neplăcute, i-am explicat că situația devenise de nesuportat și că, din motive familiale, am decis să mă întorc în Boise. Pentru a mai reduce forța șocului, i-am spus că ar putea veni să lucreze pentru mine acolo.

A început să îmi mulțumească foarte călduros. Fiindcă nu mă simt în largul meu față de acest mod de exprimare al recunoștinței, am zâmbit și am spus că nu era cazul să îmi mulțumească și că aș fi fost fericit să lucrez cu ea.

— De fapt, domnule, spuse ea, o să rămân aici.

— Aici?

A explicat că îi fusese „oferit" un post de asistentă a secretarei șefului de cabinet. Drept răspuns la stupefacția mea mută, Barbara mi-a spus că, deja din iulie, presupusese că plecarea mea era doar o problemă de timp și începuse să facă „aranjamente pentru minimizarea daunelor".

— Într-adevăr, am spus, mai știe și altcineva de acest lucru?

— Doar Margaret (secretara lui Lleland), domnul Phetlock, domnul Withers, bineînțeles domnul Lleland. De asemenea, domnul Tsang, domnul Jasper...

— Ajunge! am icnit.

M-a întrebat dacă doream să îmi aducă ceva. Era grijulie chiar și după ce mă trădase.

— Nu, am reușit să îngaim.

— Atunci să trimit nota?

— Asta nu e o „notă", Barbara! am protestat. Asta este demisia mea!

— Într-adevăr, domnule. Este foarte bine formulată.

Am suspinat.

— Îți mulțumesc, Barbara.

— Presupun că o să trebuiască să treacă și pe la domnul Lleland, nu-i așa?

Asta întrecea orice măsură.

— *Pe la domnul Lleland?* Pentru informarea ta, îl cunosc pe președinte de doisprezece ani și jumătate. Problema asta se rezolvă între mine și el, iar eu nu am de gând să trec nimic pe la... persoana aceea!

Reușind să îmi regăsesc calmul, am finalizat discuția într-o manieră demnă. Am revenit la privitul copacilor de pe Peluza de Sud, întrebându-mă ce se întâmplase cu Loialitatea. L-am chemat pe Hu.

— Hu, i-am spus, după ce l-am înștiințat despre decizia mea, ai fost un asistent bun și priceput. Dacă dorești să mă însoțești la Boise, ai putea fi mâna mea dreaptă în cadrul Dewey, în Skruem.

Hu și-a schimbat poziția în scaun cu o atitudine chinuită și mi-a spus că era „nedemn" de laudele mele.

— Prostii, am replicat cu entuziasm.

Dar asigurările mele nu i-au calmat deloc freamătul nervos. După câteva minute de insistențe am reușit să scot de la el că acceptase deja un post în cadrul BAB.

Era scandalos.

— Sunt oare ultima persoană care află de propria demisie? am exclamat. E scandalos!

Hu n-a știut cum să se mai umilească și să se scuze.

— Nu-ți face probleme din cauza asta, i-am spus, și, din punctul meu de vedere, poți să te prezinți la BAB încă de azi. Afară. Afară!

Oare ce alte surprize neplăcute mă așteptau în ziua respectivă? m-am întrebat. Brusc, Peluza de Sud nu mai părea atât de maiestuoasă și verde, ci mai degrabă fierbinte și uscată.

Am verificat programul președintelui. Prânz cu Jacques Cousteau. „Discuție cu membrii importanți ai cabinetului" de la 14:00 la 15:00 (acesta era eufemismul care-l desemna pe Lleland). Senatorii Dole, Hills, Garn, de la 15:00 la 15:30 (o nouă și tot ineficientă ședință de „reconciliere" la o cafea). Grup de lucru pentru Infrastructură, de la 15:35 la 15:40. De la 15:45 la 15:50, Comisia pentru Mileniu. Consiliul Național de Securitate, de la 16:00 la 16:15. Acesta se va întinde mult. De la 16:30 la 16:45, președintele consiliului de administrație al Rezervei Federale. De la 16:50 la 16:52, fotografii de presă, Miss Connecticut. O grămadă de fotografii de presă cu ultimele Miss-uri. De la 17:00 la 17:30, liber. De la 17:30 la 17:45, ambasadorul Kutiadikov al Uniunii Sovietice. La 18:00, plecarea la recepția dată de Organizația Statelor Africane. Întoarcerea acasă la 18:30.

Un program înfricoșător. Nu era de mirare că președintele nu era în stare să se concentreze. Probabil că aș fi fost introdus între Miss Connecticut și ambasadorul sovietic. Aveam o grămadă de lucruri despre care trebuia să discutăm. Poate renunța la ambasador – mai bine la el decât la Miss Connecticut. Dintotdeauna se arătase interesat de doamne.

Barbara m-a sunat să-mi spună că-l avea la telefon pe Peter Nelson, corespondentul pe teme politice al ziarului *Post*.

— Ce mai vrea și ăsta? am spus.

— Dorește o confirmare a faptului că ați demisionat.

— *Ce?*

Turbând de furie, am ridicat receptorul.

— Peter! am spus, plin de spume. Mă poți lămuri despre ce aiureală îmi vorbește secretara mea?

Peter mi-a spus că două surse „importante" din cadrul Aripii de Vest îi confirmaseră deja că președintele mi-a acceptat demisia.

— Ei bine, nu-ți cunosc sursele. Dar cu siguranță n-o să comentez ceva atât de ridicol ca afirmația asta.

— În acest caz, puteți confirma că o să fiți redistribuit în cadrul personalului doamnei Tucker?

— Poftim?

— O să vă mutați în cadrul biroului Primei Doamne?

— Primei...?

Cuvintele mi s-au oprit în gât.

Venindu-mi în fire, i-am spus să adreseze toate celelalte întrebări biroului lui Feeley.

— În acest caz, o să spun că „nu confirmă, dar nici nu infirmă".

— Fii atent, Peter! am spus cu furie. Nu mai am nimic de declarat pe tema asta. N-o să scoți nici un citat de la mine.

L-am sunat imediat pe Feeley și i-am povestit tot ce se întâmplase.

— Da, a spus el fără tragere de inimă, am auzit.

— Dar am trimis-o doar cu o oră în urmă. Nici măcar n-a apucat să fie acceptată!

— Am impresia că a fost, Herb.

— E scandalos!

Feeley m-a îndemnat să mă calmez, apoi mi-a spus:

— Știi ce, te sun mai încolo. Tocmai a dat din nou vot de veto bombardierului B-1B și tot biroul e varză.

Bolboroseam încă în momentul în care s-a aprins butonul verde de pe consola telefonului meu. Am apăsat pe el fără măcar să-i spun lui Feeley să aștepte un moment.

— Ce mai e? am spus fără să gândesc.

— Herb, bătrâne prieten!

Era președintele.

— Bună ziua, domnule.

— Mă bucur să-ți aud vocea din nou.

— Și eu mă bucur să vă aud, domnule.

— Cum te mai simți?

— Bine, domnule președinte.

— Extraordinar. Pariez că ești al naibii de ocupat.

— Păi, de fapt...

— *Eu* am fost al naibii de ocupat, să știi.

— Îmi imaginez.

— Cum de nu te-am mai văzut deloc în ultimul timp?

— Eu...

— Îmi lipsești, Herb.

— Și dumneavoastră îmi lipsiți mie, domnule.

— O să-ți simt *cu adevărat* lipsa.

— Dar...

— Te înțeleg, Herb. Tensiunea e ucigătoare aici.

— Nu în așa măsură încât să nu pot face față, domnule.

— Evident, nu e totuna cu mutatul înapoi în Idaho.

Președintele și-a dres glasul.

— Oricum, n-o să fii departe. Vreau să păstrăm legătura. Ține-mă la curent.

Am spus că o să fac tot ce depinde de mine în acest sens.

— Și, Herb?

— Domnule?

— Nici nu-ți pot spune ce înseamnă gestul ăsta pentru Jessie. Totul!

— Domnule președinte, cred că ar trebui să avem o discuție.

— Oricând. Dar acum trebuie să plec. Nu-ți vine să crezi ce după-amiază mă așteaptă.

— Ba da. Ce ziceți de ora cinci? Aveți o fereastră liberă între Miss Connecticut și ambasadorul Kutiadikov.

— Detalii. Chiar nu urmăresc detaliile, Herb. Vorbește cu persoana care se ocupă de programul meu. Știi, lucrurile s-au dus dracului de când ai plecat. Cum merge treaba cu comisia?

— Comisia?

— Da. Uite, chiar trebuie să plec. Vorbim curând.

Cred că am ținut receptorul în dreptul urechii un minut, până să intre Barbara în birou. Îmi simțeam capul amorțit.

Barbara a început să îmi aranjeze niște hârtii pe birou.

— Barbara, am fost implicat în vreo comisie în ultimele luni?

— Nu, domnule.

— Ești sigură?

— Foarte sigură.

— Nimic? Treaba cu SIDA? Cultivatorii de citrice?

— Nu, domnule. Acelea au fost anul trecut.

— Atunci adu-mi o ceașcă cu ceai și fă-mi legătura cu domnul Lleland.

Lleland n-a răspuns, dar m-a sunat imediat după ora cincisprezece.

— Veşti *extraordinare*, Herb. Președintele e încântat.

Nu aveam nici un chef să fiu tratat de sus.

— Nu am chef să fiu tratat de sus, am spus. Asta e opera ta.

— Nu, nu, bătrâne tovarăș.

— Nu-mi mai spune „bătrâne tovarăș". N-am studiat la Harvard.

I s-a părut amuzantă această afirmație.

— Nu contează. De ce ai făcut chestia asta? În afară de obișnuita ta înclinație spre trădare, adică.

— Nu credeam că poziția de șef al personalului Primei Doamne putea fi disprețuită.

— Nu o *disprețuiesc.*

— Credeam c-o să fii recunoscător pentru posibilitatea de-a schimba ceva.

— Nu folosi citate din campanie cu mine!

Deveneam din ce în ce mai furios.

— Privește lucrurile la modul următor, a spus el. O să ajungem la același nivel.

— Să înțeleg că îți face plăcere treaba asta.

— Ce îmi place cel mai mult la postul ăsta este posibilitatea de a-l servi pe președinte.

— Rahat! am exclamat.

Aveai impresia că Lleland înregistra convorbirea. Acest gând mi-a dat o idee trăsnită.

— Poți să oprești dispozitivul de înregistrare, Bamford, am spus. De altfel, obiceiul ăsta al tău mi se pare de un prost gust evident.

Vocea lui a devenit brusc puternică și apăsată.

— Despre ce vorbești? N-am idee la ce te referi.

— Nu mă interesează obiceiurile tale administrative, am continuat, dar potențialul lor de a dezonora instituția prezidențială dă dovada unei nesăbuințe extreme.

Spunând acestea, am terminat convorbirea, punând gingaș receptorul în furcă, pentru prima dată pe parcursul acelei zile.

14. mugur de flotus

> Munca în slujba Primei Doamne e o plăcere, dar am impresia că îmi petrec jumătate din timp demisionând.
>
> — *Jurnal*, 9 septembrie 1991

Schimbarea poziției mele a fost anunțată oficial a doua zi. Presa a reușit să mă trateze cu un nivel decent de omenie. *Washington Post* a publicat un articol despre mine în secțiunea de „Mondene", care conținea un singur citat neadevărat, furnizat probabil de către Phetlock sau Withers: „Părerea generală e că se va simți mai la locul lui din punct de vedere intelectual acolo, în Aripa de Est, a afirmat o sursă în cunoștință de cauză de la Casa Albă."

În acea seara, în barul de pe G Street, l-am întrebat pe Feeley:

— Câtă umilință trebuie să înghită un om?

El a mârâit:

— Felul ăsta a fost introdus în meniul cantinei.

Mă necăjea gândul că acei filipinezi de treabă trebuiau să asculte de Withers, un tânăr arogant.

— Ei bine, eu mi-am consumat ultima masă, am spus.

— Credeam că te-ai obișnuit cu gustul ăsta până acum, a zis el.

I-am spus că nu mi se părea amuzant.

— Am glumit doar. Relaxează-te. Locul ăsta are capacitatea de a ne transforma pe toți în imbecili. Îți amintești?

— Foarte clar, am murmurat.

Reieșea clar din prima mea conversație cu Prima Doamnă că aceasta fusese făcută să creadă că îmi dorisem slujba de șef al personalului ei. Nu pot spune că nu era o onoare

să lucrez pentru doamna Tucker. O iubeam, evident, platonic. Dar gândul că o târâseră și pe ea în sordidele lor intrigi de birou mă făcea să fierb.

— Am fost tare bucuroasă când mi-au zis că doreai postul ăsta, Herb, mi-a spus ea. Trebuia doar să-mi fi spus, Herb.

— Ei bine...

— Tom nu voia să te piardă. Are o mare considerație pentru tine.

Deci era implicat și președintele. Asta era sub demnitatea lui.

— Da, am spus, păi cunoașteți sentimentele mele pentru el.

Și-a răsucit o șuviță de păr blond în jurul unui deget.

— Dacă și celorlalți oameni din jurul lui le-ar păsa la fel de mult cât îți pasă ție, acum n-ar avea problemele pe care le are, a zis ea și a râs. Să renunțe la Arizona!

— *Și* la New Mexico. *Și* la Texas.

Ne-am pomenit chicotind ca niște școlărițe. Îmi făcea foarte mare plăcere compania Primei Doamne.

În afara ușoarelor umbre de sub ochi, părea că nu îmbătrânise deloc în cei doi ani și jumătate care trecuseră de când ajunsesem la Washington. Avea pe atunci doar treizeci și șase de ani, fiind a doua cea mai tânără Primă Doamnă din istorie, și, după părerea mea, chiar mai frumoasă decât doamna Kennedy. Chiar și atunci când purta cea mai șic rochie de seară, îi rămânea aura de fată de la țară, de sănătate solară. Era imposibil să ți-o imaginezi bolnavă. Poate din cauza pistruilor.

La scurt timp după ce ne-am mutat la Casa Albă, președintele a început să o numească „mugur de flotus". FLOTUS este acronimul folosit de biroul de promovare al Casei Albe pentru Prima Doamnă a Statelor Unite ale Americii*.

* FLOTUS – First Lady of the United States (*n.tr.*).

Acronimul avusese priză în rândul personalului. Evident că eu nu încurajam folosirea lui, dar, cum poreclele erau inevitabile, asta nici măcar nu suna rău. În mod clar, era mai bună decât porecla mea: „Mătușica Herbert".

În scurt timp, m-am confruntat cu prima situație de criză ca șef al personalului ei.

Domnul Jerome Weinberg, impresarul de la Hollywood și producătorul peliculei *Minnesota Hots*, încerca de ceva timp s-o convingă să joace într-un nou film. Am avut ocazia să-l întâlnesc pe domnul Weinberg de mai multe ori – era un oaspete frecvent al Casei Albe. Eram convins că era vorba doar de dialoguri standard, à la Hollywood – chestii de genul „Baby, trebuie să mai facem un film". Bineînțeles, nici nu se punea problema. Dar domnul Weinberg era insistent, trimițând cam un scenariu pe săptămână. Prima Doamnă obișnuia să-l tachineze uneori pe președinte, spunând că era tentată să accepte. Acest lucru îl enerva puternic pe președinte.

Pe la sfârșitul lui septembrie, cu doar o lună înaintea vizitei prințesei de Wales, Prima Doamnă i-a spus lui Maureen Dowd de la *The New York Times* că „se gândea serios" la semnarea unui contract cu domnul Weinberg pentru apariția într-un film intitulat *Beirut*. Dumnezeule, ce scandal a cauzat această declarație!

Eu nu am luat nici un moment în serios acest lucru, spre deosebire de toți ceilalți. În dimineața zilei când urma să aibă loc interviul cu domnișoara Dowd, Prima Doamnă mi-a spus că ea și președintele se certaseră în noaptea precedentă. Poate că de fapt comentariul ei era doar un mod de a scoate în evidență că era mai bine pentru el să nu uite că nu i se cuvenea totul de-a gata. De fapt, cred că uneori președintele chiar *considera* că i se cuvenea totul. Nu am

admis la momentul respectiv, dar când am citit articolul, mi-am zis: „Ei bine, bravo ei".

Aproape imediat, vina pentru toată zarva iscată mi-a fost pusă mie în cârcă. Înțepăturile și calomniile au început din nou, cu forțe proaspete. Am primit un apel telefonic din partea lui Ann Devroy de la trustul de presă Gannett.

— Se vorbește în Aripa de Vest că nu sunteți competent nici măcar pentru slujba din Aripa de Est, a spus ea. Faceți vreun comentariu?

— Prefer să nu, am spus.

Apoi a sunat Lleland.

— Președintele e foarte supărat, a zis el. Vrea ca toată treaba să fie anulată.

I-am spus că președintele ar trebui să discute problema direct cu Prima Doamnă. Cariera ei cinematografică era o problemă privată.

Peste zece minute a sunat președintele.

— Herb, a zis el, și așa jumătate din lumea asta îmi suflă în ceafă. Am un cabinet plin de lesbiene isterice, un indian american alcoolic, un vicepreședinte pe care sunt nevoit să-l tot trimit în Micronezia. Nu am nevoie și de asta.

Am auzit un ziar foșnind în fundal.

— *Beirut!* a urlat el.

Era furios. A continuat să urle cam un minut.

— Gata cu interviurile, a spus el. Nici pentru revistele pentru femei. Nici pentru *Democrats Today*. Și sună-l pe Weinberg să-i spui să ia pe altcineva pentru nenorocitul ăla de film. Spune-i că a fost ultima dată când a luat masa gratuit la Casa Albă, dacă nu se potolește.

— Doriți să-l amenințe pe domnul Weinberg?

— Idiotule! a răbufnit el.

Nu folosise niciodată un astfel de limbaj cu mine.

— Vreau să *rezolvi* asta!

Calm, i-am spus că ne aflam pe un teren nesigur în situația dată. Era foarte puțin probabil ca Prima Doamnă să fie încântată dacă i-aș fi spus vreunuia dintre prietenii ei că nu mai era binevenit la Casa Albă.

Președintele a oftat.

— A fost dificilă în ultimul timp, a spus el.

— Are parte de o mulțime de tensiuni. Săptămâna trecută a fost foarte încărcată pentru ea.

— Herb, *toți* am avut o săptămână foarte încărcată. Nu văd ce e atât de extenuant în a trata câteva soții de membri ai Congresului cu ceai și sendvișuri cu castraveți.

Era intolerabil. De mine putea abuza cât dorea, dar nu-i puteam permite să vorbească în acest mod despre Prima Doamnă.

— Stați puțin, am intervenit. Pentru informația dumneavoastră, săptămâna trecută Prima Doamnă a ținut trei discursuri în trei state diferite, a vizitat două centre medicale – la unul dintre ele, aripa de boli infecțioase. După toate astea, le-a primit la ceai pe acele femei *cumplite*, pentru ca soții lor *cumpliți* să voteze pentru *cumplitele* dumneavoastră programe. Sendvișuri cu castraveți, pe naiba!

Hopa, mă ambalasem.

A urmat o pauză. Președintele m-a întrebat:

— Ți-ai pierdut mințile?

— Nu, am spus eu. Tocmai v-am prezentat o parte din gândurile mele.

— Sunt președintele Statelor Unite ale Americii.

Vocea lui părea a unui om rănit.

— Și ați devenit, domnule președinte, imbecilul de care vă temeați.

— Wadlough, a spus el, ești concediat. Concediat! Imediat! Ai înțeles?

Regulile de protocol ale Casei Albe spun că o persoană trebuie să își prezinte demisia în momentul în care a fost

concediat (doar subordonații sunt „concediați"). Am făcut și eu la fel, dar nu am putut s-o mint pe doamna Tucker, deci i-am spus că am fost concediat.

— Ai fost pe naiba, a spus ea.

I-am zis că era normal să se întâmple așa, pentru că mi-am depășit atribuțiunile. Ba chiar eram rușinat că folosisem un asemenea limbaj.

— Așa-i trebuie, a spus ea.

Era foarte atrăgătoare când sfida. Spre groaza mea, a ridicat receptorul și, cu o voce dulce, a întrebat:

— Îmi faceți, vă rog, legătura cu domnul Tucker?

Când acesta a răspuns, ea a zis:

— Șeful meu de personal tocmai mi-a spus că demisionează.

Mi-a făcut cu ochiul și a zâmbit. Am început să transpir.

— Mi-a spus că e „din motive familiale". Ihî! Dar nu cred un cuvânt din ce-mi spune. Cred ca e numai uneltirea ta. Ihî! Nu, n-am terminat. Herb mi-a devenit foarte drag. Pare să-i pese cu adevărat de mine și de fiul tău. Fiul tău, Thomas – îți amintești cumva de el din perioada dinaintea alegerilor? Așa că am decis că, dacă nu reușești să-l convingi pe Herb să rămână, intru în grevă.

Îi făcea plăcere. Era o scenă demnă de Grace Kelly, cu un discurs foarte liniștit, uimitor, cu un control total al situației.

— Îți spun eu ce înseamnă, a spus ea după ce a ascultat un moment. Înseamnă că plec la New York. Chiar după-amiază. O să trebuiască să anulez câteva lucruri.

Pauză.

— Dragule, nu-i o convorbire interurbană. Te aud bine și dacă nu țipi.

Încă o pauză.

— Ei bine, sincer, chiar nu-mi pasă de ministrul nicaraguan de Externe. O s-o rog pe Annie Reigeluth să îmi țină locul.

A treia pauză.

— O să las totul în mâinile tale puternice și capabile. O să fiu la Sherry Netherland. Și convinge-l pe Herb pe îndelete. Nu te grăbi – nu mă mai satur de New York. Și agenților Serviciilor Secrete pare să le placă. Poate că-l rog pe Jerry să vină și el. E foarte incitat în legătură cu filmul. L-a luat pe Jackie Gleason pentru rolul lui Ariel Sharon. Pa, dragule.

Când am ajuns înapoi în birou, doamna Metz, noua mea secretară, mi-a spus că Lleland încerca să dea de mine cât mai repede. Știu că a fost urât din partea mea, dar n-am rezistat să nu-l fac să-mi aștepte apelul un minut sau două.

— Președintele este foarte, foarte supărat, a spus el pe tonul folosit în sălile de așteptare din spitale. Vrea să nu greșească.

A continuat pe aceeași notă, detaliind „gravitatea" situației. Trebuie să recunosc că îmi făcea plăcere.

— Bamford, bătrâne, am spus, știind că modul acesta familiar de adresare îl va enerva, sunt întru totul de acord. Relațiile dintre președinte și Prima Doamnă lasă de dorit. Și cred că prioritatea ta numărul unu ar trebui să fie stabilirea unor relații cât mai bune cu succesorul meu. Dar vreau să știi că apreciez că m-ai introdus și pe mine în gândurile președintelui.

Dumnezeule, ce bine îmi cădea să fac asta. Lleland obișnuia întotdeauna să-i flateze pe oameni spunându-le că dorește să-i „introducă în gândurile președintelui". Deodată, pentru prima dată pe parcursul ultimelor luni, mă simțeam foarte bine. Am sunat-o pe doamna Metz, secretara mea.

— Aduceți, vă rog, un formular de demisie, doamnă Metz, i-am spus, punându-mi picioarele pe masă.

— Domnule *Wadlough*, a zis ea, cu o urmă vagă de accent de Hamburg.

Era o femeie admirabil de eficientă, cu un comportament foarte corect. Ne înțelegeam foarte bine.

— Nu vă faceți probleme, am spus.

În mod clar, eram exuberant. Și nu-mi stătea deloc în fire această atitudine.

Îmi băteam capul cu formularea celui de-al doilea paragraf, în momentul în care a sunat telefonul. A răspuns doamna Metz.

— Este el, a spus ea, impresionată.

— În regulă. Preiau eu.

— Herb!

Președintele plesnea de bonomie.

— Ce-i povestea asta cu demisia ta?

I-am spus că nu făceam decât să urmez regulile de protocol ale Casei Albe pentru cineva care fusese concediat.

— Nu știu ce mă apucă uneori, a spus el cu un râs forțat. Dar mă cunoști suficient de bine de acum ca să nu mă iei în serios când fac așa ceva. Ha! Cred că te-am dus bine de nas.

— Da. Spre ieșirea pe ușă.

— Hm, și-a dres el glasul. Herb, am nevoie de tine aici. De fapt, îmi doresc să nu fi plecat din Aripa de Vest. Aveai o mare… îndemânare. Dar din moment ce Jessie își dorea să te aibă acolo cu ea, ei bine (a scos un sunet pe care bărbații îl folosesc în discuțiile între ei pentru a sublinia inutilitatea contrazicerii femeilor), chiar și acest post are limitările lui. Ha!

— Îhî.

Era un cuvânt de genul celor rostite de soția lui. A părut să-l descumpănească.

— Poftim? a zis el.

— Doar o problemă cu gâtlejul, domnule președinte.

— A, a zis el nesigur. Vrei să-l trimit pe maiorul Arnold să te examineze?

Grija lui pentru sănătatea mea era nemaipomenită. Apoi şi-a început una dintre crizele de tuse.

— Am răcit, a spus el între accese.

— Într-adevăr, am spus. Ar cam trebui s-o răriţi cu aceste răceli.

— Bunul şi bătrânul Herb! Nu te pot păcăli, aşa-i? Cât despre demisia aia. N-o accept. Eşti prea valoros.

A început să tuşească din nou.

— Păi nici nu v-o trimit dumneavoastră, am spus scurt. Sunt în slujba Primei Doamne.

— Care e al naibii de norocoasă să te aibă.

Încă o tuse.

— Mi-a făcut plăcere să lucrez pentru ea. Măcar ea nu se înconjoară de persoane prefăcute şi îngâmfate.

— Ştiu. E minunată în felul ei.

O nouă tuse.

Nu reuşeam să-l fac să răspundă.

— Doamna Tucker îmi este foarte dragă, am spus eu pe un ton oficial. Conferă demnitate şi farmec instituţiei prezidenţiale.

— Şi încă în ce măsură! E o doamnă stilată.

Din nou, tuse.

Dacă acesta urma să fie un duel al aluziilor, aveam să-i ţin piept pas cu pas.

— O femeie înţeleaptă, am spus eu. Înţelege foarte bine natura umană.

Preşedintele s-a oprit din tuşit.

— Herb, hai să terminăm cu tâmpeniile, bine?

După ce mă ridicasem deasupra lui, nu prea îmi venea să renunţ imediat. Dar la celălalt capăt al firului era vocea unui vechi prieten, indiferent cât de rău fusesem tratat.

Am început să discutăm — pentru prima dată după luni de zile. Era ca în vremurile de demult. Nu m-am putut abține. I-am spus că afacerea Gadsden Giveaway era o nerozie.

S-a apărat.

— Mexicanii mă iubesc, a spus el pe un ton defensiv. Mă consideră cel mai bun președinte de la Kennedy încoace.

— Atunci de ce nu candidați data viitoare la președinția Mexicului? Ați face treabă mai bună în Chihuahua decât în sud-vest.

— La naiba cu sud-vestul, a spus el. Oricum, sunt doar o gașcă de republicani.

Dar acesta nu mai era tânărul guvernator prudent pe care-l cunoscusem cândva. Era o atitudine de tip Lleland, gen „lasă-i să voteze cu republicanii". Puteam să jur că președintele împrumutase chiar și o urmă de accent de Boston, acel sunet nazal, insolent, neplăcut.

Deci controlul lui Lleland asupra președintelui se întindea chiar și asupra a ceea ce spunea. Acest fapt era cu adevărat periculos. Nu îmi dădusem până atunci seama de gradul deplin de captivitate al președintelui. Acesta a fost singurul motiv pentru care am fost de acord să rămân. Într-un fel, știam că o voi dezamăgi pe Prima Doamnă – cred că era foarte hotărâtă să plece la New York. Dar aici era vorba de lucruri serioase.

15. primii prieteni

Președintele este foarte neatent în ultimul timp. Îmi fac probleme.

— *Jurnal*, 24 septembrie 1991

În toamna timpurie a celui de-al treilea an de mandat, multiple presiuni au început să-l macine pe președinte. Conducerea Partidului Democrat aștepta cu nerăbdare de la el să declare care îi erau intențiile în privința candidaturii pentru un al doilea mandat. Nivelul de douăzeci și unu de procente (un minim istoric) obținut în sondajul realizat de *New York Times*/CBS i-a pus pe jar pe mai-marii partidului. Ferrano, președintele Camerei Reprezentanților, a vizitat Biroul Oval pe data de 28 septembrie și l-a rugat să cântărească bine varianta de a nu candida din nou. Președintele n-a dorit să dea ascultare rugăminții lui, iar din acest motiv relațiile dintre cei doi au devenit tensionate.

Situația din Bermude ajunsese și ea să ia o turnură neplăcută. În timpul tulburărilor din perioada 22-28 septembrie, au fost incendiate multe alte întreprinderi textile aflate pe Front Street. Guvernatorul general britanic, vicontele H.J.F.P. Rennett, declarase din nou starea de urgență, iar un detașament din cadrul diviziei 52 Gurkha – gărzile personale ale Reginei – era în drum spre insulă. La Washington, președintele era supus unui foc încrucișat din partea unor reprezentanți bătăioși ai ambelor tabere, care-i cereau să intervină, dar el a insistat că tulburările erau o problemă „strict a Bermudelor". Cu reverendul Jesse Jackson susținând partea locuitorilor de culoare ai Bermudelor și în același timp făcându-și campanie pentru a treia candidatură

la președinție, președintele Tucker era, bineînțeles, foarte atent să nu își îndepărteze electoratul de culoare. De asemenea, își începuse mandatul promițând că nu va mai exista „o altă Grenada", fapt care ar fi făcut și mai dificilă o intervenție, chiar dacă el ar fi dorit asta.

Eram, bineînțeles, foarte îngrijorat de această evoluție a situației. Dintotdeauna am fost foarte interesat de aspectele politicii externe. Dar în acel moment eram mai preocupat de problemele interne. Tensiunea dintre președinte și Prima Doamnă devenise foarte puternică.

Într-o dimineață când Prima Doamnă era plecată, am chemat-o pe doamna O'Dwyer, menajera, în biroul meu. Trebuia să-i pun o întrebare jenantă și mă rușinam să arăt asta.

— Sunt oare lucrurile între președinte și Prima Doamnă la fel de... hm... conjugale precum erau imediat după ce au ajuns aici, doamnă O'Dwyer?

Mi-a răspuns că nu era treaba mea.

I-am spus că îmi dădeam seama că întrebarea mea părea indiscretă, dar că nu fusese pusă din simplă curiozitate. Mai mult, am informat-o că nu eram obișnuit să mi se vorbească așa, mai ales de către menajere. Nu îmi făcea plăcere să interoghez doamne irlandeze în vârstă, dar aceasta era o problemă de stat.

— Nu-mi pasă *cum* sunteți obișnuit să vi se vorbească, a spus ea sfidător, dar când i-am zis că nu era chiar o criză de menajere, limba i s-a mai dezlegat puțin. Ei bine, a pufnit ea, dacă întrebați dacă o mai fac sau nu pe podea, răspunsul e nu. În afară de asta, nu doresc să vă mai spun nimic.

Pentru mine, această reacție a fost extrem de iritantă.

— Doamnă O'Dwyer, i-am spus pe un ton ridicat, dacă aveți impresia că vă pun întrebările astea pentru alte motive decât grija pentru armonia acestei administrații, vă înșelați cumplit.

I-am aruncat o privire foarte severă, doar pentru siguranță.

Era ca și cum aș fi reușit să mai storc dintr-un pliculeț cu ceai o a treia cană, dar am scos de la ea faptul că, în ultimul timp, președintele și Prima Doamnă nu mai împărțeau același dormitor. Era o informație deosebit de îngrijorătoare.

— Doamnă O'Dwyer, am spus, dacă lucrul ăsta devine public, consecințele lui asupra bunăstării președintelui și a națiunii or să fie greu de imaginat. Sper că nici dumneavoastră și nici personalul n-o să răspândiți zvonul ăsta.

Când a auzit acest lucru, ea s-a indignat și a început să protesteze aprig. Am pus această ieșire pe seama temperamentului ei irlandez.

Deocamdată nimeni nu intuia ce se petrecea în budoarul puterii. Sau mai degrabă ce *nu* se petrecea. Prima Doamnă reușea să mențină o aparență publică exemplară. Nu au mai fost discuții despre realizarea de filme, iar presa n-a evitat niciodată să observe cât de radiantă arăta Prima Doamnă și ce cuplu atractiv forma împreună cu președintele. Sincer, ea reprezenta singura notă pozitivă a unei administrații frământate de diviziuni și crize mai mari sau mai mici.

Dar în octombrie s-a plictisit și ea (cum era și normal să se întâmple) și a început să simtă nevoia de stimuli mai puternici decât seriile nesfârșite de întâlniri la ceai cu soții de reprezentanți din Congres, pe care Biroul pentru Afaceri Legislative nu înceta să ni le vâre pe gât. Asta nu numai pentru că ei personal nu-i plăceau majoritatea acelor soții, dar și pentru că nu se simțea în apele ei la acest gen de activități.

— E ciudat, mi-a spus ea într-o după-amiază, după ce tocmai plecaseră unele din aceste soții, câte dintre ele au fost secretarele soților lor. Pun pariu că n-o mai fac atât de des cum o făceau, pe divan sau aplecate peste masă, între întâlnirile cu alegătorii. Presupun că nu mai e atât de interesant în pat.

Cred că roşisem, căci mi-a aruncat una dintre acele priviri de fetişcană şi a izbucnit în râs.

— Of, Herb, a spus ea, eşti o mare mimoză.

Nu roşisem din cauză că aş fi fost jenat de discuţiile pe teme sexuale, căci consider că îşi au şi acestea locul şi timpul potrivit. Dar după ceea ce aflasem de la doamna O'Dwyer, eram atent la această temă. Poate că ar fi trebuit să continui discuţia, dar la momentul respectiv n-am reuşit să îmi găsesc cuvintele.

Prima Doamnă nu şi-a făcut multe prietene apropiate printre femeile de la Washington, cu excepţia lui Joan Bingham, o importantă persoană publică din Georgetown şi activistă democrată, o femeie vioaie, entuziastă, în compania căreia Prima Doamnă obişnuia adeseori să prânzească la restaurantul Four Seasons. Cele două femei aveau în comun simţul umorului, iar doamna Tucker era fascinată de activitatea desfăşurată de doamna Bingham în Africa de Sud şi la Institutul pentru Motilitatea Spermei.

Dar prietenii ei cei mai apropiaţi rămăseseră cei pe care şi-i făcuse în lumea cinematografiei de la Hollywood şi New York. Aceştia formau o trupă veselă şi, pe măsură ce plictiseala ei faţă de lumea politicii creştea, vizitele lor deveneau din ce în ce mai frecvente. Domnul Henry Hoguet, domnul Alexander Onanopoulos şi domnul Ramon „Billy" Angullas-Villanueva se numărau printre cei mai importanţi favoriţi ai ei. Adeseori veneau în grup. Piesa de teatru *Tender Gender* a domnului Hoguet obţinuse la vremea respectivă cronici foarte încurajatoare. Domnul Onanopoulos se ocupa cu artele frumoase, iar domnul Angullas-Villanueva, pictorul şi decoratorul spaniol, era foarte la modă în perioada respectivă, mai ales datorită picturilor sale murale foarte controversate, chiar şi după standardele moderne.

Preşedintelui îi făcea plăcere compania lor. Nu era un homofob clasic din şcoala Kennedy. Se îngrijea totuşi de

aparențe, iar domnul Villanueva și compania erau, fără îndoială, personaje foarte pitorești. În timpul weekendurilor petrecute la Camp David, ei obișnuiau să poarte caftane chiar și în timpul zilei, în locul hainelor obișnuite. O dată sau de două ori, președintele a spus pe jumătate în glumă că se putea întâmpla să fie luați drept reprezentanți ai OEP.

Într-o după-amiază de duminică, în timpul întoarcerii de la Camp David, camerele video ale unor televiziuni l-au filmat pe președinte, pe Prima Doamnă și pe Firecracker debarcând din Marine One, pe Peluza de Sud. Aceleași camere l-au filmat și pe domnul Villanueva, purtând niște pantaloni mov țipători și ducând în mână cușca de bambus în stil victorian în care era închis papagalul său cacadu, Perseus, cu creasta galben-sulf. Președintele nu s-a oprit să le vorbească reporterilor care-l așteptau.

A doua zi dis-de-dimineață, secretara lui Lleland, Faye Blaine, m-a sunat și mi-a spus că Lleland dorea să mă vadă la ora trei după-amiază. I-am spus doamnei Metz să-i transmită doamnei Blaine că nu era un moment potrivit. Prima Doamnă urma să dea o recepție pentru Asociația Cinematografică în seara respectivă, iar eu eram asediat de membrii isterici ai personalului de la Capitol Hill, care încercau cu frenezie să obțină invitații de ultim moment pentru directorii lor. Se răspândise zvonul că urma să fie prezentă și actrița Polly Draper, iar senatorii și reprezentanții cu hormoni mai zburdalnici erau disperați să obțină o invitație. În orice caz, nu eram disponibil la ora cincisprezece.

Doamna Metz mi-a raportat că secretara lui Lleland era „insistentă". I-am spus că insistența ei nu mă interesa. M-a sunat din nou și mi-a spus pe un ton de scuze – doamna Metz era exemplară din toate punctele de vedere – că doamna Blaine nu înceta să insiste. Era prea de tot.

Am ridicat receptorul și am spus:

— S-ar putea să vă surprindă acest fapt, doamnă Blaine, ținând cont că soarele răsare și apune doar după dorințele domnului Bamford Lleland al IV-lea, dar sunt ocupat cu problemele Primei Doamne în această după-amiază. Drept urmare, o întâlnire la ora trei nu e numai nepotrivită, ci pur și simplu imposibilă. De aceea, nutresc speranța că o să-i transmiteți mesajul eminenței sale și o să aranjați cu doamna Metz, care este împuternicită să vorbească în numele meu pe această temă și altele asemenea, un alt moment pentru întâlnire. *Vă doresc o dimineață plăcută.*

A închis nervoasă. E incredibil cât de arogante puteau fi unele persoane. Poate că nu mai făceam parte dintre cei din Aripa de Vest, dar asta nu însemna că acceptam să fiu chemat acolo ca un stagiar terorizat.

După cincisprezece minute m-a sunat eminența sa.

— Herb, bătrâne, a spus el.

Folosea tonul tovărășesc, cel care nu-i făcea plăcere și care aproape întotdeauna ascundea o înșelătorie sau o altă neplăcere.

— Ce i-ai spus lui Faye?

Pe un ton uscat, am zis:

— Exact același lucru pe care am impresia că o să ți-l spun și ție.

— Ei bine, nu-ți face probleme, n-o să-i povestesc președintelui.

Ce chestie.

— Îi poți trimite președintelui un raport interdepartamental pe tema asta, dar să știi că tot nu-mi pasă, am spus.

Nu i-a căzut bine asta.

— Te sun în legătură cu ciudații ăia.

— Cu cine? am spus.

— Prietenii Primei Doamne.

Am devenit bățos.

— Nu am nici cea mai vagă idee despre cine vorbești.

— Nu face pe neștiutorul. Scena de ieri de pe Peluza de Sud. A fost neprezidențială. Intrăm în perioada alegerilor, Wadlough, în caz că nu ți-ai consultat calendarul.

M-am îndreptat în scaun.

— Dacă tot ești îngrijorat de posibilele semnale transmise, de ce nu scapi de rușinea aia plutitoare cu care te lauzi?

Comentariul a mers drept la țintă. Cu doar o săptămână în urmă, *Newsweek* publicase știrea că Lleland urma să trimită nava *Compassion* în Mexic pentru a-i reface punțile (era mai ieftin să fie refăcute acolo decât pe un șantier naval american). Partidul Laburist primise cu nemulțumire această știre, iar George Bush menționa deja această informație în discursurile sale.

Lleland s-a arătat jignit de remarcile mele.

— N-am sunat ca să fiu jignit de un membru al personalului *soției* președintelui. Președintele dorește ca problema *să fie rezolvată*, a spus el foarte încet. Și dorește să fie rezolvată de *tine*.

A închis.

Nu i-am dat crezare nici un moment. Le spunea întotdeauna oamenilor că președintele „dorea să fie rezolvată problema", când de fapt Bamford Lleland însuși dorea acest lucru. Cu toate acestea, un șef de personal al Casei Albe este al doilea om din cadrul administrației și deci e bine să nu fie tratat superficial.

Ce era de făcut? Nu aveam de gând s-o împovărez pe Prima Doamnă cu asta. Ar putea să-l creadă pe Lleland și să considere că soțul ei dorea să le interzică prietenilor ei accesul, iar asta n-ar fi făcut decât să strice și mai mult o relație casnică și așa foarte tensionată. Am decis să discut problema cu Feeley, în ciuda faptului că acest lucru însemna să-i vorbesc și despre problemele conjugale ale familiei Tucker.

— E mai rău decât crezi, i-am spus și l-am pus să jure că va păstra secretul. Sunt informat din surse sigure că nu mai dorm în același dormitor.

— Nu și-o mai pun? a întrebat el.

— Te rog, am spus, încearcă să nu fii dezgustător.

— Doamne. Mai demult nu puteau să-și ia mâinile unul de pe celălalt. Îți amintești de piscină?

— *Da.*

— M-am întrebat dintotdeauna… , a zis el, pun pariu că doamna e bună la pat.

— Vorbești despre Prima Doamnă! am spus cu înverșunare. Ți-aș mulțumi dacă nu mi-ai împărtăși speculațiile tale dezgustătoare.

După ce a reușit să mă calmeze, l-am întrebat ce ar trebui să fac. Feeley era priceput la soluționat dileme. De asemenea, discernământul lui în această problemă urma să fie amplificat de repulsia lui față de Lleland, care crescuse exponențial.

A amestecat în cafea cu degetul arătător, un obicei pe care și-l însușise în perioada campaniei, când cafeaua nu era niciodată fierbinte.

— Sunt în măsură să-ți rezolv problema, a spus el.

Când a zâmbit și a continuat să amestece în cafea, am devenit nerăbdător.

— Asta nu-i un roman, am spus. Nu mai fi așa dramatic.

— În regulă. Lansăm zvonul că Villanueva are o legătură amoroasă cu Lleland.

Mă enervasem.

— Credeam că vrei să mă ajuți.

— Bineînțeles. Ascultă, e fenomenal.

— E ridicol.

— Nu contează dacă n-o să creadă nimeni. Tot ce trebuie să facem e să-l aducem pe Lleland în situația de a nega și toată lumea o să fie convinsă că e adevărat.

— Ai citit prea mult Allen Drury. Sau Gordon Liddy. În orice caz, nu vreau să continui discuția.

Dar el era foarte absorbit de idee, iar încercarea de a-l face să renunțe la acest subiect avea același efect cu fluieratul după un câine de vânătoare care tocmai a prins urma unui iepure.

— Au fost cu toții la bordul nenorocitei ăleia de bărci a lui în weekendul de Ziua Muncii, nu? În drum spre Monhegan.

— Nu-mi amintesc.

— Da. El și cu celălalt. Grecul, Ona-nu-știu-cum.

— *Onanopoulos.*

— Așa. Îți amintești că Lleland își ieșise din fire pentru că ea îi invitase și pe ei?

— Nu, nu-mi amintesc. Putem schimba subiectul?

Ochii lui căpătaseră un luciu conspirativ.

— Unde au urcat la bord? Orașul ăla din zona reședinței de vară a lui Lleland.

— Provincetown.

— Provincetown! Exact. Ce grădină zoologică era acolo. N-am văzut niciodată atâtea magazine de antichități. Într-un oraș de plajă, pentru Dumnezeu.

— Nu știu ce să spun, Mike.

— Perfect. E perfect.

Pentru câteva momente, s-a pierdut în visare. Apoi, vorbind ca pentru sine, a spus:

— Ți-l poți *imagina* pe Lleland? „*Nu sunt homosexual*".

A început să râdă și a izbit cu palma în masă.

— Michael, am spus pe un ton hotărât, ai fost sub presiune. Nu trebuia să fi venit la tine cu prostioara asta. Las-o baltă. Ai oricum destule pe cap.

Nu mi-a dat atenție.

— Dacă mă gândesc bine, nu se știe niciodată. N-a fost la o școală cu internat?

— *Și eu* am fost la o școală cu internat. Crezi că toți cei care au fost la o școală cu internat sunt homosexuali, ce mama dracului?

Mă enerva atât de tare, încât începusem să înjur.

— Nu, a zis el, căzut pe gânduri, nu toți.

Am făcut semn să ni se aducă nota de plată.

— Discuția s-a terminat, am spus. Mai mult, din punctul meu de vedere nici n-a avut loc.

— Absolut. Trebuie să ne ținem gura. În locul tău, nu i-aș spune nimic nici măcar lui Joan.

— N-am de gând să-i spun lui Joan, am protestat. De ce i-aș vorbi lui Joan despre o conversație care n-a avut loc?

Mi-a făcut cu ochiul, dacă vă vine să credeți.

— Ai priceput corect, a spus el și apoi a plecat.

cartea a patra
dezordine

16. peacock și petunia

> Abia m-am întors din New York. Misiune stranie. Feeley și-a pierdut mințile.
>
> — *Jurnal*, 7 octombrie 1991

Vineri, 4 octombrie, am fost trezit la 3:30 noaptea de centralista Casei Albe, care mi-a comunicat că președintele voia să mă vadă dimineață la ora 6:15 în Biroul Oval. De mult nu mai primisem o asemenea solicitare. Evident, era vorba de ceva important. Mă întrebam dacă avea legătură cu siguranța națională. Îmi făcea mare plăcere să lucrez pentru Prima Doamnă, dar îmi era dor de bătrâna Aripă de Vest, cu grijile impetuoase, capriciile, crizele, freamătul și puterea ei.

Când am intrat, președintele era așezat la birou, în pijama, fumând și bând cafea. Afișa expresia specifică de comandant suprem. Mi-am dat imediat seama că era vorba de o problemă de siguranță națională. Poate că fusese pierdut controlul asupra situației din Bermude.

— Jane și copiii sunt bine? a întrebat el cu un zâmbet care aducea mai mult a strâmbătură în lumina prea puternică a soarelui.

Am decis să nu-i reamintesc că pe soția mea, pe care o cunoștea de treisprezece ani, o chema Joan.

— Cum nu se poate mai bine, am zis binedispus, în ciuda orei matinale. Vă transmite urările ei de bine.

— Foarte bine, a spus el printre dinți. Jane e o femeie cumsecade. Ar trebui s-o aduci mai des pe aici.

Nu avea nici un rost să-i reamintesc că se văzuseră cu doar patru zile în urmă, la o recepție organizată pentru diplomații Blocului Estic.

— Și ea e o mare admiratoare a dumneavoastră, m-am silit să spun.

Situația devenea de nesuportat.

— Da, păi transmite-i urările mele de bine.

— Cu siguranță.

Speram sincer ca președintele să ajungă la ordinea de zi. Fusesem oare ridicat din patul cald la ora 5:30 pentru a purta discuții colocviale despre soția mea, pe care nici măcar nu o cheamă Jane?

— Lucrurile nu prea merg bine, a zis el.

Am aprobat din cap.

— Congresul pune bețe în roate.

A clătinat din cap.

— Nu. E vorba de situația mariajului meu.

— Aha.

Era prima dată când aducea vorba de Primul Mariaj.

— Ei bine, ați muncit din greu. Cred că Primei Doamne îi este dor de dumneavoastră.

— Știi, n-ar strica să fie mai afectuoasă.

Pășește cu grijă, Wadlough, mi-am spus. Mi-am dat seama că îmi priveam vârful pantofilor. Am zis:

— Poate c-ar fi bine să vă faceți timp să stați mai mult cu ea. De exemplu, în weekenduri.

— În weekenduri e ocupată cu prietenii ei. Își petrec tot timpul împreună.

Știți care erau numele de cod primite de Billy și Onanopoulos de la Serviciile Secrete? Peacock și Petunia.

— Dumnezeule. Credeam că mă aflu la Istanbul. Caftanele pe care le poartă tot timpul! Ce-ar zice Ike?

Am fost de acord că era mult mai bine că fostul președinte nu avea ocazia să vadă asta.

— Nu înțeleg de ce nu pot să poarte haine obișnuite.

Am spus că nici eu nu înțelegeam.

— Lleland consideră că au un impact negativ asupra imaginii mele.

I-am spus că aflasem de părerea lui.

— Consideră că n-ar mai trebui să-i primesc la Camp David. Dar Jessie îi iubește. Și-atunci ce naiba să fac?

Deci porcul de Lleland *nu* avea acordul președintelui când mi-a spus să le interzic accesul la Casa Albă. Poate că ar fi trebuit să-i vorbesc președintelui despre asta. Dar, privindu-l cum fuma țigară de la țigară, îmbrăcat în pijama, la 6:30 dimineața, ducând dorul soției lui iubite, urât de Congres, cu cea mai mică rată de apreciere din partea poporului american, am decis să nu-l împovărez și cu asta. Deși îl detestam din toată inima pe Bamford Lleland, președintele îl numise șef de cabinet și se baza pe el, avea încredere în el. *Las-o baltă, Wadlough*, a spus partea mea mărinimoasă. Și astfel am luat decizia dezastruoasă.

— Am fost mai ocupat ca niciodată încercând să nu mă las mâncat de viu de ipocriții ăia, a zis el și a făcut un semn spre Capitol Hill, și s-ar putea să fi fost cam neatent în ultimul timp. Din punctul ăsta de vedere, înțeleg și dorința ei de a avea companie în weekend. Am avut câteva... divergențe, să le zicem așa. Dar o să trecem cu bine și peste ele.

După două zile, în timp ce lucram fervent la aranjamentele pentru apariția Primei Doamne la Sărbătoarea Hydrangeelor, doamna Metz mi-a spus că-l avea la telefon pe Colin Socks de la *New York Post*. I-am replicat prompt că nu accept apeluri telefonice de la acel ziar de scandal și m-am întors la muncă.

După o jumătate de oră m-a sunat Joan. Era agitată.

— Ce s-a întâmplat, gălușca mea? am întrebat-o.

A spus că tocmai primise un telefon de la Socks. Eram palid de furie. Îi spusese că dorea să discute urgent cu mine și adăugase, pe un ton de rău-augur, că era „în interesul meu" să-i răspund la apel.

— Ai probleme, Herbert? m-a întrebat ea.

Mi se frângea inima. Am asigurat-o că totul era în regulă. Cum îndrăznea acel jurnalist cu pielea galbenă, negustor de senzații tari, s-o sune pe soția mea acasă! Joan tocmai prepara un chec care ieșise prea dens. Fierbeam.

L-am sunat pe Socks și i-am spus tot ce aveam pe inimă. Dar mustrarea unui jurnalist australian seamănă cu încercarea de a domestici un marsupial.

Socks a trecut imediat la subiect. Era vreo urmă de adevăr în „zvonul" despre o „relație" între mine și Billy Angullas-Villanueva?

Dacă m-ar fi întrebat dacă îmi strangulasem mama cu propriile mâini, aș fi avut aceeași reacție. Rămăsesem interzis.

— Mai sunteți acolo?

Vocea părea să vină din altă dimensiune.

Mi-am scuturat capul și mi-am venit în fire.

— Ascultă-mă cu atenție, Socks, i-am spus. Dacă mai aud fie și numai un nanogram din zvonul ăsta revoltător, o să aranjez să fii trimis înapoi în colonia penitenciară de unde ai venit și să fii pus să cureți țarcuri de oi pentru tot restul vieții.

Părea încântat.

— Fantastic, a spus el. Ați fi în stare să mă dați afară din țară?

— Am terminat discuția, am spus.

Am pus receptorul în furcă, apoi m-am zgâit la pereți timp de douăzeci de minute.

Deodată, mi-am dat seama ca prin ceață de prezența doamnei Metz.

— Domnule Wadlough? Domnule Wadlough?

După ce am asigurat-o că paloarea mea se datora faptului că nu dormisem prea mult în noaptea precedentă, am ridicat receptorul și i-am spus centralistei:

— Fă-mi legătura cu domnul Feeley.

M-am uitat la tavan. Președintele era în acea zi în Gary, Indiana.

După trei sau patru minute s-au auzit câteva pârâituri pe linie, ceea ce însemna că se realiza o legătură aeriană cu Air Force One. O voce a spus:

— Aici Frigatebird Crown. Comunicați.

Centralista a spus:

— Domnule Wadlough, am legătura cu domnul Feeley. Nu uitați că vorbiți pe o legătură telefonică radio nesecurizată.

Eram bucuros să mi se reamintească; sunt convins că Ambasada Rusiei ar fi fost încântată să afle de toată această afacere nenorocită.

— Ce se întâmplă, Herb? a spus o voce veselă.

— Nu contează asta! Tocmai am primit un apel telefonic din partea cuiva de la *New York Post*, care dorea să verifice – trebuia să fiu atent – un anumit zvon.

— Da?

I-am reamintit, cât de indirect am putut, despre mica noastră discuție și despre ideea lui de-a lansa un zvon pe seama domnilor Angullas-Villanueva și Lleland.

— Ei bine, ei cred că e vorba de mine. *De mine!*

A urmat o pauză.

— Ticăloșii! Ne-au făcut ei pe noi!

A început să râdă.

— Nu-i de glumă. E oribil.

— Rezistă, a spus el. Nu face nimic până mă întorc.

— Recepționat, am spus eu, simțindu-mă mizerabil.

Îl așteptam în birou când s-a întors. Nu mai eram capabil să mă concentrez asupra Sărbătorii Hydrangeelor. Feeley

a intrat, urmat de un alai de secretare cu tot felul de hârtii. După ce a închis ușa, a spus:

— Am găsit rezolvarea.

— Poftim? am spus. Ce facem?

— Nimic.

— Nu-mi spune „nimic". Ăsta nu e „nimic". E cel mai rău lucru care mi s-a întâmplat vreodată! Ce fac cu Joan?

Mi-am prins capul în mâini.

— Ascultă, a zis el, *Post* n-o să publice nimic – sunt aproape sigur de asta –, așa că o să ne doară undeva de toată treaba.

— Dar…

— Gândește ca inamicul. Ei vor să dai o dezmințire. Iar în momentul în care o faci, toată lumea o să știe că e adevărat.

— Aha, am spus. Și dacă apar îndoieli din partea presei?

— Îndoieli? a zis el râzând. Îndoieli, auzi vorbă.

— Pentru Dumnezeu, omule! am spus.

Ziua următoare la 12:14 eram la New York, într-unul dintre separeurile unui restaurant numit Mortimer's, așteptând sosirea domnului Ramon „Billy" Angullas-Villanueva și studiind detaliile Sărbătorii Hydrangeelor.

Am dat de veste că sunt foarte răcit, am îmbrăcat unul dintre afurisitele de veșminte de deghizare rămase de pe vremea călătoriilor mele cu Marvin și am venit la New York la bordul unui zbor comercial – prima dată când am folosit un astfel de zbor după mulți ani.

Venisem să-l atenționez pe domnul Angullas-Villanueva despre campania obscenă dusă de Lleland împotriva mea – și a lui. Era evident că Lleland plănuia să omoare doi iepuri dintr-o lovitură. Chiar și cel mai mic scandal ar fi însemnat sfârșitul carierei mele la Casa Albă și, de asemenea, sfârșitul vizitelor domnului Angullas-Villanueva acolo.

I-am transmis domnului Angullas-Villanueva că trebuia să vorbesc cu el între patru ochi și i-am propus să ne întâlnim într-un loc „liniștit, lăturalnic". El a sugerat Mortimer's, fapt care, după cum realizam acum, ridica niște dubii în privința sensului pe care îl avea conceptul de discreție pentru acest om. Mortimer's, în inima părții de sus din East Manhattan, era în mod clar un restaurant la modă. Nu recunoșteam persoanele întâlnite acolo după nume, dar toți păreau foarte „la modă", în genul celor care obișnuiau să fie văzuți la Casa Albă pe vremea administrației Reagan.

Aveam sacoul de tartan roșu, cel pe care obișnuiam să-l port doar în weekend. Eram destul de strident îmbrăcat, dar am presupus că acest fapt îmi va permite să mă amestec în mulțimea newyorkeză șic. În mod ciudat, șeful de sală privise costumația mea cu un aer vădit condescendent. Am decis să-i las un bacșiș de numai zece la sută din valoarea consumației.

Am fost așezat la o masă aflată în partea din spate a restaurantului – cel puțin în această privință domnul Angullas-Villanueva chiar a dat dovadă de discreție –, unde era destul de întuneric. Aveam dificultăți de vedere cu ochelarii pe ochi.

În acel moment am auzit o voce tunătoare, foarte cunoscută:

— Jerbert! Dumnezeule, arăți îngrozitor!

Din cauza dificultăților mele de vedere, am fost luat pe nepregătite de îmbrățișarea și sărutul pe care mi le-a dat Angullas-Villanueva. Din principiu, nu sunt împotriva manifestărilor fizice de afecțiune între bărbați, dar chiar și cu tata ne strângeam doar mâinile și mă simțeam destul de inconfortabil când eram sărutat de altcineva în afară de soția mea, Joan, sau fiica mea, Joan. Sau de mama sau sora mea, Ernestine.

L-am lăsat pe el să comande deoarece părea evident familiarizat cu meniul de la Mortimer's. Era, de asemenea,

trebuie să adaug, familiarizat cu ospătarii. A fost un moment neplăcut când m-a prezentat unuia dintre aceștia drept „omul care conduce practic Chasa Albă". A fost necesar să-i reamintesc de dorința mea de a nu fi recunoscut.

Gâtul domnului Angullas-Villanueva continua să se întindă de fiecare dată când intra cineva, și devenise absolut necesar să-l împiedic să mă prezinte unei jumătăți de duzină de cunoștințe ale lui la modă.

— Dar trebuie, m-a admonestat el. Aceasta este persoana care conduce practic Metropolitanul.

Mi-am mâncat *paillard*-ul de vițel – un fileu de carne fără garnitură, relativ comestibil și cu un preț foarte piperat – și i-am ascultat peroratiile despre *le beau monde* din New York. Era un partener de conversație exuberant, iar eu am cedat în tăcere poveștilor lui, fiind foarte jenat în a-mi prezenta propriile povești. Dar după un timp problema n-a mai putut fi amânată, așa că a trebuit s-o abordez, deși mi-a fost foarte greu.

— A apărut o situație mai degrabă jenantă, am spus.

M-a întrerupt imediat.

— *Lubesc* thituațiile jenante! a zis el.

Atunci fii atent la asta, așa, pentru deliciu, mi-am spus eu. Apoi i-am povestit despre convorbirea mea cu Socks.

— E prea divină treaba! a spus el.

Nu mă așteptam la această reacție.

— Nu ești... supărat?

— De-abia aștept să le povestesc *tuturor*! Or să-mi spună „Dumnezeule, Billy, ce gusturi ai!"

Mi-a prins brațul.

— Nu, Jerbert, îmi cer scuze, nu era îndreptată împotriva ta. Dar e atât de...

A început din nou să râdă.

— Sunt jalnici tipii ăștia de la Washington. Atât de... *serioși*.

Spunând aceasta, l-a chemat pe „Johann", ospătarul nostru, și i-a spus să ne aducă lichior anise. Mărturisesc că eram atât de lovit de bombe, încât chiar am băut acel lichior neplăcut așezat în fața mea (avea gust de lemn dulce).

Cu inima grea, am adus în discuție problema președintelui. I-am explicat lui Angullas-Villanueva că, în mod normal, președintele nu ar fi dat atenție acestui zvon, dar consideram că era esențial să nu mai viziteze Casa Albă pentru câteva luni, până urmau să se limpezească apele. El a ascultat și a încuviințat din cap.

— Jerb, a spus el. Ai dreptate. Nu putem continua ca până acum. Dar or să ne rămână pentru totdeauna amintirile, da?

Și-a pus mâna pe brațul meu și mi-a făcut cu ochiul.

Am încercat să râd, dar de fapt toată afacerea era foarte neliniștitoare. La ieșirea din restaurant, m-a sărutat încă o dată, de data asta pe ambii obraji (cred că acesta este obiceiul european, și aș dori să subliniez aici că pe continent bărbații se sărută tot timpul). Stomacul mi s-a liniștit în fine pentru prima dată în ultimele douăzeci și patru de ore, abia în timp ce am zburat înapoi în capitala națiunii noastre.

17. praştii şi săgeţi

Se pare că rana din stomac nu necesită copci. Lucrurile nu merg bine.

— *Jurnal*, 15 octombrie 1991

La patru zile după întâlnirea mea cu domnul Angullas-Villanueva, Prima Doamnă m-a rugat să rămân după întâlnirea de dimineaţă a personalului. Părea mai obosită decât am văzut-o vreodată, cu excepţia perioadei din campania electorală. Cercurile vineţii din jurul ochilor ei erau mai accentuate. Recunosc că mă întrebam cum suporta un bărbat căsătorit cu o asemenea femeie să doarmă în altă cameră decât cu ea, fie şi în dormitorul Reginei. Am decis s-o sfătuiesc să îşi ia nişte timp liber, mai ales ţinând cont de perioada aglomerată a sărbătorilor, care se ivea la orizont.

După ce au plecat ceilalţi, s-a întors spre mine şi, cu o voce care a devenit deodată morocănoasă, m-a descusut:

— I-ai spus tu lui Billy să nu mai vină să mă vadă?

Am fost luat absolut pe nepregătite.

— A, am îngăimat. E destul de complicat. Trebuia să-mi dau seama că nu puteam avea încredere în domnul Angullas-Villanueva.

Doamne, ce încurcătură.

— Şi?

Braţele îi erau încrucişate, iar ochii ei mă sfredeleau până în adâncuri. I-am povestit, cât de bine m-am priceput, despre apelul lui Socks. I-am spus că-l bănuiam pe Lleland sau pe oamenii lui că răspândiseră zvonul, şi că am plecat la New York pentru a încerca să-l scutesc pe domnul Angullas-Villanueva – şi pe mine însumi – de umilirea de a fi consideraţi de către presă ca având o legătură romantică.

Ea a ascultat cu atenție. Când am terminat, a început să râdă. A râs ceva timp. Eram tentat să mă alătur ei, dar am detectat ceva în neregulă la râsul ei. Era – ei bine, era necontrolat.

— Tu? a spus ea. Și *Billy*?

A continuat să râdă.

— Da, am spus. E mai degrabă neverosimil, nu?

În momentul imediat următor, și-a șters ochii. Erau umezi și întunecați ca norii de furtună.

— Nenorociților!

— Nu înțeleg!

— Tu, Lleland și el – soțul meu. Ați inventat toată chestia asta, nu?

— Doamnă, am spus, vă asigur că…

— Ca să puteți să-mi îndepărtați prietenii!

S-a ridicat și m-a privit amenințător. M-am ridicat la rândul meu și am început să mă retrag.

— Nu, nu, nu. Președintelui *îi plac* prietenii dumneavoastră. Mie îmi e simpatic domnul Villa…

— Naiba să te ia, Herb!

Spunând acestea, a ridicat o pernă mare de creton și m-a lovit. M-a lovit! În tâmplă. Și cu o forță surprinzătoare. Ochelarii mi-au fost aruncați de la ochi.

— Doamnă Tucker!

Nu prea distingeam mare lucru fără ochelari, dar am reușit să mă ascund după spetează unui fotoliu.

— Vă rog! E nedemn de dumneavoastră!

— Nedemn? Îți spun eu ce e nedemn. Faptul că ați inventat această minciună pentru a mă răni, pentru a-l răni pe Billy.

Ceva a trecut razant pe deasupra capului meu și mi-am dat seama că era o altă pernă care fusese aruncată în direcția mea.

Nimic n-o să calmeze aceste ape învolburate, Wadlough, mi-am spus. Am început să mă retrag spre ușă. Doamna Tucker era doar o volbură blondă de mișcări.

— N-aș face nimic care să vă rănească. Mai degrabă aș...

Am simțit o bufnitură la nivelul abdomenului și a trebuit să mă îndoi ca să pot respira. Când am făcut asta, ea a început să mă lovească cu nenorocita aia de pernă într-o parte și în cealaltă a capului. Deducând că nu era un moment potrivit ca să-i spun că nu conspirasem cu Lleland și cu soțul ei împotriva ei, am decis să încerc să evadez. M-am întors și, încă îndoit de mijloc, am început să mă împleticesc spre un dreptunghi întunecat, despre care credeam că era ușa. Dar după câțiva pași, capul mi-a atins un obiect. Acesta a cedat, cauzând doar puțin disconfort cranian, dar în același moment mi-am simțit picioarele încurcate în ceva. Au urmat o cădere și un sunet de pânză sfâșiată, iar eu am căzut la pământ.

Loviturile au reînceput, de data asta însoțite de dureri mai ascuțite la nivelul gambei și al tibiei, care presupuneam că erau cauzate de pantofii ei (eram recunoscător că nu purta pantofi cu toc înalt). Grija mea imediată era o retragere rapidă, dar mi-a trecut prin minte că probabil deranjasem paravanul japonez, un exemplar foarte reușit de măiestrie din Era Yosaku, făcut cadou președintelui și Primei Doamne de către primul ministru Kundo. Muzeul Smithsonian evaluase acest paravan la 12 000 de dolari.

M-am gândit să câștig puțin timp apelând la instinctele sale feminine.

— Doamnă Tucker, paravanul!

— Dă-l în mă-sa de paravan! a spus ea.

A continuat să mă ia la țintă cu perna. În încercarea de a mă proteja, am trecut cu capul prin paravan, rupând și mai tare mătasea.

Am apucat baza unei lămpi, cu intenția de a mă ridica, dar lampa a căzut și ea, iar apoi și eu. Am simțit rămășițele paravanului în ochi, iar conturul Primei Doamne a devenit și mai nedeslușit. Speram în acest moment că va obosi. Din păcate, își menținea cu grijă forma fizică.

M-am reorientat pipăind în jur. Am găsit peretele și m-am mișcat de-a lungul lui, ținând capul jos, astfel încât corpul să absoarbă greul loviturilor. Cu mare ușurare, am simțit ușa deschizându-se. După aceea mi-am dat seama că era partea cu clanță, ceea ce i-a oferit Primei Doamne un punct de sprijin. A mișcat ușa în direcția mea, pironindu-mă între ușă și perete. Acest fapt a împiedicat-o însă să mă mai lovească, fapt pentru care eram recunoscător. Îi auzeam sforțările de cealaltă parte a ușii, încercând, presupun, să împiedice aerul să-mi ajungă în plămâni. În parte i-a și reușit acest lucru, deși în acele momente respirația îmi era oricum neregulată.

— Te-am ajutat, a spus ea, plângând. Doreau să te termine, iar eu te-am protejat. Și tu faci asta. Tu și *ei*.

Mi se rupea inima pentru ea.

— Vai, doamnă. Dar nu sunt cu ei!

— Am avut încredere în tine.

S-a îndepărtat de ușă. Aceasta s-a dat în lături.

Eram pe punctul de a face o ultimă încercare de a lămuri lucrurile, când am fost aruncat înapoi pe ușa deschisă. Picioarele mi-au cedat sub mine, iar eu am căzut pe spate. Ușa s-a închis cu o bufnitură.

Am rămas întins acolo pentru câteva momente, încercând să îmi trec în revistă rănile. Nu mă simțeam bine deloc.

Am simțit două brațe care m-au imobilizat. Era Hurley, unul dintre agenții de Servicii Secrete din dispozitivul Primei Doamne.

— Sunteți în regulă, domnule Wadlough? a întrebat el.

— Da, în regulă, mulțumesc, am răspuns. Ce mai faci, Joe?

— Nu mă plâng.

Cu ajutorul lui Joe, am reușit să ajung înapoi în biroul meu. Fără el, aș fi fost nevoit să orbecăi până acolo.

— *Gott!* a exclamat doamna Metz. Ce se întâmplă? Teroriști? În reședință?

Nu doream ca personalul să bârfească pe această temă.

— Mi-am pierdut echilibrul și am căzut.

— Sângerați.

Mi-a tamponat buza cu batista ei. M-am lăsat în voia îngrijirilor. Îmi simțeam umărul stâng umflat și țeapăn. Întregul meu picior stâng, care suportase greul șuturilor, mă durea, iar fața mi-o simțeam fierbinte și dureroasă. Mi-am clătit ochii pentru a elimina majoritatea rămășițelor paravanului japonez și am luat o aspirină.

— Președintele dorește să vă vadă chiar acum, a spus doamna Metz cu o privire speriată, când m-am întors de la baie și mi-a amintit că o rugasem mai devreme să îmi trimită ochelarii de rezervă la reparat.

Se ocupa de aspectul meu, iar la un moment dat a spus:

— Vi s-a rupt sacoul la spate.

— Nu contează, am spus. Grăbește-te.

— Vă sângerează iar buza. Așteptați.

Am simțit o batistă umedă pe buză, urmată de o senzație de durere ascuțită, astringentă, și de mireasma copleșitoare a parfumului ei, o aromă după care nu mă dădeam în vânt.

— Ce-ai făcut, femeie? am strigat.

— O să vă oprească sângerarea. Și o să curețe rana.

A sunat telefonul. Era Betty Sue Scoville, secretara președintelui.

— Da, a spus doamna Metz. Vine, vine.

M-a condus jos pe scări, dincolo de cinematograful familiei, pe holul lung, boltit, cu mochetă roșie, de la parter. Eram bucuros că nu vedeam expresia celor pe lângă care treceam. Membrii importanți ai personalului cu sacouri

rupte, buze sângerânde și duhnind a parfum german nu sunt o priveliște de fiecare zi în Casa Albă. Am intrat pe ușa de la capătul de vest al holului și printre coloanele Grădinii cu Trandafiri, vizibile pe spatele bancnotei de douăzeci de dolari.

— Nu permite nici unui reporter să mă vadă, i-am șoptit, în timp ce intram pe ușa Aripii de Vest care se afla lângă Sala de Presă.

— O să mergem pe aici.

M-am întors pe ușă și spre dreapta, pe lângă ferestrele biroului Cabinetului, spre exteriorul Biroului Oval. Serviciile Secrete intră în alertă chiar și când cineva se plimbă pe această parte a coloanelor. Am văzut câteva umbre apropiindu-se de noi. Doamna Metz a explicat că doream să evităm traseul care trecea pe lângă Sala de Presă. Am recunoscut vocea lui Bradshaw, unul dintre agenții DPP-ului (Dispozitivul pentru Protecția Președintelui).

Acesta ne-a condus pe o ușă spre biroul lui Betty Sue Scoville, aflat lângă biroul președintelui. Betty Sue era surprinsă.

— Domnule Wadlough, a spus ea. Ce-ați pățit?

— Nu contează, Betty.

A ridicat receptorul.

— Domnul Wadlough e aici, domnule. Da, domnule.

Întorcându-se spre mine, a zis:

— Puteți intra acum.

Ceva în vocea ei mă neliniștea. Le-am rugat pe doamne să mă conducă până la ușă.

— Deschideți ușa și îndreptați-mă în direcția președintelui, le-am spus.

— Statuia, a șoptit Betty Sue. Atenție la statuie.

Am încuviințat din cap. Președintele cumpărase o statuie realizată de Frederick Hart, intitulată „Sulița".

Ușa s-a deschis.

— E drept înainte, în fața dumneavoastră, a șoptit doamna Metz.

— Bună dimineața, domnule președinte, am spus eu, îndreptându-mă hotărât spre birou.

Președintele era bosumflat, fără chef de glume.

— Ce naiba ai pățit?

— A, asta?

În acel moment, genunchiul meu drept a intrat dureros în contact cu colțul biroului Roosevelt. Supraapreciasem distanța. Mi-am reprimat un vaiet și m-am retras puțin.

— A, am căzut, domnule.

— Ai căzut? Bine, ia loc.

Mi-am pipăit calea spre scaun și m-am așezat.

— Unde-ți sunt ochelarii? Și ce s-a întâmplat cu buza ta? Soția mea ți-a făcut asta?

— Am avut o ședință de personal de dimineață.

M-a adulmecat.

— Doamne, te-ai parfumat?

— Pot să explic acest aspect, am replicat.

— Soția mea tocmai mi-a spus că divorțează.

O, Doamne. Mă întrebam dacă vreun alt președinte trecuse printr-o campanie electorală pentru un nou mandat în timpul unui divorț și, din câte îmi aminteam, nu mai existase o asemenea situație.

— Pare cam supărată acum.

— Supărată? Hot-dog belit ce ești, mă amenință cu divorțul!

Nu cunoșteam expresia folosită de președinte, dar tonul vocii lui era clar.

— Înțelegi ce înseamnă asta?

— O campanie reușită, domnule?

Președintele a devenit vehement cu mustrările. Nu ar folosi nimănui să consemnez aici lucrurile spuse la nervi.

Întrevederea noastră nu a durat mult. Am presupus că Prima Doamnă nu mai avea nevoie de serviciile mele, iar președintele cu siguranță nu mai avea nevoie de ele. Am sugerat că poate sosise momentul să plec. El a fost de acord. I-am spus că, în ciuda întâmplărilor recente, a fost o onoare să servesc în administrația lui. Nu m-a reținut mult.

Mi-ar fi plăcut să arunc o ultimă privire Biroului Oval, încăperea în care petrecusem atâtea ore vesele, dar fără ochelari totul era doar o ceață delicată. Luându-mi rămas-bun de la președinte, m-am întors spre ușă drept, cu o mișcare demnă, hotărâtă. Și totuși, nu am nimerit ușa și m-am înfipt în sculptura lui Frederick Hart. N-o să vă plictisesc cu detaliile.

18. *izbucnește pacea*

Decis să mă concentrez asupra Inițiativei de Metrificare.

— *Jurnal*, 7 noiembrie 1991

Maiorul Arnold mi-a pansat rănile, cea mai serioasă dintre ele fiind împunsătura de suliță. Doamna Metz mi-a recuperat ochelarii din camera Primei Doamne, iar eu am sunat-o pe Joan să-i spun că urma să ajung mai devreme acasă. Nu i-am dat detalii, dar Joan mă cunoaște mai bine decât oricine altcineva. Mi-a promis că va pregăti chiftele pentru cină, acesta fiind modul ei de a spune *Nu contează*. Ce femeie!

Feeley m-a sunat foarte îngrijorat. Prima Doamnă ajunsese la New York iar reprezentanții presei doreau să afle de ce nu fuseseră anunțați, care era motivul vizitei etc., etc.

— Să cumpere pantofi, să divorțeze, am spus fără tragere de inimă. Cine știe?

Feeley a apărut în biroul meu în mai puțin de două minute, gâfâind, cu respirația tăiată. I-am spus că ar cam trebui să renunțe la fumat.

— Căcat, a zis el. Ce se întâmplă?

I-am explicat.

— Nu poți demisiona, a spus el. Nu acum.

I-am spus că nu era o problemă de demisie.

— Rezolv eu asta, a zis el.

Cred că i-am spus că nu eram cu adevărat sigur că îmi doream înapoi slujba actuală sau orice altă slujbă la Casa Albă. Mi-a replicat că eram isteric și că trebuia să las totul în mâinile lui.

În seara aceea, la emisiunile de ştiri a fost tratată în detaliu „apariţia surpriză" a Primei Doamne la New York. Era cazată la Sherry Netherland Hotel, pe Fifth Avenue. Au fost prezentate secvenţe cu Feeley la o conferinţă de presă spunând că era vorba doar de câteva cumpărături de Crăciun. Purtătorul de cuvânt al Greater D.C. Merchants Association a fost prezentat spunând că aceasta era o insultă adusă tuturor magazinelor de bun-gust din Washington. Toată treaba era un spectacol jalnic. Eram surprins că încă nu se spusese nimic despre „demisia" mea – credeam că Lleland se îngrijise să anunţe asta chiar înainte să mi se fi închis rănile. Nu conta. Dar, pentru prima dată de când ajunsesem la Casa Albă, simţeam o amorţeală confortabilă, care mă scotea de sub acţiunea unor asemenea griji şi intrigi.

În dimineaţa următoare am rugat-o pe doamna Metz să mă ajute să-mi pun lucrurile în cutii. În timp ce lucram, telefonul a sunat fără încetare: întrebări din partea presei legate de Prima Doamnă. Doamna Metz le-a parat cu o hotărâre teutonică exemplară. De-a lungul întregului meu calvar, îşi menţinuse tot timpul poziţia corectă. Altă femeie probabil că ar fi cedat nervos, dar nu era cazul doamnei Metz. Datorită ei am ajuns să apreciez foarte mult caracterul german. E de la sine înţeles că era şi ea un cetăţean american naturalizat, deoarece nu aveam obiceiul să angajăm cetăţeni străini.

A sunat Lleland.

— Îmi pare rău să aud că pleci, a spus el. O să ţi se simtă lipsa. Dar o să fie de folos spaţiul de parcare.

Zâmbetul de supremaţie al cuceritorului, cuţitul răsucit în rană. Spaţiul meu de parcare din Aripa de Vest... Încercaseră să mi-l ia când mă mutasem în Aripa de Est. Luptasem împotriva lor ca un animal dezlănţuit şi reuşisem. Oare cine urma să-l primească acum? Phetlock? Withers? Am

închis ochii – era prea dureros să mă gândesc la asta. Mă obișnuisem cu spațiul acela.

Dacă Lleland nu era generos ca învingător, am decis că o să fiu eu ca învins. I-am spus că a fost „interesant" să lucrez cu el și i-am urat succes la Criza Bermudelor, Criza Inflației, Criza Bugetului, Criza Deficitului, Criza de Încredere, Criza Primei Doamne și în campania electorală, care nu devenise încă o criză, dar fără îndoială urma să devină în scurt timp. A reacționat ca și cum aș fi fost cinic, dar de fapt nu eram.

Apoi s-a întâmplat un lucru ciudat. Am fost chemat în Biroul Oval. Poate că era vorba de o poză de rămas-bun, mi-am zis, în drum spre Birou. Președintele era foarte priceput la acest tip de lucruri.

Președintele m-a întâmpinat cordial, dar cu un aer oficial – la fel cum făcea cu șefii de state care nu cooperau. Părea aproape rușinat. Am încercat să-l fac să se simtă mai în largul lui, spunându-i că îmi ceream scuze că încă nu-mi prezentasem demisia, dar că urma s-o fac până la sfârșitul programului.

Mi-a spus că n-o să aibă nevoie de ea. A adăugat că se gândise puțin la problemă și că dorea să îmi ofere fostul meu post înapoi. Slujba din Aripa de Vest. Adjunct al șefului de cabinet.

Era ceva năucitor.

— Dar de ce? am întrebat.

Mi-a spus că Inițiativa Națională de Metrificare se tărăgăna și că avea nevoie de cineva cu „instinctele" mele să preia responsabilitatea asta.

Nu știam ce să spun. Președintele nu își arătase niciodată cu adevărat interesul asupra Metrificării. E de la sine înțeles că își asumase în totalitate acest program. Era foarte decis în privința faptului că America trebuia să înceapă secolul al XXI-lea „complet metrificată", cum obișnuia să

spună. Deși consider că am avut o anume iscusință, dacă vreți, în această importantă inițiativă națională, presupun că se puteau găsi și alții care să fi făcut treaba. Eram deci nedumerit de faptul că președintele, care avea atâtea probleme pe cap – inclusiv, poate, un divorț foarte public – se gândise și la asta.

Chiar în acel moment a intrat Betty Sue Scoville.

— Domnule președinte, a spus ea. Prima Doamnă la telefon.

Mâna lui a zvâcnit spre receptor, în timp ce ea a zis:

— Se pare că dorește să stea de vorbă cu domnul Wadlough.

Președintele s-a uitat la mine. Eu i-am întors privirea. Nici unul dintre noi n-a schițat vreun gest.

— Să vă fac legătura? a întrebat Betty, nedumerită.

Președintele s-a încruntat și a încuviințat din cap. M-am îndreptat spre telefonul de lângă șemineu și am ridicat receptorul.

— Doamnă? am spus eu cu grijă, ca și cum receptorul m-ar fi putut electrocuta.

— *Herb*, a spus ea cu o voce blândă, plină de grijă. Te simți bine?

Foarte ciudat. I-am mulțumit pentru întrebare și i-am răspuns că mă simțeam foarte bine. Dorea să știe ce se întâmpla cu rana mea. I-am spus că se vindeca frumos. Președintele asculta cu mare atenție.

Ea a început să își ceară scuze pentru ziua precedentă. I-am spus că era o nimica toată, doar câteva zgârieturi. Dar ea a continuat să îmi explice că nu se simțea bine în ultimul timp și că reacționase exagerat.

Era incredibil. Doamna Tucker era o femeie destul de bizară – așa sunt de obicei actorii –, dar ce se întâmpla acum era, ei bine, curată schizofrenie (nu doresc să sugerez că

Prima Doamnă ar fi avut probleme psihologice; era pur și simplu un comportament bizar).

Mi-a spus că avea lângă ea pe cineva care dorea să mă salute. Probabil că era Firecracker.

Dar apoi am auzit o voce familiară.

— Jerb! a spus vocea. Este tu?

L-am privit pe președinte. Avea sprâncenele încruntate.

— Sunt *furios* pe ea, a continuat domnul Villanueva. Ea spune că bătut la tine.

Am rămas fără cuvinte.

— Ea nu înțelege. Îi spun că tu spus mie să nu vin la Washington. Da, dar ea acum spune mie că crede că faci complot la mine. Jessica, ești atât de estupidă uneori. Vreau să spui la Jerb din nou că îți pare rău. Ia, spune-i.

Prima Doamnă a revenit la telefon, cerându-și încă o dată scuze. Am mai sporovăit puțin. A spus că *era furioasă* pe cel care răspândise zvonul despre mine și domnul Villanueva. A întrebat:

— Soțul meu e implicat în asta? Se află în spatele acestor întâmplări?

Președintele era numai ochi și urechi, încercând să își dea seama ce se întâmpla.

Am spus:

— Cu siguranță nu.

Ea a părut să îmi dea crezare.

Am întrebat-o dacă urma să revină în scurt timp la Washington. A spus că nu știa încă.

I-am spus că președintelui îi era dor de ea. El a dat din cap cu putere. Ea a spus că dacă într-adevăr i-ar fi fost dor de ea, ar fi petrecut mai mult timp împreună cu ea și cu Firecracker.

Treaba a continuat așa, eu încercând s-o înduplec pe Prima Doamnă să vină înapoi, ea obiectând. Președintele a început să producă diverse coli de hârtie cu inscripții –

puncte-cheie de discuție, cum le numim noi în politică – pentru mine, ca să i le transmit. Pe una dintre aceste hârtii a scris: SPUNE-I CĂ MI S-A ÎNRĂUTĂȚIT TUSEA.

A fost cu siguranță cea mai istovitoare convorbire telefonică pe care am avut-o vreodată, dar după douăzeci de minute am ajuns s-o fac să promită că-l va suna imediat după ce vom fi terminat convorbirea. Aproape că am făcut o greșeală fatală în momentul în care m-a rugat să-i transfer legătura spre Biroul Oval. Aproape că i-am întins președintelui receptorul. Dar mi-am revenit la timp și i-am spus că ar fi fost mult mai „dramatic" dacă l-ar fi sunat ea pe linia directă.

Când am pus jos receptorul, președintele m-a îmbrățișat, atât era de fericit. Am spus că eram mai mult decât mulțumit să pot ajuta și că ar fi fost bine să mă retrag înainte ca Prima Doamnă să-l sune.

— Dă-i drumul și scrie cartea, a spus el vesel, în timp ce mă îndreptam spre ușă.

Nu înțelegeam.

— Ce carte? am spus.

Dar chiar atunci a sunat telefonul. În timp ce închideam ușa în spatele meu, mă întrebam ce dorise să spună președintele.

19. dansul prăjiturii

Președintele și-a băgat în cap ideea că dorea să facă plimbări prin parc.

— *Jurnal*, 8 decembrie 1991

Eram din nou o familie mare și fericită. Prima Doamnă se întorsese de la New York, iar eu mă afundasem în Metrificare. Mi-a făcut o deosebită plăcere să-l evacuez pe Phetlock din vechiul meu birou, la două uși de Biroul Oval. L-am informat pe Withers că urma să am nevoie de vechiul meu loc de parcare. Nu sunt o persoană răzbunătoare, dar aș minți dacă aș spune că nu a fost o întoarcere triumfală. Probabil, mi-am zis, aceasta fusese starea de spirit și la recucerirea Parisului, în 1944. Lleland a mormăit că era „plăcut" să fiu din nou acolo. Nivelul meu de securitate fusese ridicat de la BURNIȚĂ la TAIFUN.

I-am spus președintelui că doream să primesc din nou controlul asupra cantinei. S-a rezolvat imediat. Sanborn a adunat personalul pentru o trecere în revistă completă. Mi-a fost greu să îmi stăpânesc lacrimile când mi-au făcut cadou o furculiță de lemn, perechea lingurii pe care mi-o dăduseră când plecasem. Era inscripționată, cu scrisul lor nostim, BINE AȚI VENIT ACASĂ, DOMNULE WADLOUGH. Totul era în regulă.

Cu excepția faptului că președintele nu mai părea să aibă aceeași încredere în mine pe care o avusese în trecut. Nu-mi dădeam seama despre ce era vorba, dar părea să îmi ascundă lucruri.

M-am gândit că putea fi și din cauza zăpăcelii cauzate de continuarea problemelor sale domestice. În ansamblu,

lucrurile stăteau mai bine între președinte și Prima Doamnă, dar ea făcuse destul de multe călătorii la New York în acea perioadă dinainte de Crăciun. Acestea fuseseră anunțate drept călătorii pentru cumpărături – spre continua nemulțumire a Greater D.C. Merchants Association. Adevărul era că pacea dintre ei nu era ușoară. Prima Doamnă începuse de asemenea să lanseze remarci despre cât de mult își dorea ca soțul ei să nu mai candideze pentru un al doilea mandat.

Președintele era deprimat în cea mai mare parte a timpului. Capacitatea lui de concentrare a atenției scăzuse, iar el devenise indiferent, chiar și în rarele momente când primea vești bune. Când i s-a spus că Senatul aprobase legislația propusă de el pentru controlul armelor, Actul de Control al Munițiilor, și-a ridicat privirea din hârtii, a murmurat „Era și timpul" și a revenit la lucru. Ținând cont că fusese primul președinte care făcuse ceva în privința acestei acute nevoi sociale, reacția lui fusese anemică. Și cum asta era singura lui victorie legislativă de când își începuse mandatul, lipsa de reacție era și mai surprinzătoare. Faptul că nu părea să se bucure deloc de această realizare mă îngrijora. Pe deasupra, mai și fuma din greu. Maiorul Arnold era nemulțumit și îmi tot spunea că nu dorea să fie primul medic prezidențial învinuit pentru cancer pulmonar.

— E o perioadă grea pentru el, i-am spus maiorului.

De asemenea, președintele a început să se revolte împotriva măsurilor stricte de securitate. Nu se simțise niciodată confortabil în acvariu. Acum însă spunea lucruri de genul:

— Ar trebui să fiu pe teren, discutând cu poporul meu.

Feeley era îngrijorat pentru președinte ca nu cumva să utilizeze expresia „poporul meu" în cadrul unei conferințe de presă. Din păcate, numărul amenințărilor cu moartea din partea „poporului său" cât și atacurile cu ouă asupra limuzinei sale au împiedicat realizarea dorinței lui de a fi pe teren.

Apoi, în după-amiaza zilei de 5 decembrie, s-a întâmplat. Și-a pus în minte că urma să facă o plimbare în Parcul Lafayette, peste drum de Casa Albă. În primul moment nu mi-am dat seama care era motivul, dar apoi mi-am amintit că, în ultimul timp, președintele citea biografia lui Harry Truman.

Rod Holloway, șeful dispozitivului prezidențial de securitate, m-a sunat. Rod este o persoană calmă și eu nu l-am auzit niciodată așa alarmat. Oul care lovise limuzina președintelui acum trei săptămâni fusese aruncat de undeva din parc.

— Trebuie să faceți ceva, domnule Wadlough. E foarte hotărât. Mi-a spus răspicat că dorește doar doi agenți.

— Doi?

— Nu cred că înțelege. De asemenea, dorește ca toată treaba să fie „spontană". Fără pregătiri.

Asta însemna că Serviciile Secrete nu urmau să „salubrizeze" zona înainte de sosirea președintelui.

— La ce oră vrea să plece?

— La șase.

Mi-am privit ceasul. Era 17:42. Dumnezeule mare.

— Avem treabă, Rod, i-am spus.

L-am sunat imediat pe Marvin. I-am explicat problema și i-am spus să inventeze o criză de politică externă. Am fost aproape să adaug: „Asta n-ar trebui să fie o treabă grea pentru tine".

Marvin a refuzat.

— Nici nu mă gândesc.

— Nu am timp să mă contrazic cu tine. Avem nevoie de o criză.

A devenit sarcastic.

— Și la ce te-ai gândit? Divizii mecanizate în Fulda Gap sau ceva legat de o confruntare de frontieră sino-sovietică?

Am spus:

— Bine. Când o să fiu chemat în fața comisiei de anchetă, o să le spun că scrupulele tale nu au permis împiedicarea asasinării lui.

Asta i-a atras atenția. Când a început să îmi spună că acest lucru era împotriva convingerilor lui etc. etc., l-am întrerupt.

— Lasă preludiul. Sună-l cu exact două minute înainte de optsprezece. Sună-l și rămâi pe linie cât poți de mult. Spune-i că pare să existe o situație de război.

— Nu pot face asta!

— Marvin, i-am spus, președintele are nevoie de tine. Nu își dă seama –, dar are nevoie de tine. Ai putea fi singura persoană care-l desparte de un ucigaș psihopat.

— Nu-mi place asta, a zis el. Nu-i corect.

Am avut vaga senzație că înregistra conversația.

— Nu contează. Ce-o să-i spui?

A scos un oftat.

— Că avem un raport despre o scufundare în Strâmtoarea Hormuz.

Mi se părea o treabă de rutină.

— Nu poți să inventezi ceva mai bun?

Marvin s-a înfuriat.

— Ce vrei de la mine? Să arunc în aer Leningradul?

— Bine, bine. Rămâne Strâmtoarea Hormuz.

Rod Holloway și cu mine ne-am apucat de lucru cu fervoarea unor imigranți de primă generație. Biroul meu a devenit postul de comandă temporar. Rod i-a adunat pe toți agenții disponibili. Am fi racolat și dispozitivul vicepreședintelui, dar în acel moment Reigeluth reprezenta poporul american la o „conferință culturală" în Muscat, Oman.

Echipele antitero au fost trimise în grabă pe acoperișurile clădirilor care înconjurau parcul. Rod era foarte neliniștit că trebuia să facă asta fără obișnuita supraveghere cu ajutorul elicopterelor.

Următoarea problemă privea mulțimea de personaje ciudate și bolnave psihic care pichetau încontinuu parcul, cu veșnicele lor pancarte îndemnând la eliminarea puterii nucleare și a copulației. Deși aveam înțelegere pentru ambele țeluri, credeam în încercarea de atingere a lor pe cale democratică. Rod dorea să-i „neutralizeze", indiferent ce ar fi însemnat asta. Dar nu avea suficient timp.

Se făcuse 17:59. Marvin ar fi trebuit să înceapă de un minut să-i spună președintelui că războiul era pe cale să erupă în Golful Persic. Primul val de agenți ajunsese în parc. Echipele antitero își ocupaseră deja pozițiile. Una dintre ele a provocat agitație în holul hotelului Hay-Adams datorită faptului că membrii ei fuseseră confundați cu niște teroriști. Maiorul Arnold era în drum spre ambulanța care urma să aștepte după colțul H Street împreună cu coloana motorizată. Doream să păstrăm toată operațiunea *en famille* – cum spun francezii –, deci nu alertaserăm poliția din D.C. În locul ei, agenți în uniforme au fost plasați la colțurile lui Pennsylvania Avenue, de la Parcul Lafayette până la Spitalul Universitar George Washington. Doream să avem controlul intersecțiilor în cazul unei „doborâri", cum o tot numea Holloway amenințător.

La două minute după optsprezece, Holloway a apăsat pe butonul receptorului din ureche. A ascultat, iar apoi s-a strâmbat.

— E Firebird, a spus el. S-a pus în mișcare.

Am albit.

— Nu se poate. Vorbește la telefon cu Marvin.

Holloway s-a mulțumit să clatine din cap și a ieșit pe ușa biroului meu. L-am sunat pe Marvin.

— Ce s-a întâmplat? m-am răstit la el.

— N-a mers.

— De ce? Ce i-ai spus?

— Exact ce stabiliserăm. I-am spus că avem informații că un petrolier de naționalitate necunoscută fusese atacat și scufundat în strâmtoare.

— Și?

— I-am spus că era o situație extrem de gravă, cu un potențial mare de pericol. Sau o situație cu potențial mare de gravitate. Nu mai știu care din cele două.

— Nu contează. Și?

— A spus că nu-i pasă.

— Cum adică?

— Cuvintele lui au fost „Îmi bag picioarele în Strâmtoarea Hormuz. Merg la plimbare". Apoi a întrerupt convorbirea.

Am închis telefonul și am ieșit în fugă pe ușa Aripii de Vest. Soldatul de gardă stătea țeapăn ca un lemur împăiat, dar fața lui arăta urmele unei surprize de proporții.

— A ieșit președintele pe ușa asta?

— A, da, domnule, a ieșit. Acum câteva momente, domnule. Tocmai a ieșit pe poartă, domnule.

A arătat spre Pennsylvania Avenue. Era întuneric. M-a trecut un fior și mi-am dat seama că eram doar în cămașă.

Bătea vântul dinspre nord. Luminile străluceau pe străzi. Cetățenii Washingtonului se îndreptau spre casă – la soțiile lor, la un cocktail, să se joace cu copiii și să cineze. Preț de o clipă, am rămas pe loc și mi-am dat seama deodată cât de tare fusese îndepărtat președintele de ritualurile obișnuite, liniștitoare, ale vieții cotidiene. M-am gândit la toți acei oameni care ieșiseră pe aceeași ușă pe care ieșisem și eu, mândri nevoie mare că tocmai se întâlniseră cu președintele Statelor Unite ale Americii. Deodată nu mi s-a mai părut atât de ciudat sau de neliniștitor faptul că președintele dorea ceva ce îi era interzis celui mai puternic om al lumii: o plimbare prin parc. De ce să nu fie lăsată Strâmtoarea Hormuz să declanșeze un război? Putea totuși să

aștepte perioada de timp necesară unui om să se învioreze în aerul rece de decembrie.

Și totuși, m-am împotrivit tentației de a pleca după el. Dar dacă...? Nu doream să moară înconjurat de agenți ai Serviciilor Secrete și de tehnicieni ai sălii de urgențe, de oameni pe care nu-i cunoșteam. Apăsat de presentimente, am făcut stânga-mprejur și am plecat spre biroul meu.

Am fost surprinși a doua zi dimineață că nu apăruse nimic în presă despre Operațiunea Dansul Prăjiturii, cum o botezaserăm noi ironic. Președintele era în toane mai bune decât fusese în ultimele șase luni. L-a tachinat pe Feeley și a glumit cu blândețe despre incompetența cabinetului său. În mijlocul unei discuții despre planul meu de a schimba borna Mila Zero de lângă Casa Albă cu una numită Kilometrul Zero, mi-a spus:

— Drăguți oameni.

A descris apoi o întâlnire în parc cu o doamnă care îi spusese că votase pentru el și ar vota din nou în '92.

— Știi ce a spus? „Un președinte care iese la o plimbare în parc este exact omul de care are nevoie țara asta."

Ochii îi sticleau.

— Știi ce a mai spus? „Nu renunțați, domnule președinte. Noi vă sprijinim în totalitate."

O, Doamne, mi-am zis. *Asta înseamnă că urmează alte plimbări.*

Când plecam, mi-a spus:

— Vreau să fie invitată la următorul dineu de stat.

Mi-a dat numele ei: Charlotte Quillan.

— E în cartea de telefon.

Când am ajuns înapoi în birou, l-am sunat pe Rod Holloway și l-am întrebat ce părere avea despre modul în care decursese operațiunea din seara precedentă.

El a expirat semnificativ (agenții Serviciilor Secrete nu suspină).

— Sunt doar bucuros că s-a terminat, domnule Wadlough.

— Nu sunt foarte sigur că s-a terminat, am spus.

L-am întrebat apoi câți agenți mobilizase în total.

— În jur de șaptezeci, a spus el.

Eram impresionat. I-am spus că președintele remarcase cât de mulți oameni erau în parc în acea friguroasă după-amiază târzie de decembrie.

Holloway a zâmbit și a spus că, de fapt, toate persoanele din parc fuseseră agenți de siguranță.

— Rod, l-am întrebat, îți spune ceva numele Charlotte Quillan?

— Bineînțeles, a spus el. E de-ale noastre.

Dumnezeule mare.

L-am întrebat dacă purtaseră o conversație îndelungată. Mi-a spus că vorbiseră cam patru minute.

Era extrem de enervant. Am spus:

— Rod, știi bine ce părere am despre acțiunea de fraternizare a agenților cu Firebird.

— În împrejurările date, ar fi fost foarte greu să împiedicăm acest lucru, domnule Wadlough.

— Da, presupun că ai dreptate. Dar nu înțeleg de ce a intrat în vorbă cu el. Tot ce dorea președintele era niște aer curat ca să-și limpezească gândurile.

— De fapt, el a abordat-o.

— Aha, am spus. Vreun motiv anume?

Rod și-a dres glasul.

— Charlotte este foarte atractivă din punct de vedere vizual, am putea spune.

— Atractivă? Cât de atractivă?

— Păi, cam un metru optzeci înălțime, cincizeci și patru de kilograme, blondă, ochi verzi. Corp cu forme împlinite.

— În regulă, am spus. Înțeleg ideea.

Rod a adăugat:

— Și e singură, să știți.

— Și ce dacă?

Rod s-a fâstâcit.

— E mai neconvențională, după standardele noastre.

— Ce înțelegi prin neconvențională?

— Ei bine, a zis el, nu se încadrează în tipar.

— *Știu* ce înseamnă neconvențional, omule.

Începeam să mă neliniștesc.

— Are o personalitate mai vioaie.

— Vioaie?

— Plină de viață.

— *Știu* ce înseamnă vioi. Ce înțelegi *tu* prin asta?

— Ei bine, extrovertită.

— Hai să vorbim pe șleau, bine, Rod?

— E destul de prietenoasă cu bărbații.

Am gemut.

— E foarte competentă. Și, în mod sigur, nu e un risc pentru siguranță. E testată cu poligraful la fiecare șase luni, ca toți ceilalți din divizia ei.

— O vreau transferată, Rod.

M-a privit surprins.

— Chiar e necesar?

— Necesar? Președintele vrea s-o invităm la dineu!

Rod n-a fost deloc mulțumit când l-am convins s-o transfere la biroul Serviciilor Secrete din San Francisco. Am aranjat să fie avansată două grade salariale, drept consolare. Deși decizia mea ar putea părea draconică, țineți cont care ar fi fost consecințele pentru națiune dacă președintele ar fi aflat că „oamenii" pe care-i întâlnise pe parcursul plimbării sale în Parcul Lafayette fuseseră, de fapt, agenți ai Serviciilor Secrete; sau, și mai rău, care ar fi fost consecințele dacă președintele ar fi fost atras de „vioaia" domnișoară Quillan. Eu mă înfior doar gândindu-mă la asta.

20. eduard al VIII-lea

Mă îndoiesc uneori de discernământul lui Feeley. Neglijez din greu Metrificarea.

— *Jurnal*, 4 ianuarie 1992

Atmosfera din jurul Casei Albe, după Anul Nou, putea fi descrisă într-un singur mod: deprimantă. Insurecția Populară Unită Bermudiană (sau IPUB) preluase controlul asupra altor trei fabrici de textile. La hotelul Southampton Princess s-au desfășurat lupte încrâncenate, room-service-ul fiind întrerupt pentru 900 de oaspeți, iar liderul forțelor revoluționare, Makopo M'duku (*né* Cedric Pudlington), amenința să transforme terenurile de golf din Bermude în „tabere de reeducare". Eram foarte îngrijorați. Dar de fiecare dată când amiralul Boyd, din partea Statului Major Interarme, îl implora pe președinte să „arate puțină bunăvoință", acesta îi reamintea de jurământul făcut în timpul campaniei electorale: „Fără alte incidente tip Grenada".

Președintele nu era fericit în acele zile. Lucrurile nu mergeau bine în familie; din câte îmi dădeam seama, nici el și nici Prima Doamnă nemaiarătându-mi încrederea de altădată. El era rănit cu adevărat de sugestiile repetate pe care le făceau liderii democrați în presă – în presă! – că ar fi mai bine „pentru partid" dacă nu ar candida încă o dată.

Știam foarte bine că acest lucru era mărul discordiei în familie. Prima Doamnă dorea cu adevărat ca președintele să nu mai candideze. Într-o dimineață a bombănit că îi spusese în seara precedentă că era cel mai nereușit președinte după Jimmy Carter. Am încercat să-l înveselesc spunându-i că acela era doar modul Primei Doamne de a-l tachina,

dar el mi-a aruncat o privire foarte neplăcută și s-a cufundat în studierea unui dosar TOP SECRET.

În acea perioadă, doamna Tucker era ocupată cu planurile ei de a-l aduce pe Christo – „artistul" conceptualist de origine bulgară (după părerea mea, cel mai ciudat dintre toți care existaseră până atunci) – să înfășoare Casa Albă în plastic de culoare roz. Acest lucru a creat un mic scandal, iar noul ei șef de personal, care nu dăduse încă dovada vreunui talent deosebit, abia a făcut față situației.

De asemenea, președintele consuma puțin mai mult alcool decât în mod obișnuit. La prânz bea două martini-uri. Deși nu era de competența mea să stabilesc cât avea voie să bea președintele, cele două martini-uri, împreună cu patru pahare de vin (american), păreau să-l moleșească puțin. Ne-am străduit să nu-i programăm sesiunile de SCNG (Simulare de Criză Nucleară Globală) după masă, datorită tendinței lui de a moțăi.

Tot în această perioadă, președintele s-a apucat să își scrie propriile discursuri. Catastrofalele discursuri de la Nôtre Dame, Națiunile Unite și Consiliul Afacerilor Globale din San Francisco au fost, toate, scrise aproape în întregime de el.

Dați-mi voie să fac o precizare în legătură cu talentul retoric al președintelui Tucker. Sunt convins că era unul dintre cei mai talentați oratori în circulație când venea vorba de un discurs improvizat, însă nu se prea descurca atunci când venea vorba de cuvântul scris, mai ales dacă era scris de el însuși.

Charlie Manganelli era extrem de supărat din cauza criticii recepționate pentru discursul de la Națiunile Unite, cu nereușitele lui figuri de stil („familia bombelor nucleare", „om și atom" etc.), deoarece Lleland le spunea tuturor că fusese scris de el. Una dintre trăsăturile neplăcute ale lui Lleland era că își asuma paternitatea oricărui discurs bine primit și o renega pe cea a celor nereușite.

Încercările de a-l convinge pe președinte să nu își mai scrie discursurile nu au fost încununate de succes. Uneori, când ne aflam la bordul lui Air Force One, în drum spre un loc unde urma să fie ținut un discurs, iar președintele dormita, Feeley obișnuia să șterpelească textul discursului și se apuca să corecteze furibund unele dintre cele mai stridente greșeli gramaticale. Președintele nu părea să observe vreodată că i se umblase la text, dar acest *modus operandi* nu era de dorit.

Până la începutul lui ianuarie, presiunile care se făceau asupra lui pentru a anunța dacă urma să candideze din nou deveniseră foarte intense. Dar el refuza să răspundă. Apoi, pe 4 ianuarie, mi-a sunat telefonul. Era Feels. Președintele tocmai îi dăduse indicații să obțină zece minute de emisie la TV la ora 21:00, luni. Era sâmbătă.

Feels era supărat din două motive: președintele nu dorea să-i destăinuiască pentru ce avea nevoie de cele zece minute și urma să întrerupă *Tumor Ward*, emisiunea TV cu cea mai bună audiență la momentul respectiv.

Washingtonul a început să fiarbă imediat. A fost nevoie să fie aduși centraliști suplimentari pentru a face față imensului val de apeluri la centrală. Un număr descurajant de mare de persoane sunaseră pentru a-și exprima speranța că președintele *nu* va candida din nou. Am dat instrucțiuni operatorilor să expedieze scurt acele apeluri, dar să noteze numele celor care sunau pentru a-l sfătui pe președinte să candideze. M-am gândit că ar fi fost drăguț ca președintele să primească un teanc gros de coli cu liste de nume. La final, teancul nu a fost prea gros, dar a fost mai mult decât nimic.

A doua zi, titlul de prima pagină a ziarului *Washington Post* era:

TUCKER CERE TIMP DE EMISIE
ÎN TIMP CE EXISTĂ PĂRERI CONFORM CĂRORA
EL SE VA RETRAGE DIN CURSA ELECTORALĂ

Titlul articolului din mai rezervatul *New York Times* era:

PREȘEDINTELE SE PREGĂTEȘTE SĂ FACĂ UN „ANUNȚ FOARTE IMPORTANT" JOI SEARA

SPECULAȚIILE SUNT ÎN TOI

Consilieri de la Casa Albă
infirmă zvonurile conform cărora
președintele va renunța la candidatură

— E groaznic, a spus Feeley.

Tocmai atunci am fost sunat de vicepreședintele Reigeluth, de la bordul lui Air Force Two, aflat în zbor între Zimbabwe și Lagos.

— Nu crezi că ar trebui să fiu acolo, date fiind împrejurările? a întrebat el.

— Ce fel de împrejurări? am replicat.

A părut la fel de surprins de întrebarea mea cum am fost eu de a lui.

— Cele legate de noiembrie, a zis el.

Nu era o linie securizată. Nici o convorbire care se face pe drumul undelor aeriene nu e.

L-am asigurat că nu era cazul să se întoarcă și că îndeplinea o activitate de primă clasă în a-l reprezenta pe președinte peste hotare. Ba chiar i-am spus că președintele îi menționse numele în ziua precedentă în Biroul Oval. Acest tip de informație reușește întotdeauna să-i înveselească pe vicepreședinți.

Totuși, nici eu și nici Feels nu știam cu siguranță ce urma să facă președintele. Președintele Tucker mai surprinsese națiunea în trecut. O făcuse la Boise, când propusese crearea unei zone libere de arme nucleare, în '88, în New Hampshire, când propusese controlarea vânturilor

acide sau când făcuse sugestia ridicolă de a retroceda aproape 300 000 de kilometri pătrați de teren Mexicului – deci era un adept al artei suspansului politic. După părerea mea, șansele pro și contra candidatură erau egale. Bineînțeles, doamna Tucker s-ar fi supărat foarte tare dacă ar fi făcut asta, dar asta mai putea să aștepte.

Apoi am primit un apel de la Charlie Manganelli. M-am pus în gardă la figurat, fiind sigur că urma să fie o discuție neplăcută, datorată faptului că președintele dorea din nou să își scrie singur discursul.

Și neplăcută a fost. Charlie era furios. Șaizeci de milioane de telespectatori erau pe recepție, iar președintele urma „să și-o bage în gură din nou". Și a continuat pe acest ton. În final, s-a mai liniștit. Apoi mi-a spus ceva ce mi-a trezit curiozitatea. Unul dintre cercetătorii lui îi zisese că Betty Sue Scoville ceruse o copie a discursului de abdicare a Maiestății Sale Regele Eduard al VIII-lea.

— Cred că asta lămurește problema, nu? a întrebat el.

— Nu știu, am îngânat, gândind rapid. A fost dintotdeauna fascinat de perioada interbelică din Anglia.

— Rahat! a zis Charlie.

Am decis să ajung la un numitor comun cu el. I-am spus că această informație nu trebuia să devină publică. L-am făcut să jure că n-o va pasa nimănui. Apoi m-am grăbit să-i dau de veste lui Feeley. Acesta a rămas perplex.

— Cine? a întrebat el.

— Eduard al optulea, ignorantule. Cel care a abdicat de la tronul Angliei pentru femeia pe care o iubea.

Feeley a cântărit situația.

— Dumnezeule mare.

I-am spus că nu ar trebui să folosească numele Domnului în acest fel. Nu îmi place să fiu sâcâitor, dar îmi pasă foarte mult de lucrurile astea.

Feeley bătea darabana cu degetele pe masă.

— Tocmai mi-am cumpărat condominiul în Alexandria, a spus el.

Sincer, eram înspăimântat.

— Sunt sigur că națiunea o să-ți deplângă nivelul ratelor, am spus caustic. Cum poți să te gândești la așa ceva într-un moment ca ăsta?

— Ai idee cât trebuie să plătesc? Ratele alea cu dobândă mare…

— Las-o baltă, am spus. Trebuie să facem ceva.

A fost întru totul de acord, dar nici unul dintre noi nu-și dădea seama ce am fi putut face.

Pe parcursul acelei dimineți am băgat capul de mai multe ori în biroul președintelui și l-am întrebat dacă dorea ajutor pentru compunerea discursului către națiune. De fiecare dată ne trimitea la plimbare cu un gest detașat.

Feeley m-a sunat chiar înainte de prânz.

— L-am întrebat când o să vedem și noi textul. A spus: „N-o să-l vedeți". Atunci am spus: ei bine, atunci când îl primim ca să-l ducem la teleprompter? Iar el mi-a spus că se ocupă singur de asta. Se comportă ciudat, Herb. Nu-mi place.

Am sunat-o pe Betty Sue și am întrebat-o ce știa. Era adevărat. Președintele îi spusese să trimită după o mașină de scris pentru teleprompter care să fie adusă în Biroul Oval. Plănuia să-și dactilografieze singur discursul.

— Ești sigură? am întrebat.

— Da. A spus: „De data asta n-or să existe nici un fel de scurgeri de informație".

— Dar, Betty, nu știe să dactilografieze.

— Vrei să-i spui tu asta?

— Nu, am zis și am pus receptorul în furcă.

Feels și cu mine am prânzit împreună, într-un colț liniștit al cantinei. Ne simțeam umiliți și înfrânți. Președintele urma să prezinte cel mai important discurs al întregii sale

cariere politice, iar nouă ne era refuzată posibilitatea de a-l ajuta.

— Dă-l naibii, a spus Feels. E discursul *lui*.

— Mi-ar face plăcere să nu vorbești așa, am spus. Cel puțin nu în sala de mese.

El a gemut și a continuat.

— Dacă vrea să se facă de râs în fața a șaizeci de milioane de oameni, lasă-l să se facă.

Dar dacă avea de gând să candideze? Un anunț făcut de mântuială ar fi un handicap puternic pentru efortul de realegere.

— Ce se întâmplă dacă propozițiile nici măcar nu au final? a întrebat Feels. Ca la San Francisco.

Ei bine, asta ar putea fi o problemă.

— Dumnezeule, a zis el. Trebuie să existe o cale ca să putem arunca o privire.

Dar nu ne venea în minte nimic.

În timp ce mă ridicam să plec, am menționat că mă oferisem să am grijă de Firecracker în acea seară. Făceam asta uneori. Era finul meu și îmi făcea plăcere să-mi petrec timpul în compania lui, mai ales că era destul de mare ca să învețe câte ceva despre religie (îmi era teamă că părinții lui neglijau acea parte a educației lui). Joan și copiii erau încă în Boise. Președintele și doamna Tucker urmau să meargă la concertul simfonic de la Centrul Kennedy.

În acea după-amiază, Feels și cu mine am intrat în Biroul Oval pentru a face o ultimă încercare de a-l convinge pe președinte să ne permită să-l ajutăm la compunerea discursului. Era acolo, tastând de zor, cu un deget, la mașina de scris pentru teleprompter.

— Nu, mulțumesc! a spus el vesel, smulgând hârtia din carul mașinii de scris. Gata.

A luat sulul îngust, a deschis sertarul din dreapta sus al biroului său, i-a dat drumul înăuntru și a închis sertarul la loc.

— Domnule, am insistat, gândiți-vă: e prudent așa?

Mi-a răspuns:

— Gândește-te tu, Herb: oare sunt o pacoste?

Pacoste. Era descumpănitor.

Era 18:30. Tocmai lucram la discursul despre Metrificare pe care trebuia să-l prezint în fața Biroului Național de Greutăți și Standarde când s-a deschis ușa și a intrat Feels. Rânjea și căra după el o sacoșă.

21. vânătoarea de comori

Am stat treaz toată noaptea, căutându-l pe Primul Rozător, apoi era să mă electrocutez în această dimineață. Sunt extenuat.

— *Jurnal*, 5 ianuarie 1992

— Am un presentiment neplăcut legat de chestia asta, am spus.

Feeley și cu mine urcam cu liftul — cel construit pentru FDR — spre reședință.

— Vrei să te destinzi? a șuierat el.

Ușa s-a deschis. Firecracker, îmbrăcat deja în pijama, și-a luat elan din fugă și s-a aruncat spre noi. M-a luat prin surprindere. Genunchiul lui m-a lovit în zona inghinală, iar ochelarii mi-au zburat de pe nas.

A apărut Prima Doamnă, îmbrăcată în rochia ei de seară, punându-și al doilea cercel.

— Mike, a spus ea. Ce faci aici?

Feeley a zâmbit și a spus că avea treabă cu mine și că de aceea mă însoțise. Urma să ne ocupăm de treaba respectivă după culcarea lui Firecracker.

A apărut și președintele. Era la costum.

— Ce, două bone?

Apoi i s-a adresat doamnei Tucker:

— Sper că nu trebuie să-i plătești pe amândoi.

Toată lumea zâmbea cald, iar în aer plutea o atmosferă familiară, care m-a făcut să mă urăsc și mai mult.

Ne-am tachinat pentru câteva minute, apoi Firecracker și-a legat tatăl la ochi cu brâul și l-a făcut să meargă pe o scândură imaginară – un mic ritual pe care îl aveau cei doi. A apărut Rod Holloway, care a spus:

— Suntem pregătiți, domnule.

Prima Doamnă mi-a spus să mă asigur că Firecracker urma să fie în pat până la ora 20:00.

Imediat după ce au plecat, Feeley s-a apucat de treabă.

— Hai să jucăm un joc, a zis el. Vânătoarea de comori!

Firecracker ar fi vrut să se joace de-a soldații. Ne-a furnizat fiecăruia câte un pistol de gumă și a tras în noi pentru următoarea jumătate de oră. A trebuit să-i asaltăm în repetate rânduri adăpostul de sub patul Lincoln.

— A fost extraordinar! a spus Feeley, respirând adânc. Acum vreau să mă joc de-a vânătoarea de comori.

Dar Firecracker încă nu dorea asta. Următorul sfert de oră ne-am jucat de-a v-ați ascunselea, timp în care eu am fost îndesat în spatele paravanului din dormitorul Reginei.

— Mamă, ce distracție, a zis Feeley. Ascultă, Firecracker, acum chiar vreau să mă joc de-a vânătoarea de comori.

— E un joc tâmpit, a zis copilul.

Feeley a replicat:

— Nu vrei să câștigi un televizor?

Asta l-a făcut atent.

— Ce fel de televizor?

— Un mic televizor color cu baterii. Unul de felul celor pe care le poți pune sub pături în pat și la care poți vedea toate programele minunate care se difuzează după ora ta de culcare.

— E un Sony?

— Mai slăbește-mă, a zis Feeley. Știi ce scumpe sunt alea?

— Două sute șaizeci și cinci de dolari, a precizat Firecracker, în cazul Trinitronului XM.

Feeley și-a aprins o țigară.

— N-ar trebui să fumezi, a zis Firecracker. Maiorul Arnold spune că nu-ți face bine la sănătate.

— Da, e un tip deștept maiorul. Vrei televizorul?

— Ce trebuie să fac pentru el?

Era un băiat de șapte ani foarte prudent, care se îndoia pe bună dreptate de Feeley.

— Să găsești comoara, asta e tot.

Tonul vocii lui Feeley devenise brusc foarte comercial.

— Ne-o aduci nouă și pe urmă o pui la loc.

Firecracker a stat pe gânduri un moment.

— Dacă e o comoară, de ce s-o pui la loc?

— Astea sunt regulile jocului. Dar te-alegi cu televizorul.

— Vreau să văd televizorul prima dată.

— Nu. Trebuie să *câștigi* televizorul, înțelegi?

— Nț, a zis el și a clătinat din cap. Tati spune că nu poți avea încredere în nimeni pe-aici.

Feeley a râs la această remarcă tulburătoare. Ne-am privit unul pe altul. Feeley i-a spus lui Firecracker:

— Nu se referea la *noi*. Se referea la specimenele cu care lucrează el, de exemplu, domnul Ileland.

Dar Firecracker era ferm pe poziție.

— În regulă, a cedat Feeley. Poți vedea premiul, dar nu-l poți păstra până nu găsești comoara.

Firecracker a fost de acord. Feeley și-a vârât mâna în servieta burdușită ostentativ cu materialul la care trebuia să lucreze cu mine și a dat la iveală minitelevizorul. Dacă vi se pare o mită cam scumpă pentru un copil de șapte ani, nu uitați că acest copil de șapte ani locuia la Casa Albă și se plimba cu elicopterul în fiecare weekend.

A făcut ochii mari. L-a pornit. Nu s-a întâmplat nimic. S-a strâmbat.

— N-are baterii, a spus el.

— Căcat, a zis Feeley. Au jurat că are.

— Hai să mâncăm niște lapte cu prăjiturele, am intervenit.

L-am tras deoparte pe Feeley, în timp ce Firecracker era ocupat cu testarea televizorului.

— Vrei să-ți controlezi limbajul? am spus. E și așa urât ce facem. Nu trebuie să-i mai dai și lecții de obscenitate.

— Da, da, a zis el. Idioții ăia au spus că are baterii. Dumnezeii mă-sii!

Ne-am întors în Biroul Oval Galben. Firecracker băgase televizorul în priză, iar acum urmărea cu atenție un program. Era vrăjit.

Feeley a surâs ca un arivist și a șoptit: „E dependent".

Asta, după cum s-a dovedit mai târziu, era o problemă. Firecracker deschisese televizorul tocmai când se difuza o reluare a unui film numit *E.T. se întoarce*. Nu putea fi dezlipit de ecran sub nici o formă.

— Firecracker, a zis Feeley, așezat acum în patru labe, e vremea să ne jucăm de-a vânătoarea de comori.

— Mai târziu, a spus Firecracker.

La prima pauză publicitară, ne-am intensificat eforturile.

— Ce zici de o Hot Fudge Sundae mare-mare? l-am întrebat.

— Da, a zis Firecracker. Cu înghețată Oreo.

— Minunată idee! a spus Feeley. Imediat după ce ne jucăm de-a vânătoarea de comori, mergem să luăm o Sundae. Ca lumea!

— Du-te să iei Sundae înainte. Unchiul Herb și cu mine ne uităm la *E.T.*

Feeley nu era obișnuit cu viclenia copiilor.

— Ascultă, a spus el. Credeam că ne-am înțeles.

Dar pauza publicitară se terminase, iar copilul a intrat din nou în transă. Feeley s-a apucat să caute *Ghidul TV*. L-am găsit în cealaltă cameră, zicând „Dumnezeii mă-sii".

— Care-i problema?

— Filmul se termină abia la zece.

Am sunat Serviciile Secrete, care mi-au spus că președintele trebuia să se întoarcă de la Centrul Kennedy la 22:45. Asta ne oferea 45 de minute ca să obținem textul.

Secretara lui Feeley aştepta în biroul acestuia, pregătită să dactilografieze modificările textului pentru teleprompter.

Ne-am pierdut următoarele trei pauze publicitare încercând să-l convingem pe Firecracker să facă un joc rapid de-a vânătoarea de comori atunci şi nu după *E.T.*

— Uite, a spus Feeley, a cărui voce începea să semene din ce în ce mai mult cu cea a unui negociator din partea Uniunii Muncitorilor din Industria Auto, ar trebui să fii în pat de la 19:30, da? Acum e 20:15. Vrei să mergi în pat sau să te joci?

— Mama a spus că am voie să stau treaz până mai târziu.

— Mie nu mi-a spus, a zis Feeley. Herb, ţi-a spus ţie aşa ceva?

Era clasica metodă om bun/om rău. Înainte de începerea mandatului, mă imaginam în tratative foarte serioase şi foarte încinse cu sovieticii în problema armelor nucleare. În acest moment mă târguiam cu un copil de şapte ani pentru o îngheţată.

— Bine, bine, a acceptat Feeley. Mergi în pat, iar noi luăm înapoi televizorul.

S-a întins şi a oprit televizorul în mijlocul filmului. Firecracker a avut reacţia logică în situaţia dată: a început să plângă.

— Deşteaptă mişcare, i-am spus lui Feeley, în timp ce Firecracker continua să urle:

— De ce nu poţi să mergi să ne aduci tuturor o Hot Fudge Sundae mare şi gustoasă?

Feeley a clătinat din cap. Firecracker s-a oprit din plâns suficient timp pentru a preciza:

— Îngheţata lui Steve, nu a lui Swensen.

A lui Steve era în Georgetown, a lui Swensen era la doar câteva cvartale distanţă de Casa Albă. Feeley a plecat, mormăind zgomotos.

A revenit după o jumătate de oră, ud leoarcă (ploua puternic în noaptea aceea), cu un aer hotărât, cu o atitudine ucigătoare.

— Ia de aici.

I-a aruncat lui Firecracker o cutie enormă cu înghețată foarte densă.

— Ai luat și topping de bezele?

Firecracker și-a dat seama, după expresia lui Feeley, că trăia periculos și s-a ocupat de înghețata lui, care părea să conțină de toate, în afară de bezele.

Eu și Firecracker ne-am uitat la film. Feeley se plimba, fuma țigară de la țigară și dădea telefoane din anticamera Lincoln. Recunosc că m-a absorbit și pe mine filmul, pe care am ajuns să-l consider foarte sentimental.

La zece fix, Feeley a intrat în Biroul Oval Galben, unde noi ne uitam la film.

— Doamne, a spus el dezgustat.

Firecracker și cu mine aveam ochii plini de lacrimi.

A început să se ia la trântă cu Firecracker, gâdilându-l, iar în final Firecracker a fost de acord să se joace de-a vânătoarea de comori. Feeley a scos un sul gol de hârtie pentru teleprompter și i-a spus lui Firecracker că harta comorii era scrisă pe o hârtie identică acesteia și era păstrată în sertarul din dreapta sus al biroului tatălui său, în încăperea numită de Firecracker Camera Ou.

Mi-am privit ceasul. Era 22:10. Președintele și Prima Doamnă trebuiau să se întoarcă peste treizeci și cinci de minute. Trebuia să lucrăm rapid.

Centrala m-a pus în legătură cu ofițeul de serviciu de la Centrul Kennedy. Acesta m-a informat că Firebird și Fantasy se aflau deja la recepția oferită în onoarea lui Kenneth Fuchs, compozitorul a cărui simfonie avusese premiera în seara respectivă.

Când m-am alăturat din nou lor, Feeley și Firecracker se contraziceau dacă Theodore, hamsterul lui Firecracker, ar fi trebuit sau nu să participe la vânătoare. Când i-am amintit lui Feeley că mai aveam doar o jumătate de oră la dispoziție, a lăsat baltă orice protest privind participarea lui Theodore. Stând pe vine lângă Firecracker, i-a spus că piratul cel mai iscusit era piratul rapid și că urma să primească un bonus dacă se întorcea în cinci minute.

— Bani?

Feeley l-a țintuit cu privirea.

— Da.

— Câți?

— Du-te! Cinci minute.

Firecracker a pornit ca din pușcă în jos pe scările monumentale acoperite cu mochetă roșie.

— Băutură, a spus Feeley.

S-a dus la bar și și-a turnat un pahar mare de whisky.

După două minute a sunat telefonul. Erau Serviciile Secrete.

— Firecracker e în mișcare. Se îndreaptă spre Grădina de Trandafiri.

— Nici o problemă, am spus eu, încercând să mențin un ton familiar.

— Sunt doar patru grade afară, domnule Wadlough. N-ar trebui să poarte o hăinuță?

Mă simțeam groaznic. Tocmai îi spuneam agentului să-l trimită înapoi pe Firecracker, când Feeley mi-a smuls receptorul din mână și i-a spus agentului că totul avea să fie în regulă.

— Prichindei, i-a zis ofițerului. Sunt indestructibili.

Mă simțeam ca o mamă iresponsabilă.

După un minut, a sunat iar telefonul. Era agentul în uniformă al Serviciilor Secrete postat la intrarea Biroului Oval.

— Îl avem pe fiul președintelui, domnule.

— A, da, nici o problemă.

— Foarte bine, domnule. Una dintre agente are grijă de el. Îl aducem sus imediat.

— Nu! am strigat. Dați-i drumul.

Agentul era surprins.

— Dar am crezut...

— Ne jucăm un joc, m-am răstit eu la el. E singurul mod în care îl putem convinge să meargă la culcare. Dă-mi-l la telefon.

După un minut vorbeam cu Firecracker.

— E extraordinar, unchiule Herb! a chițăit el.

— Într-adevăr, am spus eu.

Feeley arăta cu disperare spre ceasul de la încheietură.

— În regulă. Acum știi ce ai de făcut.

— Așteaptă puțin. Theodore vrea să stea de vorbă cu tine.

Am ascultat câteva momente sunetul respirației hamsterului. Feeley, care asculta la celălalt telefon, clătina din cap.

— La revedere, Theodore, am spus eu sumbru, deoarece de-acum aveam o senzație neplăcută despre toată această treabă.

Firecracker a revenit la telefon.

— Vrea și unchiul Mike să discute cu Theodore?

Feeley a clătinat viguros din cap.

— Nu poate veni acum la aparat, Firecracker. Să știi că dacă tatăl și mama ta vin acasă înainte să ajungi înapoi aici, o să fim cu toții într-o mare belea.

— Am înțeles.

— Așa te vreau, am spus.

Feeley, cu coatele sprijinite pe genunchi și cu capul sprijinit în palme, se legăna înainte și înapoi.

A sunat din nou telefonul.

— Tot Thompson, domnule.

— Da, am spus. Care-i problema?

— Scotocește prin biroul președintelui, domnule.

Am râs afectat.

— Exact la fel ca taică-său, nu, Thompson?

— Ei bine, domnule, la drept vorbind...

— Aşchia nu sare departe de trunchi, nu, Thompson?

— N-o să se supere preşedintele?

— Mă ocup eu de asta, Thompson.

— Dacă spuneţi, domnule.

Toată lumea începuse să zică „dacă spuneţi". I-am spus lui Thompson să lase deschisă legătura, fiindcă doream să aflu imediat când pleca Firecracker înapoi. Feeley, pe o altă linie, monitoriza activitatea preşedintelui la Centrul Kennedy.

— Futu-i, a spus el, cu un accent mai puternic decât de obicei. Tocmai pleacă de acolo.

Asta ne dădea cam şapte minute.

— Thompson, spune-i lui Firecracker că părinţii lui sunt în drum spre casă.

— Se întoarce. Cu aproape o sută de kilometri pe oră, aş spune.

Aşteptam în capul scărilor, uitându-ne la ceasuri la fiecare treizeci de secunde.

— Unde e? Trebuia să fi ajuns deja.

L-am sunat pe agentul de la uşa care dădea spre Grădina de Trandafiri. Acesta a raportat că Firecracker trecuse pe lângă el cu două minute înainte. Am început să calculez – în metri pe secundă – şi am ajuns la concluzia că trebuia să apară pe scări în orice moment.

Dar nu a apărut. Iar Feeley intrase în criză.

— Poate c-ar trebui să mergem să-l căutăm.

În acel moment au apărut Rod Holloway cu un alt agent la baza scărilor. Feeley şi cu mine am mai avut timp doar pentru un schimb de priviri îngrozite, înainte să auzim vocea preşedintelui.

— Ce-i cu voi, băieţi?

Am rămas pe loc. Prima Doamnă ne-a măsurat din cap până în picioare, după care a rostit, pe tonul specific mamelor:

— Ce s-a întâmplat?

Presupun că expresia feţelor noastre nu era prea încurajatoare.

— E vorba despre Tommy?

A plecat grăbită în direcţia dormitorului lui Firecracker. Viaţa politică şi cea normală mi-au fulgerat într-o clipă prin faţa ochilor.

Preşedintele, Feeley şi cu mine ne zgâiam unii la alţii.

— E ceva ce-ar trebui să aflu? a întrebat preşedintele.

Prima Doamnă a apărut din nou. Avea întipărită pe faţă o expresie foarte serioasă, cam în genul celei pe care o avusese chiar înainte de episodul cu paravanul japonez. Mi-am închis ochii, un reflex rămas de pe vremea şcolii primare, pe când colegii obişnuiau să mă bată pentru că eram gras şi purtam ochelari.

— Se pare că avem o problemă, a spus ea pe un ton foarte calm.

22. căutându-l pe theodore

Am închis ochii și am încercat să mă gândesc la un mod de a-i explica Primei Doamne de ce-i dispăruse unicul fiu. Îmi era rău fizic.

Apoi ea a spus:

— A dispărut Theodore.

M-am gândit că e mai prudent să-mi țin gura pentru moment. Feeley, cu o mai bună prezență de spirit decât mine în anumite situații, a spus:

— Știu. Am căutat peste tot.

— Vreți un pahar? a întrebat președintele.

Feeley și cu mine ne-am oferit să dăm o mână de ajutor la căutarea lui Theodore, dar președintele a spus să nu ne facem probleme, pentru că acesta dispărea tot timpul și apoi apărea la loc.

Prima Doamnă ne-a spus că Firecracker dorea să ne spună noapte bună. De asemenea, ne-a certat pentru ora târzie.

A trebuit să trecem pe lângă lift, în drumul nostru spre dormitorul lui Firecracker. Ușa liftului era larg deschisă, iar eu mi-am dat seama ce se întâmplase.

Firecracker era sub pătură când Feeley și cu mine am intrat în cameră. Ne-am așezat lângă patul lui. Am văzut o șuviță de păr, iar apoi căpșorul lui s-a ivit de sub cuverturi.

— A fost cât pe-aci, a zis Firecracker.

— Dumnezeule, a spus Feeley. Am crezut că s-a zis cu noi.

I-am dat un ghiont.

— Theodore, a spus Firecracker.

— O să-l găsim, a șoptit Feeley.

Ușa s-a deschis și camera a fost luminată de o rază de lumină.

— La culcare, a ordonat Prima Doamnă.

— Pot unchiul Herb și unchiul Mike să rămână și să-și spună rugăciunea cu mine?

Ea a acceptat cu condiția să nu stăm mult. A închis ușa pe jumătate după ea. Când Firecracker a fost absolut sigur că ea plecase, a băgat mâna între cutele cuverturilor și a scos un sul șifonat de hârtie de teleprompter. Rânjea.

— Am luat-o! a șoptit el.

Feeley a spus:

— *Fantastic!*

A luat potul cel mare și l-a ridicat în mână de parcă ar fi fost o pagină din Biblia Gutenberg. Eu nu eram sigur cât de fantastic era, deoarece acum aveam de rezolvat o altă problemă: cum să punem sulul înapoi.

— Trebuie să-l luați pe Theodore, a spus Firecracker. Nu-i place întunericul.

— O să-l aduc înapoi în cinci minute.

Brusc s-a deschis ușa. Am început la unison să recităm cu voce tare diverse rugăciuni. Feeley, care nu mai văzuse interiorul unei biserici de peste treizeci de ani, a început să recite jurământul de credință. După ce am mormăit finalurile rugăciunilor, ne-am întors și l-am văzut pe președinte stând în cadrul ușii.

După ce am ieșit din camera lui Firecracker, președintele a întrebat:

— Așa înțelegi tu să te rogi, Feeley?

Feeley a zâmbit.

— E bun orice mijloc îți e la îndemână.

I-am urat noapte bună și am luat liftul până la parter. Aveam senzația că avea să fie o noapte lungă, căutarea Primului Rozător fiind doar începutul ei.

Feeley a plecat spre biroul lui cu textul discursului, pentru a face corecturile necesare.

Thompson era la post, lângă intrarea în Biroul Oval.

— Thompson, l-am întrebat, ai văzut cumva un hamster?

Și-a amintit că Firecracker avusese unul cu el. Frânghia de mătase bara intrarea în Biroul Oval. Am privit înăuntru, spre baza draperiilor, pe unde ar fi putut rătăci un hamster. Dar Theodore nu era niciunde.

— Cum arată, domnule? a întrebat Thompson.

— Brun, mic și cu blăniță, Thompson. Presupun că vezi o mulțime prin Biroul Oval.

— Am avut niște șoareci aici acum o lună.

— Thompson, am spus, nu sunt interesat de șoareci.

Am căutat în anticamera Biroului Oval, în biroul lui Betty Sue Scoville și pe coridoare. Am verificat și Sala Roosevelt. Nici urmă de Theodore.

Eram îngrijorat. Următoarea sugestie binevoitoare a lui Thompson a fost să-l aducem pe unul dintre ciobănești germani ai Serviciilor Secrete.

— Și dacă-l înfulecă? Ce se întâmplă atunci, Thompson?

În acel moment a apărut și Feeley. Părea entuziasmat. Avea în mână sulul pentru teleprompter.

— Ce-i cu tine aici? a întrebat el pe un ton neutru.

De dragul aparențelor, i-am explicat lui Feeley, în fața lui Thompson, despre dispariția hamsterului.

— Aha. Ați verificat în Biroul Oval?

— Nu, am spus. Știi bine că n-avem voie să intrăm acolo. Așa e, Thompson?

— Corect, domnule. Nu fără permisiune. Din punct de vedere tehnic, nici măcar mie nu îmi e permis să intru.

Feeley a început să-l prelucreze. Înțelegea, desigur, că astea erau regulile. Dar sus, în dormitor, un băiețel de șapte ani plângea de i se rupea inima după cel mai bun prieten al său, care dispăruse.

Thompson încuviința din cap că da, într-adevăr era un lucru groaznic.

— Da, sper că președintele n-o să afle.

— Despre ce, domnule? întrebă Thompson.

— A, că nu ni s-a permis să intrăm ca să vedem dacă nu era acolo animalul de casă al fiului său.

Thompson părea fâstâcit.

— Aș putea vorbi cu superiorii mei, a spus el.

— Nu, a zis Feeley. Asta ar înrăutăți situația. Atunci toată lumea ar afla că Firecracker a stat treaz mult după ora lui normală de culcare. Am da de bucluc. Și tu ai da de bucluc.

— Eu, domnule?

— Păi da, doar tu i-ai permis să intre acolo.

— Dar ați spus...

Feeley a clătinat din cap.

— N-ar conta. După cum spuneai, regula este că nu e permis accesul nimănui acolo.

A continuat pe același ton, zugrăvind o imagine sumbră a scandalului care urma – eu și cu el fiind aspru mustrați, Thompson fiind transferat la Ambasada Turciei. Iar săracul Firecracker adormind în lacrimi mai multe seri, poate chiar mai multe săptămâni la rând.

Într-un târziu, la final, Thompson, aruncând priviri pe coridor, a spus:

— E pentru un motiv întemeiat.

— O, da, a zis Feeley. Cel mai întemeiat.

— E un băiețel simpatic.

— Un băiețel grozav. Și vorbește tot timpul despre tine.

— Serios?

— Cum să nu. Chiar și în fața lui taică-său.

Thompson a zâmbit.

— Nu-i așa că e drăguț?

Feeley i-a făcut cu ochiul.

— Nu doare.

Câteva secunde mai târziu, frânghia de mătase era dată la o parte.

— Aici, Theodore, am început să strigăm. Aici, băiatule!

Nu eram sigur dacă hamsterii răspundeau la apeluri.

Feeley s-a dus în spatele biroului prezidențial. Am observat că-l urmărea cu ochii pe Thompson.

Apoi, pe când Thompson cerceta spatele șemineului, întors cu spatele la noi, Feeley a băgat mâna în buzunar, a scos sulul cu textul pentru teleprompter, l-a introdus în sertarul din dreapta sus și a închis sertarul.

— Nu, a zis el. Nu-i aici.

I-am spus lui Thompson să atragă atenția întregului personal de gardă să fie cu ochii în patru după un rozător mic și brun. Se făcea târziu.

Când am rămas singuri, l-am întrebat pe Feeley:

— Ei, bine?

Feeley a clătinat din cap.

— Noroc că am pus primii mâna pe el.

— Rău?

A închis ochii și a clătinat din cap încă o dată.

— Dacă ar fi prezentat discursul ăsta, nu ar mai fi existat nici o campanie de realegere. Toți cei aflați la sediul de comandă al campaniei ar fi sărit pe geam.

— Înseamnă că...?

— Da, a zâmbit el. Candidăm din nou.

Astfel, Feeley și cu mine am devenit primii care au aflat despre decizia istorică a președintelui de a candida pentru realegere.

— Dumnezeule, a fost groaznic. Șase pagini și numai cinci propoziții. Nu era engleză. Nu era vreo limbă cunoscută. Iar

unele dintre rânduri... „Nici n-am început încă să candidez"? Dumnezeule!

Când l-am întrebat dacă președintelui nu urmau să-i lipsească părțile pe care le șterse, Feeley a negat din cap și a spus că era foarte puțin probabil, deoarece numai un om beat ar fi putut să scrie un asemenea discurs, iar un om beat nu și-ar mai aminti ce anume scrisese.

L-am lăsat murmurând pe coridor și am plecat să reiau căutarea lui Theodore.

Pe la 1:30 noaptea dispuneam deja de doisprezece agenți ai Serviciilor Secrete răscolind Casa Albă și zonele limitrofe după Theodore. Pe Feeley îl obosise toată treaba și voia să obțină un alt hamster – de fapt, era cu mâna pe telefon și tocmai ridica forțat din pat un biet funcționar de la Muzeul Smithsonian pentru a-l întreba unde putea găsi un hamster la ora aceea. L-am făcut să renunțe la idee, pe principiul că Firecracker și-ar da seama de înșelătorie în două secunde. Feeley și-a azvârlit brațele în aer și a spus că se duce să se culce.

— Bine, am spus înțepat. Nu contează promisiunea pe care i-ai făcut-o lui Firecracker. Nu contează că i-ai spus c-o să te întorci cu hamsterul lui în cinci minute. Rămân eu să fac curat după tine. Ca de obicei.

— Uite ce-i, a zis el plictisit, mâine o să fie și așa destul de rău. *Trebuie* să dorm puțin. Șobolanul probabil că o să apară oricum dimineață. Ăștia au niște instincte excepționale de localizare a adăpostului.

La două noaptea ajunsese să-l numească pe Theodore șobolan.

La ora trei, în timp ce eu încă dirijam căutările, a început să îmi sune telefonul. L-am lăsat să sune de patru ori. Era oare președintele, spunându-mi că participăm la jocuri? Sau era Joan, sunând din Boise, îngrijorată că nu reușise să dea de mine acasă?

Când am răspuns la apel, centralistul Casei Albe mi-a spus că-l avea la telefon pe Firecracker.

— *Unde e Theodore?* a șoptit el.

I-am explicat situația. A acceptat-o ca un bărbat. I-am promis că nu voi abandona căutările și într-adevăr am continuat până pe la patru, dar atunci deja eram mult prea extenuat pentru a mai continua. Ziua urma să fie plină de evenimente și m-am gândit că trebuia să dorm măcar două ore pentru a-i putea face față. Cu toate acestea, mă simțeam ca ultimul om din cauza lui Theodore. Drumul spre casă mi-a fost plin de viziuni cu hamsteri turtiți sau decedați în alte feluri.

Telefonul a început să sune la 6:30. Presa. Erau extrem de agitați din cauza așteptatei retrageri a președintelui, făcând spume la gură chiar mai puternic decât de obicei, dornici de obișnuitele detalii irelevante. De exemplu, ABC ceruse să i se spună ce mânca președintele la micul dejun. După mai puțin de două ore de somn și după o seară extenuantă, această întrebare mi s-a părut foarte supărătoare.

— De unde, Doamne iartă-mă, ar trebui să știu ce mănâncă la micul dejun? am spus. Ce întrebare intolerabil de *stupidă*.

Până la șapte primisem deja o duzină de asemenea apeluri și eram într-o dispoziție foarte proastă. Aida, menajera noastră, a sosit să-mi pregătească micul dejun. Joan ura gândul că trebuia să mi-l prepar singur, așa că aranjase cu menajera să vină mai devreme.

Eram sub duș când Aida mi-a adus receptorul telefonului fără fir.

Plină de entuziasm, a spus:

— Vă caută președintele, domnule Wadloo!

Spunând aceasta, a vârât receptorul pe lângă peretele de sticlă al cabinei de duș, reușind aproape să mă electrocuteze.

— Aoleu! am urlat, sărind gol din cabina dușului.

În timpul acestei mișcări, m-am lovit de marginea chiuvetei și am căzut la podea. Aida stătea nemișcată, privindu-mă. Receptorul a căzut pe podeaua băii. Eu îmi frecam șoldul.

— Doriț să vorbiț cu el?

— Au! am gemut eu. Au!

Capul, așezat pe gresie, mi se afla la numai la câțiva centimetri de receptor. Dincolo de zgomotul apei auzeam:

— Alo? Alo? Domnule Wadlough, sunteți acolo?

Aida a oprit apa. M-am întins și am luat receptorul.

— Da? am icnit.

— Așteptați, vă rog, să vorbiți cu președintele, a spus centralista.

Președintele s-a făcut auzit la celălalt capăt al firului.

— Îmi pare rău că te deranjez atât de devreme, dar Firecracker este absolut dat peste cap din cauza hamsterului. Repetă încontinuu că tu și Feeley știți unde se află. Asta e tot ce pot să scot de la el. Ai vreo idee ce naiba se întâmplă?

Gândește, Wadlough, mi-am spus. Am zis ceva vag despre cum i-am promis lui Firecracker că-l vom ajuta să-l găsească pe Theodore. I-am spus că urma să mă ocup personal de căutări de îndată ce reușeam să ajung acolo.

Cum am ajuns la birou, am constituit o echipă ad-hoc de urgență formată din doamna Metz, doamna O'Dwyer și cu mine. Au fost alertați toți agenții și întreg personalul administrativ. Au fost alertați și îngrijitorii zonei. Oamenilor de serviciu li s-a spus să dezactiveze toate capcanele de șobolani aflate în subsolul Casei Albe.

Au fost câteva neclarități. Existau pisici în zonă? Exista vreo momeală eficientă pentru hamsteri? Aveam nevoie de răspunsuri, iar timpul era din ce în ce mai scurt.

L-am sunat pe Feeley și l-am pus la curent cu situația. Din mormăiturile lui mi-am dat seama că avea o dimineață încărcată și că nu acorda atenție informării mele. Printre multele talente ale lui Feeley se număra capacitatea de a

se înălța deasupra dezastrelor provocate de el însuși și de a-i lăsa pe alții să se descurce. În politică, acest talent este destul de important.

Inevitabilul s-a produs. Știrea dispariției lui Theodore a ajuns la urechile presei. La conferința de presă de la prânz au fost puse întrebări. Am cerut o transcriere. Iată ce s-a discutat:

Întrebare: De cât timp lipsește hamsterul?

Feeley: Nu am nimic pentru dumneavoastră pe această temă.

Întrebare: E implicată Libia? (râsete)

Feeley: Putem continua, vă rog?

Întrebare: Ce vârstă are hamsterul?

Feeley: Când membrii Congresului vor reveni din vacanța de Crăciun, vom trimite legislația revizuită privind imigrația...

Întrebare: Ne puteți descrie hamsterul?

Feeley: Pentru numele lui Dumnezeu...

Întrebare: Sunt implicați rușii?

Feeley: Din câte știm, nu.

Întrebare: A fost chemat în ajutor și FBI-ul?

Feeley: Am înțeles că Herb Wadlough a fost însărcinat cu găsirea hamsterului. El coordonează eforturile de căutare. Putem continua conferința de presă?

Întrebare: Care sunt specializările lui Wadlough? (râsete)

Feeley: Președintele are încredere deplină în domnul Wadlough. El apreciază extrem de mult abilitățile domnului Wadlough de localizare a hamsterului.

Pe când citeam, degetul a început să îmi tremure. L-am sunat pe Feeley.

— Este scandalos, am spus. Mă face să par îngrijitorul Grădinii Zoologice a Casei Albe.

— Herb...

— E umilitor, am spus. Sunt o persoană importantă.

— Bineînțeles că ești.

— Nu-mi da dreptate, am spus. N-am chef să mi se dea dreptate.

— Ia-o ușor, a spus el. După discursul din seara asta, toată lumea o să uite de nenorocitul ăla de hamster.

Au început să curgă telefoanele din partea presei. Am pregătit o scurtă declarație și i-am spus doamnei Metz s-o distribuie. Singurul lucru care mă împiedica să ajung la disperare era conștiința faptului că un băiețel de șapte ani se baza pe mine. Dar, deși căutarea și-a urmat cursul toată ziua, Theodore n-a fost de găsit. Am început să mă tem că se întâmplase ceva foarte rău. La 17:30 m-am întâlnit cu Firecracker și i-am spus că se făcea tot ce era omenește posibil, dar că deocamdată Theodore ne scăpase. A fost o întâlnire grea. Am fost din nou impresionat de modul bărbătesc în care Firecracker suporta situația.

Apariția era programată pentru ora 22:00 (NBC refuzase să întrerupă *Tumor Ward*, motiv pentru care apariția fusese mutată cu o oră mai târziu). Președintele ne-a rugat binevoitor pe mine și pe Feeley (la fel pe Lleland și pe Marvin) să-l însoțim în Biroul Oval la ora 21:30. Cred că se simțea prost că exclusese pe toată lumea din procesul decizional și dorea să ne facă părtași la această ocazie istorică.

Ședeam și discutam despre banalități. Președintele era în toane foarte bune.

La 21:45, unul dintre tehnicienii Casei Albe mi-a dat de veste că avea nevoie de sulul de text pentru teleprompter.

— Domnule președinte, am spus. A sosit momentul.

— Aha, a zis președintele. Marea clipă.

Ne-a zâmbit și a deschis sertarul din dreapta sus.

— Acum o să înțelegeți de ce a fost necesar să păstrez o asemenea – *AU!*

Și-a împins înapoi scaunul și a răsturnat măsuța de lângă fereastră, mișcând fotografiile de familie în ramele lor de argint. Își ținea strâns mâna dreaptă.

Un agent al Serviciilor Secrete s-a năpustit spre el. Feeley și cu mine ne-am izbit umul de altul pe când încercam să trecem pe lângă colțul biroului. Cineva a răsturnat un reflector. Se auzeau strigăte, genul acela de agitație confuză care însoțește în mod normal o tentativă de asasinat.

Toți ochii s-au îndreptat spre sertarul deschis de lângă care președintele se retrăsese atât de violent. S-a văzut ceva mișcare, hârtiile au foșnit, iar apoi a apărut pentru un moment un corp maroniu, cu niște mustăți fremătânde.

Chiar dacă președintele a suspectat participarea noastră la această afacere, nu a lăsat niciodată să se înțeleagă acest lucru. Poate că știa, dar își dădea seama că modificările operate de Feeley îi îmbunătățiseră semnificativ calitatea discursului. E foarte probabil că era mult mai preocupat de reacția Primei Doamne la decizia lui pe care, evident, o păstrase secretă până și față de ea.

Maiorul Arnold era foarte neliniștit de eventualitatea că Theodore putea fi turbat. Au avut loc schimburi dure de replici între noi în momentul în care mi-a spus că hamsterul va trebui să fie supus unui test antirabic. L-am lăsat să înțeleagă că, deși prețuiam sănătatea președintelui mai mult decât o prețuiam pe cea a mamei mele, nu puteam permite sub nici o formă Forțelor Aeriene să-l decapiteze pe hamsterul fiului președintelui*. A urmat o discuție aprinsă pe coridor, în timpul căreia a fost nevoie să-i amintesc maiorului că discuția era închisă, iar dacă nu era în stare să priceapă acest concept elementar, i se putea oferi posibilitatea să își dezvolte cunoștințele despre Constituție în liniștea și calmul uneia dintre bazele noastre de urmărire a rachetelor din Groenlanda. Nu îmi făcea plăcere să pun problema așa, dar fusese o zi grea, iar eu nu eram în toane bune.

---

* Când i-am vorbit așa maiorului Arnold, am folosit, desigur, o figură de stil, dar faptul nu e reflectat ca atare în memoriile maiorului, intitulate *Mărunțaiele puterii* (*n.a.*).

23. confruntarea

Cred că aici se sfârșesc scurtele noastre plimbări prin parc.

— *Jurnal*, 10 ianuarie 1992

Prima Doamnă n-a reacționat bine la anunțul surpriză al președintelui.

A doua zi la opt am primit un apel telefonic de la doamna O'Dwyer, cam în momentul în care președintele și Prima Doamnă obișnuiau să ia micul dejun. Era într-o stare de nedescris.

— Domnule Wadlough, a spus ea (întotdeauna aveam impresia că mă considera direct răspunzător de întâmplările din reședință). Îmi pare nespus de rău că nu se înțeleg bine, dar nu permit să se arunce cu vesela. Că doar nu e casa lor, nu-i așa? Aparține...

— Doamnă O'Dwyer, am spus eu categoric, deoarece nu aveam chef de una dintre lugubrele sale predici. Ce se întâmplă, de fapt?

Ea a suspinat din rărunchi și mi-a spus că, judecând după zgomote, președintele și Prima Doamnă treceau printr-o criză conjugală.

— Ce anume își spun unul altuia?

— Nu îmi stă în fire să trag cu urechea.

— Ei bine, strigă unul la altul? am întrebat. Auziți măcar atâta lucru?

— Pot să vă spun următoarele, domnule Wadlough: ea nu e deloc încântată că el candidează din nou. Și dacă mă întrebați...

— *Nu* vă întreb, doamnă O'Dwyer.

— Ei bine, nu-i frumos. Poate că ea e o femeie tânără, iar eu nu sunt în măsură să spun ce efect poate avea lumea filmului asupra cuiva. Poate că întreaga lume e o scenă, dar eu sunt aici de pe vremea doamnei și a domnului Nixon, n-am asistat niciodată la asemenea spectacole și nici nu doresc să mai asist.

— Vă mulțumesc, doamnă O'Dwyer.

Aș fi fericit să aranjez să nu mai ai ocazia, femeie imposibilă ce ești, mi-am zis.

Au început să mă năpădească premoniții sumbre. Știam că, deși doamna Tucker nu era deloc mulțumită de decizia lui de a candida din nou, și în ciuda faptului că era foarte nerăbdătoare ca președintele să părăsească lumea politicii, era o femeie puternică și o soție bună, iar eu eram sigur că „ar fi rămas alături de bărbatul ei", cum spun compozitorii de muzică country.

Ea și Firecracker au plecat spre New York în acea dimineață la bordul cursei New York Air de la ora 10:30. Ar fi putut să folosească unul dintre Jet Star-urile Forțelor Aeriene. *Of, ăsta nu e un semn bun*, mi-am zis.

Doamna Tucker și-a petrecut următoarele trei zile la Sherry Netherland. N-a răspuns la nici unul dintre apelurile președintelui. A fost o perioadă foarte tensionată pentru personalul important al Casei Albe și o perioadă dificilă pentru președintele însuși.

Crăciunul trecuse, așa că nu prea mai puteam anunța că Prima Doamnă plecase într-una dintre expedițiile de cumpărături. Feeley îi spuse președintelui că acest lucru ar fi părut „prea republican". Am preferat varianta că efectua pur și simplu o „vizită personală". Am făcut mai multe călătorii incognito până la New York, ducând și aducând mesaje de la unul la celălalt. La insistențele președintelui, mergeam deghizat – purtam același costum supărător cu aceeași barbă aspră pe care le purtasem și pe durata uneia

dintre vizitele noastre în Cuba. Părul mi-a fost, de asemenea, încărunțit. Din cauză că nu mă recunoscuseră, oamenii din dispozitivul de securitate al Primei Doamne mă trântiseră la podea și mă imobilizaseră în fața apartamentului acesteia din hotelul Sherry Netherland, aducându-mă astfel într-o dispoziție foarte proastă.

Prima Doamnă a rămas impasibilă în fața rugăminților mele, dar nu m-a mai atacat fizic, fapt pe care l-am considerat de bun augur. Furia față de soțul ei era încă puternică. Se simțea trădată din cauza deciziei lui de a candida din nou. I-am spus că, de-a lungul istoriei, o mulțime de lideri importanți au ținut secrete probleme de stat chiar și în fața soțiilor. A rămas impasibilă în fața acestui argument. Când i-am spus că Thomas Tucker avea șansa să rămână în istorie ca un mare președinte, dar numai dacă ar mai fi avut la dispoziție un mandat pe parcursul căruia să își desăvârșească măreția, răspunsul ei a fost marcat de resentimente.

La drept vorbind, îi înțelegeam poziția. Pe de altă parte, perspectiva implicării ei în realizarea unui film în perioada campaniei pentru realegere era extrem de respingătoare. M-am contrazis puternic cu ea. Dați-mi voie să fiu sincer: am implorat-o să revină.

Și cred că, dacă nu ar fi avut loc întâmplările din 9 ianuarie, nu s-ar fi întors la Casa Albă.

Bamford Lleland scrie în memoriile sale:

„Temporizarea atacului lui Hamchuk Hartoonian asupra președintelui a fost atât de favorabilă, având în vedere criza conjugală, încât poate fi considerat propice. Herb Wadlough, care, pe lângă rolul său de valet responsabil cu bagajele Casei Albe și degustător de mâncăruri, primise și însărcinarea de a o amăgi și de-a o readuce pe doamna Tucker la Washington, s-a arătat triumfător după incident, deoarece acesta îi rezolvase problema cea mai arzătoare. Noi l-am mustrat mai târziu, felicitându-l pentru felul isteț în care

a plănuit atacul. Ca de obicei, săracul Herb n-a reușit să sesizeze umorul din spatele remarcii".

Nu doresc să comentez despre aceste remarci îngâmfate, neadevărate și defăimătoare. Doresc doar să precizez că printre neajunsurile mele se află și incapacitatea de a găsi ceva „de râs" într-o încercare de asasinare a președintelui Statelor Unite ale Americii de către Comandourile Armene ale Genocidului. Poate că la Harvard asemenea întâmplări sunt considerate „exerciții utile".

De fapt, tocmai mă întorceam dintr-o misiune sub acoperire când a avut loc atacul. Mă aflam la bordul cursei de 18:30 a New York Air spre Washington (deoarece la Jet Star-ul meu apăruse o problemă mecanică în timpul staționării în New York și am fost nevoit să mă întorc la bordul unui zbor comercial). La ora 19:02, pilotul ne-a anunțat, cu un calm care mi s-a părut indecent, că președintele tocmai fusese împușcat. Mi-ar plăcea să pot povesti că atmosfera la bordul 727-lui era de uimire și durere, dar singurul lucru de care îmi amintesc este că pasagerul de lângă mine m-a întrebat dacă știam niște hoteluri bune în Washington.

M-am prezentat unei stewardese în partea din față a avionului și i-am spus că eram adjunctul șefului de cabinet de la Casa Albă și că aveam nevoie urgent de un telefon. S-a uitat la mine bănuitor și mi-a cerut un act de identitate.

Deoarece le eram cunoscut tuturor celor din garda Casei Albe, renunțasem demult la obiceiul de a purta la mine legitimația de la Casa Albă. Mormăindu-mi surprinderea în fața faptului că nu îmi cunoștea numele, i-am întins permisul de conducere.

L-a privit, apoi s-a uitat la mine, și pe urmă din nou la permis. În acel moment mi-am amintit că eram *incognito*.

Acum mă privea destul de alarmată. I-am spus să-l cheme imediat pe pilot, moment în care mi-a cerut să mă întorc la locul meu. Am devenit oarecum indignat – e de înțeles – și am cerut să-i vorbesc căpitanului.

E adevărat, după cum au relatat și articolele din presă, că în acel moment mi-am smuls barba. Nu e adevărat însă, după cum povestesc aceleași articole, că am devenit „isteric". E clar că am fost direct – oricine în poziția mea ar fi reacționat la fel. Oricum, câteva minute mai târziu mi-am simțit mâinile întoarse la spate de câțiva pasageri vânjoși, iar copilotul a început să îmi vorbească pe un ton care vădea convingerea lui că avea de-a face cu o persoană bolnavă mintal. Astfel, am ajuns să nu mi se permită contactul cu nimeni până când, la aterizare, șoferul trimis de doamna Metz să mă aștepte le-a confirmat identitatea mea agenților FBI trimiși să mă aresteze.

În drum spre spital, am sunat-o pe Prima Doamnă. Centralista de la Casa Albă mi-a spus că aceasta se afla deja în drum spre Washington.

Scena în curs de desfășurare la Spitalul Universitar George Washington era haotică, iar măsurile de securitate erau mai severe decât văzusem vreodată. Echipe de lunetiști erau deja poziționate pe acoperiș. Un elicopter se rotea deasupra. Mi-am croit drum pe un coridor lung, spre sala de urgențe. În fața ei se aflau agenți cu ciobănești germani și UZI-uri armate, la vedere. O soră medicală se certa cu unul dintre ei. Un individ masiv, negru, aflat pe o targă, care se părea că fusese dat deoparte în febra întâmplărilor și care, după sunetele pe care le producea, ingerase cantități semnificative de substanțe disponibile doar cu rețetă, își exprima nemulțumirea vizavi de modul de desfășurare a lucrurilor.

Mă mișcam de parcă aș fi fost în transă în timpul trecerii prin sala de urgențe. Sala de operații era chiar la capătul ei. L-am văzut pe colonelul Frye, consilierul militar al președintelui. L-am recunoscut pe Rod Holloway, îmbrăcat într-un halat chirurgical. Și maiorul Arnold era acolo. Rod m-a pus la curent cu ultimele informații.

Președintele decisese, fără nici un fel de atenționare, să iasă în una dintre plimbările lui prin Parcul Lafayette. Dăduse voie unui singur agent, în afară de Rod, să-l acompanieze. Spre groaza celor doi agenți, decisese să meargă să discute cu protestatarii permanenți aflați în partea dinspre Pennsylvania Avenue a parcului. Tocmai intrase în discuție cu câțiva dintre ei când Hartoonian sărise din spatele lor și începuse să tragă. Jake Thompson, al doilea agent, îl doborâse pe armeanul oacheș cu un singur foc, dar nu înainte ca atacatorul să apuce să tragă trei focuri din pistolul său de calibrul 41, Smith&Wesson Magnum.

Unul dintre gloanțele lui Hartoonian îl lovise pe președinte, perforându-i bicepsul stâng și atingându-i partea laterală a corpului. De acolo trecuse mai departe prin două purtătoare de pancarte care militau pentru Amendamentul Drepturilor Egale. Mare ghinion. Al doilea glonț străbătuse tavanul unui autobuz din D.C., apoi se înfipsese în cornișa de nord-est a vechii clădiri administrative.

Un agent m-a condus în sala de diagnosticare pe care o transformaseră în sală de recuperare. Am auzit vocea unei surori medicale:

— Vă rog, domnule președinte. Trebuie să vă rog s-o stingeți. E periculos să fumați aici.

Președintele stătea în capul oaselor în pat. Brațul drept îi era bandajat. O perfuzie îi picura în gleznă. Mâna stângă îi era adunată în spatele capului. Ochii îi păreau puțin sticloși – din cauza anesteziculuí, am presupus. O țigară îi atârna la 45 de grade, în partea stângă a gurii. Drept răspuns la rugămințile asistentei, i-a făcut cu ochiul și a cerut o ceașcă de cafea neagră.

— Trebuie să rămân pe față, a spus el.

— Da, am spus eu, pentru eventualitatea unui atac.

— Pentru eventualitatea în care Reigeluth încearcă să mă declare mort.

A clătinat din cap.

— Chiar așa, unde e?

— Pe drumul de întoarcere din Manitoba, domnule, a răspuns colonelul Frye. Air Force Two o să aterizeze la Andrews peste o jumătate de oră.

— Ei bine, spune-i să se întoarcă din drum. Sunt în regulă.

— Domnule președinte, am spus. Nu putem face asta. N-ar da bine.

— Bine. Spune-i să nu dea nici un interviu. Nu vreau să impresioneze pe toată lumea cu cât de calm și de controlat e în timpul unei crize. E criza *mea*, fir-ar să fie, și am de gând să mă bucur de ea.

Am plecat să mă întâlnesc cu Feeley și să văd cum arătau lucrurile din punctul de vedere al presei. El răspundea deja de o oră la întrebări.

— O jumătate de oră, a spus el. Dacă nu apare în jumătate de oră, o să fie dezastru. Ăsta e singurul lucru pe care doresc să-l afle. *De ce ea nu se află lângă el?*

I-am spus că Prima Doamnă era în drum spre spital.

— Ce? Așa încet? A fost împușcat cu două ore în urmă. I s-ar fi putut face și un nenorocit de transplant de ficat de atunci.

I-am spus că, ținând cont de împrejurări, ne puteam considera norocoși că venea.

Feeley a spus că, din punctul de vedere al voturilor acordate de femei, mai rău nici nu se putea. Soția președintelui, plecată la New York pentru a-și urma cariera cinematografică și două susținătoare ale ADE, ciuruite serios.

— Pe de altă parte, s-a arătat el optimist, asta o să însemne un salt de cincisprezece puncte al nivelului de sprijin popular.

L-am mustrat pentru faptul că gândea astfel în asemenea momente. Dar Feels era politică pură.

A continuat cu faptul că era nevoie să „controlăm" rapoartele medicale.

— Nu vreau ca incidentul să fie interpretat ca o „zgârietură". A fost o treabă aproape mortală.

— Pare să fie într-adevăr o rană destul de serioasă, dar sărmanele doamne de la ADE...

— Herb, a zis el, asta e criza *noastră*. Ne-am câștigat-o.

A mai spus că ar trebui să vorbim cu Lawrence Saladino, medicul care se ocupa de președinte.

Saladino, un vesel și foarte competent fost doctor în cadrul Marinei, originar din Brooklyn, ne-a spus că, din punctul lui de vedere, președintele ar putea fi externat și în dimineața următoare. Rănile la brat și torace erau „în esență, superficiale", a zis el.

— Superficiale? a întrebat Feeley.

Doctorul Saladino a încuviințat din cap și a descris cât de norocos fusese președintele.

Feeley s-a strâmbat.

— Și spuneți că s-ar putea externa *mâine*?

— Sigur, a zis doctorul. Oricum, s-ar simți mai confortabil acasă.

Feeley a părut deprimat și a spus în șoaptă că era sigur că Saladino era republican.

I-am spus că ar trebui să-i mulțumim bunului Dumnezeu că nu existau probleme mai serioase. N-a reacționat la acest mod de a vedea lucrurile.

— Judecând după ce se petrece acum, a zis el, ADE o să obțină mai multe beneficii din incident decât noi.

În lift mi-a spus:

— Roagă-te pentru complicații.

Feeley a încercat din greu să-l convingă pe maiorul Arnold să-l transfere pe președinte la Bethesda, Spitalul Marinei, unde credea el că doctorii militari vor fi mai puțin „pro-externare", după cum s-a exprimat el. Maiorul era întru totul de acord cu transferul, dar președintele, care începuse să-l simpatizeze pe doctorul Saladino, a refuzat – în ciuda

avantajelor de ordin politic, pe care Feeley i le-a prezentat cât se poate de clar – și a spus că dorea să meargă acasă.

Prima Doamnă a sosit la câteva minute după ora 21:00. Feeley a așezat pe poziție un fotograf al Casei Albe în fața ușii salonului președintelui, imortalizând astfel, în faimoasa fotografie, primele momente ale reîntâlnirii lor. A fost mai bine așa, deoarece momentele care au urmat nu au mai fost atât de tandre, din cauza faptului că Prima Doamnă a început să-l dojenească pentru decizia lui de a candida din nou. Dar măcar se întorsese la Washington. Răposatul Hamchuk Hartoonian realizase și el măcar atât, precum și intrarea în vigoare a Amendamentului Drepturilor Egale.

24. convorbiri pentru limitarea apariţiilor strategice

Aceasta va fi ultima mea campanie.

— *Jurnal*, 4 iunie 1992

Poate că era semnificativ pentru ritmul lent, anevoios, al Campaniei '92 faptul că Feeley insista că atacul lui Hartoonian avusese loc „prea devreme". Deşi îl mustram pe Feels că făcea asemenea declaraţii macabre, eram de acord cu el. Nivelul nostru de susţinere, care atinsese cote extrem de înalte în săptămânile de după incident, oferindu-ne un punct de sprijin extrem de important în timpul alegerilor iniţiale din New Hampshire, a revenit la cotele dinainte. Ar trebui să adaug că nu e adevărat, după cum spune Lleland în „memoriile" lui, că l-am îndemnat pe preşedinte să-şi susţină campania dintr-un scaun cu rotile.

Posibilitatea ca preşedintele să nu fie nominalizat din nou de către propriul partid era, din punct de vedere istoric, jenantă şi nu contribuia cu nimic la ridicarea moralului în Aripa de Vest. Întotdeauna am fost de părere că, în momentele cele mai neplăcute, soluţia este să te menţii ocupat. De aceea am început să convoc şedinţe de personal la ora 6:30 dimineaţa şi am instituit SSAA (Sumarul Săptămânal Al Activităţilor), prin care toţi ataşaţii prezidenţiali cu rang mai mic decât „consilier al preşedintelui" trebuiau să predea descrieri, în 500 de cuvinte, ale activităţilor pe care le realizaseră în acea săptămână. Atât şedinţele de personal de la ora 6:30, cât şi SSAA s-au dovedit extrem de nepopulare. O persoană (anonimă) a furnizat o descriere amănunţită a funcţiilor corporale din acea săptămână.

După două săptămâni le-am întrerupt pe ambele, după ce am constatat că nu îmbunătățeau semnificativ moralul.

Între timp, vicepreședintele Reigeluth, își deschidea în fiecare dimineață ziarul pentru a citi cele mai noi informații legate de încercările Casei Albe de a-l înlocui. Acest lucru era extrem de descurajant pentru el. Timp de mai multe săptămâni, a refuzat să participe la campanie, iar eu am fost însărcinat cu readucerea lui „pe teritoriul rezervației".

Mi-am dat seama că îmi întâmpina cu ostilitate rugăminţile. Patru ani la bordul lui Air Force Two îl transformaseră într-un om acru. S-a plâns de călătoriile de bune intenții în Mauritius și Ecuador, spunând că fusese „exclus din circuit" și tratat ca un „cumnat nedorit". A mai declarat că suferise de trei atacuri de dizenterie amoebică, în tot atâtea luni petrecute pe drum.

Am spus că suferise pentru țara lui și că președintele îi era foarte recunoscător. Am adăugat că democrația cere un preț mare, iar noi toți trebuie să facem tot ce putem ca s-o menținem. La spusele mele a devenit și mai ostil și mi-a zis că se gândea să demisioneze din postul de vicepreședinte. S spus că oricum primea același sfat și de la cei din jurul lui, dat fiind că probabil aceea ar fi fost soluția optimă și pentru viitorul lui politic.

Deși bănuiam că era doar o izbucnire, mi-am dat seama imediat că trebuia făcut ceva pentru a-l calma pe om. I-am promis că voi vorbi cu președintele despre călătoriile externe. De asemenea, i-am fluturat și ispititoarea posibilitate de-a se întâlni cu președintele în Biroul Oval „cândva în viitorul foarte apropiat". Această perspectivă a părut să-l înveselească puțin, așa că a spus că urma să „se gândească serios" la posibilitatea efectuării unei vizite de campanie la New Jersey.

Eu eram ținut ocupat fie cu vicepreședintele, fie cu fratele președintelui care, mai nou, dăduse uitării Islamul în favoarea Bhagwan Satgananda Uy – cunoscut devotaților

lui drept „Baba". Mă apuca disperarea când mă gândeam la sarcinile mele în privința Metrificării.

Singurul lucru încurajator era faptul că Prima Doamnă era din nou cu noi – deocamdată, cel puțin. Ea și președintele încheiaseră un armistițiu imediat după incidentul cu Hartoonian. Dar Prima Doamnă nu-și ascundea părerea despre a doua lui candidatură. Ne era foarte teamă că ar fi putut oferi unul dintre vestitele ei interviuri, dar acest lucru nu s-a întâmplat.

Într-o sâmbătă dimineața, când tocmai îl informam pe președinte despre noua saună de la Camp David, ea s-a strecurat în încăpere și și-a anunțat soțul că tocmai își dăduse acordul să participe la realizarea celui mai nou film al domnului Weinberg, *Spații neregulate.*

Era foarte încântată. De asemenea, cred că era și puțin emoționată de întoarcerea în lumea filmului, nu de alta, dar stătuse deoparte timp de zece ani. Președintele a făcut un efort supraomenesc să-i întâmpine vestea cu entuziasm, dar îmi dădeam seama că era demoralizat. A întrebat când urmau să înceapă „turnările principale". Părea foarte familiar cu jargonul.

— Pe 15 septembrie, a spus ea.

— Trebuie să merg să verific plecarea de mâine, am zis eu.

Nu doream să fiu în zonă când urma să înceapă ceea ce știam că avea să se întâmple.

Președintele m-a sunat mai târziu în cursul aceleiași după-amiezi.

— Herb, a spus el, oftând din rărunchi, cred că e îngrozitor ce li s-a întâmplat soțiilor de politicieni.

— Da?

— Da. Nu ele candidează pentru funcție.

— Strict vorbind, sunt de acord. Și totuși...

— Cred că a devenit, ei bine, grotesc modul în care sunt târâte soțiile politicienilor dintr-un loc în altul.

— Păi, am spus, e o echipă...

— Instruite să-l privească pe candidat cu adorație, în timp ce acesta ține vreun discurs nenorocit despre subvențiile pentru ferme.

— Și totuși...

— Introduse la *Phil Donahue Show* și întrebate ce le place soților lor să mănânce la micul dejun și pe cine urmează să numească la Curtea Supremă.

— Chiar și așa...

— E umilitor. Mai ales pentru femeile care aveau deja o carieră înainte de-a se căsători.

— Dar...

— O să fac ceva în sensul ăsta.

— Chiar așa? am întrebat.

— Da. Am decis să plec în campanie de unul singur. Solo.

— Aha, am spus. Nu credeți totuși...

— Știi, Jessie e de acord cu mine. Crede că a sosit momentul propice pentru o asemenea idee.

— Am înțeles. Sincer, domnule, nu cred că e o idee bună.

— Dacă persoanele care candidează în această perioadă ar fi numai pe jumătate atât de degajate pe cât afirmă că sunt, cineva ar fi făcut deja acest lucru până acum. Ar fi urcat la tribună și ar fi spus: „Soția mea are lucruri mai bune de făcut decât să se fâțâie de colo-colo făcându-mă pe mine să arăt bine".

— Știți, e foarte populară.

— Ascultă. Chiar *dorește* să ajute. I-am spus că poate să facă oricât de mult sau de puțin dorește. „Sau una, sau alta", i-am spus. „Tu decizi".

— Și ce anume a decis? am întrebat temător.

— Am decis împreună că o jumătate de duzină de apariții or să fie suficiente pentru evenimentele principale.

— *Șase?*

— Șase înseamnă o jumătate de duzină, corect.

— Nu e foarte mult, domnule președinte.

— Ei bine, i-am spus că ar fi în regulă.

— Da, am zis, scufundându-mă într-o mlaștină de disperare. Am înțeles.

— Tu, Sig, Feeley și ceilalți o să trebuiască să luați legătura cu ea, a oftat el, și să elaborați împreună un orar. Pe lângă asta, o să participe la turnarea unui film.

— Știu, am spus posomorât.

— Ai auzit de asta?

— Eram în încăpere, domnule președinte, când a dat de veste.

— A, da. Așa e. Ei bine, presupun că ar fi indicată publicarea unui comunicat din partea Casei Albe. Ar fi bine să te sfătuiești cu Aronow (consilierul juridic principal al Casei Albe), să vedeți dacă nu există vreun conflict de interese sau ceva.

— Îhî.

— Și, Herb?

— Domnule?

— Dacă se răzgândește cumva, dacă dorește să se implice mai mult, încurajeaz-o, bine?

Am fost destul de surprins când doamna Tucker nu a apărut la ședința pe care o pregătisem. Și-a trimis agentul să îi țină locul. Un anume domn Liebman, de la International Creative Management.

— Bună dimineața, domnilor, a spus el. Mi-am permis să las vorbă la birou că pot fi găsit aici. Nu e o problemă, sper? Bun. Începem?

Lui Feeley i-a fost antipatic de la început. Eu am încercat să nu-l judec, asta până în momentul în care a început

să mă numească „Herbie", în care moment am decis că îmi era antipatic și mie.

Ședința a durat aproape două ore, timp în care a primit patru apeluri telefonice. Am devenit destul de nervos când a avut nesimțirea să ne ceară să părăsim încăperea, în timpul uneia dintre convorbiri. Poftim! Eram la *Casa Albă*, iar el dorea ca *noi* să părăsim încăperea. I-aș fi spus câteva, dar n-am vrut să îl supăr, așa că, târându-l aproape de guler pe Feeley, ne-am retras în biroul doamnei Metz, până a terminat el convorbirea cu „cineva de pe coastă".

— Vă mulțumesc, domnilor, ne-a spus când ne-am întors în încăpere. Știți cum e.

Nu „știam cum e", dar n-am mai făcut caz.

Am ajuns într-un impas în privința confruntării prezidențiale din octombrie. Grupul nostru nu considera acest moment o apariție de campanie, în cazul în care Prima Doamnă urma să fie prezentă doar pentru a urmări confruntarea dintre soțul ei și George Bush.

— Clienta mea o să fie în mijlocul unor filmări în octombrie, a spus el. Dacă e să facem tot drumul până la locul unde o să se desfășoare confruntarea, trebuie să considerăm acest moment o apariție electorală. Sfatul meu, domnilor, e s-o luați pe sora președintelui pentru a fi prezentă la dezbatere și să-mi păstrați clienta pentru evenimente mai remarcabile, ca de exemplu dineul cu Al Smith, la care sunteți toți atât de dornici să participe.

A fost o ședință extrem de frustrantă. Ne-am asigurat cele șase apariții, dar nici măcar o altă vizită sau vreun bonus de apariții mondene. Eram extenuați. Sig și Feels își scoseseră sacourile și își slăbiseră nodurile cravatelor. Domnul Liebman era proaspăt ca un castravecior murat. În toată cariera mea politică n-am întâlnit o altă persoană cu care să se fi negociat mai greu decât cu el. Sincer, nu

înțeleg cum ajung să fie făcute filmele, dacă trebuie să se treacă printr-un asemenea proces de fiecare dată.

— Pot folosi telefonul dumneavoastră? a întrebat domnul Liebman, când am terminat în sfârșit.

M-am abținut foarte greu să-l conduc până la cabina unui telefon public, dar nu sunt un om răzbunător.

I-a cerut centralistei să-i facă legătura cu Prima Doamnă.

— Jess?

Jess? Acesta era modul în care i se adresa Primei Doamne?

— Ți-am obținut înțelegerea pentru șase poze. Plătește sau joacă. Glumești? Te *adoră*. Vor să te aibă la pat.

— *Ce?* am tunat eu.

— O figură de stil, Herbie. Nu. Sunt aici cu domnul Wadlough. Da, un domn foarte cumsecade. Auzi, există restaurante aici în oraș? Am auzit că totul se face la microunde. Da? Hai atunci, fac cinste. Ai o mașină?

Am încercat să ignor aceste enormități și să mă concentrez asupra modului de repartizare a locurilor la bordul lui Marine One. Liebman a plecat, luându-și la revedere cu un *Ciao*. Mie, unuia, nu îmi părea deloc rău că pleca.

cartea a cincea

capcane

25. rana

Îmi e dor de Joan, dar consider că e important să fiu cu președintele în timpul ultimelor zile pașnice dinaintea începerii alegerilor generale. E plăcut aici, în ciuda alergiilor.

— *Jurnal*, 30 august 1992

Pe măsură ce se apropia Ziua Muncii și începutul oficial al campaniei electorale prezidențiale, președintele era tot mai indispus. La insistențele mele, el și-a petrecut ultima săptămână din august la Casa Albă de vară, pe Insula Monhegan, adunându-și forțele pentru calvarul extenuant care-l aștepta. Doream foarte mult ca această perioadă să fie plăcută pentru el, fără șicane din partea locuitorilor din zonă, așa că am aranjat discret ca fiecare locuitor din Monhegan să primească 500 de dolari dintr-un fond al Departamentului de Mediu, pentru completarea unui chestionar privind calitatea vieții.

Un incident aproape dezastruos a fost evitat în ultimul moment, când am descoperit că Lleland îl invitase pe președinte într-o croazieră de două zile la bordul lui *Compassion*. Președintele acceptase invitația într-un moment de slăbiciune. Gândul că președintele ar fi putut fi fotografiat la bordul acelei rușini plutitoare, în ajunul campaniei electorale, era de coșmar. Când l-am luat la întrebări pe Lleland, mi-a spus că „aerul sărat" i-ar face „mult bine" președintelui. Acest lucru m-a enervat atât de tare, încât i-am spus că-l suspectam că încerca pur și simplu să umfle prețul de revânzare al iahtului său prin adăugarea aurei prezidențiale. Discuția noastră s-a terminat abrupt și înverșunat, după care, timp de mai multe săptămâni, el mi-a ignorat cu desăvârșire prezența, chiar și în timpul ședințelor din

Biroul Oval. Dar reușisem să-l conving pe președinte să evite aerul sărat de la bordul lui *Compassion*.

Între timp, și președintele avea unele dubii în privința lui Lleland. Acestuia i se dăduse sarcina de a încerca să-l convingă pe senatorul Kennedy să se retragă din cursa electorală pentru alegerile primare, iar el o dăduse în bară spectaculos când senatorul nu numai că nu se retrăsese, dar îl rugase public pe vicepreședintele Reigeluth să participe alături de el. *Quel fiasco!*, cum spun francezii.

Am avut un rol important în a-l convinge pe vicepreședinte să nu accepte oferta senatorului. (Nu e adevărat că, după cum scria fostul vicepreședinte în cartea sa – *Jet Lag: Cei patru ani ai mei la bordul lui Air Force Two* — , i-aș fi sugerat că Fiscul ar fi putut fi interesat de declarațiile sale de venit din perioada 1984–1987.) Oricum, ca rezultat al eforturilor mele, eram bine privit de către președinte.

Doream ca președintele să aibă cât mai mult timp pentru sine pe parcursul acelei săptămâni de pace petrecute cu familia. Ca să mă asigur de acest lucru, l-am însoțit – printre nenumăratele comentarii ale personalului important, ai cărui membri nu fuseseră invitați – și am locuit într-una dintre căsuțele de la marginea complexului prezidențial.

În acea perioadă am acționat ca un fel de „memorie-tampon", un fel de „conductor", asigurându-mă că toate hârtiile treceau prin mâinile mele, în drumul lor spre președinte. În interesul liniștii prezidențiale, am încercat să reduc acel fluviu la nivelul unui pârâiaș. Era o sarcină grea, ținând cont că numărul zilnic mediu de pagini de documente care ajungeau la președinte era de 204,6. Am reușit să-l reduc la cinci. Eram mândru de ispravă, deși am fost aspru criticat pentru asta de către presă și de unii dintre membrii importanți ai cabinetului, unul dintre aceștia declarând pentru *New York Times* că aveam o „influență constipantă".

Președintele mă rugase să supraveghez procedura de sinteză a rapoartelor de știri din acea săptămână deoarece

dorea să ajungă la zi cu cărțile. Am dat indicații Biroului de Sinteză a Știrilor din cadrul Casei Albe să fie extrem de selectiv. Lucrând cot la cot, am reușit să reducem ediția zilnică a lui *New York Times* la cincizeci de cuvinte, iar pe cea a lui *Washington Post* la douăzeci. De fapt, consideram că *Times* ar fi putut fi prezentat chiar mai sintetic.

Nu consideram necesar să consum „timpul prețios" al președintelui cu rapoarte orare despre cele mai noi acuzații proferate de republicani. Între a fi ținut la curent cu ultimele învinovățiri iresponsabile aduse de către George Bush și vânătoarea de melci între stâncile acoperite cu ierburi de mare în compania fiului său, nu aveam nici un dubiu ce prefera președintele. Și totuși, lumea îl presa din ce în ce mai mult.

Bermudele erau în atenția presei din cauza dinamitării Clubului de Golf Mid-Ocean din 27 august și din cauza efectului implicit al acestui act asupra turismului. Individul acela mic și șters de la CIA, care îi dădea președintelui raportul zilnic, mi s-a părut chiar mai chinuit decât de obicei când a apărut în dimineața următoare. Iar când Chase Manhattan și-a ridicat dobânda principală la credite la douăzeci și unu de procente în ultima zi a lunii, a fost cu adevărat nevoie de o declarație din partea președintelui. În loc să-l deranjeze pe Charlie Manganelli, care, profitând de vacanța președintelui, se înscrisese într-un nou program de dezintoxicare în cadrul Spitalului Bethesda al Marinei, am preferat să compun eu o declarație, pe care am dat-o apoi *New York Times*-ului. Sincer, la momentul respectiv, am fost foarte mulțumit de ea pentru că viza esența problemei și punea băncile în situația pe care o meritau – să se dezvinovățească. Dar, privind înapoi, cred că am reacționat excesiv propunând să naționalizăm băncile. Nu fusesem informat că Lindsey, secretarul Trezoreriei, se exprimase împotriva naționalizării băncilor în ședința de cabinet din

data de 27 iunie, iar președintele îi sprijinise punctul de vedere. Toată întâmplarea, chiar și exagerată, arăta că era nevoie de o mai bună coordonare în cadrul executivului.

Am încercat să ținem presa departe de insulă convingându-i pe consilierii din Monhegan să voteze o ordonanță temporară, care interzicea accesul presei pe insulă, dar snobii orașului au fost îndărătnici (în sinea mea, am decis că era pentru ultima dată când vedeau bani din partea Departamentului de Mediu). Deci presa era prezentă, deși cu numai douăzeci de reprezentanți. Aceștia își petreceau timpul căutându-i pe localnicii mai excentrici și pe nemulțumiți, care le ofereau povești bețivănești despre modul în care zgomotul elicopterelor prezidențiale provoca năpârlirea homarilor.

Nu am petrecut prea mult timp în compania președintelui în acea perioadă, dar în seara penultimei zile președintele m-a sunat și m-a întrebat dacă doream să-l însoțesc la o plimbare. Eram deja în pijama, dar bineînțeles că am acceptat. Ne-am întâlnit lângă căsuța mea, „Poopdeck", și mi-a înmânat o lanternă. Însoțiți de numai șase agenți, am pornit la drum. Îi simțeam izul de whisky în respirație. Dar era, mai presus de toate, vacanța lui.

Spre îngrijorarea mea, președintele s-a îndreptat spre țărm, în loc s-o ia pe una dintre minunatele cărări care șerpuiau prin pădurea de pini. Era încântat să ia oameni „la plimbare" de-a lungul țărmului. Adevărul era că aceste peregrinări necesitau deprinderi de capră neagră. Drumul trecea peste bolovani, pe sub două trunchiuri imense de copaci scoase la țărm de ape, prin canale tapetate cu ierburi de mare foarte alunecoase, culminând cu o porțiune de cărare extrem de neplăcută, de treizeci de centimetri lățime, tăiată în stâncă la șase metri deasupra nivelului apei. Era destul de greu chiar și în timpul zilei, dar noaptea îmi amintea de unul dintre decorurile din filmele despre al

Doilea Război Mondial, după cărțile lui Alistair Maclean. De fiecare dată când președintele anunța că mergea la plimbare, Serviciile Secrete puneau în stare de alertă personalul medical și posta agenți într-o barcă militară de cauciuc de tip Zodiak la baza stâncii. Cu un an în urmă, președintele îl luase într-una dintre aceste plimbări pe primul ministru din Sri Lanka. Acesta fusese motivul pentru care onorabilul domn Chiribindigar plecase fără să semneze acordul de apărare reciprocă, deși am înțeles că primul ministru își recăpătase între timp controlul deplin asupra mâinii sale stângi.

Eram recunoscător pentru luna vizibilă pe trei sferturi. Îmi permitea să văd la un metru în fața picioarelor. Vederea mea de noapte nu e bună deloc, iar când fac eforturi, ochelarii au tendința de a mi se aburi.

— Nu uita, a spus președintele, sărind de pe o stâncă pe alta. Fără mâini.

Susținea că era interesant dacă nu te foloseai de mâini. Sincer, mie mi s-ar fi părut provocator chiar și folosind crampoane și cordelină.

Președintele era destul de tăcut. Simțeam în el o oarecare tristețe sau teamă. Și de ce n-ar fi avut aceste sentimente? A admis evidența: că urma să fie o campanie anevoioasă. Cei patru ani își puseseră amprenta asupra fizicului său. Arăta mai bătrân de cincizeci și doi de ani. Fața lui avea riduri care nu fuseseră acolo în ziua inaugurării. Și tusea îi era mai acută, deși „promisese solemn" să se lase de fumat până la Ziua Muncii. Speram din tot sufletul să-și țină promisiunea de data asta, deși începutul campaniei nu era un moment prea potrivit pentru renunțatul la fumat.

— Herb, mi-a zis el, în timp ce făceam o pauză pe un bolovan alunecos, nu sunt sigur de campania asta electorală.

Simțeam că dorea să fie îmbărbătat. Nu sunt un personaj fără coloană vertebrală, dar consider că există

momente când un consilier își slujește cel mai bine șeful spunându-i lucruri liniștitoare. I-am spus că întreg personalul avea „un tonus foarte bun". Nu era așa, dar era singurul lucru la care mă puteam gândi în acel moment.

— Tonus bun, a repetat el. Probabil că te referi la Manganelli.

Am fost nevoit să-i vorbesc despre problema lui Charlie după incidentul de la convenție. Faptul că președintele îl păstrase în postul de prim scriitor de discursuri era doar o dovadă a generozității lui.

Am râs, iar el a alunecat pe niște mușchi marin și a căzut între două stânci. Agentul care ne supraveghea de deasupra a spus ceva în radioemițător și deodată toată zona a fost scăldată într-o lumină crudă. Era raza reflectorului cuterului Gărzii de Coastă aflat la 45 de metri în larg.

Președintele s-a cățărat înapoi.

— Opriți chestia aia.

După câteva secunde totul a devenit negru, în urmă rămânând doar explozii de puncte strălucitoare pe retină. Orbit, am făcut un pas prevăzător înainte. S-a auzit un fleoșc puternic sub talpa mea, apoi ambele picioare mi s-au ridicat în aer, iar eu am aterizat în fund, lucru care m-a făcut să îmi muște vârful limbii.

— Ți-ai folosit mâinile? a întrebat președintele.

— Cred că am rămas fără o parte din limbă, am spus.

Ne-am mai plimbat, vorba vine, câțiva pași. Chiar și pradă durerii, îmi dădeam seama că era o seară minunată. Totul părea foarte liniștit. Lumina lunii se unduia pe apă și pescărușii zburau de colo până colo deasupra capului – asta în cazul în care pescărușii zboară în zigzag. Altfel, erau lilieci.

Am ajuns la un pietroi care arăta deosebit de neplăcut, o stâncă pe care vreo eră glaciară o smulsese de pe mal și o răsturnase într-un unghi de treizeci și cinci de grade. Președintele îi dăduse și un nume: Old Snaggle Tooth.

— Hai sus, a spus el vesel. Putem vorbi aici.

L-am întrebat dacă nu-i puteam vorbi de la baza stâncii.

— Vă aud chiar foarte bine de aici.

— *Hai odată.*

E greu să-i spui nu Comandantului Suprem. Președintele nu făcea aceste lucruri din rea-voință. Pur și simplu, în Thomas Tucker mai rămăsese o parte din băiețelul de odinioară.

Urcasem deja câțiva metri când m-am înclinat înainte și am căzut lat. Stânca era acoperită cu afurisitele alea de buruieni de stâncă. Am alunecat înapoi până jos, mânjindu-mi întreaga parte din față a corpului cu mâzgă.

— Trebuie să-ți iei elan din fugă, a spus președintele.

— Nu înțeleg, am șuierat. Cum se poate ajunge sus?

— Prinde viteză!

— Aha, am spus, și am pornit iar în sus.

Am reușit să ajung aproape până sus, înainte de a fi blocat de iarba de mare.

— Aoleu, am spus, simțind că urma să încep să alunec înapoi în orice moment.

Nu doream asta. Erau cam patru metri și jumătate până jos.

— Uite, a zis președintele. Prinde-mă de mână.

În timp ce mă întindeam după mâna lui, am început să alunec. Unghiile de la degete mi s-au afundat în buruiana de stâncă și au încercat să se agațe, dureros, pe parcursul câtorva metri. În sfârșit am fost în stare să frânez apucând în pumni buruienile ancorate de stâncă. Reușisem să îmi opresc alunecarea, pe de altă parte însă nu puteam să urc înapoi. De fiecare dată când încercam să mă ridic, se mai rupeau câteva dintre buruienile pe care le prinsesem în pumni. Singura soluție era să mă mențin în această poziție nefirească.

— Nu urci?

— Rămân aici, am spus, scuipând o bucățică de algă marină de care eram sigur că îmi infecta rana de pe limbă.

— Iubesc locul ăsta.

A suspinat și i-a strigat agentului aflat deasupra noastră.

— Spune-le te rog să mute nava din bătaia lunii, a zis el și a chicotit. Nu cred c-o să încerce nici un pește să mă ucidă în noaptea asta.

Dacă trebuia să moară cineva în acea seară, cu siguranță că eu urma să fiu acela.

Cuterul și-a pornit motoarele și s-a dat cam o sută de metri în lateral.

— *Mult* mai bine, a spus președintele.

Antebrațele mele începeau să zvâcnească.

— Cred că n-o să mai trebuiască să îmi fac griji prea mult timp de acum încolo pentru cuterele Gărzii de Coastă care obturează imaginea lunii.

S-a întins pe spate și a râs.

— Am dat-o în bară rău de tot, nu-i așa?

Nu credeam că era bine pentru el să înceapă o campanie cu o astfel de atitudine.

— Doar pentru că sunteți condus în sondaje și aveți un decalaj…

N-am putut să îmi termin propoziția, pentru că unul dintre smocurile de buruiană s-a rupt complet, făcându-mă să mă rotesc spre lateral.

— Douăzeci și cinci de procente nu sunt decalaj, Herb. Sunt scufundare-n toată regula

— Dar avantajele slujbei…

— Când lumea începe să azvârle cu ouă după tine – *pe Pennsylvania Avenue*. Cum a zis Feeley? „Ca la Caracas". *Caracas!*

A râs amar.

— Doar un grup de radicali, am pufnit, reușind să prind din nou buruienile. Cei mai mulți americani…

— Mă urăsc din tot sufletul.

A băgat mâna în buzunarul pelerinei și a scos o sticlă.

— Ei bine, cel puțin nu vorbesc despre mine la persoana a treia. Când or să-și scrie nenorocitele alea de memorii, n-or să poată afirma asta despre mine.

Lasă-l să dea totul afară, mi-am zis. *Apoi lucrează la încrederea lui în sine.*

— Ia zi, a întrebat el, ai vreun editor pentru ale tale?

Am fost surprins și nu chiar rănit de această întrebare.

— Bineînțeles că nu. Nu plănuiesc să scriu nici un fel de memorii.

— Feeley mi-a spus altceva.

— Poftim?

A mai tras o dușcă.

— Ziua în care te-a bătut Jessie. De asta te-am reangajat. Ba chiar a spus că ai semnat un acord preliminar cu o editură și că urma să faci totul public despre mariajul nostru.

Feeley! Deci *asta* se întâmplase. Am strâns puternic în pumni buruienile de stâncă, imaginându-mi că-l strângeam de gât pe Feeley.

— Trebuie să recunosc, Herb, te-am urât cu adevărat atunci, o perioadă. Apoi m-am gândit: și ce dacă? *Toți* or să scrie câte o carte.

Am început să-i spun că totul era doar un fals imens și scandalos, că Feeley încerca doar – în modul său *necinstit* – să îmi obțină slujba înapoi.

Președintele a dat din umeri:

— Nu contează. Ah, îmi place aici.

Continuam să atârn, fierbând din cauza lui Feeley. Președintele privea spre largul mării.

— Vrei și tu?

Mi-a oferit plosca și s-a uitat la mine.

— Ești în regulă acolo?

— Sunt bine, am spus, încă înțepat.

— Ia spune, Herb. Chiar voiam să te întreb.

— Ce?

— Îți place meseria de contabil?

Sincer, nu eram pregătit să discut despre munca mea. Am îndrugat ceva vag despre cât de mult îmi plăcea să lucrez cu cifrele. În cifre puteai avea încredere.

— Știu și eu, a zis el. Sună plictisitor.

— Mie mi-a plăcut, am spus.

Brațele îmi erau ca niște noduri dureroase.

— Sudul o să fie o adevărată problemă. Ai văzut cum m-a numit săptămâna trecută guvernatorul de Mississippi, G.V. „Sonny" Montgomery?

— Poate că trebuia să organizăm mai multe mic-dejunuri pentru unitate, am gemut.

Președintele a mormăit și a mai luat o dușcă din sticlă.

— Mic-dejunuri pentru unitate! Trebuie să le mai dai peste bot indivizilor. Redu-le fondurile pentru autostrăzi, închide-le bazele militare. Sunt singurele lucruri care au efect.

— Am încercat. Nu pare să fi avut nici un efect pentru noi.

— *Noi?* Ce-i aici, spital? „Cum ne simțim în această dimineață?"

— M-am referit la administrația *noastră*, am spus, cu o iritare crescândă.

— Poate că a fost personalul. Poate că aici am greșit „noi", ca să-ți fac pe plac.

Am suspinat. Era o temă veche.

— Dacă n-ați fost mulțumit de personalul pe care l-am selectat, de ce n-am făcut ceva în direcția asta?

— Ei bine, poate chiar ar fi trebuit să facem!

— Foarte bine, am mormăit.

— Aș putea sugera un număr de schimbări chiar în clipa asta.

— La fel și eu!

Mârâiam unul la altul din capetele opuse ale unei suprafețe acoperite de vegetația luminată de lună.

— Ei bine, dacă așa puneți problema, demisionez!

— Accept! Cu aplicare imediată!

— Foarte bine! Poate c-o să merg să lucrez pentru George Bush...

— Bine! În felul ăsta o să am un avantaj în fața lui...

— ...*după* ce îmi scriu memoriile!

— Dă-i drumul! Trece-mă pe listă pentru recomandări. N-or să te angajeze nici pentru ca să te ocupi de un Tastee Freeze!

— Ha! am spus. Pariez că n-or să vă ofere nici măcar o bibliotecă prezidențială! Cine și-ar putea dori documentele și discursurile dumneavoastră oribile?

— Harvard!

— Poate Universitatea din Caracas!

În mijlocul acestor întâmplări, am dat drumul unuia dintre cei doi pumni de buruieni pentru a gesticula spre el. N-ar fi trebuit s-o fac. M-am deplasat în lateral, iar pumnul de buruieni care îmi rămăsese a început să se desprindă de stâncă. Am început să alunec.

— Aoleu! am țipat.

Am reușit să apuc alți doi pumni de buruieni și m-am oprit din alunecare.

— Uite, a spus președintele, întinzând mâna spre mine, ia-mi...

Am privit în sus și am văzut că începea să alunece.

— Nu! am spus, dar era prea târziu.

Capul i s-a înfipt în zona dintre umărul și gâtul meu. Impactul a smuls buruienile de pe stâncă, producând un sunet dezgustător. Am dat să frânez, dar am reușit doar să îmi creez cele mai extreme și dureroase senzații sub unghii. Astfel blocați, ca doi cerbi belicoși, am alunecat în jos pe Old Snaggle Tooth.

26. odihnă și răgaz

Arnold vrea să mă țină sedat. Deși sunt foarte tentat, trebuie să îmi mențin luciditatea.

— *Jurnal* (dictat), 7 septembrie 1992

Feeley a apărut lângă patul meu, la Spitalul Bethesda al Marinei, a doua zi dimineață, imediat după ora zece.

— Hrr! am spus.

— Tocmai l-am văzut pe șeful, a radiat el. Arată *oribil*. Ambii ochi au cercuri negre și albastre. Pe frunte are un nod de mărimea unei mingi de golf, bașca o fisură cât firul de păr pe cubitus.

— Și de ce te bucuri? am gemut.

Durerea din piept era foarte puternică, lucru care mă împiedica să respir. Îmi simțeam degetele fierbinți și îmi dădeau mâncărimi în interiorul ghipsului.

— Centralista își iese din minți. Am înregistrat douăsprezece mii de apeluri de adeziune. Și florile alea nenorocite. Le trimitem dincolo, la cimitirul Arlington.

Deși eram mulțumit să aud că poporul american își sprijinea președintele, am spus că eram uimit de nivelul efluviilor.

— Mă rog, ținând cont de împrejurări, a spus Feeley.

— Împrejurări?

— Da, adică a făcut un lucru măreț. Ascultă-mă pe mine, cei de la sediul de campanie a lui Bush s-au suit pe pereți.

Remarca a trecut prin perdeaua de durere ca sunetul unei sirene prin ceață.

— Spune-mi, l-am rugat, ce lucru măreț a făcut.

— Ți-a salvat viața.

Joan mi-a spus mai târziu că încercasem să sar din pat și să-l atac pe Feeley. Făcând asta, se pare că mi-am rupt din nou clavicula și am leșinat de durere.

Când mi-am revenit, un doctor al Marinei era aplecat deasupra mea. Joan ședea lângă patul meu, cu o expresie îngrijorată pe față.

— Feeley, am gemut, Feeley.

— Bineînțeles că nu vă simțiți bine, domnule Wadlough, a zis doctorul.

— Nu, domnule doctor, a spus Joan. Feeley a fost cel pe care...

— Aha, a încuviințat din cap doctorul. Trebuie să vă odihniți, domnule Wadlough.

După câteva ore, Joan mi-a dat să mănânc niște chiftele făcute în casă. Au fost o mare alinare pentru mine.

— Ce mai fac copiii? am întrebat. Le e dor de mine?

Mi-a spus că Herb Junior fusese mutat în secțiunea B a clasei a noua.

Am suspinat.

— Ce alte vești bune ai pentru mine?

— Avem o scrisoare din partea avocatului domnului Urrutia-Bleyleben.

— *Joan*, am spus. Am vrut doar să fiu sarcastic.

Locuiam lângă atașatul militar uruguayan. Acesta era un om neobișnuit de neplăcut care deținea nouă baseți care urlau cât era seara de lungă, indiferent dacă luna se vedea sau nu pe cer. După ce am îndurat acest lucru timp de câteva luni, în final l-am amenințat cu procesul. Apoi Herb Junior și-a luat arcul și săgețile și a rănit unul dintre animale în partea din spate. După aceea, relațiile de bună vecinătate au fost foarte chinuite. Indiferent ce se mai întâmplase între timp, putea să aștepte.

După ce a plecat Joan, am rugat o asistentă să sune la Casa Albă și să ceară cu Feeley.

— Spuneți-i că doresc să-l văd. Imediat.

Asistenta a reușit să dea de el la telefon și i-a transmis mesajul.

— Spune că e foarte ocupat acum. Poate veni mâine?

— Spuneți-i că are o oră la dispoziție. După aceea, încep să acord interviuri.

Centralista i-a spus întocmai.

După patruzeci și cinci de minute ușa s-a deschis.

— Dumnezeule, ce zi.

Avea acel zâmbet de băiat de cor și purta în brațe o plantă în ghiveci, mare și înfiorător de urâtă.

— De unde ai furat aia? De la Arlington?

— Cum te mai simți?

— Rău. Rău și trădat.

— E groaznic.

Cel mai rău lucru în toată treaba era că părea sincer.

— Pot să-ți aduc ceva?

— Poți. Ce minciuni sordide ai început să răspândești?

— Dorești să citești comunicatul de presă?

Mi l-a întins.

— Nu-mi pot folosi mâinile.

— Ți-l țin eu.

— Pune-l acolo.

Am citit.

CASA ALBĂ

31 august 1992
12:00
Biroul Secretarului de Presă
Pentru emitere imediată

Președintele e într-o stare „foarte bună" în această dimineață, după accidentul de azi-noapte de pe Insula Monhegan, în Maine. El a suferit răni ale țesuturilor moi, are o echimoză sub ochiul drept și o fisură cât firul de păr în zona cubitusului.

Medicul lui personal, maiorul Arnold F. Todman, se așteaptă ca președintele să fie externat mâine de la Spitalul Bethesda al Marinei și să-și reia participarea la campania electorală.

— Fraza e cam lungă, am spus.

Feeley a ridicat din umeri. Am continuat să citesc.

Herbert A. Wadlough, adjunctul șefului de cabinet și asistent al președintelui, a suferit răni ceva mai serioase.

— „Ceva mai serioase"?

Starea lui este evaluată ca „bună" de către doctorii de la Bethesda. Domnul Wadlough a suferit o contuzie la frunte, o fractură a claviculei și o ruptură a plantarisului. Doctorii se așteaptă să fie externat în timpul acestei săptămâni. Nu se știe în acest moment dacă rănile suferite vor împiedica participarea lui completă la campania electorală.

Incidentul a avut loc la ora 23:08, în timp ce președintele și domnul Wadlough se plimbau pe stâncile de pe malul estic al insulei. Domnul Wadlough a alunecat pe iarba de mare și a început să se apropie de marginea unei stânci. Președintele, încercând să-i oprească alunecarea, a sărit și s-a interpus între corpul domnului Wadlough și baza stâncii. După părerea maiorului Arnold, domnul Wadlough nu ar fi supraviețuit căderii dacă președintele nu ar fi intervenit așa cum a făcut-o. Acționând în modul descris mai sus, președintele a suferit vătămările amintite, care, deși n-au fost letale, au necesitat transportarea lui imediată de pe Insula Monhegan.

— Tu ești de vină pentru asta, am spus.

— Herb, înainte să-ți ieși din pepeni...

— Să-mi ies din pepeni? Fi-ți-ar... Uită-te la mine!

— A, îmi pare rău. E o figură de stil. Ideea era...

— Nu-mi spune care „era ideea". De fiecare dată când aud asta, înseamnă că nimeni n-a gândit deloc, ci a acționat

doar prin complicități și cu prefăcătorie. În cazul tău, cu amândouă.

A zâmbit, lucru care m-a enervat semnificativ.

— Îmi exploatai, probabil, rănile în scopuri politice înainte să mi se acorde îngrijiri medicale.

A încercat să pară jignit. Dar nu prea i-a reușit.

— Chiar crezi că aș face asta?

— Ai arunca în aer și sediul cercetașelor.

— Vorbești serios?

— Da, m-am răstit. Și dacă m-aș fi putut gândi la ceva mai sfânt, aș fi spus-o.

— Vrei să auzi ce s-a întâmplat?

— *Știu* ce s-a întâmplat. Președintele a căzut și aproape că m-a ucis.

— Ți-ai pierdut cunoștința.

— *Știu* că mi-am pierdut-o.

— Știi, e un miracol că n-a fost ceva mai serios. Arnold…

— Sunt recunoscător – sunt recunoscător fiindcă am suferit leziuni numai la cap, gât, umăr și gleznă.

— Dar Tucker? a întrebat el pe un ton defensiv. Putea să-și rupă gâtul. Dar i-ai frânat căderea.

Se plimba prin încăpere.

— Nu-ți dai seama? a zis el încântat. I-ai salvat viața președintelui Statelor Unite ale Americii. Trebuie să fii mândru de tine, Herb. Câți alții…

— *Te rog.* Ce-i cu asta?

Am arătat cu capul spre comunicatul de presă.

— Asta? a repetat Feeley.

— Da. Foaia asta, covorul ăsta imens de minciuni, țesut industrial. Ce zici de asta?

— Nu știu. Eu zic că a fost destul de bun pentru miezul nopții.

A surâs. Era sincer mândru de profesionialismul lui. Asta era trăsătura care-l făcea pe Feeley nevinovat, indiferent

ce jigniri profera. Stăteam în pat, gândindu-mă la asta, iar furia mi s-a mai domolit puțin. Poate că era din cauza medicației. Simțeam cum mă părăsea setea de luptă. Politica presupune o doză bună de resemnare.

— Vrea să te vadă, a zis Feeley. Cred că se simte prost în legătură cu cele întâmplate.

— Păi ar fi și cazul, am spus. Ar trebui să se simtă *foarte* prost în legătură cu ce s-a întâmplat.

— Grozav. Am programat întâlnirea mâine la unsprezece. O s-o ținem lângă piscină. Nu-i bine să ne trezim cu o droaie de camere și reporteri.

27. samariteanul

Sunt dezamăgit de ce se întâmplă pe traseu.

— *Jurnal*, 28 septembrie 1992

Președintele a profitat enorm de pe urma leziunilor mele. După cum prevăzuse Feeley, Crucea Roșie americană i-a înmânat medalia Bunul Samaritean. Mai mult, până să se termine tot tămbălăul, a primit alte douăzeci și două de distincții umanitare.

Eram cărat pe la aceste nenorocite de banchete de medaliere ca ursul la târg. La momentul prestabilit, spotul de lumină era îndreptat spre mine, iar eu mă chinuiam să mă ridic, cu cârjele și suportul de claviculă, și mă înclinam recunoscător în direcția președintelui. Feeley numea aceste momente „mari prilejuri foto". Eu le numeam indecente.

Într-o după-amiază de vineri, când eram pe cale să ne luăm zborul spre Council Bluffs, Iowa, unde președintele urma să primească o altă medalie pentru că fusese cât pe-aci să mă omoare, am refuzat. Nu mai suportam încă una. S-a produs agitație, au sosit apeluri de la sediul de campanie Tucker / Reigeluth și s-a spus că asta ar afecta eforturile depuse în Iowa.

— Tâmpenii! am spus.

Feeley și-a intrat repede în rol, implorându-mă să merg. Mi-am aruncat cârja după el. În cele din urmă, a sunat președintele.

— Herb, a spus el, urăsc să fac asta cel puțin la fel de mult ca tine.

— Mă îndoiesc, am spus.

Devenisem mai independent în gândire și mai deschis la vorbă de când cu afacerea de la Old Snaggle Tooth.

— N-o face pentru mine. Fă-o pentru noi.

— Apelați, presupun, la patriotismul meu?

— Apelez la felul cum percepi siguranța locului de muncă.

— Dacă tot ați pus problema așa, am spus cu năduf, e clar că n-o să particip sub nici o formă la banchetul din seara asta.

Asta fiindcă una dintre urmările acestei înșelătorii era tocmai *garantarea* locului de muncă. N-ar fi ajutat prea mult imaginii președintelui să-l dea afară pe „consilierul de neînlocuit" a cărui viață o salvase atât de galant.

— Herb, totul e pregătit. Feeley spune că acest tip de lucruri au mare priză pe acolo. Creștem cu trei procente.

Așa că m-am lăsat înduplecat, cum făceam întotdeauna cu președintele, și am plecat la Council Bluffs. A fost o treabă foarte vulgară. Chiar și acum fac urticarie când aud citatul „Nu există iubire mai mare pentru oameni decât aceea care-l face pe un om să își dea viața pentru prietenii lui".

Președintele a încercat să mă binedispună în această perioadă de umilințe publice dându-mi sarcini și responsabilități suplimentare. Una dintre ele era „păstorirea personalului" – cum spunea chiar el. Aceasta s-a dovedit a fi aproape o slujbă cu normă întreagă.

Prima mea sugestie a fost ca Lleland să își doneze iahtul *Compassion* unei organizații caritabile pentru refugiați. N-are rost să mai spun că pe Lleland l-a scos din sărite această idee și mi-a spus să îmi văd de treburile mele. Feeley le-a pasat celor de la *Post* zvonul că Lleland dorea să doneze iahtul Ecuadorului, pentru a fi transformat în navă-spital. Lleland a fost silit să dezmintă un „raport neoficial" conform căruia urma să își cedeze iahtul de agrement pentru o cauză umanitară.

În acea perioadă, l-am urmărit cu atenție pe Charlie Manganelli. Existase incidentul din timpul convenției democraților când amenințase cu represalii fizice un reporter după ce acesta făcuse comentarii depreciative la adresa discursului inaugural al președintelui.

Reușisem să smulg de la Withers activitatea de scriere a discursurilor – o altă compensație pentru participarea la banchetele alea nenorocite – așa că puteam ține lucrurile sub supraveghere.

Retorica lui Charlie devenise vehementă. Într-un discurs, el s-a referit la domnul Bush făcându-l „gogoman". Eram absolut de acord cu o campanie ofensivă viguroasă, dar acest lucru trecuse pur și simplu de limita bunului-simț. L-am trimis înapoi cu comentariul: „Mult prea puternic. Schimbă". Mi l-a trimis înapoi. Schimbase „gogoman" cu „mocofan".

Am spus:

— Vezi tu, Charlie, nu putem numi un fost vicepreședinte nici „gogoman", nici „mocofan". Oricum, ce-ți veni?

— Cam un sfert de litru de Jim Beam. Schimbă-l în „cap de sulă", dacă vrei. Hai până aici să bem un pahar.

— Nu, *mulțumesc*, am spus apăsat.

— E trecut de șase.

— Nu crezi c-ar cam trebui s-o lași mai moale cu băutura, Charlie? Cel puțin în campanie.

— Nuu, a spus el. Scriu perfect când sunt beat. Ascultă aici: „Haideți să facem bunuri, nu tunuri."

— Foarte drăguț, Charlie.

Time îl numise „un tânăr Ted Sorensen cu o urmă de Jimmy Breslin". În ultimul timp, îmi era teamă ca nu cumva Caliban să-l copleșească pe Ariel.

— Poezie, tată, nu glumă. O folosim în discursul pentru evanghelici, joi.

— Ăia-s niște șoimi, Charlie.

— Așa e. O să bag ceva despre lamele de plug.

— Orice vrei, am spus. Dar fără insulte.

— M-am săturat să-i aud pe idioții ăia dând vina pe noi pentru orice. De fiecare dată când o țară prăpădită e invadată de sovietici, noi suntem de vină.

În principiu, eram nevoit să fiu de acord cu el. Bush dăduse tonul campaniei cu atacul său imediat după Ziua Muncii, redenumind Marele Târg prin formula „Marele Fâs" și cabinetul președintelui o „colecție de trântori și paraziți" (acest lucru era deosebit de insultător pentru mulțimea de persoane cu înaltă specializare, din etniile minoritare, care făceau parte din cabinet). Bush l-a criticat pe președinte pentru că refuza să trimită trupe în Chiapas pentru a ajuta guvernul mexican să înfrângă insurgența de acolo. Ne-a învinuit de cotropirea Pakistanului de către sovietici și a declarat tratatul STOP „neverificabil" – de fiecare dată când republicanilor nu le convine ceva, califică acel ceva „neverificabil". Având grijă să numească politica noastră fiscală „o făcătură marxistă", el a criticat retrocedarea bazei noastre militare navale din Golful Guantanamo, calificând-o drept o „stimulare a tendinței de retragere", iar taxele de utilizator introduse la Garda de Coastă le-a considerat „nedemocratice". Punctul terminus a fost o trimitere negativă la criza din Bermude:

— Nu doresc să stau pe margine, în timp ce un alt loc de vacanță american e transformat în satelit sovietic.

Bănuiam că antipatia lui Bush față de președinte avea motive personale. Pe vremea când era guvernator, domnul Tucker refuzase să participe la funeraliile lui C. Fred Bush, cocker spanielul familiei (eu îl îndemnasem să meargă, dar a refuzat).

Șeful serviciului nostru de promovare a președintelui, Leslie Dach, și-a arătat zelul obișnuit, dar nu ne puteam permite încă un episod de felul momentului în care acesta decisese pe cont propriu să ordone Organizației Americane

pentru Fauna Acvatică și Terestră să elibereze 15 000 de păstrăvi curcubeu în râul Allagash cu o zi înainte să înceapă expediția anuală de pescuit a președintelui.

De asemenea, a insultat atât de multe persoane în timpul activităților de serviciu, încât a fost necesar să modificăm SCS-ul (Sistemul Computerizat de Scuze).

Pentru a vă face o idee cam ce înseamnă să ai de-a face cu un agent de promovare al Casei Albe, imaginați-vă următoarea situație: o persoană vă dă buzna în casă la ora 19:00, duminică seara, și vă spune că dumneavoastră împreună cu familia va trebui să vă mutați la subsol pentru următoarele două zile, că pereții sufrageriei vor trebui dărâmați din motive de securitate, că va trebui să închideți câinele în cușcă, că vor trebui revopsiți pereții, lărgită scara, construite băi noi, copiii trimiși la rude, că o parte din acoperiș va trebui demolată pentru a face loc echipamentului de comunicații, că veți fi nevoit să gătiți micul dejun pentru 450 de persoane și că bâzâitul care se aude provine de la tăierea cu drujba a pomilor (plantați de bunicul dumneavoastră), deoarece există riscul ca NBC să nu aibă o vedere bună asupra geamului de la oficiu. Agenții de promovare sunt, prin natura lor, nepopulari.

Formularul nostru de scuze suna în felul următor:

> Stimate domn,
>
> Președintele m-a rugat să îmi cer mii de scuze pentru episodul neplăcut datorat modului domnului Dach de a gestiona (1).
>
> Președintele regretă în special faptul că (2).
>
> El dorește să aflați că a discutat cu domnul Dach, exprimându-și dezamăgirea că un (3) ca dumneavoastră a trebuit să treacă printr-o (4).
>
> În același timp, președintele speră că veți înțelege presiunile extraordinare care sunt inerente muncii domnului Dach și că veți fi totodată de acord că, indiferent de aceste presiuni,

un astfel de comportament nu-şi are locul în cadrul administraţiei Tucker.

Cu cel mai adânc respect,

Herbert Wadlough
Consilier al preşedintelui
şi adjunct al şefului de cabinet

O scrisoare tip conţinea următoarele inserţii:

(1) prânzul oficial la California Club
(2) soţiei dumneavoastră i s-a vorbit într-o manieră foarte nepotrivită
(3) legiuitor extraordinar al statului California
(4) umilire personală

Obişnuiam să aleg inserturile şi apoi să imprim scrisoarea cu un scris caligrafic. Consider că oamenii apreciază acest tip de personalizare.

O campanie electorală e o perioadă foarte propice pentru fraternizări. Petreci şase, uneori şapte zile, câte optsprezece sau douăzeci de ore pe săptămână, cu acelaşi grup de persoane. Poveştile de dragoste iau naştere inevitabil la bordul avionului. Înţeleg asta. E specific firii omeneşti. Dar la un moment dat a devenit clar că lucrurile începeau să scape de sub control.

Din cauza leziunilor, n-am călătorit la bordul lui Air Force One până spre finalul campaniei. Joan s-a mutat temporar înapoi la Washington pentru a-mi fi aproape în procesul de recuperare. Când, în sfârşit, am plecat şi eu la drum, cum se spune, am fost uimit de tinereţea şi aspectul atractiv al voluntarilor care umpleau birourile de personal ale hotelului.

Ce frumos, mi-am spus, *că atâtea persoane tinere şi atractive se implică în politică*. Era puţin ciudat că era vorba exclusiv de femei, dar Partidul Democrat fusese dintotdeauna unul

dintre fronturile de bază ale organizațiilor de femei – spre deosebire de republicani, astfel încât nu am mai dat atenție acestui aspect.

Într-o dimineață, pe la ora șase, în Kansas City, mi-a fost clarificat motivul real al acestei abundențe de frumuseți tinere. Mergeam șchiopătând pe coridorul de la Hyatt când una dintre voluntare a ieșit dintr-o cameră, purtând cea mai scurtă cămașă de noapte pe care mi-a fost dat s-o văd vreodată. I-am zâmbit și i-am dat bună dimineața. Am fost uimit de prospețimea ei, de părul blond, ciufulit, de corpul ei alb ca laptele, cu forme voluptuoase.

Rușine să-ți fie, Herbert Wadlough, mi-am spus. *Dacă ar fi Joan aici, te-ar trage de urechi.*

În timp ce alungam aceste gânduri nepotrivite, am avut ocazia să observ din a cui cameră ieșise pisicuța aceea sexy (în campanie se pun întotdeauna etichete cu nume pe uși). Bamford Lleland al IV-lea! Șeful de personal al președintelui Statelor Unite ale Americii și „devotat" tată a trei copii.

Nu ar fi oare interesată doamna Lleland să afle acest lucru? Evident, nu am suflat niciodată nimănui vreun cuvânt.

Mi-am continuat drumul spre camera lui Feeley și am bătut la ușă.

— Ce? Cine? s-a auzit vocea din interiorul camerei.

— Sunt eu. Deschide.

Ajunsesem mai repede cu cincisprezece minute.

— Ne vedem în sala personalului.

— Nu. Trebuie să vorbesc cu tine.

— Sunt sub duș.

Fusesem în camera lui în seara precedentă și deci știam că baia era chiar lângă ușa de intrare. Vocea lui venea din dormitor. Dacă el era sub duș, eu eram în Cleveland.

— S-a întâmplat ceva? am întrebat. De ce nu-mi dai drumul înăuntru?

— Mă îmbrac.

— Pentru numele lui Dumnezeu. Te-am mai văzut dezbrăcat și înainte.

— Pleacă de-aici, a spus el. Ne vedem în sala personalului.

Nu îmi stă în fire să spionez, dar m-am poziționat la capătul coridorului, de unde vedeam ușa camerei lui. Cum stăteam acolo, o altă voluntară a ieșit dintr-o altă cameră, ducându-și pantofii în mână, și a plecat pe vârfurile degetelor pe coridor. Nu era nevoie să mergi pe vârfuri pe mocheta groasă – era probabil doar un reflex deprins la trecerea prin fața dormitorului părinților. După ce a dat colțul coridorului, am vrut să văd din a cui cameră plecase. Spre groaza mea, era a unuia dintre oficialii cei mai importanți de la Casa Albă.

Era scandalos! Conduceam o campanie sau un bordel?

Mi-am reluat supravegherea coridorului. După zece minute, s-a deschis ușa lui Feeley. Am recunoscut-o imediat. Era genul de persoană pe care o ținei minte. O întâlnisem la recepția dată de Tinerii Democrați. Semăna cu actrița Annette O'Toole. După ce a dispărut în lift, m-am năpustit spre ușa lui Feeley și am bătut puternic în ea. De data aceasta Feeley a deschis.

— Să-ți fie rușine! am șuierat.

S-a prefăcut că nu înțelege, dar nu m-am lăsat păcălit.

— E plăcut să te avem din nou cu noi la drum, Herb, a spus el, vizibil obosit.

— Îmi cer scuze! Îmi cer scuze că ți-am întunecat orizonturile sexuale! Credeam că încercăm să-l realegem pe președinte.

— Lucrez de-mi sar capacele. Ce vrei să fac? Să mă culc cu republicane?

— Afacerile tale extraconjugale nu sunt problema mea.

— Atunci de ce purtăm discuția asta, Herb?

— Ce se întâmplă dacă individa e o spioană? Ce se întâmplă dacă lucrează pentru oamenii lui Bush?

— Nu, nu, nu. A lucrat pentru noi în '88.

— Când era în clasa a opta?

— Pleacă, Herb.

Și-a făcut nodul la cravată.

— Îți amintești „Regula de aur", a mai spus apoi: „Nu face sex cu nimeni din echipa ta. Dar dacă începi – mi-a făcut cu ochiul –, nu te mai opri".

În drum spre casă, la bordul lui Air Force One, l-am sunat pe Rob Dickinson, coordonatorul voluntarilor din campania Tucker/Reigeluth. I-am comunicat că din clipa aceea avea să folosească pe post de voluntari femei trecute de patruzeci de ani sau bărbați.

— Nu mai vreau prospături, i-am spus.

Și vorbeam al naibii de serios.

Schimbarea a fost observată imediat și, Dumnezeule, ce scrâșnete de dinți și smuls de păr a produs. Ai fi crezut că le ordonasem tuturor să poarte centuri de castitate.

Aceste schimbări nu au contribuit cu nimic la creșterea nivelului meu de popularitate. Oamenii au început să-mi spună „Jonathan Edwards". Feeley a zis că aveam un efect „dezastruos" asupra moralului. I-am spus că aveam un efect mult mai puțin dezastruos asupra moralului decât un titlu de tabloid de genul:

ELEVELE DE COLEGIU
ÎȚI DAU TOT CE VREI
PENTRU BINELE CAMPANIEI

cartea a șasea
criză

28. avem o problemă

> Îmi petrec majoritatea zilelor în Sala de Strategie. Mă întreb dacă e sănătos aerul acolo. Va trebui să verific.
>
> — *Jurnal*, 9 octombrie 1992

Miercuri, 7 octombrie, la ora 4:54 dimineața, mi-a sunat telefonul. Era ofițerul de serviciu din Sala de Strategie a Casei Albe, care mi-a spus că baza navală aeriană din Bermude era „atacată" și că președintele dorea să convoace o ședință a Echipei pentru Situații de Urgență (EST) la 6:00 dimineața.

Amețit, mi-am fixat suportul pentru claviculă. E vorba de un dispozitiv care ți se dă când ți-ai rupt clavicula: o chestie sub formă de harnașament, care îți ține umerii drepți. Apa șiroia pe el.

— Joan, am spus, de ce e ud suportul meu pentru claviculă?

Mi-a spus că-l spălase în seara precedentă.

— Păi și de ce nu l-ai uscat?

Mi-a spus că nu l-a pus în uscător fiindcă s-a gândit că s-ar fi putut topi elasticul.

Nu aveam altă soluție decât să îmbrac afurisenia aia așa cum era. Era o senzație extrem de neplăcută.

După ce mi-am opărit gâtlejul cu o ceașcă de cafea fierbinte băută pe fugă – începusem să beau cafea, – mi-am revenit. A ajuns și mașina, așa că am plecat în viteză, pierzându-mă în negura dinaintea răsăritului.

Pe drum am reflectat asupra evenimentelor care aduseseră Bermudele în stare de fierbere.

Nu sunt nici colonialist, nici neocolonialist, dar mi-aș fi dorit cu ardoare ca Marea Britanie să nu fi exclus Bermudele din Commonwealth. Starea de statu-quo era destul de plăcută în Bermude: locuri de muncă în exces, integrare completă, sistem legislativ bicameral, o economie viguroasă, bazată pe turism. Guvernul Maiestății Sale bătuse mult apa în piuă despre cât de bună era ideea ca fosta colonie să se bucure de autodeterminare, dar motivul real era că Bermudele însemnau prea multe subsidii.

„Eliberarea", cum era numită bombastic, a dat curaj personajelor năvalnice și extremiștilor locali. După înlăturarea spectrului binefăcător al autorității britanice, aceste elemente s-au strâns rapid sub conducerea domnului Makopo M'duku și din acel moment a început să se dezlănțuie iadul pe pământ, începând cu incidentul de pe terenul de golf, petrecut cu câțiva ani în urmă.

M'duku, pe care un ofițer al Consiliului Național de Securitate îl poreclise „M-and-M", sprijinea exproprierea tuturor moșierilor albi, abrogarea acordului din 1941 dintre Marea Britanie și Statele Unite, pe baza căruia acestea din urmă își amenajaseră bazele navale pe insulă, precum și desființarea industriei textile a insulei, pe care M'duku, naționalist cultural înfocat, se spunea că o considera umilitoare.

La Casa Albă atmosfera era foarte tensionată. Coridorul din exteriorul Sălii de Strategie era aglomerat din cauza amiralilor și a coloneilor de marină. Aerul era plin de aroma șuncii, ouălor, cafelei și a biscuiților. Sunasem la cantină și le spusesem să pregătească un mic-dejun de urgență pentru 5:30.

Feeley m-a întâmpinat cu un surâs absolut nelalocul lui la acea oră.

— Pari vesel, am spus.

— E extraordinar.

Am presupus că vorbea despre micul-dejun.

— Da, am spus. Sanborn s-a întrecut pe sine însuși.

— Nu *mâncarea*, pentru numele lui Dumnezeu. Bermudele.

— Ce-o fi „extraordinar" în atacarea unei baze americane?

— Toți ne-au numit blegi timp de patru ani, fiindcă l-am tratat pe curul ăsta de M'duku ca pe George Washington. Și fiindcă n-am reacționat când a vrut să-l spânzure pe Wells.

Una dintre declarațiile mai brutale ale domnului M'duku a fost amenințarea că urma să-l spânzure pe consulul nostru general, Cecil Wells, de catargul de steag de lângă consulat. Președintele considerase toată afacerea o simplă formă de „intimidare", dar Wells era foarte alarmat și ceruse să fie rechemat. Președintele i-a spus că ar fi fost un „semnal negativ" să fie rechemat și l-a rugat să rămână și să „arate că are sânge în instalație". La final, Wells a fost de acord, dar și-a manifestat profunda mefiență.

— A, a spus Feeley, l-am sunat pe Manganelli și i-am zis să se apuce și să formuleze o declarație de război.

— *Ce?*

— Cred că l-am trezit din mahmureală.

Am trecut cu greu peste asta. Nu de alta, dar scrierea discursurilor președintelui făcea parte din răspunderile mele.

Feeley a spus:

— Herb, nu-i momentul să ne luptăm pentru zone de influență.

— Dar *război*? am spus. Nu crezi că e puțin… prematur?

— O să mai schimbăm pe parcurs, dacă o să fie nevoie.

— Dumnezeule, am spus. Cu o lună înainte de alegeri?

— Da. Sper doar să nu se precipite lucrurile.

Sosise momentul ședinței EST. Suportul meu de claviculă mă omora cu zile.

— De ce au atacat atât de devreme? a întrebat președintele cu un căscat.

Amiralul Boyd, șeful Statului Major Interarme, și Clay Clanahan, de la CIA, căscând și ei, au sugerat că putea fi din cauza faptului că torțele pe care le duceau aceștia arătau spectaculos la știrile TV. Feeley a aprobat din cap.

Președintele s-a interesat de integritatea bazei. Generalul X.O. Gilhooley, comandantul Marinei, a spus că era „imbatabilă, dar nu inexpugnabilă". Președintele și-a plimbat degetele pe partea stângă a feței și a întrebat ce însemna asta.

— Înseamnă că o mai putem apăra timp de câteva ore. Poate trei. Au reușit să pătrundă în patru puncte, dar au fost respinși.

— Cum?

— Cu câinii, domnule. Par extrem de înfricoșați de câini.

— Bun, a spus președintele. Haideți să trimitem mai mulți pe calea aerului. Vreau locul ăla doldora de câini. Cu sutele.

— Pot să spun ceva? a întrebat Feeley.

— Dacă e constructiv.

— Trimiteți o grămadă de ciobănești germani și-o să arate ca Alabama la începutul anilor șaizeci.

— Ce propui, Feeley? Pekinezi?

— Spun doar că, dacă vreți să fiți comparat cu Bull Connor, dați-i bătaie și umpleți locul cu ciobănești germani.

— Feeley, nu încerc să-i împiedic pe negrotei să stea la rând pentru mâncare la autoservire, pentru Dumnezeu.

— Perfect. Poate că așa scăpați doar cu o comparație cu primul ministru al Africii de Sud.

Președintele l-a privit furios, iar apoi s-a întors spre amiralul Boyd.

— Bud, a zis el, există vreo cale pașnică de a rezolva povestea asta? Adică fără a omorî pe nimeni?

Amiralul Boyd și Gilhooley au sugerat gloanțe de cauciuc și tunuri cu apă.

— În regulă, a spus președintele. Hai să folosim gloanțe de cauciuc și tunuri cu apă. Și nu-mi spune nimic despre Irlanda de Nord, Feeley.

S-a întors spre Edelstein.

— Suntem în legătură cu BUPI?

Marvin a raportat că cei de la BUPI nu răspundeau la telefonul de la sediu.

Președintele s-a strâmbat.

— Clay?

— Majoritatea telefoanelor pe insulă sunt nefuncționale, a zis el. BUPI a aruncat în aer antena de satelit acum două săptămâni. Am folosit canale private. Dacă doriți să-i trimiteți un mesaj, se rezolvă.

— Zi-le să mă sune, a spus președintele. Cu taxă inversă.

Feeley a fornăit.

— Clay, a întrebat el, dacă le poți transmite un mesaj, de ce nu le poți înfige o grenadă sau altceva în cur?

Clanahan a zâmbit. Avea un mod liniștit de-a fi, în ciuda a tot ceea ce văzuse și făcuse.

După ce le-a dat ordinele necesare lui Edelstein, Calahan și Boyd, președintele a suspendat ședința până la amiază.

EST s-a reunit la amiază. Amiralul Boyd a raportat o evoluție negativă a lucrurilor. Avioanele noastre P-3C deveniseră ținte pentru tirurile cu arme ușoare. Se trăgea asupra lor în momentul când se pregăteau de aterizare.

Orion P-3C-urile sunt bătrânii cai de povară ai apărării americane antisubmarin. Ele decolează în misiune la interval de cincisprezece minute, plasând geamanduri cu sonar pentru descoperirea submarinelor sovietice. Mai mult, apărarea antisubmarin era elementul de bază al valorii strategice a insulei pentru țara noastră.

Președintele a suspinat.

— Au produs pagube?

— Domnule președinte, a spus răbdător amiralul, se trage asupra unor avioane americane.

— Îmi dau și eu seama, Bud. Dar trag în ele la întâmplare sau chiar încearcă să le doboare?

Din expresia amiralului era evident că diferența de nuanță era irelevantă pentru el.

— Sunt niște avioane sensibile, domnule. Și dacă reușesc să nimerească o roată sau un cablu…

Problema era că, deși perimetrul bazei era considerat pământ american – conform acordului din 1941 — , cei care trăgeau asupra avioanelor se aflau pe Insula St. George, dincolo de un braț de apă numit Ferry Reach.

Președintele a sugerat să fie trimisă la țărm, dincolo de Reach, o mică echipă de asalt formată din soldați ai marinei, pentru a-i „neutraliza" pe lunetiști.

Lleland și Edelstein au început să clatine din cap. Spuneau că acest lucru ar fi echivalent cu „o invazie".

— Invazie? a zis președintele. *Noi* suntem cei asupra cărora se trage.

— Da, dar ei trag de pe teritoriul Bermudelor. Apărarea bazei e una, dar dacă începeți să trimiteți acolo pușcași marini cu elicopterul, atunci, din punct de vedere tehnic, agravați conflictul. Și se poate întâmpla ca lucrurile să scape de sub control.

Feeley și-a aprins o țigară; fumul îi ieșea acum pe nas, pe gură și pe urechi. Pe urmă a spus:

— De ce ne câcâim cu oamenii ăștia?

— Poftim? a făcut Edelstein jignit.

— Nu la tine mă gândeam, a zis Feeley fără convingere.

Edelstein a sugerat ca P-3C-urile să fie ținute la sol până când situația putea fi ameliorată prin „dialog". Amiralului Boyd nu-i surâdea deloc ideea. El a zis că apărarea

antisubmarin era o activitate „neîntreruptibilă". Dacă ar fi oprit zborurile, submarinele sovietice puteau trece nedetectate.

În timp ce el și Marvin se contraziceau, președintele l-a întrebat pe Clanahan dacă reușise să stabilească legătura cu M'duku.

Clanahan a clătinat din cap.

— Nu e într-o dispoziție mintală favorabilă dialogului la ora asta. Se pare că o să-și precizeze poziția la știrile de diseară.

— Ei bine, transmite-i imediat mesajul ăsta. Spune-i că atacurile trebuie să înceteze. Dacă oamenii ăia or să fie tot acolo mâine în zori, or să suporte consecințele.

— Asta l-ar putea provoca, a zis Edelstein.

— Marvin, a spus președintele, îmi amintești din ce în ce mai mult de Cyrus Vance.

— Dați-mi voie să vorbesc eu cu el, s-a oferit Edelstein.

Lleland s-a exprimat și el în favoarea ideii.

În timp ce ei discutau propunerea, Feeley s-a aplecat spre urechea mea și mi-a șoptit:

— Băieții cred că e un material bun pentru viitoarele lor cărți.

A treia ședință EST a început în acea zi istorică la ora nouă seara, sau, cum începeam deja să gândesc, la orele 21:00. Joan îmi adusese un alt suport pentru claviculă. Precedentul intrase la apă, reducând semnificativ circulația sângelui în mai multe artere importante, astfel încât mâna mi-a devenit albăstruie.

Clanahan adusese cu el o persoană pe care a prezentat-o simplu drept „domnul Smith". Smith era scund, șters și ducea o servietă gri, care dădea impresia că ar fi explodat dacă încercai s-o deschizi.

M'duku și-a făcut într-adevăr publice pretențiile la știrile de seară, cu toată America pe recepție. Apoi a avut o discuție față în față cu Barbara Walters, povestindu-i despre

filmele lui favorite și despre faptul că Gandhi avusese o influență majoră asupra filozofiei sale politice.

— Gandhi! a pufnit președintele, deschizând ședința. Ei bine, mie *nu* îmi amintește de Gandhi.

— Poate că folosește și el clisme, a zis Feeley.

Clanahan a raportat că între timp consulul nostru – de acum isericul Cecil Wells – și întregul personal consular fuseseră mutați la adăpost în Hamilton și urmau să fie evacuați cu barca înainte de răsărit. Președintele a spus că nu-i plăcea să-i scoată de acolo pe furiș, dar că dorea din toată inima să evite cucerirea consulatului. Clanahan l-a avertizat pe președinte că M'duku urma, cu siguranță, să folosească clădirea goală a consulatului în scopuri de propagandă, transformând-o într-un „Muzeu al Imperialismului" sau în ceva similar. S-a discutat despre posibilitatea de a arunca în aer clădirea cu ajutorul explozibililor, dar s-a renunțat la această idee ca fiind „prea libiană".

Marvin Edelstein a dat raportul în privința planului său – aprobat de președinte – de a zbura acolo și de a iniția discuții cu M'duku. Clanahan a atras atenția că planul nu era fezabil din cauză că M'duku era imprevizibil. Președintele a început să se gândească să-l trimită pe Jesse Jackson. Edelstein a comentat că acest lucru ar putea fi un „risc cu prea multe necunoscute". Cred că se gândea de fapt la posibilitatea ca Jackson să-i fure cele mai bune capitole ale memoriilor. Eu personal eram dezamăgit că nu-l trimiteam pe Jesse, deși era adevărat că acesta avea obiceiul de „a ieși în fața plutonului", cum se spune, fapt care ducea la genul de concesii care ne-au făcut să pierdem fosta noastră bază navală din Golful Guantanamo, Cuba.

Amiralul a raportat că focurile asupra avioanelor continuau, iar partea inferioară a unuia dintre P-3C-uri arăta ca un filtru de ceai. Moralul în rândul piloților era foarte

scăzut, fapt care le diminua capacitatea de vânare a submarinelor.

Clanahan ne-a dat veștile cele mai rele. Între două și patru mii de persoane se adunaseră de cealaltă parte a șoselei care separa baza aeriană de cartierul Hamilton și partea principală a Bermudelor.

— Ce fac? a întrebat președintele.

— Au de gând să ia cu asalt baza.

În încăpere s-a lăsat tăcerea. Nu se auzea decât zumzetul slab al dispozitivelor de bruiaj.

— Când? a întrebat președintele Tucker.

— Cândva după răsăritul soarelui. Se pare că anumite personaje din conducerea BUPI n-au fost mulțumite de imaginile surprinse în timpul raidului de noapte, așa că doresc ca de data asta totul să fie iluminat corespunzător.

— La naiba. Sunt înarmați? s-a interesat președintele.

Directorul CIA i-a înmânat o coală de hârtie. Președintele a citit-o.

— Dumnezeule. Astea sunt arme americane. De unde au luat toate chestiile astea?

— Numerele seriilor le identifică drept arme din transporturile efectuate pe timpul administrației Reagan spre Pakistan. După ce Uniunea Sovieti...

— Așa. Îți mulțumesc.

Președintele a clătinat din cap. Amiralul a sugerat „nimicirea" șoselei. Edelstein a obiectat. Amiralul a contracarat cu propunerea de a trimite portavionul *Weinberger* în apele din zona Bermudelor. Edelstein a numit această idee „diplomație prin forța armelor". Feeley fumega. Președintele a lovit cu creionul în masă.

Clanahan a spus:

— Domnul Smith, aici de față, deține ceva ce ar putea fi de ajutor.

A fost momentul când atât eu, cât și majoritatea celor din încăpere am aflat de GB-322.

Într-o primă instanță, ideea de a adormi un număr mare de oameni mi s-a părut foarte înțeleaptă. Spre deosebire de mine, Feeley a devenit foarte agitat. Ulterior, el a rezervat trei pagini din *Revolta puterii* argumentelor împotriva GB-322.

— Gaz? a spus el pe un ton puternic, demonstrativ. Vreți să-i *gazați?*

Dar președintele a devenit curios. El l-a descusut pe domnul Smith, întrebându-l dacă GB-322 nu era toxic.

Interesantul domn Smith a explicat, pe tonul său monoton, că efectele erau temporare, iar „auditoriul țintă" – după cum l-a numit el foarte pitoresc – se va trezi puțin amețit.

— N-or să mai aibă chef de politică după ce-or să se trezească, a spus el.

Feeley s-a întors spre președinte și i s-a adresat pe un ton rugător:

— Șefu', suntem în mijlocul *campaniei electorale.* Dacă doriți să gazați oameni, gazați-i *după* 4 noiembrie. La naiba, n-aveți decât să le aruncați bomba cea mare. Dar nu acum – *vă rog.*

Domnul Smith adusese și diapozitive. Unul prezenta o turmă de oi păscând. În al doilea, acestea erau culcate cu picioarele în sus.

— Funcționează la fel și-n cazul oamenilor? a întrebat președintele. Adică or să stea și ei tot așa cu mâinile și picioarele?

Domnul Smith a clătinat din cap și a spus că doar oile aveau poziția asta.

Președintele a supus problema la vot, întrebând toate persoanele din jurul mesei. Au obiectat numai Feeley și amiralul Boyd.

— Ce-ar fi să-i împușcăm pur și simplu pe ticăloșii ăștia și să terminăm povestea? a propus Feeley. Știți cum,

metoda clasică. Sunt convins că domnul amiral, aici de față, ar putea…

— Nu vreau să împușc pe nimeni, Feeley.

— Dar gaz…

— Oamenii sunt gazați tot timpul. Gaz lacrimogen, gaz ilariant, eter, a zis el, atingându-și tâmpla cu degetul arătător. Știi, ar putea fi momentul de apariție a unui tip cu totul diferit de conflict. Războiul neletal.

Amiralul Boyd s-a foit în scaun.

— Dacă rezolvăm problema asta fără să ucidem pe nimeni, Feeley, o să-ți pierzi postul. Nici n-o să mai am nevoie de un secretar de presă.

Cu patru minute înainte de unsprezece noaptea, adică la orele 22:56 – cum se spune în armată –, Operațiunea Moș Ene a primit undă verde.

29. gb-322

Am devenit un fel de celebritate datorită apariției mele la *Today Show*. Joan se simte stânjenită din cauza nivelului mare de publicitate.

— *Jurnal*, 12 octombrie 1992

În istoria operațiunilor militare americane, nu a existat nici o altă operațiune atât de reușită, dar și atât de greșit interpretată ca Moș Ene.

Lumea a întâmpinat vestea ca și cum președintele Tucker ar fi reintrodus iperita.

Faptul că nu a fost rănită nici o persoană ar fi trebuit să conteze, măcar puțin. Președintele Tucker alesese un mod de acțiune indulgent și totuși ferm (aceasta a fost, întâmplător, formularea mea; Lleland și-a însușit-o pentru titlul capitolului său privind criza din Bermude, adăugând doar semnul de întrebare).

Barbar, a proclamat *London Times*, *Méchant*, a spus *Le Figaro*, *Brutto!*, a strigat *L'Osservatore Romano*, care a publicat textul complet al denunțului papei. *Pravda* a publicat faimoasa fotografie cu oamenii scoși din circulație pe toată suprafața primei pagini, cu un titlu care afirma că toți erau morți. Asta de la aceiași oameni care îi înzestraseră pe cei din BUPI cu arme.

Nici presa națională nu s-a lăsat mai prejos. Doar *New York Post* ne-a ținut partea, în articolul său de o pagină întreagă, intitulat „Pregătiți arm', Țintiți, fâssss!". Editorialul din *Washington Post* a fost intitulat „Diplomație de tip Jonestown".

Națiunile Unite au reunit Consiliul de Securitate. Grecia a introdus rezoluția care ne condamna pentru „crime împotriva umanității". Votul a fost de 14-1. Am dat veto

rezoluției, dar apoi ambasadorul nostru la Națiunile Unite a fost citat în *Times* spunând că „în particular fusese îngrozit" de decizia președintelui.

Președintele a fost de-a dreptul dezamăgit de toate acestea.

— Tot ce am făcut a fost să-i adorm pentru două ore, a spus el.

Moralul nu era bun în Aripa de Vest. Feeley arăta ca un om care tocmai era condus la ghilotină. Rătăcea pe coridoarele Aripii de Vest cu o expresie năucă.

— Feels, am spus eu, ajungându-l din urmă, ești bine?

M-a privit ca și cum nu m-ar fi recunoscut. Nu mi-a plăcut deloc ce-am văzut în ochii lui.

— Da, a spus el cu o voce venită de departe. Sunt în drum spre Sala de Presă.

— Ce-i nou? l-am întrebat vesel.

— Trebuie să public asta. Este detalierea compoziției chimice a GB-322.

— Ți se face viața amară?

Mi-a aruncat o privire de drogat.

— Nu. Doar mi se pun întrebări despre războiul cu arme chimice. ABC dorește să afle dacă președintele și-a cerut scuze doamnei Outerbridge.

— Cui? am spus eu.

— Doamnei care a fost adormită din greșeală, în timp ce făcea vafe. Cea care a adormit *pe* forma de făcut vafe.

— O, da. Ea. Îngrozitor.

— Publică și niște fotografii. Fața ei arată ca un careu de cuvinte încrucișate. Ei bine, a suspinat Feeley, trebuie să plec.

I-am spus că o să mă gândesc la un text pentru doamna Outerbridge. Privindu-l cum pleca gârbovit spre Sala de Presă, mi s-a făcut milă de el.

Exista un număr considerabil de „oficiali nenominalizați din cadrul Casei Albe" care se îmbulzeau să declare ziarelor că încercaseră să-l convingă pe președinte să abandoneze

această linie „pripită" de acțiune, dar eu știam exact cine erau. Lleland a adoptat un aer superior, Marvin și-a dat ochii peste cap și a vorbit despre dialog. Era o perioadă neagră pentru administrația Tucker. Am slăbit interdicția de consumare a băuturilor alcoolice în cadrul cantinei Casei Albe și am dublat numărul de mașini de serviciu, știind că aceste măsuri vor ajuta la creșterea moralului. Există momente când trebuie să lași deoparte convingerile personale.

Președintele a cerut biografia lui Truman – dorea să afle cum reușise acesta să se adapteze perioadei imediat următoare folosirii bombei atomice. Am cerut aceste cărți bibliotecii Casei Albe prin intermediul unui sistem care nu permitea bibliotecii să afle cine făcuse solicitarea. Unii dintre bibliotecari rămăseseră de pe vremea administrației Reagan. N-ar fi sunat bine dacă ar fi transpirat informația că președintele își căuta alinarea în cenușa de la Nagasaki și Hiroshima.

— Situația scapă de sub control, mi-a spus președintele în Biroul Oval, seara târziu, pe 9 octombrie.

M-and-M tocmai ținuse o conferință de presă la care participaseră opt sute de ziariști și în care îl făcuse pe președinte „criminal de război".

— Cel puțin sunt în compania lui alde Henry Kissinger, a spus el, privind pe fereastră.

Se auzeau demonstranții intonând sloganuri în depărtare.

— Poate c-ar trebui să mă duc să le vorbesc, a zis el. Știi tu, cum a făcut și Nixon.

Dar a renunțat repede la idee.

Pentru binele lui, președintele s-a menținut ferm pe poziție. La conferința de presă din 10 octombrie el a avut parte de următorul dialog:

> Joel Ackerman, NBC: Comunitatea internațională a condamnat folosirea de către dumneavoastră a armelor chimice pentru stoparea revoltelor din Bermude. În lumina acestui fapt, considerați că datorați scuze lumii?

Președintele: Nu.

Ackerman: Asta e... Doriți să vă explicați punctul de vedere?

Președintele: Dați-mi voie să lămuresc ceva: lumea dorește să-mi cer scuze pentru că am salvat viețile unor americani din mâinile unei gloate fără să ucid pe nimeni?

Ackerman: Dar, folosind gazul, nu ați redus nivelul de la care se pot folosi armele chimice, astfel încât acest gen de ripostă a devenit acum mult mai ușor de susținut?

Președintele: Sincer, domnule Ackerman, prefer acest tip de război altor variante.

Președintele a continuat pe această temă, încercând să clădească o explicație viabilă pentru folosirea GB-322 în locul gloanțelor, rachetelor, napalmului și al altor asemenea mijloace, dar acest lucru s-a pierdut în tumultul sentimental care învăluia Operațiunea Moș Ene. Titlurile de primă pagină din *Washington Post*-ul de a doua zi au proclamat:

TUCKER FAVORIZEAZĂ RĂZBOIUL CHIMIC

Sondajele lui Petrossian prezentau o evoluție alarmantă. Președintele scăzuse cu șase până la opt procente în zonele cele mai favorabile lui – nord-estul urban, partea de nord a zonei central-vestice, zona centrală a statelor atlantice industrializate –, dar crescuse în mod miraculos cu cincisprezece procente în sud.

Hump Scruggs, strategul nostru pentru sud, ne-a sunat la telefon.

— Dar-ar dracii și lacii, a spus el. Klan-ul se pregătește să dea o declarație de susținere a președintelui.

Nici măcar n-am mai așteptat să primesc detalii. L-am sunat pe Manganelli.

— Întrerupe ce făceai și apucă-te de compus un discurs de atac necruțător la adresa Ku Klux Klan-ului, i-am spus.

— Klan-ul? Toată lumea cunoaște poziția noastră față de...

— Se pregătesc să-l susțină!

La celălalt capăt al liniei s-a lăsat tăcerea.

— Herb, a spus Manganelli. De ce vorbești cu accent sudist?

I-am explicat situația și i-am spus să introducă un insert de o pagină în discursul care urma să fie prezentat la amiază în fața societății Asiatico-Americane (un grup de oameni de afaceri).

— Este un discurs de politică externă, Herb. N-are nici un sens să atacăm Klan-ul în mijlocul unei discuții legate de zona coastelor Pacificului.

— Charlie, nu mă interesează dacă n-are sens. Folosește multe conjuncții. Hai să compunem un insert de o pagină. Și nu te abține de la nici un atac.

I-am spus și lui Feeley despre situație. Acesta s-a prăbușit pe un scaun.

— În clipa asta, orice declarație de adeziune ar fi de ajutor.

Oamenii de afaceri asiatici au fost destul de nedumeriți de faptul că li s-a servit o denunțare deosebit de virulentă a Ku Klux Klan-ului, dar Klan-ul nu și-a continuat planul de adeziune, iar mai târziu președintele mi-a mulțumit fiindcă am evitat un potențial dezastru.

La trei zile după Moș Ene, BUPI a anunțat primele „decese".

Sicriele sigilate a șase „martiri" au fost îngropate cu onoruri BUPI complete în zona celei de-a cincisprezecea găuri a ceea ce fusese terenul de golf a exclusivistului Mid-Ocean Club. M-and-M a ținut discursul funerar, denunțând „genocidul american" și numindu-l pe președinte „Marea Ciumă". Ca o ironie, Mid-Ocean Club era situat într-o zonă a Bermudelor numită Tucker's Town. Fusese acum redenumită Uhuruville.

Fuseserăm avertizați de Clanahan că era posibil ca bermudezii să încerce ceva de acest gen.

Imediat după ce BUPI a anunțat că oamenii săi fuseseră „otrăviți" cu GB-322, am rugat Crucea Roșie Internațională să investigheze problema. Crucea Roșie a fost de acord, dar evident că BUPI a refuzat imediat, pe motiv că am fi infiltrat agenți CIA în rândurile Crucii Roșii. Uniunea Sovietică, obișnuită să refuze accesul Crucii Roșii în oricare din țările pe care le invada, s-a folosit de această ocazie și a produs și ea un ecou al denunțului făcut de BUPI. Mai mult, legăturile dintre Uniunea Sovietică și Bermude se îmbunătățeau de la o zi la alta. Aceasta era o lecție prețioasă. Președintele Tucker mi-a mărturisit că era surprins de evoluția situației și că „învăța foarte multe" despre Uniunea Sovietică.

Această tâmpenie cu sicriele goale ar fi trebuit să fie înlăturată ca fiind un simplu gest de propagandă, dar carismaticul M-and-M avea atât de mult succes în încercarea lui de a zugrăvi situația ca pe o luptă între David și Goliat, încât cea mai mare parte a lumii îi dădea crezare.

George Bush a găsit de cuviință să spună că „era momentul ca America să sprijine unită demersurile președintelui", o tactică foarte vicleană. Era adevărat că el anulase un acord cu Senatul în 1983 și votase pentru producerea gazului cu neurotoxine. Așa că nu avea cum să azvârle cu pietre.

La următoarea ședință EST, discuția s-a centrat asupra neutralizării „manevrei martiriului". Secretarul de stat Holt – care părea să privească criza din Bermude ca pe o pacoste care-i distrăgea atenția de la Orientul Mijlociu – a spus că trebuia să discreditățm tactica. Nimeni nu s-a opus, iar Clanahan și Edelstein au fost de acord. Exista un consens. Președintele a făcut propunerea îndrăzneață și extraordinară de a fi gazat personal în direct, la televiziune, cu GB-322.

Pentru prima dată după dimineața cu Moș Ene, Feeley părea entuziasmat. El a spus că „acest lucru ar putea inversa totul". Părerea mea a fost că această mișcare ar fi fost în mod sigur dramatică, dar probabil nedemnă de un președinte.

A urmat o discuție pasională și încinsă. Amiralul Boyd s-a opus ideii, folosind cel mai puternic limbaj pe care l-am auzit vreodată ieșind din gura lui. Accentul lui de Brooklyn a devenit din ce în ce mai pronunțat. La un moment dat a numit ideea „nebunească", o expresie nepotrivită după părerea mea, dar care n-a părut să-l deranjeze pe președinte.

Argumentele lui Boyd au avut efect asupra președintelui. Dar el era preocupat de propria idee. Cineva a propus ca alternativă gazarea vicepreședintelui. Ideea s-a bucurat de o largă susținere, dar, după mai multe discuții, președintele nu a acceptat-o, motivând că presa știa că nu putea să-l sufere pe vicepreședinte.

— Nu l-ar considera un gest de sacrificiu, a spus el. Trebuie să fie cineva apropiat mie.

După două zile m-am trezit în studioul NBC, împreună cu Briant Gumbel. Feeley insistase pentru includerea lui Gumbel, pe de o parte pentru că era negru, iar Feeley se gândea că urma să fie simpatizat de bermudezi, dar și pentru că răspândea un aer de bunăvoință care, după Feeley, urma să atenueze atmosfera de „război cu arme chimice" a emisiunii.

Gazarea mea la *Today Show* a obținut un rating de 13,2, cu o cotă de piață de 33, însemnând că emisiunea a fost vizionată pe 27 de milioane de televizoare. În plus, Vision of America a transmis emisiunea în direct pe tot globul. Când m-am trezit – simțindu-mă destul de proaspăt, aș spune – Gumbel a zis:

— Îți mulțumesc, Herb, din partea tuturor.

Celebritatea mea era o armă cu două tăișuri. Pe de o parte erau cei care aleseseră să nu creadă că mă oferisem

voluntar pentru demonstrație. Trebuie să spun că în unele cazuri motivul a fost invidia. Lleland a scris în cartea sa că a trebuit să fiu „târât, smiorcăindu-se, până în studioul NBC... ca un copil care era dus la dentist". Nu merită să îmi pierd timpul dezmințind această minciună josnică și precizând că nu conținea nici măcar un dram de adevăr.

Presa a luat în derâdere situația. Patrick Buchanan de la *New York Times* a scris în articolul său: „Dacă președintele ar fi dorit să repare catastrofa pe care a provocat-o în zona Atlanticului de Nord, ar fi trebuit să folosească vapori mai puternici – asupra domnului Wadlough și asupra celorlalți consilieri". Am considerat că dăduse dovadă de rea-credință afirmând așa ceva.

Arțăgosul Michael Kramer, de la revista *New York*, m-a atacat personal, scriind: „Cu această acțiune de cutezanță nesăbuită, Wadlough urmărește să își extindă atribuțiile. Nemaifiind mulțumit cu rolul de valet prezidențial, el și-a anunțat de-acum dorința pentru un post mai înalt: cobai al administrației".

În ciuda acestui gen de critici nefondate, apariția mea la *Today Show* a avut un impact semnificativ. GB-322 a început să fie perceput drept substanța inofensivă care era de fapt, înmormântările din Uhuruville au început să fie suspectate și, pentru prima dată de la startul crizei, M-and-M și BUPI au adoptat o poziție defensivă.

Marea Britanie a introdus o rezoluție la Națiunile Unite, cerând exhumarea cadavrelor de la Uhuruville sub control internațional. Când M-and-M a anunțat că fostul consulat al Statelor Unite urma să fie transformat în Muzeul Popular al Atrocităților Americane, oamenii noștri de politică externă au văzut în asta un semn că ofensiva lui devenise „teatrală". Lunetiștii BUPI continuau să tragă din când în când spre P-3C-urile noastre, dar mulțimea a rămas de cealaltă parte a șoselei, mulțumită cu focurile de tabără și cu incantațiile împotriva „Marii Ciume".

Acasă, republicanii își îngânau propriile incantații, acuzându-l pe președintele Tucker de impotență și de faptul că nu apărase interesele Americii „în modul tradițional".

Între timp, Marvin continua să facă presiuni asupra președintelui pentru reactivarea planului de a-l trimite în Bermude, la discuții cu M-and-M. Misiunea lui a continuat să fie amânată, la insistențele lui Clanahan, datorită instabilității situației.

Pe 12 octombrie, în a șasea zi a crizei, președintele i-a dat în sfârșit instrucțiuni lui Marvin Edelstein să-i trimită un comunicat lui M-and-M în care să arate disponibilitatea noastră pentru dialog, dar a adăugat:

— Fără tâmpenii, Marvin.

După ședință, Feeley l-a urmat pe președinte în Biroul Oval și a încercat să-l convingă să nu-l trimită pe Marvin în Bermude.

— Oricine, a spus el, trimiteți pe *oricine*, în afara lui.

Dar președintele i-a spus că Marvin era directorul CNS și că luase deja decizia.

Ieșind pe ușă, Feeley a mormăit:

— N-o să iasă nimic bun din asta.

Marvin și-a dedicat ultima treime a cărții *Puterea: principii și capcane* crizei din Bermude. Am considerat această carte cel puțin la fel de interesantă ca alte romane pe care le citisem.

La următoarea ședință, Marvin a raportat că M-and-M aștepta cu nerăbdare întâlnirea.

— Pare un om rezonabil, a zis el.

Amiralul, Gilhooley, Feeley, Clanahan și cu mine ne-am uitat unii la alții.

— Atâta-i trebuie să nu fie, a spus președintele.

Tucker dorea ca întâlnirea să fie particulară și să aibă loc la bordul unei nave. Marvin dorea să fie un eveniment mediatic. El continua să susțină că presiunea opiniei publice

urma să aibă un „efect sănătos" asupra lui M-and-M. Și dorea să traverseze șoseaua care despărțea baza navală de tabăra BUPI „ca simbol al deschiderii spre dialog a Statelor Unite".

Amiralul Boyd a murmurat că ar dori să-i arate lui M-and-M deschiderea cu „o formație de F-20-uri". A izbucnit o ceartă între Marvin și Boyd, pe care președintele a trebuit s-o aplaneze.

Lleland a oferit puntea iahtului său *Compassion* pentru întâlnire. Între Feeley și Lleland s-a pornit un concurs de țipete arbitrat tot de președinte.

Aceste discuții au jucat, probabil, un rol decisiv. Președintele era atât de istovit de disensiunile din cadrul personalului său și atât de dornic să rezolve problema Bermudelor, care deja îi afectase foarte serios campania de realegere, încât a aprobat planul lui Marvin. Într-o atmosferă mai calmă, probabil că ar fi luat o decizie mai înțeleaptă.

Privind începutul „Lungului Marș" (cum îl denumiseră televiziunile) al lui Marvin de-a latul șoselei, chiar și o persoană neîncrezătoare ca mine a fost invadată de un sentiment de optimism și de conștiința momentului istoric.

Urmându-l la o distanță suficient de mare cât să fie în afara razei camerelor video, veneau adjuncții săi, Cromattie și Baum. Am aflat mai târziu că Marvin le spusese să-l urmeze la treizeci de pași distanță. În mod clar, urma să fie marșul *său*.

M-and-M și alaiul lui l-au așteptat la celălalt capăt. După ceremonia de salut, Marvin și M-and-M au urcat în Jeep-ul acestuia din urmă și, cu M-and-M la volan și cu jumătate din presa mondială pe urmele lor, au plecat. Dar nu, așa cum era planificat, spre cartierul lui general, la Casa Poporului. „Lungul Marș" s-a dovedit a fi o lungă capcană.

30. estimări ale mortalității

Situație dificilă.

— *Jurnal*, 13 octombrie 1992

Dacă privești cu atenție secvențele în care M-and-M gonește înapoi de-a latul șoselei în direcția bazei navale, îți dai seama din expresia lui Marvin că era uimit de ceea ce se întâmpla (nu m-am îndoit niciodată de asta). A existat, de asemenea, și acel moment tensionat, memorabil, când se părea că M-and-M urma să atace poarta principală: pușcașii marini pregătindu-și armele și privirile lor întrebătoare, în timp ce încercau să decidă dacă trebuiau să-l împuște și pe directorul Consiliului Național de Securitate. Când M-and-M a început să-i facă lui Marvin un tur al locurilor „masacrului" în loc să atace baza, soldații au fost foarte ușurați.

De fapt, singurii ușurați.

În timp ce M-and-M, cu un Marvin mut alături, începea să arate cu degetul locuri unde căzuseră „martirii" din timpul Operațiunii Moș Ene, de pe Kindley Field Road, mi-a sunat telefonul. Era președintele. Vocea îi era doar un croncănit.

— Ar fi bine să-i aduci pe toți aici, a spus el.

Am anulat întâlnirile președintelui din acea după-amiază. Împreună cu Feeley și Lleland – Clanahan a ajuns și el în scurt timp –, priveam evenimentele acelei zile stresante la televizor.

Nu s-a vorbit prea mult în timpul ceremoniei de depunere a coroanelor la cimitirul din Uhuruville. Deja în acel

moment Marvin ajunsese să-și dea seama că fusese dus de nas. Din păcate, acest lucru nu s-a reflectat la televizor. În timpul intonării imnurilor revoluționare și a onorului prezentat de nouăsprezece militari, președintele s-a aplecat spre ecran și a strigat:

— Încruntă-te, dar-ar dracii, încruntă-te!

Următoarea haltă pe traseu a fost Centrul de Reeducare 17 Aprilie, fostul Ocean View Golf and Country Club. Îmi amintesc cu claritate expresia de pe fața președintelui în momentul când M-and-M l-a introdus pe Marvin în sala în care câteva duzini de foști magnați ai industriei textile își petreceau acum zilele cosând uniforme pentru Gărzile Revoluționare BUPI. Președintele arăta ca un om pe cale să sufere un atac de cord. Spectacolul era tulburător și de natură să inflameze electoratul republican. Incidentul cu domnul Brown – unul dintre magnații încarcerați – scuipându-l pe Marvin și fiind apoi lovit cu patul puștii de către gărzi a fost foarte regretabil. Feeley scâncea pe o voce joasă.

Președintele a spus cu un glas scăzut:

— Sunați-l.

Acest lucru n-a fost posibil imediat. Echipa Casei Albe nu instalase telefoane în aceste locuri fiindcă nu figurau pe traseu, iar genul de discuție pe care dorea să-l aibă președintele cu directorul CNS ar fi fost imprudent pe o linie telefonică furnizată de BUPI.

Mesaje urgente au fost trimise la bază. M-am pomenit în mijlocul unei neproductive — și extrem de iritante – discuții cu un „ofițer de comunicații" BUPI. În momentul în care mesagerul bazei a ajuns la centrul de reeducare, coloana de Jeep-uri plecase deja spre următoarea haltă. Clanahan și președintele au discutat despre posibilitatea de „complicare" a itinerariului – mod de exprimare CIA, presupun, pentru sabotarea acelui spectacol grotesc. Deși părerea mea despre folosirea forței este bine-cunoscută, în

acest moment m-aș fi exprimat în favoarea „complicării" micului tur al lui M-and-M cu ajutorul unui dispozitiv nuclear cu rază mică de acțiune.

Următoarea oprire a fost, bineînțeles, fostul consulat american, pe fosta șosea Par-La-Ville. Aici laitmotivul a fost iranian, cu un M-and-M conducând un Marvin de-acum asemănător unui zombi prin încăperile fostului „cuib de spioni", arătând spre diverse telexuri și prezentându-le pe larg funcțiile contrarevoluționare. La un moment dat, a ridicat un calculator de birou și l-a numit „instrument de spionaj". Clanahan a izbucnit în râs. Președintele nu i s-a alăturat.

Deja îi trecuseră și furia, și frustrarea. Își mai freca doar baza nasului, în timp ce fixa televizorul. A arătat totuși o urmă reînnoită de interes când M-and-M a anunțat că, din momentul respectiv, consulatul urma să devină Centrul 7 Octombrie pentru Conștiință Politică și Fitness.

Președintele a primit un telefon de la Sig Beller, directorul nostru de campanie. Nu am ascultat pe fir, dar esența discuției se deslușea clar din numărul de rugăminți pe care i le-a adresat președintele lui Sig să nu demisioneze.

Președintele a reușit la final să ia legătura cu Marvin chiar în momentul în care alaiul părăsea consulatul. Marina detașase o unitate de codare KYX-2 de campanie. Când M-and-M a aflat că Marvin urma să poarte o conversație cu președintele, a insistat să i se permită să-i trimită acestuia „salutările lui călduroase". Acest lucru i-a fost transmis președintelui, dar sugestia a fost refuzată rapid.

În primele câteva minute din timpul convorbirii sale cu Marvin, președintele s-a exprimat liber. Notițele mele legate de conversație arată că folosirea cuvântului „idiot" s-a produs de două ori. După ce acea parte a discuției a luat sfârșit, președintele i-a spus lui Marvin să se întoarcă la Washington „în pas alergător".

Dar Marvin nu era deloc dornic să fie rechemat cu portofoliul între picioare, ca să spun așa. A început să-l îmbârlige pe președinte, spunându-i că o retragere în acest moment ar fi fost o acceptare a unei înfrângeri umilitoare. Președintele a replicat că o înfrângere ar fi fost o „ușurare" comparativ cu situația actuală.

În acel moment, Marvin i-a spus președintelui că e „foarte aproape de rezolvarea situației".

Președintele și-a exprimat sardonic ușurarea.

Marvin a zis că M-and-M făcuse acest spectacol pentru consum intern, dar că, odată ce urmau să se așeze la masa tratativelor, „concesiile aveau să curgă ca mierea".

M-a mirat metafora, deoarece mierea nu curge ușor. În timp ce președintele asculta aceste baliverne, Feeley și cu mine făceam gesturi disperate cu mâinile. Clanahan, care asculta și el pe fir, dădea din picior. Lleland, la un alt telefon, dădea rar din cap, ca și cum l-ar fi ascultat pe Pericle.

— Acum e momentul nostru, a spus Marvin pe un ton tip Alianța-Pentru-Progres, să dovedim că am vorbit serios când am spus lucrurile din discursul inaugural.

Feeley a mormăit: „*Nostru*"? Marvin proceda întotdeauna așa, încercând să-l facă pe președinte să simtă că încalcă promisiuni dacă nu-i urmează sfatul.

El i-a spus președintelui că M-and-M nu era antiamerican, ci încerca doar să își mulțumească electoratul.

— Cunoaște fragmente întregi pe dinafară din Declarația Drepturilor Cetățenești, a spus el. Mi le-a recitat în Jeep.

Feeley, încercând să maseze o umflătură de mărimea unei mingi de golf, a intervenit în discuție și a început să urle la Marvin. Președintele a fost nevoit să-i ordone să părăsească convorbirea. Marvin și-a încheiat pledoaria spunându-i președintelui că M-and-M avea o „personalitate vibrantă".

Președintele s-a încruntat fioros.

— Atunci ar fi bine să te rogi, a zis el, să vibreze mult de tot, cât mai repede. Și gata cu plimbările! Ai înțeles?

Marvin a spus că nu mai existau alte opriri programate pe traseu și cu asta conversația s-a încheiat. Feeley urma să îmi spună mai târziu că acela fusese momentul când își dăduse seama că mandatul prezidențial al lui Tucker era „varză".

În propriile memorii, intitulate *Tristețea și puterea*, președintele Tucker scrie că, odată ce Marvin ajunsese în Bermude, zarurile fuseseră aruncate, iar rechemarea lui, dorită insistent de cei mai „apropiați" consilieri, ar fi „confirmat dezastrul". Deși am admirat întotdeauna capacitatea președintelui de a nu se da bătut, poate că un „dezastru" diplomatic ar fi fost de preferat în acest caz celor care au urmat.

După ce a întrerupt convorbirea, președintele a stat fără să spună nimic pentru câteva momente. A zâmbit stins, și și-a chemat valetul, pe Aquinas, întrebând dacă dorea cineva ceva.

— Barbiturice, a spus Feeley.

„Concesiile" de care Marvin fusese atât de sigur nu s-au materializat pe parcursul următoarelor trei zile. Presa internațională vorbea, între timp, despre negocierile purtate la Casa Poporului folosind un limbaj potrivit pentru o conferință la Versailles, construind astfel o atmosferă suprasaturată, care dădea întregii lumi impresia că viitorul ei depindea de ce anume consumau Marvin și M-and-M la prânz.

Președintele fusese denunțat în Parlamentul Britanic pentru „acceptarea" tratamentului „inuman" aplicat foștilor supuși ai Coroanei. Țările sovietice și cele din blocul estic considerau modul de tratare a problemei de către președinte „demnă de un om de stat", fapt care a cauzat o mare îngrijorare în Aripa de Vest.

Tucker și Marvin vorbeau de trei sau patru ori pe zi. Președintele făcea presiuni pentru a obține ceva tangibil,

iar Marvin îi spunea că atmosfera era „încurajatoare" și așa mai departe. Șefii Statului Major Interarme arătau din ce în ce mai posomorâți. În după-amiaza celei de-a doua zile, președintele l-a sunat pe Marvin din Chicago, după o demonstrație deosebit de neplăcută care avusese loc în fața hotelului. Răbdarea îi era pe terminate.

— De ce, a întrebat el după ce a ascultat raportul lui Marvin, nu poți obține eliberarea unora dintre oameni sau ceva?

Marvin a răspuns că M'duku îi considera „o problemă internă", iar el a ezitat să-i introducă în negocierile privitoare la bazele militare.

I-a spus apoi președintelui că M-and-M accepta reînnoirea contractului de închiriere pentru bază contra sumei de un miliard de dolari.

Președintele s-a cutremurat.

— Cred că ar trebui să acceptăm, a zis Marvin. Și e dispus să ne lase să spunem că am început negocierile la patru miliarde și am reușit să ajungem până la acest preț.

Scrâșnind amenințător, președintele a spus:

— Contractul nostru de închiriere pentru pământul ăla, care nici măcar nu *exista* până nu l-am dragat noi, expiră peste cincizeci de ani.

— Nu și conform modului în care vede comandantul M'duku problema.

— Nu mă interesează nici dacă vede hipopotami violeți. Am făcut întruna temenele pentru clovnul ăsta și de fiecare dată mi-a fost înfipt ceva extrem de neplăcut în fund. Spune-i că sunt în toane proaste, Marvin, toane de tip neocolonial, și că nu știi de ce *anume* sunt capabil când sunt în astfel de toane, dar dacă e deștept, o să termine cu porcăriile.

În mod vădit era furios. Venele de la gât i se umflaseră deasupra marginii vestei antiglonț. În această perioadă purtam aceste veste peste tot, chiar și la recepții nesemnificative.

Președintele a încheiat convorbirea spunându-i lui Marvin că „viza" lui era valabilă douăzeci și patru de ore.

În cartea sa, Marvin spune că acest fapt exercitase presiuni „intolerabile" asupra negocierilor, grăbind evenimentele ulterioare.

În ziua următoare au vorbit de cinci ori. De fiecare dată tensiunea arterială a președintelui atingea cote alarmante, iar el șoptea cuvântul „honey"* cu un fel de inflexiune care, sincer, mă îngrijora.

Ultimul apel la Chicago a venit la scurt timp după ora 19:00.

— Cinci sute de milioane, a zis Marvin. O face pentru cinci sute de milioane. Și *tot* mai putem pretinde că am început negocierile la patru miliarde.

Dacă M-and-M ar fi fost mai „romantic" – pentru a folosi expresia lui Clay Calahan – în modul său de a trata cu Thomas Tucker, poate că președintele fi acceptat un târg. Dar asta nu era seducere, ci era – după cum se exprimau oamenii legii – „penetrare".

— Urcă în avion, Marvin, a suspinat președintele.

După trei ore zburam spre casă la bordul lui Air Force One. Președintele ținea în mână un pahar cu băutură și privea pe geam.

— Trebuia să-l fac secretar de stat, a murmurat el, privind semnalul intermitent de la capătul aripii tribord. Are un talent remarcabil de a face lobby în favoarea unor țări care nu ne plac prea mult.

Undeva deasupra zonei estice a Virginiei, i-a fost înmânat un mesaj care îl înștiința că baza noastră aeriană din Bermude era atacată din nou.

* Miere (*n.tr.*).

31. molar disperat

Un nou și neplăcut ingredient adăugat la această tocană și așa indigestă.

— *Jurnal*, 15 octombrie 1992

— Cunoașteți scena aceea din *Ziua cea mai lungă*, a întrebat președintele, când cei doi nemți din buncăr privesc afară și văd tot orizontul acoperit de vapoare? Așa vreau să fie.

Amiralul Boyd, ursuz după patru ani de reduceri ale bugetului Apărării, a replicat:

— Nu știu dacă ne-a mai rămas suficientă Marină pentru a acoperi orizontul.

— Atunci folosiți petroliere sau altceva și vopsiți-le gri. Vreau să se uite pe fereastră dimineața și să se scape în pantaloni.

Amiralul a subliniat că, pentru a fi vizibilă de la fereastra dormitorului lui M'duku, flota trebuia poziționată deasupra unui recif de corali.

— Atunci poziționați-o astfel încât s-o vadă de la geamul sufrageriei.

Au fost consultate fotografii de supraveghere, dându-se la iveală că geamul de la sufrageria lui M'duku avea vedere spre grădină. Președintele a declarat că dorea să fie desfrunzită toată grădina.

Ne aflam în Sala de Strategie. Era trecut de patru dimineața, eram foarte obosit, dar era foarte mult de lucru. Feeley împrumutase un aer marțial din cauză că petrecuse atât de mult timp în compania amiralilor și a generalilor de marină, și începuse să se plimbe prin încăpere cu pixul

său telescopic, în felul în care se plimba un ofițer britanic. Repeta la nesfârșit „Americanii iubesc crizele". Era un fel de mantra pe care o concepuse special pentru această ocazie.

De-a lungul întregii nopți se discutase despre trimiterea unei „echipe de recuperare" de la Fort Bragg pentru a-i salva pe Marvin și pe adjuncții lui, ghinioniștii Cromattie și Baum. Dar nu exista consens. M-and-M nega acuzațiile noastre că i-ar fi ținut ostatici, spunând că, din moment ce era imposibil să se ajungă la pista aeroportului, pe care o asediau soldații lui, Marvin și adjuncții vor rămâne „onoratii săi oaspeți" la Casa Poporului pe durata „neplăcerilor". Din când în când se ridica la suprafață și fostul Cedric Pudlington din adâncurile lui Makopo M'duku.

Telefoanele, bineînțeles, nu funcționau – erau dereglate de Comandourile Imperialiste Americane de elită, după cum susținea BUPI –, din acest motiv neexistând comunicare cu Marvin, iar agenții lui Clanahan raportau despre Casa Poporului că arăta mai mult a fortăreață decât a reședință de guvernator.

Nu se știa cu siguranță dacă un raid de recuperare ar agrava sau ar ușura situația.

Existau unii care doreau să-l lase pe Marvin unde era. Generalul Gilhooley repeta încontinuu: „Ei bine, dacă e *oaspetele* lor…". Feeley a început să râdă. Când președintele l-a întrebat ce era așa nostim, Feeley a spus că era gândul la Marvin căruia i se smulgeau, una câte una, unghiile de la degetele picioarelor. Toată lumea care a fost atunci în încăpere neagă acum că ar fi râs, însă adevărul e că numai Lleland *nu* a râs. Dar el oricum nu râdea niciodată.

Acela a fost momentul în care președintele a decis să aprobe misiunea de recuperare cu numele de cod Molar Disperat. E posibil ca gluma lui Feeley să fi fost involuntar responsabilă pentru obținerea aprobării. Cred că, în ciuda

a tot ceea ce s-a întâmplat, președintele a fost deranjat de imaginea mentală a smulgerii unghiilor lui Mavin.

Continuau să sosească emisari din partea secretarului de stat Holt. Acesta își dăduse seama că Orientul Mijlociu ar putea supraviețui cam o săptămână fără atenția lui constantă și binevoise să acorde o parte a timpului său războiului iminent din nordul Atlanticului. Bineînțeles, Holt se opunea oricărei acțiuni pentru soluționarea situației.

— Nu există soluții imediate, i-a spus el președintelui.

Am crezut că urma o scenă, dar președintele i-a zis cu un glas scăzut „Îți mulțumesc, Darius" și apoi a început să-l întrebe pe amiral cam câți soldați din comandouri ar putea fi parașutați la Hamilton.

În jurul orei cinci, fuseseră puse la punct toate elementele „interfeței uscat-apă" – cum o numea amiralul. Boyd i-a spus președintelui că operațiunea urma să implice peste 30 000 de oameni. „Cam tot ce ne-a mai rămas", a murmurat el.

— Vă mulțumesc, domnule amiral, a zis președintele. O să încerc să vi-i restitui în stare bună.

Pentagonul a dat operațiunii numele de cod Furie Sigură, dar președintele a preferat Neplăcere Extremă – considera că era un nume mai modest, dar la fel de emfatic. El a renunțat, de asemenea, să insiste pentru desfrunzirea grădinii lui M'duku.

— Nu doresc să par răzbunător, a spus el. Trebuie să ne gândim și la istorie.

Cu acestea, ședința s-a sfârșit. Am aruncat o privire ceasului de deasupra ușii. Arăta 5:45. Aveam sentimentul istoriei trăite, dar și o ușoară durere de cap.

După câteva ore de somn pe canapea, m-am târât până la birou și am petrecut o mare parte a dimineții verificând ciorna lui Charlie pentru discursul adresat națiunii din seara respectivă. Trebuia să i se reducă intensitatea. Charlie

spumega. Erau prea multe citate din discursul despre despărțire al lui Henry al V-lea. Și oricum, limba președintelui nu reușea să se plieze pe Shakespeare. De asemenea, l-am rugat pe Charlie să evidențieze referirile binevoitoare la Marvin. Prima sa ciornă nici măcar nu-l menționa după nume, referindu-se doar la „personalul american".

Charlie n-a primit bine sugestiile mele privitoare la discurs. Problema era că știam mai multe decât el despre operațiunea Neplăcere Extremă, clasificată STRICT SECRET/Nivel de securitate TAIFUN, dar nu aveam voie să discut ce știam. După ce ne-am zborșit unul la altul cincisprezece minute sau o jumătate de oră, am rezolvat problema informându-l că nu mai „sugeram" schimbările.

M-a făcut „mototol".

Nu eram dispus să accept să mi se vorbească așa de către un scriitor de discursuri. I-am amintit ce-i spusese John Ehrlichman unuia dintre scriitorii de discursuri ai lui Nixon: „Voi, genul ăsta de scriitori, sunteți un cent duzina".

— La fel erau și discursurile lui Nixon, a mârâit el. Cel puțin Ehrlichman avea coaie.

— Uite ce-i, Charlie…

— Hai, dă-i-l lui Peterson. O să-i confere tenta plăcută, afabilă, care îți place ție.

Mi-am notat să-i verific medicația lui Charlie. Presupuneam că nu-i dădeau destule calmante.

La 15:10 am fost sunat de Clay Clanahan.

— Tocmai a apărut ceva, a zis el. Nu vreau să-i spun eu șefului.

Știam că trebuia să fie ceva neplăcut.

— Ghici cine e în Bermude? a întrebat el.

Habar n-aveam.

— Primul Frate.

Nici eu nu eram sigur că doream să-i dau această veste președintelui. Dan Tucker ajunsese pe insula controversată cu barca.

Oamenii lui Clanahan îl țineau sub observație. Se părea că se dusese direct la clădirea Tribunalului de pe strada principală, care servea ca Birou Politic al BUPI. Clay nu știa ce făcea Primul Frate acolo, dar avea anumite bănuieli.

Președintele tocmai îi punea la curent pe Ferraro, președintele Camerei, și conducerea Congresului în privința operațiunii Neplăcere Extremă când m-am strecurat în Biroul Oval pentru a-i da vestea.

După expresia de pe fața doamnei Ferraro, informarea nu mergea bine. Am reușit să prind privirea președintelui și să-i transmit că aveam ceva important pentru el.

— Ei bine? a zis el după ce au plecat ceilalți.

I-am spus. S-a retras la biroul lui și a rămas tăcut câteva momente.

— Amintește-mi, Herb. E încă musulman?

— Nu, domnule. Trăiește de ceva timp în Michigan cu Bhagwanii.

— A, da, a oftat el. Așa e. Mi-a trimis niște brânză de-a lor la Crăciun. N-a fost rea. Cam multe cocoloașe. Pe etichetă scria c-o obțin din boabe de fasole.

Mi s-a făcut milă de el.

32. spălături urgente

> Trebuie să vorbesc cu Herb Junior despre notele lui, despre furturi etc.
>
> — *Jurnal*, 16 octombrie 1992

Am dormit pe canapeaua din biroul meu în noaptea discursului istoric al președintelui către națiune. Am fost trezit cu puțin timp înainte de șase de un pumn în frunte. Era Firecracker. Era în pijama și ducea cam două kilograme de benzi desenate. A intrat sub pătură și mi-a dat cărțile. Astfel am început una dintre cele mai importante zile din istoria americană citind cu voce tare din *Newbold, melcul minune* și *Băiețelul de titan*.

Spectacolul unei flote operative navale americane îndreptându-se cu toată viteza spre Bermude a captat, cu siguranță, atenția întregii lumi. Ziarele de dimineață erau pline de reacții la adresa discursului președintelui. M-am înfiorat la vederea titlului din *Post*, AMERICA PLEACĂ LA RĂZBOI. Nu îmi aminteam nimic din discursul președintelui care să fi sugerat acest lucru. Deși arătase că nu era dispus să fie luat peste picior, misiunea reală a Neplăcerii Extreme rămânea un secret. Scopul discursului fusese de a-l convinge pe M-and-M că, dacă mai continua cu acel nonsens, s-ar fi putut trezi în bătaia tunurilor de 406 mm de la bordul navei de luptă *New Jersey*.

Ambasadorul sovietic Vasili Kritkin, destul de nou la Washington, a apărut la ora nouă. Era un individ solid, cu ochi apoși și parfumat puternic. Suferea de o boală de piele și se scărpina tot timpul (i-am dat câteva sfaturi în privința unor unguente).

Venise să-l atenționeze pe președinte că Uniunea Sovietică ar fi fost „forțată să riposteze" în cazul unui atac american asupra Bermudelor. Președintele a încuviințat din cap și a dirijat discuția spre eczema ambasadorului sau ce era, fapt care a părut să-l descumpănească. Întrevederea s-a terminat cu o palmă solidă a președintelui aplicată pe spatele musafirului și cu îndemnul de a continua să viziteze Casa Albă. Am aranjat să plece cu mai multe cutii de chibrituri cu imaginea Casei Albe. Aduceau întotdeauna zâmbetul pe fața ambasadorului.

La scurt timp după ora zece, am primit un telefon de la divizia militară a Serviciilor Secrete în care mi se spunea că era „urgentă nevoie" de mine în camera 103 a clădirii cu birourile executive. Avusese loc „un incident".

Când am ajuns, am găsit doi ofițeri care îl blocau pe Charlie și încercau să-l liniștească. El îi ținea pe amândoi de cravate și le spunea lucruri provocatoare. Un membru al personalului medical al Casei Albe aplicase o bandă de măsurare a tensiunii în jurul brațului său. Charlie arunca priviri sălbatice. Părul îi era ciufulit și respira cu greutate.

Un alt ofițer mi-a spus că era de părere că Robin Peterson va fi „în regulă", dar că fusese dus la Spitalul Universitar George Washington doar pentru „a face niște radiografii". El a adăugat că fuseseră chemați de secretara lui Peterson, care le spusese:

— Domnul Manganelli e cu domnul Peterson și se aud tot felul de sunete ciudate, gen izbituri.

N-am putut să scot prea multe de la Charlie. Era extrem de agitat. Dar în mod clar problema fusese discursul. Îl rugasem pe Peterson să refacă ciorna lui Charlie. Făcuse o treabă perfectă, de profesionist, și adăugase fraza „Nu trebuie niciodată să ne înstrăinăm de utilizarea forței, tot așa cum nu trebuie niciodată să-i forțăm pe alții să se înstrăineze de noi", cu tot cu ecourile sale kennedyene. Charlie

însă a obiectat puternic la asta. Scriitorii sunt o specie sensibilă – prea sensibilă, după părerea mea.

După ce l-am trimis pe Charlie pachet la Bethesda, l-am sunat pe doctorul Saladino de la Spitalul George Washington. Peterson nu pățise nimic grav, nu avea nimic rupt, doar buza de jos umflată și o vânătaie sub ochiul stâng. I-am spus doctorului despre nevoia de discreție, iar el m-a asigurat că problema urma să rămână „privată". Un om foarte cumsecade.

La ora 13:00 m-a sunat Clanahan.

— Alte vești bune, a spus el. Cain o să țină o cuvântare la TV în cursul după-amiezii.

Cain era codul nostru secret pentru Dan Tucker.

Chiar nu mă simțeam în stare să-i dau vestea președintelui. Ne-am contrazis cinci minute referitor la cine trebuia s-o facă. Era un fenomen absolut tipic pentru se întâmpla la Washington: doi funcționari guvernamentali de rang superior, fiecare încercând să-l convingă pe celălalt că *el* era mai aproape de președinte. Bineînțeles, de fapt eu eram mai aproape. Dar nu era o favoare de care să mă fi putut bucura la momentul respectiv. În final, am dat cu banul. Am aruncat eu și a ieșit cap. Clanahan spusese pajură. Nu m-a crezut. Așa că am efectuat un apel-conferință cu Marshall Brement, un prieten comun de încredere și secretar de stat-adjunct pentru Afaceri Politice. Fără a-i spune lui Marshall care era miza, l-am pus să dea cu banul. Am pierdut.

— Și mai multe vești bune, am spus, intrând în Biroul Oval și încercând să par cât mai vesel cu putință.

Președintele n-a primit bine vestea.

Feeley a petrecut o oră la telefon încercând să convingă rețelele de televiziune americane să nu difuzeze discursul în direct. Ha!

Chiar și acum, după câțiva ani, visez uneori acel discurs. Joan îmi spune că știe când am acel vis, fiindcă încep să arunc cu perne spre dulap.

Am urmărit discursul lui Dan împreună cu președintele și cu Feeley în Biroul Oval. Eram doar noi trei. Președintele n-a vrut să fie nimeni altcineva prezent.

Nu știu ce-l făcea pe Dan să acționeze așa, avea o problemă. Nu știu dacă s-ar fi ținut vreodată de promisiunea de a-și da foc în public în momentul în care primul vehicul cu soldați urma să ajungă la țărmul Bermudelor. Ideea era că M-and-M ar fi putut să nu-i ofere posibilitatea de-a se răzgândi. Președintele a convocat o nouă ședință a EST.

Mi se rupea inima pentru el. Iată-l, făcând tot ce-i stătea în putință pentru a evita ca zona Atlanticului de Nord să devină zonă de război, iar acum frățiorul lui mai mic amenința să se ude cu benzină și să aprindă chibritul.

Președintele și-a cerut scuze în fața membrilor EST pentru „ciudățenia" situației. Mi se părea că am observat o urmă slabă de grimasă pe fața lui Lleland. Amiralului Boyd și lui Gilhooley se părea că le era foarte greu să-l privească în ochi pe președinte. Cred că și lor le era milă de el.

Situația nu necesita multe discuții. Amiralului Boyd i s-au dat ordine să formeze o a doua echipă de recuperare și să se sincronizeze cu Clanahan. Operațiunea a fost numită Spălături Urgente și urma să i se dea prioritate în fața Molarului Disperat – fapt care se pare că l-a deranjat puternic pe Marvin, după cum reiese din cartea sa.

Forțele lui M-and-M, încurajate de promisiunea de autoincendiere a lui Dan, au continuat atacul asupra bazei pe tot parcursul zilei. Președintele era în contact direct cu Pentagonul. Luptele cele mai puternice se dădeau la poarta principală și pe Kindley Field Road. Gilhooley dorea să „arunce în aer" șoseaua, separând astfel baza de capătul

vestic al insulei, dar președintele a refuzat, spunând că nu dorea să agraveze conflictul. Un exemplu de autocontrol admirabil, mi-am zis. Gilhooley nu considera la fel.

— Atunci putem să le administrăm măcar o doză de GB-322.

Dar președintele nu dorea să folosească din nou GB-322. Îi trecuse pofta de chimicale. În afară de asta, exista și cealaltă problemă.

— Domnule general, a spus el, dacă ar simți doar o adiere din acea substanță, îți dai seama ce i-ar putea face domnului Edelstein?

Din tăcerea lui era clar că lui Gilhooley îi era indiferentă soarta degetelor de la picioare ale lui Marvin.

— Trebuie doar să mai rezistăm douăsprezece ore, Gilhooley.

— Domnule, s-ar putea *să nu mai avem* douăsprezece ore.

— Ați încercat furtunurile?

Gilhooley a oftat.

— Pistoalele cu apă. Da, domnule președinte. Le-am încercat. Iar oamenii ăia par să se distreze foarte bine.

— Bun, bun, a zis președintele. Mă bucur că toate astea au și o parte veselă.

Imensele avioane de marfă C-7A Universe au aterizat și au decolat încontinuu spre și dinspre misiunile lor secrete, pregătind scena pentru operațiunea Neplăcere Extremă. Mi s-a spus de către cei care au fost acolo că era o priveliște care ar fi putut-o egala pe cea de la evacuarea Berlinului.

În jurul orei 19:00, cu flota aflată la doar cinci ore de locul de întâlnire Sierra, din zona Insulei St. George, gardul aflat de-a lungul pistei zece a fost străpuns. Acela a fost locul respingerii eroice realizate de sergentul-major Stephen Wagner.

Wagner și-a instruit oamenii să iasă în întâmpinarea atacatorilor cu mașinile de pompieri. Depășiți numeric într-un

raport de aproape zece la unu, el și oamenii săi i-au spumat pe invadatori, ținându-i pe loc până au sosit întăriri cu gloanțe de cauciuc și gaze lacrimogene.

Una dintre cele mai frumoase îndatoriri ale președintelui, în funcția de Comandant Suprem, a fost să prindă la pieptul lui Wagner Steaua de Bronz în grad V, în Grădina de Trandafiri.

În mijlocul tuturor acestor întâmplări, a sunat Joan, soția mea.

— Herb, a spus ea. Sunt îngrijorată pentru Herb Junior.

— Joan, am spus, nu-i un moment potrivit.

— Și-a cumpărat o arbaletă de la Sears.

— Joan, *de unde* a luat banii să-și cumpere o arbaletă de la Sears?

— Exact asta-i problema. Cred că îmi fură din portofel.

— Joan, o să trebuiască să te ocupi tu de asta. Eu nu pot...

— Îți amintești ce-a făcut cu praștia?

— În regulă. Spune-i să o pună deoparte. Vorbesc cu el când vin acasă.

— Când anume? N-ai mai fost pe acasă...

— *La revedere*, Joan!

La scurt timp după miezul nopții, ne-am îmbarcat în mașinile coloanei oficiale, care urmau să ne transporte la Pentagon. Președintele dorise o coloană oficială „spartană", așa că am plecat cu numai zece mașini, fără a pune la socoteală motocicletele. Am ajuns la Pentagon după șapte minute, iar la câteva minute după aceea am fost conduși în Centrul Național Militar de Comandă (CNMC). Acestuia i se spune uneori și „Sala de Război".

— Bine ați venit în Punctul Zero, mi-a spus un general, afișând un zâmbet de Disneyland.

Presupun că era doar modul lui de a mă face să mă simt mai confortabil, dar mie mi s-a părut neliniștitor.

În spatele unei plăci de sticlă se aflau câțiva oameni care lucrau la mai multe terminale de calculator. În mijlocul lor era așezată o cutie metalică gri, închisă cu șapte zăvoare, fiecare de altă culoare. Nici măcar nu am întrebat ce se afla în ea, dar aveam o idee destul de clară. Am observat că, de fiecare dată când se deschidea ușa spre CNMC, se lumina o bandă roșie pe care scria: ACEASTĂ ÎNCĂPERE NU ESTE CORESPUNZĂTOARE PENTRU CONVORBIRI PRIVATE.

Să fiu sincer, acest loc îmi dădea fiori. Mi-am spus: *Uşurel, Wadlough, țara ta are nevoie de un cap limpede,* dar asta m-a făcut și mai emoționat. Începusem să cred că nu eram făcut pentru slujbele guvernamentale.

După o jumătate de oră, coloana oficială a fost trimisă înapoi la Casa Albă, cu un agent postat la derută în mașina președintelui. Serviciile de spionaj sovietice monitorizează mișcarea coloanelor oficiale și nu doream să afle că urma să stăm la Pentagon până la finalizarea operațiunilor Molarul Disperat și Spălături Urgente.

La ora 02:07 președintele a dat semnalul de începere a operațiunilor. Am simțit un mic frison când i-a spus amiralului Boyd: „S-o facem!".

Amiralul i-a oferit președintelui o Monitorizare Vizuală Continuă (MVC) a operațiunilor. Camere TV miniaturale, cu plaja de recepție extinsă și în infraroșu, încorporate în echipamentul căștii anumitor comandouri, puteau transmite instantaneu imaginea spre unul dintre cele șase ecrane din interiorul CNMC. Președintele a refuzat totuși.

— Nu suntem la Superbowl, a zis el.

A acceptat, în schimb, o Monitorizare Audio Continuă (MAC). Prin intermediul unor căști, urma să auzim sunetele din timpul celor două operațiuni.

Președintele era prea emoționat pentru a asculta sunetele operațiunii de recuperare a fratelui său, așa că amândoi am fost conectați la Molarul Disperat.

Totul a început cu un sunet gen *whup-whup-whup*, urmat de un *zzzzzzzzzt*, în timp ce comandourile Alfa își dădeau drumul pe cordeline din elicoptere, respirând anevoie. Au urmat niște bufnituri și apoi un gâlgâit groaznic, despre care am presupus că fusese vreun nenorocit căruia i se luase sursa de oxigen. Am tresărit.

Ușurel, Wadlough, mi-am spus.

Au urmat alte bufnituri. Apoi o serie de sunete care semănau cu cele făcute de un peltic care încearcă să zică „stop". Un atașat militar ne-a explicat că erau focuri de armă automată cu amortizor. Fiecare *thup* era urmat de un „Uuh!" sau, în unele cazuri, un „Ah!".

S-au auzit multe alte *thup*-uri. Apoi niște explozii înăbușite, urmate de tuse. Iar pe urmă o voce.

— Tu cine mai ești?

Nu fusesem niciodată atât de bucuros să aud vocea lui Marvin.

— Haide!

— Stai puțin...

— Mai repede! Mai repede! Lasă-te jos!

— Nu pot pleca așa.

Apoi s-au auzit niște explozii puternice. O alarmă. Un lătrat. O sirenă.

— Sunt în mijlocul nego...

Acela a fost ultimul sunet pe care l-am auzit din partea lui Marvin. A urmat un *Unnnh!* brusc, apoi sunetul unui corp târât. Am dedus că acel corp era al lui Marvin. Maiorul care conducea operațiunea a ales, se pare, să nu piardă timpul în discuții cu el.

De acolo, coloana sonoră a devenit haotică.Focuri de armă, strigăte, lătrături, țipete și o serie de „Mișcați-vă! Mișcați-vă!". După un timp chinuitor de lung, *whup-whup-*

whup-urile au apărut din nou. Prima dată în depărtare, apoi din ce în ce mai puternic, până au acoperit zgomotul exploziilor și al țipetelor.

— Picioarele lui! am auzit printre sunetele elicelor.

Apoi niște îndemnuri – „Hai! Hai! Hai!" – pe măsură ce zgomotul elicopterului devenea tot mai puternic, aproape asurzitor.

Deodată s-au auzit două focuri de armă, unul după celălalt. Un geamăt. Cineva a strigat:

— Domnule maior!

S-a auzit un trosnet care m-a fulgerat. Sunetul respirației oprite brusc. *Whup-whup*-ul elicopterelor s-a pierdut în depărtare și în scurt timp au rămas numai voci, un lătrat în depărtare și orăcăitul broaștelor.

— Domnule? Domnule Wadlough? Domnule Wadlough.

Mi-am deschis ochii. Un colonel își puse mâna pe umărul meu. Mi-a scos cu blândețe căștile de pe urechi.

— Sunt în siguranță, a spus el. Sunt în drum spre portavion.

L-am privit pe președinte. Nu mai trimisese niciodată oameni la moarte până atunci, iar eu nu-l văzusem niciodată plângând.

I-am șoptit unuia dintre generali să afle dacă fratele președintelui era deja în siguranță.

A clătinat din cap și m-a întrebat dacă doream să ascult. Nu eram foarte nerăbdător, dar ce s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi terminat rău? Simțeam că ar fi fost mai bine dacă președintele ar fi aflat de la mine.

Primul Frate era în altă casă, fosta clădire a Cabinetului, de pe strada principală. Era chiar mai bine păzită decât Casa Poporului. Dintre cele două misiuni, aceasta era cea mai riscantă.

Mi-am pus căștile și am început imediat să aud o grămadă de *thup-thup-thup*-uri. Tot felul de uși erau sparte, cu acompaniament de țipete. Nu-l găsiseră încă.

Tresărind la fiecare *Unh!* care indica moartea unui membru al gărzii BUPI, ascultam în timp ce Echipa Alfa roia prin camere. Era aproape la fel de chinuitor ca și cum aș fi fost acolo. Picături mici de transpirație mi se adunaseră deasupra buzei superioare.

Imediat am auzit ceea ce păreau a fi mai multe fermoare închise repede în același timp, urmate de o mulțime de *ooh!*-uri și de tropăieli. Apoi două *phoomp*-uri puternice – explodaseră niște grenade defensive, după cum mi-a spus generalul.

Un nou val de *thup*-uri.

— Suntem americani! E în regulă!

Nu am înțeles următoarele cuvinte, dar păreau niște incantații religioase. Apoi mi-am dat seama: era Dan. Era în siguranță!

— Puneți jos aia, domnule Tucker!

— Oo lumină, oo adevăr, ooo, Baba...

Baba?

— Nu faceți asta, domnule Tucker!

— Baba – *AHHHHHHH!*

S-a auzit un *whuump*. Sunetele unei încăierări. Un fâșâit puternic, apoi nimic altceva decât o respirație greoaie și pași în fugă. După două minute, semnalul audio era inundat de zgomotul elicelor de elicopter.

Generalul a explicat că Echipa Alfa anticipase că Dan putea dori să își dea foc pe loc, așa că luaseră cu ei niște extinctoare. Am fost în măsură să-l informez pe președinte că fratele său se alesese cu arsuri, dar se afla în siguranță. În timp ce părăseam Sala de Război, mi-am pus în gând să-l rog pe Procurorul General să-l cerceteze puțin pe acest tip, Bhagwan. Am fost dintotdeauna un puternic susținător al libertății de religie, dar nu îmi plac deloc *pukka sahibii* ai căror ucenici își dau foc în diverse locuri.

33. america pleacă la război

M-and-M aparent într-o criză de nervi. Sunt încântat.

— *Jurnal*, 17 octombrie 1992

Președintele și cu mine am părăsit Pentagonul puțin după ora 4:00. I-a rugat pe cei din serviciile secrete să nu își folosească sirenele, ca să nu trezim pe cineva. Potomacul arăta minunat și liniștit în lumina lunii. Președintele n-a spus nimic până ne-am oprit în fața Porticului de Sud.

— Vrei un păhărel? m-a întrebat.

A turnat două pahare mari de whisky. Am vrut să refuz, dar părea că dorește companie, astfel încât am acceptat primul meu pahar de băutură puternic alcoolizată. Trebuie să recunosc că n-a fost rea deloc. Ședeam în Biroul Oval Galben cu luminile stinse.

— Se vede drăguț de aici, a spus el la final, privind fântâna de jos. O să-mi lipsească.

Am scos un sunet care exprima ideea că mai era mult până departe.

— Nu, a zis el. Contractul meu de închiriere a expirat.

Am continuat să privim afară, spre Ellipse.

— Până acum câteva ore puteam să pretind ceva ce puțini președinți puteau.

Am spus:

— Ați încercat doar să salvați vieți.

— Mă întreb cum s-au simțit ceilalți. Kennedy, Johnson, Nixon.

— Mai rău, presupun.

— Moartea a milioane de oameni e doar o statistică. Cât despre moartea unui singur om – *aceea* e o tragedie.

M-am gândit la remarca lui un moment.

— Știți, nu sună rău, am spus. Am putea s-o folosim la un moment dat.

A zâmbit.

— Nu, nu cred.

— De ce?

— Una e să fii progresiv. Și eu cred că *am fost* progresiv. Dar nu cred că e cazul să citãm din Lenin.

— Aha, am spus. Nu, mai bine nu.

Mi-a fãcut cu ochiul.

— Cel puțin nu înainte de 4 noiembrie.

Am dormit din nou pe canapea. Doamna Metz a ajuns la 6:30, aducând un schimb de haine curate. Alcoolul are efecte secundare foarte ciudate. Interiorul gurii mele avea gustul unor tălpici uzate.

Deja pe la 7:15 telefonul îmi suna încontinuu. Erau, în cea mai mare parte, membri ai personalului Casei Albe, care se considerau mai importanți decât erau de fapt, cerând să știe de ce nu li se spusese și lor despre misiunile de recuperare. Unii primiseră deja telefoane din partea presei și le era evident foarte greu să pretindă că știau ceva despre asta. Le-am spus că o să-i informez în cadrul ședinței normale a personalului din Sala Roosevelt, de la ora 8:00.

A sunat și ambasadorul Kritkin, plin de furia *de rigueur* în legătură cu „actele de război" etc., etc. Am ascultat mofluz. În sfârșit s-a ivit o pauză în monolog, în timpul căreia am trântit un „știi ce, du-te și înfige-ți-o în samovar, impostor bătrân". Pur și simplu nu-mi mai păsa.

Mă așteptam să înceapă din nou să tune și să fulgere, de data asta în rusă, dar el a început să râdă. Sunete adânci, flegmatice, puternice. Nu erau totuși prea plăcute.

— A fost o manevră deșteaptă aia cu limuzina, Herbert, a spus el hârâind.

— M-am gândit c-o să-ți placă, Vasili. De fapt, președintele uitase codurile rachetelor nucleare care urmau să-ți bombardeze țara. A trebuit să-l trimitem pe șofer înapoi după ele. Dar până a ajuns înapoi la Pentagon, se făcuse prea târziu și președintele era obosit. Dar o facem în seara asta. Vrei să vii și tu? Or să fie câțiva invitați.

Acest lucru i s-a părut amuzant.

— Faci glume! a chicotit el. Ca Reagan!

Apoi a zis că trebuia să discute cu președintele. I-am zis că ar putea primi cam zece minute în jurul orei unsprezece.

La nouă am primit un apel din partea lui Marvin, care se afla la bordul lui *Eisenhower*. Era furios și spunea că încercase să ia legătura cu președintele toată dimineața. Dorea să fie transportat înapoi imediat. Ba mai mult, s-a gândit că ar fi mai „potrivit" să fie transportat cu elicopterul de la baza Andrews a Forțelor Aeriene până pe Peluza de Sud, unde să fie întâmpinat de președinte.

Mi-a făcut o plăcere imensă să-i spun că urma să iau legătura mai târziu cu el pe tema asta.

— În orice caz, a cui idee a fost? a întrebat el furios.

— N-o să găsești prea multe persoane care să-și asume meritul, Marvin. Nu prea a existat un consens în privința recuperării tale, pe bune.

— Dar nu aveam nevoie să fiu *recuperat*!

— A, sigur, am spus. Precis aveai totul sub control.

— Aveam o discuție în desfășurare!

— Sunt sigur de asta. Sinceră, candidă, constructivă...

— Trebuie să vorbesc cu președintele.

— Ei bine, e extrem de ocupat, Marvin. Face curat după triumful tău diplomatic acolo. S-a gândit să finalizeze câteva lucruri pe care le-ai lăsat neterminate. Vrea să n-ai nici un obstacol în fața Nobelului.

— Pe bune, Herb. Trebuie să-i prezint raportul.

— Absolut. Dar ai trecut printr-o încercare grea, Marvin. Doctorii Marinei doresc să te țină sub observație un timp.

— Dar sunt bine!

— Ce pot să fac? Ordinele medicului. Oricum, aerul sărat o să-ți prindă bine.

— Aer sărat? Doar nu mă lași aici!

— La revedere, Marvin!

— Nu înțelegi. Nu mă simt bine pe vapoare. Mi se face rău. Odată am vomat într-o barcă cu vâsle, pe lacul din Central Park.

— La revedere, Marvin.

— *Herb!*

Ziua se îmbunătățea. Uneori serviciile publice pot fi extrem de satisfăcătoare.

În ceea ce-l privește pe Primul Frate, oamenii Marinei m-au informat că se afla în meditație adâncă, picioarele fiindu-i împletite sub el într-o postură specifică. Pentru orice eventualitate, era supravegheat de un subofițer îndesat și vigilent pe nume Collins.

Am decis că și pentru Dan ar fi cel mai bine să se bucure de aerul sărat o perioadă de timp. Feeley și cu mine am lucrat la o declarație conform căreia atât el, cât și Marvin erau „traumatizați" de experiența recuperării lor.

Vasili a venit să discute cu președintele imediat după unsprezece. La intrare, mi-a dat un ghiont în coaste – într-una dintre coastele mele fisurate.

Președintele l-a primit cu un zâmbet și, după ce ne-am așezat, i-a spus:

— Hai să lăsăm deoparte toate rahaturile, ce zici, Vasili? Spune-mi, cu ce te pot ajuta?

Vasili, un om deosebit de protocolar, a rămas descumpănit pentru moment. Apoi a anunțat că Uniunea Sovietică

va „urmări cu atenție" orice alte operațiuni militare pe teritoriul Bermudelor.

Președintele a înghițit asta, iar apoi a spus:

— Vasili, nu mă lua cu de-astea. Vrei să spui că o să-i trimiteți ajutoare boului ăluia?

Neobișnuit cu acest tip de limbaj, Vasili a putut numai să încuviințeze din cap la auzul acestei formule abrupte.

Tucker a zâmbit.

— Urmează să fac un anunț în cursul după-amiezii. N-o să-ți placă. Dar sper c-o să mai treci pe la noi. Îmi fac plăcere micile noastre șuete.

Imediat după prânz, președintele a primit un apel de la amiralul Boyd, anunțând că ultimul dintre C-7A-uri decolase de la bază. Totul era la locul lui.

La 12:45 în cursul acelei după-amiezi, președintele a apărut la televizor și a făcut anunțul care chiar și azi provoacă discuții.

Eram în Biroul Oval, în lateral, în timp ce el își prezenta discursul istoric.

— Conform termenilor contractului de închiriere semnat de președintele Roosevelt și primul ministru Winston Churchill, a spus el, cei 694,33 acri de pe Insula St. David vor rămâne în proprietatea Guvernului Statelor Unite ale Americii până în anul 2039. Această înțelegere, pe care noua conducere a Bermudelor nu pare s-o înțeleagă, este la fel de obligatorie pentru ei cum a fost și pentru administrațiile americane de până acum. În ciuda acestui fapt, recunoscând că prezența militară a SUA a oferit conducerii actuale pretextul unor agresiuni de genul celor pentru care au fost necesare evenimentele din această dimineață pentru a le remedia, am luat următoarele măsuri:

După consultări amănunțite atât cu membrii Statului Major Interarme, cât și cu membri din conducerea Congresului, am ajuns la concluzia că facilitățile noastre de detecție din satelit a submarinelor sunt suficient de fiabile

încât să permită casarea facilităților vechi destinate acestui scop.

Armata are, totuși, nevoie de alte tipuri de facilități. Dat fiind climatul actual din Bermude, terenul aflat acum în dispută se pretează unei alte utilizări.

Conform celor menționate mai sus, începând de mâine la prânz, baza aeriană a Marinei SUA din Bermude va înceta oficial să existe. În acel moment, ea va deveni baza poligon a Marinei pentru antrenament aerian și naval din Bermude.

Toți locuitorii din Bermude, și mă adresez acum în special celor care în acest moment atacă baza, sunt sfătuiți să părăsească zona. Ignorarea acestui avertisment poate duce la împărtășirea destinului defunctei baze aeriene.

Îmi dau seama că această decizie va avea ca efect privarea Bermudelor de un aeroport. Statele Unite au permis întotdeauna zborurilor comerciale să aterizeze pe pistele bazei, pentru a putea deservi astfel industria turistică altădată înfloritoare a Bermudelor. Industria turismului însă nu mai există în acest moment, conform noii politici a țării. Din acest motiv, Bermudele vor avea mult mai puțină nevoie de un aeroport decât înainte.

Poate că aliații lor sovietici le vor construi un aeroport în altă parte a insulei. Dacă tot se apucă de asta, le-ar putea construi și niște lagăre noi de concentrare. Uniunea Sovietică e expertă în această formă de arhitectură, dat fiind faptul că a construit atât de multe până acum pentru uz propriu. Domnul M'duku pare mândru de lagărele de concentrare, judecând după cele pe care lumea le-a văzut săptămâna trecută, înaintea luării ca ostatic a consilierului meu, Marvin Edelstein. Probabil că domnul M'duku va construi mai multe. De obicei, așa se întâmplă cu regimurile dictatoriale care dezvoltă relații strânse cu Uniunea Sovietică.

Președintele s-a schimbat după ce a ținut acel discurs. Părea mult mai relaxat decât fusese vreodată în toată

perioada președinției lui. Poate că era relaxarea cauzată de faptul că luase o decizie. Dar cred că a mai fost ceva. Nimic din criticile care au urmat – și Dumnezeu știe că au fost multe – nu l-a mai atins. Părea *satisfăcut.*

George Bush, al cărui patriotism – nu am negat niciodată că era patriot – îi permitea acum să iasă la atac, a numit această mișcare „echivalentul moral al astupării canalului Panama" și a promis să schimbe decizia dacă avea să fie ales. În acel moment, din păcate, nu prea mai existau dubii că avea să câștige, mai ales că rămăseserăm serios în urmă în sondaje.

Se schimbase ceva și în rândul oamenilor, mai ales printre tineri. Le-a plăcut fraza din discursul lui în care spusese că săbiile ar trebui transformate nu numai în fiare de plug, ci și în instrumente de precizie, lucru cu care fosta baza aeriană începea să semene, datorită viguroaselor antrenamente de țintit care se desfășurau aici. Cred că toți acești tineri au văzut în Thomas Nelson Tucker un conducător care depășea bariera discuțiilor sterile despre dezarmare. Iată un om care întorsese armele asupra lor însele.

Noaptea de 4 noiembrie nu a avut suspansul tradițional din perioada alegerilor. Am fost ținuți la suprafață atât de votul decisiv din Insulele Virgine, pentru a căror bunăstare președintele cheltuise atât de multă energie, cât și de știrea conform căreia urma să pierdem în Massachusetts cu o diferență de doar 400 000 de voturi (Onorabil: Gerald Ford pierduse cu aceeași diferență în fața lui Jimmy Carter). Și, evident, am fost extrem de fericiți când am reușit să câștigăm în Idaho. E întotdeauna înălțător să câștigi în statul tău de baștină.

Atmosfera la sediul campaniei Tucker de la Boise Sheraton fusese descrisă în presă ca „funerară", dar cred că

fusese o exagerare. Evident, oamenii erau obosiți – cine nu ar fi fost după o campanie atât de extenuantă? – și nimeni n-a fost mulțumit de rezultatele modeste. Dar când mi-am aruncat privirea prin sală am simțit că mai era prezent în aer acel sentiment al apartenenței la un scop și la un ideal. Le-am tot declarat reporterilor că „mai e mult până departe". Presa a spus că nu acceptam realitatea. Eu însă încercam doar să mențin moralul ridicat.

Petrossian, Feeley și Sig Beller stăteau într-unul din colțurile apartamentului, trecând în revistă declarația de acceptare a înfrângerii.

— Nu, a spus Sig. Nu, nu, nu. Îl face să sune ca Walter Cronkite când iese din emisie. Hai să încheiem cu un simplu „Dumnezeu să vă binecuvânteze".

— Dar nu-i place deloc formula. Mai bine încheiem cu fraza despre visul care nu moare, ci continuă să plutească pe aripile vântului.

— Plutește? a spus Petrossian. Unde scrie aici „plutește"?

— Se unduiește. Nu contează. Nu-i un eveniment caritabil. Ne putem permite să-l lăsăm în pace pe Dumnezeu.

Am intervenit spunând că era necuviincios să discutăm despre Dumnezeu în felul ăsta.

— Tacă-ți fleanca, Herb! a zis Feeley.

Beller a spus:

— Vreau să scot chestia asta. Aici, unde spune „Binele pe care-l fac oamenii e adeseori alungat odată cu persoanele respective". E nasol și nici nu înțeleg.

— Nici eu nu înțeleg.

— Gata, l-am scos.

Petrossian a spus că președintele însuși introdusese acea parte.

— Tot scoasă e.

Am spus:

— Poate c-ar trebui să spună ceva despre Insulele Virgine.

— Nu-i putem aminti pe toți cei care l-au votat.

— De ce nu? a întrebat Sig. Ar ocupa un singur paragraf.

— Putem termina cu bancurile astea, vă rog? Putem pur și simplu termina cu ele?

— ABC dorește să afle de ce nu ne-am retras încă. Au zis că oamenii lui Bush ne numesc nesimțiți pentru că n-am renunțat.

— Spune-le că suntem în baie, și că eliminăm o piatră la rinichi.

Chiar înainte de ora 20:00, când eram pe cale să închidem, s-a produs o agitație la intrare. Ușa s-a deschis și a intrat Prima Doamnă.

Eu, personal, eram încântat. Dar mai erau și alții din personal, și anume Bamford Lleland al IV-lea, care era supărat pe ea pentru că acceptase oferta domnului Weinberg.

Situația conjugală a președintelui în timpul campaniei electorale – mai exact, lipsa ei – fusese târâtă prin noroi de cel puțin șase memorii la Casa Albă; ei bine, nu am de gând să fac același lucru aici. Dar iat-o pe Prima Doamnă, strălucitoare în vulpea ei roșie și în pantalonii de piele neagră. Plecase de la filmări numai pentru a fi aici cu el în momentul înfrângerii. Am spus dintotdeauna că Jessica Tucker era o femeie de caracter.

Dacă cineva din personalul superior s-ar fi îndoit că ea și președintele încă se iubeau, aceste dubii le-au fost alungate la câteva momente după ce ea a intrat pe ușă și și-a îmbrățișat soțul. Sincer vorbind, eram îngrijorat că s-ar putea încolăci pe jos, atât au fost de ostentativi. Imediat i-am scos în șuturi pe oamenii din apartament, pentru a le lăsa un moment de intimitate, înainte de a apărea în fața camerelor TV.

După zece minute, tot nu ieșiseră din apartamentul prezidențial. Sig și ceilalți se isterizaseră, spunând că trebuia să ne anunțăm înfrângerea, căci altfel am fi arătat oribil.

Așa că am bătut la ușă. Și am bătut. Și am bătut. În cele din urmă, m-am decis să deschid ușa, ceea ce am și făcut, doar ca s-o găsesc blocată cu lanțul.

Au trecut cel puțin 45 de minute înainte ca președintele și Prima Doamnă să își facă apariția. Trebuie să recunosc că arătau mai proaspeți decât arătaseră în ultimele luni, iar Prima Doamnă radia perfecțiune, cu excepția unui fir sau două de păr nelalocul lor.

epilog

Îi promiseserăm lui George Bush cea mai bună predare de mandat din istoria predărilor și cred că ne-am ținut de promisiune. Președintele m-a însărcinat cu acest lucru. De asemenea, a făcut și pasul extrem de neobișnuit de a-l concedia public pe Bamford Lleland al IV-lea, imediat după alegeri. Aș minți dacă aș spune că-i regretam plecarea. Judecând după tonul răzbunător al memoriilor sale, se pare că a găsit experiența destul de umilitoare. Nu pot spune că-l condamn.

Privind înapoi spre cei patru ani petrecuți la Casa Albă, lucrul de care îmi amintesc cel mai des este o mică ceremonie rămasă secretă până în ziua de astăzi.

Cu două zile înaintea ultimului Crăciun la Casa Albă, Theodore a murit. Primul Hamster a fost răpus de ceea ce se numea „coadă udă", o boală, cred eu, a indicelui glicemic. Firecracker stătuse treaz lângă Theodore pe tot parcursul nopții. Dimineață, Prima Doamnă a intrat în cameră și i-a găsit. Firecracker stătea în poziție de drepți, salutând. Theodore era pe podea, acoperit cu un steguleț american.

Firecracker s-a opus cu înverșunare când, mai târziu în acea dimineață, mama sa a sugerat că era timpul ca peste Theodore sa fie trasă apa la toaletă. M-a rugat să mă ocup eu de pregătirile pentru înmormântare.

Așa că devreme într-o dimineață rece, înghețată, de decembrie, Garda de Onoare compusă din șapte membri

a sosit de la Fort Meyer. În onoarea contribuției sale speciale la mandatul Tucker, Theodore a fost condus spre locul de odihnă veșnică în acompaniamentul a nouăsprezece focuri de armă. Președintele însuși a ținut discursul funerar. A fost unul dintre cele mai bune exerciții retorice, după cum a apreciat Charlie, mai mult o orație decât un discurs. Am aflat că micul semn era tot acolo, sub ulmul american plantat de John Quincy Adams.

Cât despre mine, presupuneam că aveam să mă întorc în Boise, dar nu a fost așa.

Bătrânul Skruem a murit în decembrie. Skruem *fils* i-a luat locul. Făcea parte din noua generație de contabili publici autorizați, prea excentrici pentru gustul meu. Și când am înțeles că vechea mea slujbă la firmă nu mi se mai potrivea, Joan și cu mine am purtat o discuție deschisă. Copiii își făcuseră prieteni la școală – poate nu de cea mai bună calitate –, iar Joan își făcuse prieteni apropiați printre enoriași. Am decis să rămânem la Washington.

Destul de multe firme din oraș au încercat să mă „racoleze", fluturându-mi salarii mari și comisioane. Dar după ce ai lucrat la Casa Albă, devii puțin *blasé*, cum spun francezii. După ce am cercetat piața cu atenție, am acceptat un post important în cadrul Asociației Naționale a Muncitorilor cu jumătate de normă de la Căile Ferate. Cu prima de instalare, am dus-o pe Joan într-o croazieră de două săptămâni în Caraibe, ceea ce i-a făcut foarte mare plăcere, în ciuda unei ușoare insolații (a fost dintotdeauna sensibilă la soare).

Pentru ea am și scris, de fapt, cartea. După toate lucrurile prin care a trecut Joan, nu puteam să-i cer să nu vadă toate acele volume amenințătoare, care urcau pe listele de bestselleruri și atrăgeau atâția gură-cască la casă. Cât despre cei care mai au de publicat memorii despre anii administrației Tucker, nu au decât să scrie ce vor despre Herbert Wadlough. Tatăl meu obișnuia să spună: doar bunul Dumnezeu și croitorul îți știu adevăratele măsuri.

mulțumiri

Sunt îndatorat mai multor persoane. Soția mea Joan a dactilografiat și redactilografiat manuscrisul, m-a aprovizionat cu un număr nesfârșit de cești cu apă fierbinte și m-a împins de la spate să merg înainte, atunci când aș fi renunțat. Medicul personal, dr. Robert Ascheim, a fost și el un mare sprijin.

Aș dori, de asemenea, să mulțumesc Marthei Brown, Andreei Nash, lui Catherine Smith și Juliei Woody, de la Biblioteca TNT din Boise. Ar trebui să-i mulțumesc și lui Christopher Buckley, care a redactat acest manuscris.

La final, aș dori să-i mulțumesc fostului președinte Thomas Nelson Tucker și Jessicăi Heath Tucker, pentru că mi-au oferit prilejul unic de a lucra pentru ei în timpul unei perioade dificile din istoria acestei națiuni.

Cuprins

prolog 7

cartea întâi
luna de miere

1. în biroul oval 23
2. personalul 33
3. prima familie 43
4. ușa deschisă 52
5. citadela 61

cartea a doua
prima manifestare a puterii

6. misiune: havana 71
7. leslie 78
8. 24 nord, 82 vest, la drum! 86

cartea a treia
tristețe la mijloc de mandat

9. dimineţile de după 93
10. incidentul cu brioșa 100
11. pierderea dreptului de acces 105
12. în genunile puterii 115
13. zile de furie 124
14. mugur de flotus 132
15. primii prieteni 142

cartea a patra
dezordine

16. peacock și petunia 155
17. praștii și săgeți 164
18. izbucnește pacea 172
19. dansul prăjiturii 178
20. eduard al VIII-lea 187
21. vânătoarea de comori 195
22. căutându-l pe theodore 205
23. confruntarea 216
24. convorbiri pentru limitarea
aparițiilor strategice 225

cartea a cincea
capcane

25. rana 235
26. odihnă și răgaz 246
27. samariteanul 252

cartea a șasea
criză

28. avem o problemă 263
29. gb-322 274
30. estimări ale mortalității 284
31. molar disperat 291
32. spălături urgente 296
33. america pleacă la război 306

epilog 317

mulțumiri 319

COLECŢIA RÂSUL LUMII

La Casa Albă se petrec lucruri stranii. De pildă, preşedintele ales Thomas N. Tucker, alintat acronimic TNT, nu se poate instala fiindcă predecesorul refuză să elibereze reşedinţa. Ciudăţeniile continuă însă şi după criza inaugurării. Relaţia dintre preşedinte şi Prima Doamnă scârţâie, Primul Fiu se joacă scriind discursuri pentru felurite ocazii politice iar Primul Hamster se ascunde unde nu gândeşti. Mai mult, politica americană suferă intens. Preşedintele Tucker trebuie să gestioneze un război de pomină cu Bermudele (cu tot cu luare de ostatici), în timp ce Primul Frate, sedus de o sectă cum sunt cu miile în lume, se dă în stambă în cel mai prost moment cu putinţă. Toate acestea sunt descrise de Herbert Wadlough, asistentul personal al preşedintelui, un englez care se crede indispensabil şi dibaci, dar care e de fapt un gafeur pompos şi suficient.

În aceeaşi colecţie:

Guy Bellamy
Vacanța

Tibor Fischer
Călătorie până la capătul camerei